

A ROMÁNIAI ÍRÓK SZÖVETSÉGE
ÉS A MAROS MEGYEI TANÁCS
SZÉPIRODALMI FOLYÓIRATA

Főszerkesztők:
MARKÓ BÉLA
(1989. december – 2005.)
GÁLFALVI GYÖRGY
(2005. december – 2007.)

Főszerkesztő:	KOVÁCS ANDRÁS FERENC (vers)
Szerkesztők:	DEMÉNY PÉTER (esszé) LÁNG ZSOLT (kritika) SZABÓ RÓBERT CSABA (honlap) VIDA GÁBOR (próza)
Tördelőszerkesztő:	MOLNÁR ROZÁLIA
Korrektor:	SZÓCS KATALIN
Tipográfia:	BIRTALAN KÖLÖK ZSOLT IRSAI ZSOLT

TARTALOM

AnyaLátó. Vendégszerkesztő: Boros Kinga

RÓBERT JÚLIA:

3050 gramm (A Káva Kulturális Műhely részvevő színházi előadásának szövegkönyve) ■ 5

BOROS KINGA:

Ez egy demokratikus műfaj (Beszélgetés Róbert Júlia dramaturggal) ■ 34

ELENA VLĂDĂREANU:

Habemus bebe (Fordította Adorjáni Anna) ■ 40

ALBERT MÁRIA:

Hordozó vagy babakocsi? (Csecsemők színházi képeiről) ■ 61

SARAH RUHL:

A másik szoba avagy a vibrátor (Fordította Patkó Éva) ■ 66

STUBER ANDREA:

Szület – szeret – szül – hal (Nőkép az elmúlt színházi évad tükrében) ■ 124

Terminus. Színház a szül(et)ésről (Alkotók: Boros Kinga, Czíkó Juliánna, Dálnoky Csilla, Kozma Attila) ■ 131

CZVIKKER KATALIN:

Van, aki értékeli, hogy őszinte voltál... (Beszélgetés Fodor Réka színművésszel) ■ 149

JOSÉ RIVERA:

Felhőjáték (Fordította: Biró Réka, Pálffy Zsófi, Potozky László, Sugó Erzsébet) ■ 156

KÖTŐ ÁRON:

Osztály ■ 190

TALÁLT VERS

FEDERICO GARCÍA LORCA:

Cigányrománcok. Szent Gábor (Fordította: Nagy László) ■ 220

NÉVJEGY

BOROS KINGA ■ 223

WWW.LATO.RO

archívum / szerzők / hírek / Látó Színpad – képek / linkek /
szemle / Látó-repertórium

Róbert Júlia

3050 GRAMM

A KÁVA KULTURÁLIS MŰHELY RÉSZVEVŐ
SZÍNHÁZI ELŐADÁSÁNAK SZÖVEGKÖNYVE

Szereplők

ANDRÁS – harmincas építész
ZSÓFI (1), ZSÓFI (2) – harmincas gyógytornász
ZSOLT – András főnöke, negyvenes építész
GITTA – Zsolt felesége, negyvenes
EGON – András gyerekkori barátja, harmincas
FREIHEIT GÉZA – ügyvéd, beépített néző

(Megjegyzés: Zsófi lekettőzése a kávé előadás rendezőjének, Sereglei Andrásnak az ötlete volt, de természetesen elképzelhető úgy is, hogy csak egy Zsófi van.)

0. JELENET: KIROHANÁS (A JELENBEN, AZ ELŐCSARNOKBAN)

Zsófi szalad le a lépcsőn, András szalad utánuk. Az előteret úgy használjuk, mintha a ház lépcsőháza volna.

ANDRÁS Ne csináld már, Zsófi!

ZSÓFI (1) Hagyjál békén!

Zsófi lerohan. Dulakodnak az ajtónál. Észreveszik a nézőket.

ANDRÁS Jó estét!

ZSÓFI (1) Jó estét!

ZSÓFI (2) Jó estét!

ANDRÁS Nagyon örülünk, hogy itt vannak, és igazából nem bánjuk, hogy mindezt látták, mert így vagyunk mi most.

FREIHEIT GÉZA Bocsánat, de akkor elkezdődött, ugye? Ez már az előadás, igaz?

ANDRÁS Igen, igen.

ZSÓFI (1) Mi vagyunk ennek a történetnek a főszereplői, egy házaspár, akik, hogy is mondjam, szóval...

ZSÓFI (2) Válságba kerültek?

ZSÓFI (1) Bajban vagyunk.

ANDRÁS És azt szeretnénk kérni Önöktől, hogy ha már itt vannak, jöjjenek fel hozzánk a lakásba, és nézzék meg, hogy jutottunk idáig.

FREIHEIT GÉZA Ez egy olyan előadás, amibe bele is lehet szólni, ahol lehet véleményt mondani?

ANDRÁS Igen. Elég sok időt fogunk együtt tölteni, sokat segítene, ha tegeződhetnénk, van valakinek kifogása ez ellen? *(Nézők reakciói)* Köszönjük, akkor sziasztok! Menjünk fel a lakásunkba, ami persze igazából egy díszlet.

MELI Hogyhogy igazából?

LACI Hát úgy igazából, ahogy engem Lacinak hívnak, te meg Melinda vagy...

ANITA Engem Anitának hívnak.

MELI De most igazából Zsófit és Andrist játszunk!

LACI Igen, igazából játszunk, de igazából.

MELI Erre most miért van szükség? Nyilván tudják, hogy szerepet játszunk, hogy színészek vagyunk.

LACI Igen, de később fontos lehet, hogy tudják: valójában én Laci vagyok, ti pedig Melinda és Anita.

ANITA Szerintem ezzel csak összezavarjuk a nézőket!

FREIHEIT GÉZA Nem, nem teljesen érthető minden!

ANDRÁS Na látod! Akkor menjünk fel a lakásba. *(Elindulnak)* Van valakinek kérdése?

FREIHEIT GÉZA Igen, bocsánat, ha már lehetőség nyílik rá, nem is annyira kérdés, hanem engedjétek meg, hogy pár mondatot szóljak. Lehet-séges? Belefér? Engedjétek meg, hogy bemutatkozzam, Freiheit Géza vagyok, 45 éves, ügyvéd. Válóperes ügyvéd voltam egészen egy évvel ezelőttig, amikor kicsit megcsömöröltem, és rájöttem, nem kezelni kell a válsághelyzeteket, hanem megelőzni. Ezért szeretném megköszönni nektek, már előre is, hogy elkészítették ezt az előadást. Nagyon fontos ezzel a témával foglalkozni, most ti is ugyanazt az ügyet szolgáljátok, amit én is.

ZSÓFI (2) Köszönjük, de előbb talán nézzük meg az előadást, és aztán beszélgessünk róla.

FG Persze, csak engedjétek meg egy utolsó gondolatot –

ANDRÁS Csak gyorsan.

FREIHEIT GÉZA Szóval létrehoztam egy alapítványt, itt a szórólapja, a neve: Alapítvány az Új Szülőkért. A célja két mondatban: az anya- és az apaszerepek újraértelmezése, az emberek felszabadítása a társadalmi nyomás alól. Ezért vagyok ma itt, mert azt gondolom, hogy a ti nézeteitek és céljaitok és az enyémekek összepasszolnak. Köszönöm és bocsánat. Menjünk!

ANDRÁS Igen, mi köszönjük. Akkor gyertek, menjünk!

1. JELENET: ALAPJELENET (A JELENBEN)

Zsófi (1) pakol, Zsófi (2) megpróbálja megakadályozni, kivieszi a ruhákat a táskából. András hazaér.

ANDRÁS Szia.

ZSÓFI (1) Szia.

Szünet, Zsófi (1) pakol tovább, András nézi.

ANDRÁS Tehát döntöttél.

ZSÓFI (1) Látod.

ANDRÁS Vége?

ZSÓFI (1) Most nem megy.

ANDRÁS Nem megy.

Szünet

ANDRÁS Tehát a tegnapi veszekedés után ez a megoldás.

ZSÓFI (1) Nem a tegnapi veszekedés után, de ez a megoldás.

ANDRÁS Hogy összepakolsz és elmész.

ZSÓFI (1) Jobb, mint továbbra is úgy csinálni, mintha minden rendben volna.

ANDRÁS Nem kellene inkább megbeszélni?

ZSÓFI (1) Késő.

ANDRÁS Felnőtt ember módjára.

ZSÓFI (1) Volt rá alkalom.

ANDRÁS És ha szabad érdeklődnöm, hova mész?

ZSÓFI (1) Anyuékhöz.

ANDRÁS Ja értem, visszamész gyerekekbe, hazaszaladsz anyuhoz, ha valami baj van.

ZSÓFI (1) Nem, felnőtt ember módjára döntök.

ANDRÁS Talán engem is beavathatnál a döntéseidbe.

ZSÓFI (1) Hónapok óta mondom, hogy csináljunk valamit, hogy ez így nem jó, de semmi sem változott.

ANDRÁS Jaj, bocsánat, akkor tényleg én vagyok a hülye, nem vettem észre, hogy te hónapok óta arra vársz, hogy én majd kitalálok valamit, neked ezzel semmi dolgod, te csak jelzed a problémát, és várod a megoldást. Nyilván nekem kell változtatnom, én tehetek mindenről, te vagy a szegény áldozat.

ZSÓFI (1) Annyira elegendem van már, ilyen magasról beszélsz velem –

ANDRÁS Te pedig ilyen magasról szarsz rám ezzel a gesztussal, tudod?

Zsófi (1) el akar rakni egy párnát.

ANDRÁS Az a párna az enyém.

ZSÓFI (1) Azt Nórától kaptuk az esküvőre.

ANDRÁS Igen, azt Nórától kaptuk az esküvőre, de amikor odaadta azt mondta, hogy a boltban én jutottam erről eszébe.

Zsófi (2) odaadja neki a párnát.

Tehát talán joggal feltételezhetem, hogy ez az enyém.

ZSÓFI (1) Akkor tessék.

ANDRÁS De nem baj, neked adom, félre ne értsd, nem akarnám elvenni tőled, vidd el ezt is nyugodtan.

Harc a párnáért, Zsófi (2) mindig Zsófi (1) kezébe adja, ő átadja Andrásnak, aki lerakja. Egyre gyorsabb és durvább, végül Zsófi (1) Andrásához vágja.

ANDRÁS Most mit baszod fel magad? Mondom, a tiéd! Sőt, itt van ez az egész falnyi könyvespolc, elkezdhetnéd fentről szépen sorban lepakolni. Meg várjál, nézzünk még körül, hogy mi az, amit mindenképpen el kell vinned.

ZSÓFI (1) Szánalmas vagy.

ANDRÁS Vigyél mindent, ez se kell, ez se kell. Tulajdonképpen miért nem hívunk egy költöztetőkocsit, anyádékhoz beférne minden, nekem már úgyis kurva mindegy lesz itt az üres lakásban.

ZSÓFI (1) Szánalmas vagy.

Csend

ANDRÁS És a gyerek?

ZSÓFI (1) Magammal viszem.

ANDRÁS Én nem is láthatom?

ZSÓFI (1) Pár órára. Ezt akartad.

ANDRÁS Nem úgy értettem.

ZSÓFI (1) Ennyit vállaltál.

ANDRÁS Kiforgatod a szavaimat.

ZSÓFI (1) Most értettem meg.

ANDRÁS Tehát azt akarod, hogy a gyereknek ne legyen apja, ugye? Hogy apa nélkül nőjön fel, ezt akarod?

ZSÓFI (1) Ja, már apa sem akarsz lenni? Nem elég, hogy férj nem tudtál lenni, már apa se akarsz? Ezt azért jó tudni.

ANDRÁS Tehát nem voltam jó férj, nem voltam férfi, nem tudok apa lenni, köszönöm szépen, de szerencsére te mintaszerűen csinálod, te jó anya vagy, feleség vagy, sőt, egyszerre szerető, barát, egy nagybetűs nő, egy hős! Mennyire sajnállak, hogy egy ilyen átlagos senkivel találkoztál, de most már biztosan jobb lesz neked, biztosan megtalálod majd az igazit, aki nem bassza el úgy, mint én. Csak tudod, kurvára nehéz ám neked megfelelni, mert te se vagy az a tökéletesség, baszott önző vagy, ha azt hiszed, hogy csak így dönthetsz kettőnk, sőt, hármunk életéről. Igen, a gyereked életét épp most baszod el azzal, hogy elveszed az apjától, te aztán kurva jó anya vagy.

ZSÓFI (1) Na pont erről beszélek, erről a kioktatásról. Nehogy már te jobban tudd, hogy nekem mit kell csinálnom, mikor azt se tudod, hogy te mit csinálj, talán először inkább magadba nézz, hogy mikor lettél ilyen impotens, mielőtt engem kritizálsz. Hát kurvára nem hittem volna, hogy idáig jutunk, hogy egy nyolc hónapos gyerekkel és egy bőrrönddel a hónom alatt becsengetek anyámhoz, szóval nagyon tévedsz, ha azt hiszed, hogy én direkt ki akarok baszni veled, sőt, te végre élheted majd újra a boldog aggregéni életedet, nekem kell valahogy nulláról elkezdni egyedül a gyerekkel. Szóval nem tudom, hogy melyikünknek lesz szarabb.

2. JELENET: TERHES „BARÁTNŐK” (FLASHBACK)

Zsófi (2) terhesen kintről jön a salátával és a somlóiival, hastöméssel. Zsófi (1) jön utána terhesen.

ZSÓFI (2) Kinéztem egy kismama-jógát...

ZSÓFI (1) Nem tudom még.

ZSÓFI (2) Az a filozófiája, hogy a várandósság időszakát minél jobban ki kell használni, baba és mama ezáltal egymásra hangolódik, és így felkészülhetünk a szülés élményére.

ZSÓFI (1) Jól hangzik.

ZSÓFI (2) Ugye? És a nő, aki kifejlesztette ezt a módszert, kutatásokat végzett az Amazonas vidékén élő természeti népek asszonyainál, és közülük is vett át elemeket, miközben tanít speciális légzést, meg szankalpás relaxációt, meg –

ZSÓFI (1) Te lettél a reklámarcuk? *(Nevet)* Bocsánat.

ZSÓFI (2) Én csak a lehető legjobban akarok felkészülni.

ZSÓFI (1) Biztosan igazad van.

ZSÓFI (2) Ideje már ráhangolódni erre a témára.

ZSÓFI (1) Rá vagyok. Csak olyan váratlanul jött ez az egész.

ZSÓFI (2) Bármikor jöhetett volna a gyerek, nem? Minden szexben benne volt a lehetőség.

ZSÓFI (1) Aztán mégis meglepett. Hogy akkor Ez most van. Vagyis Ő. Még most is nagyon furá, hogy ott növekszik valami bennem.

ZSÓFI (2) A legnagyobb csoda a világon.

ZSÓFI (1) A legnagyobb csoda a világon.

ZSÓFI (2) Szoktam nézni azt az oldalt, ahol lehet követni a baba fejlődését hétről hétre.

ZSÓFI (1) Ja, az hasznos. Magzati valóságshow. Viszont amit egyáltalán nem értek, az a 4D-s ultrahang, hogy hazaviszed dvd-n, és majd mutogatod a gyerekednek, hogy milyen volt magzatnak?

ZSÓFI (2) Igen. Én már gondoltam rá.

ZSÓFI (1) Sejtettem.

ZSÓFI (2) Jó, biztos lehetne sokkal lazábban csinálni.

ZSÓFI (1) Hát tíz rugdalózót tényleg kicsit túlzás volt venni –

ZSÓFI (2) A felét anya vette.

ZSÓFI (1) Úgyis azonnal kinövi, meg lehet örökölni is.

ZSÓFI (2) Ez a gyerek mindent meg fog kapni, amire csak szüksége lehet, a folsavtól az egyetemig, és én fogom a legjobban csinálni.

ZSÓFI (1) De honnan tudod, hogyan kell?

ZSÓFI (2) Ez ösztönösen jön.

ZSÓFI (1) Igen?

ZSÓFI (2) Ahogy a magzat fejlődik, úgy alakul ki közben az anya-identitás.

ZSÓFI (1) Jó tudni. *(Szünet)* Félek.

ZSÓFI (2) Készülni kell. És akkor szépen lassan átáll az ember agya, ráhangolódik a lelke.

ZSÓFI (1) Jó, de fogalmam sincs, meddig tudok még dolgozni, és hogy mi lesz utána. Jön ez az anya-identitás, és akkor megszűnik az, aki eddig

voltam? Hát ez szörnyen hangzik. Már csak olyan emberekkel fogok tudni beszélgetni, akiknek gyerekük van, és akik értik ezt a „csodát”? Én nem akarok teljesen kiszakadni a világból.

ZSÓFI (2) Ez nem kiszakadás, ez maga a világ. Nem érted?

ZSÓFI (1) Nem, a világ az, hogy van egy szakmám, hogy dolgozom, hogy vannak barátaim, hogy este elmegyünk sörözni, hogy nagyokat dugunk, amikor csak ránk jön, hogy van magánéletem, hogy befizetünk egy wellness-hétvégére, hogy jó a szex, hogy szombat–vasárnap addig alszunk, amíg akarunk, hogy ha nincs otthon kaja, akkor rendelünk egy pizzát, hogy éjjélkor moziba megyünk. Hogy szabadok vagyunk – na ez az, ami már nem lesz.

3. JELENET: ELSŐ HETEK (FLASHBACK)
(GYEREK PÁR HETES)

ANDRÁS Elaludt?

ZSÓFI (2) El. Várjál... *(Hallgatóznak)* Semmi. Azt hittem.

ANDRÁS Biztos? Most tényleg olyan volt. Megnézem.

András kimegy.

ANDRÁS Nincs semmi. Alszik szépen.

ZSÓFI (1) Jaj, de jó neki, most kéne nekünk is gyorsan.

ANDRÁS Halkabban, nehogy felébredjen.

ZSÓFI (1) Túl hangos vagyok?

ANDRÁS Jó, igazad van, nem fogunk egész este suttogni miatta.

Jelez a bébiőr.

ZSÓFI (2) Na jó, megnézem.

ANDRÁS Nyugi, csak gerjed a wifitől.

András visszahúzza, összebújnak.

ANDRÁS Mesélj inkább! Mi volt ma? Olyan jó volt a múlt hét...

ZSÓFI (2) Hármában, együtt a család.

ANDRÁS Hát apu eddig ért rá, kicsim, valakinek pénzt is kell keresnie.

ZSÓFI (1) Ne, ugye nem fogjuk anyuzni meg apuzni egymást? Ez olyan hülyén hangzik.

ANDRÁS Csak vicceltem, persze.

Jelez a bébiőr, mindhárman felugranak, kirohannak.

ZSÓFI (2) Bazdmeg!, nem lélegzik.

A bébiőron keresztül hallani.

ANDRÁS Csak álmában nyöszörgött.
 ZSÓFI (2) Annyira szép.
 ANDRÁS Nincs túl meleg bent? Nem kellene kitakarni?
 ZSÓFI (1) Nem tudom, csak szól, ha melege van. Mármost sír.
 ANDRÁS Csak mert a kis pólóját is ráadtad.
 ZSÓFI (2) Inkább, nehogy megfázzon.
 ANDRÁS De itt bent?
 ZSÓFI (1) Akkor leveszem.
 ANDRÁS Ne ébreszd fel! Óvatosan kitakarom.
 ZSÓFI (2) De meg ne fázzon.
Béjőnnek.
 ANDRÁS Majd szól, ha fázik.
Leülnek a kanapéra.
 ZSÓFI (1) Tudod, mi a legfurcsább?
 ANDRÁS Na?
 ZSÓFI (1) Hogy az én nevem van írva a papírára mint anyja neve. Érted,
 hogy én valakinek az anyja neve vagyok.
 ANDRÁS Bizony, és most már örökre az maradsz.
 ZSÓFI (1) Néha azért nem hiszem el ezt az egészet. Hogy akkor mostan-
 tól már mindig itt lesz.
 ANDRÁS Mesélj, mi volt ma?
 ZSÓFI (2) Egész nap csak néztem. Ez kitöltötte a napot. Próbáltam felfe-
 dezni benne magunkat. Az orra talán inkább a tiéd, de a szeme kör-
 nyékén meg tudod, kire hasonlít? Ez furcsa ilyen kicsinél, de a nagy-
 papámhoz.
 ANDRÁS Ne már!
 ZSÓFI (2) Majd nézd meg.
 ANDRÁS És volt elég tejed?
 ZSÓFI (1) Megküzdöttünk érte.
 ANDRÁS Nagyon fáj?
 ZSÓFI (1) Igen.
 ANDRÁS Az irodában mondták, hogy vannak erre valami trükkök, tea meg
 homeopátiás bogyó. Majd megkérdezem.
 ZSÓFI (1) Csak belejövünk.
 ZSÓFI (2) Ez rendben van, hogy nem jelez?
 ANDRÁS Persze, alszik. Megnézzem?
 ZSÓFI (2) Inkább.
András ki

ANDRÁS (*bébiőrön keresztül*) Minden rendben. Szeretlek.

András be

ZSÓFI (2) Nem kellene légzésfigyelő is? Olyan ijesztő, amikor ilyen nagy a csend.

ANDRÁS Majd megkérdezem bent a többieket, utánajárok, jó?

ZSÓFI (1) Egész nap azon szorongtam, hogy nem tudom kitalálni, miért sír, hogy biztos valami komoly baja van, én meg nem segítek neki. Csak ordított, és nem tudtam megnyugtani. Teljesen tehetetlen voltam. Erre most tessék, azért félek, mert csendben van.

ANDRÁS Csak fáradt vagy. Jól csinálod.

ZSÓFI (1) Nem tudom, fogalmam sincs, hogyan kell. Ma háromszor hívtam fel anyát mindenféle hülyeséggel. Aztán rákerestem a neten, hogy mit kell csinálni, ha csuklik. Annyira megijedtem, hogy megfullad. Mi van, ha valamit elrontok, és az majd kihat az egész életére?

ANDRÁS Nem tudod elrontani.

ZSÓFI (1) Múlt héten még olyan jó volt, mikor ketten voltunk, nem féltem.

ANDRÁS (*telefont előveszi*) Nézd, kiszámoltam, hogy eddig mennyit kerestünk kettőnkre, és akkor most hárman vagyunk, de te ugye csak a 70%-át kapod, szóval ennyi nem lesz elég. Muszáj lesz valami plusz munkát kérnem Zsolttól.

ZSÓFI (1) Így is épp eleget dolgozol.

ANDRÁS Mindenki meg tudja csinálni, valahogy nekem is sikerülni fog. Maximum majd éjszaka dolgozom, amikor te is alszol. Vagy várjál, inkább lemondok a pénteki focit, és helyette.

ZSÓFI (2) De valamikor elmehetnénk bébiúszásra. Azt olvastam, hogy az nagyon jót tesz.

ANDRÁS Persze, babaúszás, utánanézek akkor, hogy mennyibe kerül.

ZSÓFI (2) Jó, meg a légzésfigyelő, én nyugodtabb lennék, ha vennénk egyet.

4. JELENET: BOLDOG ÖTÖT (FLASHBACK) (GYEREK 3 HÓNAPOS)

A két Zsófi egyforma ruhát vesz fel, hajigazítás, közben mondóka:

Pista bácsi fűrészel,
Dolgozik a fűrésszel,

Húzza, tolja,
Most a bütyköt darabolja.
Cseng a telefon... András az...

ZSÓFI (2) Szia.

(ANDRÁS Szia, kicsim, az van, hogy nem tudtuk befejezni a rajzokat...)

ZSÓFI (2) És?

(ANDRÁS És Zsolt megkért rá, hogy fejezzem be én...)

ZSÓFI (2) Akkor ez mit jelent?

(ANDRÁS Azt, hogy most kell megcsinálnom.)

ZSÓFI (2) De most bent vagy az irodában?

(ANDRÁS Igen, ezt mondom, hogy megkért rá.)

ZSÓFI (2) De hogy? Nem mondtad neki, hogy ma van a –

(ANDRÁS Persze hogy mondtam, de ő meg, hogy neki három gyereke van,
haza kell mennie segíteni, azt mondta, nekem belefér, ha kicsit később –)

ZSÓFI (1) Nem fér bele, tudod? Kurvára elegendem van belőle, hogy mindig
te vagy az, aki bent marad. Nem vagy képes nemet mondani?

(ANDRÁS Sajnálom, nem tudtam mit csinálni...)

ZSÓFI (1) Ha igazán fontos volnék, akkor meg tudtad volna oldani.

Zsófi leteszi a telefont, András besettenkedik, kíváncsi rá, hogy mekkora lesz a meglepetés.

ANDRÁS Boldog ötöt!

ZSÓFI (2) Te mit keresel itt?

ANDRÁS Itt vagyok. Csak vicceltem.

ZSÓFI (1) Kurva jó vicceid vannak.

ANDRÁS Elhitted, hogy komolyan bent maradtam?

ZSÓFI (1) Hát el.

ANDRÁS Gondoltam, nagyobb lesz utána a meglepetés, még jobban fogsz
örülni.

ZSÓFI *(nem válaszol, nem örül)*

ANDRÁS Jól van na, bocsánat. Nem volt jó vicc.

ZSÓFI (1) Hát nem.

ANDRÁS Na, ne feszülj be, kérlek, nem akartam elrontani az estét.

ZSÓFI (2) Egyáltalán nem veszed komolyan, hogy azt kérem, legyél többet itthon.

ANDRÁS Dehogynem.

ZSÓFI (2) Ha komolyan vennéd, akkor nem viccelnél ezzel. Azt hiszed, hisztizek.

ANDRÁS Nem. Biztos a hormonok miatt vagy érzékenyebb.

ZSÓFI (1) Az, a hormonok.

ANDRÁS Bassza meg, csak jót akartam, hogy ne legyünk mindig olyan kurva komolyak! Gondoltam, stílusos leszek. De mindegy, már nincs is kedvem az egészhez. *(Szünet)* Szép vagy.

Zsófi nem reagál, András kimegy.

5. JELENET: SZEKJELENET (FLASHBACK)
(4 HÓNAPOS)

Készülődés lefekvéshez

ZSÓFI (2) Bezártad az ajtót?

ANDRÁS *(kimegy, megnézi, visszajön)* Be.

ZSÓFI (2) Kösz. *(Szünet)* A hét végén majd el kellene menni bevásárolni, teljesen kifogytunk mindenből.

ANDRÁS Úgy érted, vasárnap.

ZSÓFI (1) Az autót végül megnézted?

ANDRÁS Mikor? Nem volt rá időm.

ZSÓFI (2) Mindegy, csak nem robban le alattunk, ugye? De a jövő héten azért vidd majd el!

ANDRÁS Jó.

ZSÓFI (2) És képzeld, a csap megint csöpög. Nem tudom, hogy mi a fene lehet vele.

ANDRÁS Jaj, ne.

ZSÓFI (1) Ánnnyira idegesített egész nap, hogy hol a gyerek ordított, ha pedig végre kicsit csend volt, azonnal hallatszott ez a csöpögő hang...

ZSÓFI (2) Ez az állandó csöpögés. Azt hittem, megőrülök.

ZSÓFI (1) Még a szerszámos dobozt is előhoztam, hogy na akkor meghú-zom én, de nem sikerült, úgyhogy nézd meg reggel.

ANDRÁS Megpróbálok. Vagy tudod mit?, hívd ki a szerelőt.

ZSÓFI (2) Biztos meg tudod csinálni, nehogy már erre költünk.

ANDRÁS Jó.

ZSÓFI (1) Haladtatok ma?

ANDRÁS Nem eleget. Nehezebb, mint hittem.

ZSÓFI (1) De készen lesztek határidőre?

ANDRÁS Muszáj lesz, maximum egy-két hétvégén kell bemennem.

ZSÓFI (1) Jól hangzik.

ANDRÁS Ne kezd el megint!

ZSÓFI (1) *(leoltja a kislámpát)*

ANDRÁS *(kis szünet után felkapcsolja a kislámpát)*

ZSÓFI (1) Aludjunk! Fáradt vagyok.

ANDRÁS Kicsim, nem úgy értettem. Én se szeretek hét végén dolgozni, gondolhatod, hogy nem erre hajtok.

ZSÓFI (1) Legalább hét végén legyél itt velem, ha már hét közben egyedül vagyok.

ANDRÁS Nem egyedül: a gyerekekkel.

ZSÓFI (1) Aludjunk, biztos fáradt vagy.

ZSÓFI (2) *(leoltja a kislámpát)*

ANDRÁS Holnap majd mindent megbeszélünk, jó? Jó éjszakát!

Csend

ANDRÁS Kicsim...

ZSÓFI (2) Hm?

ANDRÁS Alszol már?

ZSÓFI (2) Ühüm.

ANDRÁS Nagyon fáj a hátam. Megmasszíroznád?

ZSÓFI (1) Fáradt vagyok.

ANDRÁS Csak egy kicsit, kérlek, itt a derekamnál, teljesen beállt. *(Felkapcsolja a kislámpát.)*

ZSÓFI (A) Nem csináltad az 5 perc mozgást?

ANDRÁS Mit?

ZSÓFI (2) Adtam neked múltkor azt a füzetet, tudod, „Az ülőfoglalkozásúak mozgásprogramja”.

ANDRÁS Ja, igen.

ZSÓFI (2) Abban vannak gyakorlatok.

ANDRÁS De kezdjek el tornázni az irodában? Elég hülyén nézne ki.

ZSÓFI (1) Akkor menj ki a vécébe.

ANDRÁS Kicsim, annyit kértem, hogy masszírozd meg! Az mindig segíteni szokott.

Zsófi (2) elkezdi masszírozni a hátát, Zsófi (1) puszikat ad a hátára, Zsófi (2) is megpuszítja.

ANDRÁS Nem tudom, kicsim, hogy ez most megy-e nekem.

ZSÓFI (2) *(abbahagyja)* Már nem kívánsz, ugye?

ANDRÁS Dehogynem, csak fáradt vagyok.

ZSÓFI (1) Rá se bírsz nézni az undorító testemre.

ANDRÁS Hagyd ezt a hülyeséget!

ZSÓFI (1) Már nem szeretsz.
 ANDRÁS De szeretlek. *(Szünet)* Jó, akkor csináljuk.
 ZSÓFI (1) Én már nem akarom.
 ANDRÁS De nekem meg épp megjött a kedvem, gyere, jó lesz, olyan lesz,
 mint régen, mint Bibione-ban, emlékszel?, a kempingben a nosztal-
 gia-diszkó után, gyere.
 ZSÓFI (1) Mennyit küzdöttünk a matraccal. Próbáltad mindig újra fel-
 fújni.
 ANDRÁS Folyamatosan eresztett, minden mozdulatnál lejjebb ment.
 ZSÓFI (1) De mégis rekordot döntöttünk aznap!
Próbálkoznak
 ANDRÁS Mindjárt, egy pillanat.
Próbálkoznak
 ZSÓFI (1) Nyomod a mellem.
 ANDRÁS Bocsánat.
Próbálkoznak, András feladja.
 ZSÓFI (1) Mennem kell etetni. *(Kimegy)*
 ANDRÁS Hát ez kurva jó. A kurva életbe! *(Próbálja felvenni a pólót, de ide-
 gességében nem megy)* Ez a kurva címke! Bassza meg!
Kimegy az erkélyre, rá akar gyújtani. Zsófi visszajön, nem mond semmit.
 ANDRÁS Kurva jó, hogy akkor már nem tudom, hogy viselkedjek. Valami
 probléma mindig van.
 ZSÓFI *(nem mond semmit)*
 ANDRÁS Most mit hallgatsz?
 ZSÓFI *(nem mond semmit)*
 ANDRÁS Na akkor ezt jól megbeszéltük. Jó éjszakát! *(Lekapcsolja a lámpát.)*
 ZSÓFI (1) Nekem így nem megy.
 ANDRÁS Az egészet te akartad.
 ZSÓFI (1) Ja, akkor bocsánat, ha belekényszerítettelek valamibe.
 ANDRÁS Nyilván én is akartam, nem úgy mondtam.
 ZSÓFI (2) Csak jó lenne, ha kicsit törődnél velem.
 ANDRÁS *(felkapcsolja a villanyt)* Mi az, hogy törődnék veled, azt csinálom
 állandóan.
 ZSÓFI (1) Nem, azzal egyáltalán nem foglalkozol, hogy nő vagyok.
 ANDRÁS Persze hogy nő vagy: anya vagy.
 ZSÓFI (1) Ez az, ha csak az anyát látod bennem, jó, hogy nem áll rám fel
 a faszod.

ANDRÁS Bazdmeg! Mert szarrá dolgozom magam, azért, mert kurva fáradt vagyok, mire hazaérek, mert mást se csinálok, mint hogy veletek törődök, hogy elég pénzt keressek, és akkor azt kapom, hogy nem vagyok elég jó. Kurva könnyű neked itthonról kritizálni.

ZSÓFI (1) Az biztos, kurva könnyű, mert csak te dolgozol, ugye?

ZSÓFI (2) Mert az, amit én itthon csinálok, az lényegtelen semmi.

ANDRÁS Nem lényegtelen, a gyerekekkel vagy. De nem tudom, mit kell ezen ennyire kiakadni. Megszoptatod, tisztába teszed, sétálni mentek, telefonálsz a barátnőiddel, facebook-ozol. Mi ebben annyira nagyon fárasztó? Ha választanom kellene, bazdmeg, inkább ellennék itthon nyugiban, mint hogy napi tizenkét órában egy irodában üljek, szóval szerintem nincs okod panaszkodni. *(Leoltja a villanyt.)*

ZSÓFI (2) Annyira könnyen beszélsz!

ZSÓFI (1) Hát ezt sose hittem volna, tudod, milyen baszott nehéz itthon bezárva a gyerekekkel? Tudod, milyen idegőrlő, hogy állandóan ordít, hogy még végére se tudok nyugodtan elmenni, hogy nincs egy percem, amikor magammal foglalkozhatnék, amikor egyedül lehetnék, már megtanultam nyitott ajtó mellett szarni, hogy bármikor ugrani tudjak, ha kell.

ZSÓFI (2) Közben persze legyen rend, legyen itthon kaja, ha este haza-jössz.

ZSÓFI (1) Ez megy megállás nélkül körbe-körbe.

6. JELENET: KI AKARTA A GYEREKET? (FLASHBACK)
(4 HÓNAPOS)

ANDRÁS *(felkapcsolja a villanyt)* Jó, hát akkor ezek szerint kár volt az egész gyerek.

ZSÓFI (2) Mit „kár volt”? Ez nem így megy.

ANDRÁS Annyira mondtad, hogy milyen jó lesz, hogy már nem vágysz másra, mint hogy anya is legyél, hát, elolvadtál minden kisgyerektől. Tessék, akkor itt van a sajátod.

ZSÓFI (2) Neked is itt van! Te meg arra vágytál, hogy apa legyél. Ne csinálj úgy, mintha csak nekem lett volna fontos. Együtt akartuk, hogy megszülessen.

ANDRÁS Persze hogy akartam, ez az élet normális rendje.

ZSÓFI (1) Jaj, de utálok ezt a szöveget! Zsolt beszélte annak idején tele ezzel a hülyeséggel a fejed, hogy „egy kapcsolat akkor lesz teljes...”

ANDRÁS Miért, szerinted nem így van?

ZSÓFI (1) Én még vártam volna. *(Szünet)* Te jöttél először azzal, hogy ne szedjem tovább a tablettát, hogy te már készen vagy, hogy lépünk egy szinttel feljebb.

ZSÓFI (2) De én nem kötelességből, én kettőnk miatt akartam –

ANDRÁS Nyilván én is magunk miatt akartam, vagy... mit tudom én, bele se gondoltam, hogy miért... anyád nyomasztott folyamatosan ezzel, hogy legyen már unokája.

ZSÓFI (1) Anyut hagyd ki ebből az egészből.

ANDRÁS De most miért? Nem mondta el minden családi összejövetelen, hogy unokát akar? Nem ezt hallgattuk éveken át, hogy ebben a korban már itt volna az ideje, meg hogy bizonyítsak végre mint férfi.

ZSÓFI (1) Tudom, engem is idegesített.

ANDRÁS Pont te mondtad, nehogy már neki szüljük a gyereket.

ZSÓFI (2) Igen, anyám ilyen, mit csináljak vele?

ANDRÁS Na most boldog lehet, most bearanyoztuk a nyugdíjas éveit.

ZSÓFI (1) Bazdmeg!

ZSÓFI (2) Most nehogy már az derüljön ki, hogy csak miatta. Mi ketten kellettünk hozzá, mi hoztuk össze. Azt hittem, már elég felnőtt vagy hozzá.

ANDRÁS Hát, én is azt hittem, hogy bírni fogod.

7. JELENET: ÉSZOSZTÁS (FLASHBACK)
(GYEREK 5 HÓNAPOS)

Még kint

ANDRÁS Idetaláltál könnyen?

ZSOLT Persze.

ANDRÁS Fáradj be.

ZSOLT *(bejön, körbenéz, kimegy a folyosóra is)*

ANDRÁS *(bejön, nem találja Zsoltot)*

ZSOLT *(vissza a szobába)* Na jól van, jó lakás.

ANDRÁS Alakul...

ZSOLT Elégedett vagyok veled. Mikor is újítottátok?

ANDRÁS A gyerek előtt.

ZSOLT Ja, ja. Mondjuk, én a konyhába már nem raknék járólapot, az hétszentség, Andriskám, hát hol van a szakmai becsület? Dekorbeton, ugye?

ANDRÁS Igen, igen.

ZSOLT Ne hozz szégyent ránk!

ANDRÁS Nem, nem. Zsófi akarta így!

ZSOLT Ó, a nők! Mindig csak baj van velük, mi? Szerencsére Gittát már megneveltem az évek során, hogy egyetértsen velem.

ANDRÁS *(pálinkát tölt)* Na, jöhet?

ZSOLT Persze.

ANDRÁS Házi. Apósomtól.

ZSOLT Jónak tűnik. Na, proszit, Papa!

ANDRÁS Mi Apának mondjuk!

ZSOLT Semmi baj.

ANDRÁS Egészségedre!

Leülnek

ZSOLT Fűtést csináljátok majd valamikor?

ANDRÁS Az egy következő kör lesz. Most ennyire volt pénz.

ZSOLT Gondolom, a fürdővel együtt.

ANDRÁS Persze.

ZSOLT Figyelj már, de apránként te is tudsz haladni vele, nem kell mindenhez szakember.

ANDRÁS Igen, nem kell.

ZSOLT Én is csomó mindent csináltam otthon nálunk, tudod, mennyit spóroltam vele? Meg aztán milyen jó hétvégi program. Befogtam a középsőt, a Csanádot is, hadd tanuljon a gyerek. Szóval szólj, ha kell valami, ütfűró, sarokcsiszoló, fűrész, ilyesmi, adok szívesen!

ANDRÁS Köszí.

ZSOLT Ja, és csöpög a csap a fürdőszobában.

ANDRÁS Nem tudom, mi lehet vele.

ZSOLT Két dolog lehet. Vagy a csavart kell meghúzni rajta, vagy ami a valószínűbb, a tömítést kicserélni.

ANDRÁS Jó, majd.

ZSOLT Egy gumigyűrű az egész. Van?

ANDRÁS Van, valahol biztos van.

ZSOLT Gondolom, szerszámod is van hozzá.

ANDRÁS Aha.

ZSOLT Na, csináljuk már meg. Együtt.

ANDRÁS Ne hülyéskedj, vendégségbe jöttél.

ZSOLT Semmiség, egy perc az egész.

ANDRÁS Később, lehet, most igyunk még egyet!

ZSOLT Ahogy gondolod, Andriskám, én szívesen segíték bármikor.

Isznak

ZSOLT Na, és hogy vagytok?

ANDRÁS Te, hát...

ZSOLT Bent az irodában egyszerűen lehetetlen bármiről is beszélgetni,
mindig csak a munka!

ANDRÁS Végül is jól, igen, minden rendben van.

ZSOLT Mennyit alszol?

ANDRÁS Keveset.

ZSOLT Mondjuk, látszik rajtad!

ANDRÁS Sokat sír.

ZSOLT Már csak évek kérdése, öregem. Ki lehet bírni, én mondom neked!

Nekem már háromszor egymás után sikerült túlélni, és itt vagyok.

ANDRÁS A te feleséged hogy bírta otthon?

ZSOLT Remekül! Boldog volt. Született tyúkanyó-típus. Tudod, minden
nőben felébred egyszer csak a fészekrakó ösztön. Végre, hogy ti is be-
lekezdttetek. Már itt volt az ideje, mert „egy kapcsolat akkor lesz tel-
jes...”, tudod! Tényleg, Zsófiék hol is vannak most?

ANDRÁS Lementek vidékre, valami családi ünnepség.

ZSOLT Te meg kihúztad magad a leadással, mi? Ügyes!

ANDRÁS Figyelj, ha már leadás, lenne egy kérésem.

ZSOLT Hallgatlak, Andriskám.

ANDRÁS Szeretném, ha betennél ebbe az új projektbe is.

ZSOLT De hogyan? Neked ott vannak az irodai munkák.

ANDRÁS Megoldom. Kell a pénz. Nem jövünk ki ennyiből.

ZSOLT Nem fogod bírni, már most úgy nézel ki, mint a mosott szar, azt
nem lehet.

ANDRÁS Gondold át, kérlek, sokat segítenél.

Telefón

ANDRÁS Bocs, ezt föl kell vennem.

ZSOLT Persze, otthon vagy.

ANDRÁS *(telefonba)* Szevasz. Mi van, arc? Jól, kösz. Igen, itthon. Miért?

Nem csak... Most? Persze. De hol vagy? Itt a ház előtt? Oké, jövök!

(Zsoltnak) Egy régi barátom épp erre járt. Felugrana, ha nem gond.

ZSOLT Dehogyan, jöjjön csak.

Kintről

EGON Szevasz, Dris! Ezer éve! Boldog névnapot!

ANDRÁS Névnapom van? Tényleg?

EGON Jaja. Cipő maradhat?

ANDRÁS Persze.

Egon bejön egy üveg borral.

EGON Jó napot!

ZSOLT Helló.

ANDRÁS (*bejön*) Igen, ő főnököm, Zsolt. Zsolt, ő Egon.

ZSOLT Szevasz, szerintem én vagyok az idősebb, tegeződjünk!

EGON Kösz.

ANDRÁS Mit iszol?

EGON Semmit, vezetek.

ANDRÁS Vizet? Gyümölcslevet?

EGON Vizet igen, köszi.

ANDRÁS Tudod, hol a hűtő.

ZSOLT (*a bort nézegeti*) Gere. 2009-es cabernet. Ez jó bor. Jó évjárat.

EGON Értesz hozzá?

ZSOLT Kicsit. Ez olyan háromcsillagos szerintem. Pannon Borrégió.

EGON Pannon? Én csak úgy találomra vettem. Ünnepi alkalom, drága bor. (*Andrásnak*) De kár belé, nem is iszik bort.

ZSOLT Inkább sörös vagy, mi?

ANDRÁS Télen szoktam bort, nyáron sör vagy fröccs.

ZSOLT Fröccs? Ne... az olyan... Minden férfi életében eljön a pillanat, amikor már nem a mennyiség, hanem a minőség számít.

EGON Meg amikor a gyerek miatt elkezdesz zuginni.

ANDRÁS Na akkor a minőségi zugivásra.

Koccintás

EGON Narancsot nyúlom.

ANDRÁS Tegyed.

Isznak

ANDRÁS Kár, hogy autóval jöttél.

EGON Á, én nem tömegközlekedek.

ZSOLT Milyen kocsid van?

EGON Mégane. Cabrio.

ZSOLT Az jó.

EGON Én is bírom. Németországból hozta egy haverom, négyéves, de elég jól jártam vele.

ZSOLT Akkor még van benne egy kicsi, ezek kb. nyolc évig ha bírják –
 EGON Tíz lesz az.
 ZSOLT Jó, maximum tíz, aztán csak a baj van velük. Tapasztalatból mondom, hidd el.
 EGON És neked milyen van?
 ZSOLT Ford Smax. Családi. Három gyerek mellé ideális. Tényleg, Andris, a váltód rendben van már?
 ANDRÁS Nem, még csörög.
 ZSOLT Le kéne cserélned valami újabb autóra.
 ANDRÁS Nagyon jó a Saab, én szeretem.
 EGON Vidd el az én szerelőmhöz, tudod, a Géza, ő harmincezerért megcsinálja. Minek erre most többet költeni?
 ANDRÁS Igen, máshova kell a pénz.
 ZSOLT Ahogy gondolod, nem azért mondtam, csak ha egyszer otthagy az árokszélen, asszonnyal, gyerekekkel, ez már nem olyan vicces. Be kellene ruházni valami családira.
 EGON Majd ha jön a következő gyerek, ha úgy döntesz még ezek után, majd akkor váltsál.
 ANDRÁS Én végül is szeretem ezt a kocsit, meg direkt jó, hogy öreg, összezecsokizhatja a gyerek az ülést.
 ZSOLT Jól van, majd szólj, ha már benőtt a fejed lágya, kinézünk valami minőségit neked, elmegyünk együtt tesztvezetésre.
 ANDRÁS Köszönöm! Na, egészségetekre!
 EGON Boldog névnapot!
 ZSOLT Az apukákra! (*Egonnak*) Neked van gyereked?
 EGON Jaj, ne, dehogyis, fiatal vagyok még hozzá!
 ZSOLT Mennyi idős is vagy?
 EGON Mint Andris. De én még élni akarom az életem, nekem nem kell egy ilyen ordító szaros csomag.
 ANDRÁS Azért ez így túlzás.
 EGON Hát amiket mesélsz! Én nem akarom szétbaszni ezzel a kapcsolatomat.
 ANDRÁS Ezt nem mondtam.
 EGON Nem, ezt én mondom. (*Leül*)
 ZSOLT Baj van? Ezt nem is mondtad.
 ANDRÁS Mostanában nehéz Zsófival. Nem találja a helyét.
 ZSOLT Hogyan?
 ANDRÁS Sokat van itthon egyedül a gyerekekkel.

ZSOLT Az a normális. Gitta már hat éve otthon van. Ez egy anya dolga. Nem is értem a problémát. Ameddig csak lehet, szoptatni, ameddig csak lehet, otthon lenni.

EGON Hát, nem tudom, hogy megéri-e ezért belekezdeni!

ZSOLT Majd szólok Gittának, hogy hívja fel Zsófit.

ANDRÁS Zsófi valahogy még keresi ezt az anyaságot.

ZSOLT Nem kell azon mit keresni. Azt a nő ösztönösen érzi. Amint megtudja, hogy terhes, onnan kész, mintha átkapcsolták volna egy másik üzemmódba.

EGON Komolyan? Ne már...

ZSOLT Gittánál így volt. Attól kezdve készült élete igazi szerepére.

EGON Ez jó, ez az igazi szerep! Mondjuk, szerintem kicsit más egy nő igazi szerepe.

Röhög, de csak ő egyedül. Észreveszi. Kínos csend.

EGON Andriskám, figyelj oda, mert, gondolom, az a gyerekre is kihat, ha az anyának gondjai vannak.

ANDRÁS Nincsenek gondjai, és semmi baja a gyerekeknek.

ZSOLT Én csak jót akarok, nyugi már! A hormonok miatt van minden, de meg fogja találni magát benne – van erről egy könyv, azt majd behozom neked – rá fog jönni, hogy ez a kiteljesedés.

EGON De szép!

ZSOLT Majd valamikor átjövünk Gittával, és segítünk. Figyelj, legyél vele nagyon türelmes. Érezze azt, hogy te biztosítod neki az anyagi hátteret, hogy ezen nem kell aggódnia. Te úgymond összegyűjtöd a fát a tűzhöz, ő pedig táplálja.

EGON De mi van, ha Zsófi is inkább gyűjtögetni akar.

ZSOLT Nem ez a dolga, már nem, mindenkinek megvan a maga dolga.

KINYITÁS 1

SZÜNET

8. JELENET: BABALÁTOGATÁS (FLASHBACK)
(GYEREK 6 HÓNAPOS)

ZSOLT Üdvözlét a boldog családnak!

ANDRÁS Szia, szia.

ZSOLT Szervusz, kezitcsókolom. Feleségem, Gitta.

ZSÓFI (2) Zsófi.

GITTA Jaj, de szép ez a lakás!

ZSOLT Menj ki a teraszra, szép a kilátás.

GITTA Mekkora terasz, nagyobb, mint a lakás!

ZSOLT Hát tényleg nem kicsi.

GITTA Hány négyzetméter?

ANDRÁS 54,9.

ZSOLT Hát, az egy gyerek.

GITTA Egy gyerek, igen, emlékszel, mi hatvan négyzetméteren voltunk
még két gyerekkel.

ZSOLT Azóta százhuszon is épphogy elférünk, kis bicikli, roller...

GITTA Hát, és mekkora kert!

ANDRÁS Ja, nektek van kertetek is.

ZSOLT Hát igen, most már van. De figyelj, ebből is tovább lehet majd lépni.

GITTA Csak egy dolog: ez nem délnyugati, ugye, ez a lakás?

ANDRÁS Nem, ez északnyugat, arra van észak.

ZSOLT Nem déli?

GITTA Északi fal? Nem szabaad, tilos!

ZSÓFI (2) Miért?

GITTA Túl sötét. Kell a fény a gyereknek. De ez is hány év tapasztalata,
ugye, Zsolti... Na és hol van az a baba?

ZSÓFI (2) Még alszik

GITTA Alszik? Délután 5-kor?

ZSOLT Akkor ne hangoskodjunk, drágám, még fölébred...

GITTA Na de keltsétek föl, mert este így nagyon-nagyon nehéz lesz. Ezt
most miattad is mondom, nem fogod tudni lefektetni. Legfontosabb
alapszabály a következetesség!

ZSOLT Így van. Nektek kell beállítani a napi ritmusát, mert ha ti nem ál-
lítjátok be...

GITTA Akkor ő állítja be... és az nem egészséges.

ZSOLT Jól van, drágám, úgyis rájönnek maguk!

GITTA Jó, hát én csak segíteni akartam, te mondtad, hogy gondok vannak.

ZSÓFI (2) Milyen gondok?

ZSOLT Biztosan valamit félreértett – ugye, Gittám?

GITTA Én csak jót akartam, nem tudtam, hogy ebből ekkora érzékenykedés lesz.

ANDRÁS Mit isztok? Van sör, üdítő.

ZSÓFI (1) Ja, és sütöttem pogácsát is.

GITTA Nem kellett volna, tudom, ilyenkor az elején annyira nehéz.

ZSOLT Aztán kettőt pislantasz, és már fel is nőnek! Nálunk már a legkisebb, a Merse is két éves. Hogy múlik az idő! Jaj, azok a kis talpacs-kák, emlékszel?

GITTA Úgy hiányzik a szoptatás, most választottam el.

ZSOLT Kata ősszel már iskolába megy...

GITTA Tényleg, drágám, a tagozatról végre dönteni kellene.

ZSOLT Ezt most ne.

Szünet

GITTA Képzeljétek, egyszerűen nem tudom meggyőzni, hogy a zeneibe írassuk.

ANDRÁS Az miért jó?

GITTA Azt mondják, a zenei képzés fejleszti a koncentrációt, a memóriát, a kreativitás alapja.

ZSOLT Szerintem nyelvi osztályba kell. Közép-Európában vagyunk, nem lehet elég korán elkezdni.

GITTA Egy hatéves gyereket terhelni az angollal? Mikor még magyarul se tud írni, olvasni?

ZSOLT Ezt mondom, hogy ne most, ezt ne most.

GITTA Persze, ti még ráértetek ezzel. Nektek milyen idős?

ANDRÁS Négy hónapos.

ZSÓFI (2) Féléves.

ANDRÁS Hat hónapos.

GITTA Muszáj megnéznem, én ezt nem bírom ki.

ZSÓFI (2) Megnézem, hátha már ébredszik. *(Kimegy)*

ZSOLT Aztán... hogy vagytok?

ANDRÁS Jól... minden rendben.

GITTA Hát akkor mi fölöslegesek vagyunk...

ANDRÁS Jaj, nem, dehogy, ne hülyéskedjétek, nagyon jó, hogy itt vagytok!

ZSÓFI (2) *(bejön)* Még alszik, nem akarom fölébreszteni.

GITTA Milyen kis álomszuszek...

Szünet

GITTA Te, figyelj, én nem bírom ki, bemegyek lábujjhegyen.
 ZSOLT Óvatosan megy.
 GITTA Zsófikám, jó ez a pogácsa, csak egyet a nagymamától megtanultam: pici juhtúrót kell tenni bele, az segít, máris nem lesz olyan sötét. De nem baj, mert legalább nagyon puha a tésztája. *(Kimegy)*
 ZSOLT Egy pici juhtúró, és már ízre is... Na, de meséljétek, mi újság?
Nem válaszolnak.
 GITTA *(visszajön)* Jaj, de aranyos! Úristen, Zsófi, olyan a kis arca, mint a tied! Na, és milyen az élet, mióta kibújt a kis pocaklakó?
 ANDRÁS Jó... jó.
 ZSÓFI (2) Persze, nagyon!
 GITTA Mikorra tervezitek a másodikat? Képzeljétek el, ezt el kell mesélnem: az első után nekem – teljesen meg voltam bolondulva, mint egy kamaszlány – és képzeljétek el, hogy megjött, menstruáltam. Egyszerre szoptattam és menstruáltam. Nagyon érdekes érzés. De annyira megijedtem, hogy mi ez, nem vagyok egészséges ember, nem vagyok jó anya? Elmentem a város –
 ZSOLT az ország –
 GITTA az ország legjobb nőgyógyászához, és mit mondott?
 ZSOLT Ezt figyeljétek!
 GITTA Nyugodjon meg, Gitta drága, maga nemhogy nem normális, hanem ezerből egy ilyen van. Maga egy ősanya!
 ZSOLT *(nevet)* Az én kis anyám, te!
 ZSÓFI (2) Mi egyelőre még nem tervezzük a másodikat.
 GITTA Nem is kell azt tervezni, úgyis jön. Azért szexelni szoktatok, nem?
 ANDRÁS Persze. Akartam kérdezni, hogy nálatok ez a babysitter-dolog hogy volt?
 ZSOLT, GITTA Nem volt.
 GITTA Babysitter kizárva. Felejtétek el!
 ZSÓFI (2) De néhány órára vigyázhat rá valaki, nem?
 ZSOLT Figyelj, figyelj, a legjobb helyen nálad van.
 GITTA Így van.
 ZSOLT Az anyjánál. Bárkinek, írd és mondd, bárkinek odaadod, az csak elrontja.
 GITTA Én még az anyámnak se. Egyéves koráig az anyámnak se adtam oda, Zsolt anyjának pláne nem. Megoldottuk. És tudod, miért? A biztonságos kötődés miatt, ami aztán az egész életére kihat. Hogy milyen lesz a viszonya a szüleivel.

ZSOLT Érted.

ZSÓFI (2) Értem.

GITTA Én még fodráshoz sem mentem el. De különben is, mit akarsz csinálni abban a pár órában? A tested, a lelked, az agyad, mindened az anyaságra állt rá, ösztönösen úgyis csak ezzel tudsz foglalkozni.

ZSOLT És ami téged illet, Andriskám, a másik fele az ösztönösség mellett: a tudatosság.

GITTA Pontosan. *(Zsoltra mutat)* Tudatosság. *(Magára mutat)* Ösztönösség.

ZSOLT Neked kell megfelelő mintát adnod, neked kell megnevelned. Anyai megengedés, apai szigor.

GITTA Tehát egységben kell lenni, mint egy gömb. Tényleg egyvalamit el kell döntened. Ez egy választás. Hogy jó anya leszel, vagy rossz anya.

ZSÓFI (1) Elmész te, Gitta, a jó bűdös kurva ősanyádba!

ZSÓFI (2) Biztosan igazatok van. Lehet, hogy rossz ötlet volt ezen még elgondolkodni is. Itthon kellene maradnom legalább két-három évig. Majd add oda, kérlek, a receptet.

GITTA Mindenképp.

ZSÓFI (2) Mert hogy szeretnék olyan finom juhtúrós pogácsát sütni.

ZSOLT Lassan ideje mennünk. Andriskám, még egy dolog, amit a múltkor mondtál, az rendben van, benne vagy a projektben.

ANDRÁS Köszönöm! Örülök, hogy jöttetek.

GITTA Igen, menjünk. Félek, hogy Merse nem fog nélkülem vacsorázni.

ZSOLT És, tudjátok mit? – ezt még veled sem beszéltem meg. Mi lenne, ha legközelebb ti jönnétek hozzánk? Grillezhetnénk a kertben.

ANDRÁS Jó ötlet.

GITTA A pogácsa receptjét pedig megtalálod a blogomon: Gasztro Gitta. *Mindenki búcsúzkodik, Zsolt és Gitta elmegy.*

ZSÓFI (2) Figyelj...

ANDRÁS Ezt most ne.

9. JELENET: GYES-PROBLÉMA (FLASHBACK)
(GYEREK 7 HÓNAPOS)

ZSÓFI (1) *(kanapéra mellé ül, párnagyűr)* Képzeld, hívott ma Csilla. Tudod, a főiskolai tanárom.
Szünet

ANDRÁS És? Igen?

ZSÓFI (1) Hogy lenne egy háromnapos továbbképzés, amit érdemes lenne megnézni.

ANDRÁS Mikor?

ZSÓFI (1) Jövő hónapban.

ANDRÁS És?

ZSÓFI (1) Gondoltam, elmehetnék.

ANDRÁS Nem azt mondtad, hogy a Gyes alatt meghosszabbítják a működési kártyát?

ZSÓFI (1) Dehogynem.

ANDRÁS Akkor most nem kell gyűjtened a pontokat.

ZSÓFI (1) Nem amiatt mennék. Hanem mert témába vág, Csilla azt mondta, hogy hasznos lenne.

ANDRÁS Ja, értem. Jó.

ZSÓFI (1) Jó? Neked is rendben van?

ANDRÁS Persze, ha meg tudod oldani a gyerekekkel.

ZSÓFI (1) A gyereket nem vihetem magammal.

ANDRÁS Akkor hogyan?

ZSÓFI (1) Arra gondoltam, mivel hétvégére esik, meg péntek, hogy itthon maradhatnál vele te.

ANDRÁS Én? Három napig?

ZSÓFI (1) Szerintem jól tenne mindkettőtöknek.

ANDRÁS De mit csinálnánk, de hogyan?

ZSÓFI (1) Játshattok, mehetek sétálni...

ZSÓFI (2) ...az evés se gond, fejek le tejet, meg tudsz neki adni almát pépesen.

ANDRÁS Nem hívjuk át inkább anyádat? Hadd nagymamáskodjon. Én pedig bemegyek addig az irodába.

ZSÓFI (1) Nem akarsz a saját gyerekeddel lenni?

ANDRÁS Dehogynem. De három napig itt bezárva?

ZSÓFI (1) Látod. És amikor én mondom ezt?

ANDRÁS Az más. Végül is vállaltad, hogy ezzel egy ideig kiesel a munkából, hogy itthon leszel.

ZSÓFI (1) Vállaltam, de most már szeretnék mást is csinálni.

ANDRÁS Hogyan? Még csak hét hónapos.

ZSÓFI (1) Már hét hónapos.

ZSÓFI (2) Hét hónapja itthon vagytok.

ANDRÁS Jó, én teljesen megértem, kicsim, ha szeretnél néha többet ki-
mozdulni. És igazad van, igen, lehetnék én is többet itthon, lehet-
nénk többet együtt. Tudod mit? Néha pár órára itthon maradok vele
én, és akkor tudsz találkozni a barátnőiddel. Ez tényleg fontos lenne.
De nem hiszem, hogy továbbképzésekre kellene járnod. Nem is tud-
nál rendesen odafigyelni. Szerintem mindig eszedbe jutna a gyerek.
(*Kimegy a sörért.*)

ZSÓFI (1) Pedig eldöntöttem, hogy elmegyek.

ANDRÁS (*visszajön*) Kérlek, akkor miről beszélgetünk? Ha nem is vagy kí-
váncsi a véleményemre.

ZSÓFI (1) Csilla nemcsak a továbbképzés miatt hívott. Mehetnék óraadó-
nak a főiskolára. Taníthatnék ott. És ha ezt a tanítást elvállalom, ak-
kor át kell gondolnunk, az egy teljesen más helyzet, ott be kell járni
majdnem minden nap. Végül is maradhatnál vele itthon te. Te sok-
kal könnyebben –

ANDRÁS Te miről beszélsz? Ez most hogy?

ZSÓFI (*nem válaszol*)

ANDRÁS Ezt nem hiszem el! Várjál, ez most nekem kicsit sok, ezt most fel-
kell fognom. Azt mondod, hogy el akarsz menni egy hét hónapos gye-
rek mellett dolgozni, én pedig menjek át nőbe, és maradjak itthon vele?

ZSÓFI (*nem válaszol*)

ANDRÁS És mi ez a tanítás-dolog? Ez most honnan jött? Jó, ha azt mon-
danád, hogy néha egy-egy tanfolyam, azt még csak érteném, az is ki-
csit húzós, de ez most mi? Ez téged sohasem érdekelt.

ZSÓFI (2) Tényleg nem érted, hogy ez mekkora lehetőség? Ez megtisztel-
tetés, hogy épp engem hívnak a főiskolára tanítani.

ANDRÁS Ha most hívnak, akkor hívnak majd később is. Ez most megold-
hatatlan.

ZSÓFI (1) Miért lenne az? Most mondom, hogy mi a megoldás, itthon
maradsz te a gyerekekkel.

ANDRÁS (*nevet*) Nekem van egy szakmám, van munkám, tudod, milyen
kevesen mondhatják ezt el magukról? Már épp elértem valamit, Zsolt
már épp kezd nagyobb feladatokat adni, és akkor most mondjam azt,
hogy bocsánat, én inkább kiszállok, mert gyerekeznem kell otthon?

ZSÓFI (1) És az miért olyan egyértelmű, hogy én otthon maradok?

ANDRÁS Mert te nő vagy.

ZSÓFI (1) Nekem nincs szakmám? Nekem nem fontos a munkám?

ANDRÁS Zsófi, ne csináld ezt, te sose voltál ilyen karrierista.

ZSÓFI (1) Nem karrierista vagyok, bazdmeg!
 ANDRÁS Neked fontosabb a munkád, mint a gyereked.
 ZSÓFI (1) Nem fontosabb, ugyanolyan fontos.
 ANDRÁS Olyan nincs.
 ZSÓFI (1) *(felugrik, rángatja Zsófi (2)-t az ágyon)* De van!!!! De van!! De van!
 ANDRÁS Jó, figyelj, ajánlok egy kompromisszumot: menj el erre a továbbképzésre, és akkor kicsit megnyugszol. Meglátjuk, hogy bírod, és ha nagyon van még energiád, akkor inkább fogadj magánba betegeket – tudod, amiről régebben beszéltünk –, azt lehet itthon is, és talán pénzben is több. *(Kinyitja a sört, beleiszik, kimegy.)*

10. JELENET: ALAPJELENET (A JELENBEN)

Az első jelenet ismétlése

ANDRÁS Szia.
 ZSÓFI (1) Szia.
Szünet, Zsófi (1) pakol tovább, András nézi.
 ANDRÁS Tehát döntöttél.
 ZSÓFI (1) Látod.
 ANDRÁS Vége?
 ZSÓFI (1) Most nem megy.
 ANDRÁS Nem megy.
Szünet
 ANDRÁS Tehát a tegnapi veszekedés után ez a megoldás.
 ZSÓFI (1) Nem a tegnapi veszekedés után, de ez a megoldás.
 ANDRÁS Hogy összepakolsz és elmész.
 ZSÓFI (1) Jobb, mint továbbra is úgy csinálni, mintha minden rendben volna.
 ANDRÁS Nem kellene inkább megbeszélni?
 ZSÓFI (1) Késő.
 ANDRÁS Felnőtt ember módjára.
 ZSÓFI (1) Volt rá alkalom.
 ANDRÁS És ha szabad érdeklődnöm, hova mész?
 ZSÓFI (1) Anyuékhoz.
 ANDRÁS Ja értem, visszamész gyerekbe, hazaszaladsz anyuhoz, ha valami baj van.
 ZSÓFI (1) Nem, felnőtt ember módjára döntök.

ANDRÁS Talán engem is beavathatnál a döntéseidbe.

ZSÓFI (1) Hónapok óta mondom, hogy csináljunk valamit, hogy ez így nem jó, de semmi sem változott.

ANDRÁS Jaj, bocsánat, akkor tényleg én vagyok a hülye, nem vettem észre, hogy te hónapok óta arra vársz, hogy én majd kitalálok valamit, neked ezzel semmi dolgod, te csak jelzed a problémát, és várod a megoldást. Nyilván nekem kell változtatnom, én tehetek mindenről, te vagy a szegény áldozat.

ZSÓFI (1) Annyira elegendem van már, ilyen magasról beszélsz velem –

ANDRÁS Te pedig ilyen magasról szarsz rám ezzel a gesztussal, tudod?

Zsófi (1) el akar rakni egy párnát.

ANDRÁS Az a párna az enyém.

ZSÓFI (1) Azt Nórától kaptuk az esküvőre.

ANDRÁS Igen, azt Nórától kaptuk az esküvőre, de amikor odaadta, azt mondta, hogy a boltban én jutottam erről eszébe.

Zsófi (2) odaadja neki a párnát.

Tehát talán joggal feltételezhetem, hogy ez az enyém.

ZSÓFI (1) Akkor tessék.

ANDRÁS De nem baj, neked adom, félre ne értsd, nem akarnám elvenni tőled, vidd el ezt is nyugodtan.

Harc a párnáért, Zsófi (2) mindig Zsófi (1) kezébe adja, ő átadja Andrásnak, aki lerakja. Egyre gyorsabb és durvább, végül Zsófi (1) Andrásához vágja.

ANDRÁS Most mit baszod fel magad? Mondom, a tiéd! Sőt, itt van ez az egész falnyi könyvespolc, elkezdhetnéd fentről szépen sorban lepakolni. Meg várjál, nézzünk még körül, hogy mi az, amit mindenképpen el kell vinned.

ZSÓFI (1) Szánalmas vagy.

ANDRÁS Vigyél mindent, ez se kell, ez se kell. Tulajdonképpen miért nem hívunk egy költöztetőkocsit, anyádékhoz beférne minden, nekem már úgyis kurva mindegy lesz itt az üres lakásban.

ZSÓFI (1) Szánalmas vagy.

Csend

ANDRÁS És a gyerek?

ZSÓFI (1) Magammal viszem.

ANDRÁS Én nem is láthatom?

ZSÓFI (1) Pár órára. Ezt akartad.

ANDRÁS Nem úgy értettem.

ZSÓFI (1) Ennyit vállaltál.

ANDRÁS Kiforgatod a szavaimat.

ZSÓFI (1) Most értettem meg.

ANDRÁS Tehát azt akarod, hogy a gyereknek ne legyen apja, ugye? Hogy apa nélkül nőjön fel, ezt akarod?

ZSÓFI (1) Ja, már apa sem akarsz lenni? Nem elég, hogy férj nem tudtál lenni, már apa se akarsz? Ezt azért jó tudni.

ANDRÁS Tehát nem voltam jó férj, nem voltam férfi, nem tudok apa lenni, köszönöm szépen, de szerencsére te mintaszerűen csinálod, te jó anya vagy, feleség vagy, sőt, egyszerre szerető, barát, egy nagybetűs nő, egy hős! Mennyire sajnállak, hogy egy ilyen átlagos senkivel találkoztál, de most már biztosan jobb lesz neked, biztosan megtalálod majd az igazit, aki nem bassza el úgy, mint én. Csak tudod, kurvára nehéz ám neked megfelelni, mert te se vagy az a tökéletesség, baszott önző vagy, ha azt hiszed, hogy csak így dönthetsz kettőnk, sőt hármunk életéről. Igen, a gyereked életét épp most baszod el azzal, hogy elveszed az apjától, te aztán kurva jó anya vagy.

ZSÓFI (1) Na pont erről beszélek, erről a kioktatásról. Nehogy már te jobban tudd, hogy nekem mit kell csinálnom, mikor azt se tudod, hogy te mit csinálj, talán először inkább magadba nézz, hogy mikor lettél ilyen impotens, mielőtt engem kritizálsz. Hát kurvára nem hittem volna, hogy idáig jutunk, hogy egy nyolc hónapos gyerekkel és egy bőrdnoddal a hónom alatt becsengetek anyámhoz, szóval nagyon tévedsz, ha azt hiszed, hogy én direkt ki akarok baszni veled, sőt, te végre élheted majd újra a boldog agglegény életedet, nekem kell valahogy nulláról elkezdni egyedül a gyerekkel. Szóval nem tudom, hogy melyikünknek lesz szarabb.

KINYITÁS 2.

Boros Kinga

EZ EGY DEMOKRATIKUS MŰFAJ

BESZÉLGETÉS RÓBERT JÚLIA DRAMATURGGAL A
3050 GRAMM CÍMŰ ELŐADÁSRÓL ÉS A THEATRE IN
EDUCATION (TIE) MŰFAJÁRÓL

Részvevő színházi előadás – ez szerepel a Káva Kulturális Műhely által bemutatott és általad írt 3050 gramm című előadás alcímeként. Idejekorán jelzitek a közönségnek, hogy a megszokottól eltérő színházi konvencióra és nézői tevékenységre számítsen.

A Részvevő Színháza (ARS) a Káva brandje, ők minden előadásukat ezzel a megnevezéssel látják el. De ettől függetlenül, szerintem ez így korrekt a nézőkkel szemben, és hátha valakinek még vonzóbb is, ha tudja, itt valami más is fog történni, mint a színházban általában.

Milyen szempontból más? Mit jelent ebben az esetben a részvétel?

Az ARS-előadások szövege úgy van megírva, hogy a történet bizonyos pontjain kinyitunk a nézők felé. A színészek kifordulnak hozzájuk, és kérdéseket tesznek fel, például azzal kapcsolatban, ahol épp megállt a történet, vagy egy-egy szereplő viselkedésével kapcsolatosan stb. Ezáltal a nézők résztvevővé válnak. A részvétel közös gondolkodást, ezáltal közös felelősségvállalást jelent. Bizonyos esetekben előfordul, hogy arra kérünk valakit, álljon be valamelyik szereplő helyére egy improvizáció erejéig. Sok mindentől függ, hogy milyen típusú a részvétel, többek közt attól is, hogy milyen korú közönségnek szól az előadás. Más működik összeszokott általános iskolai vagy középiskolai osztályoknál és más a felnőtteknél.

A nézők inzultálása messze elkerülendő ebben a műfajban, amely alapvetően demokratikus: aki akar, megszólal, aki nem akar, nem szólal meg. Amennyire én tudom, senki sem szokott úgy távozni, hogy őt most úgy hozták ki a komfortzónájából, hogy az neki kényelmetlen volt.

A 3050-nek van egy előjátéka, illetve a szövegben két ún. kinyitás, amelyek megszakítják a fikciót. Mi történik ezekben a pillanatokban?

Az előcsarnokban játszódó előjáték bevezet a történetbe, egyúttal felkészíti a közönséget az előadás kommunikációs helyzetére. Hasonló jellegű tisztázás minden ARS-előadás kezdetén van, a *3050 gramm* esetében az a különbség, hogy beágyazódik a történetbe, vagyis már itt is a fikcióból szólnak ki a színészek, és jelzik, hogy szeretnék megmutatni a történetüket a nézőknek és adott pontokon a véleményüket kérni.

Az első felvonás végén a kinyitás a főszereplő Andris és a két barátja közti vitát viszi tovább arról, hogy mi a férfi szerepe a családban, hogyan kell(ene) Andrisnak viselkednie a történet szerinti helyzetben, ami a szülővé válás krízise. Andris főnöke, Zsolt azt az álláspontot képviseli, hogy a férfinak férfinak kell lennie, a sarkára kell állnia, Egon álláspontja az, hogy az embernek önazonosnak és szabadnak kell lenni, és ha a házasságban ez nem tud működni, akkor el lehet válni. A nézőknek feltett kérdés az, hogy mi a problémája valójában Andrisnak. A beszélgetés – az aznapi résztvevők véleményétől függően – egészen változatos irányokba szokott elmenni, és általában felmerül az a kérdés is, hogy vajon hogy érzi magát Andris felesége, Zsófi, és mi a nő feladata és szerepe ebben a helyzetben? Ilyenkor a Zsoltot alakító színész (Gyombolai Gábor) behívja az ő feleségét, Gittát (korábban Sárosdi Lilla, a 2015/2016-os évadtól Romankovics Edit), és így egyfajta női szempont is megjelenik a beszélgetésben. A színész-drámatanárok tehát a kinyításban is szerepben maradnak.

A történet befejezése keretbe foglalja az előadást: az első és utolsó jelenet szinte azonos, és azt látjuk benne, hogy Zsófi csomagol, készül elhagyni Andrist. Nagyon érdekes, hogy a kezdéskor, amikor még semmit sem tudnak a nézők, egészen máshogy reagálnak erre a jelenetre, mint amikor már ismerik a történetet és a karaktereket. Akkor ugyanazok a mondatok egész más tartalommal telnek fel, más lesz a hatásuk.

Az előadás végén Zsófi, már kezében az útításkával és a gyerekekkel a nézőkhöz fordul, és azt kérdezi tőlük, hogy „hol rontottuk el?”. Ebben a beszélgetésben mind Zsófi, mind Andris felelőssége fel szokott merülni, de

a résztvevők sokszor a társadalmi nyomást és elvárásokat teszik felelőssé. Ezután a színészek kilépnek a szerepükből, és a résztvevőkkel kisebb csoportokban azon gondolkoznak, hogy jelenleg mi állhat Zsófi és Andris között. Az előadás vége egy olyan közös jelenet, amelybe a csoportok egy-egy résztvevőt „delegálnak”. A csoport gondolkodását összegezve, mindenki Zsófiként vagy Andrisként mond el egy-egy mondatot (egymásnak vagy önmaguknak szóló kérdést) a színházi térben.

A 3050-ben szereplő Freiheit Géza ügyvéd, tulajdonképpen a közönségben elvegyülő Bori Viktor színész gyakran ellentétozza a beszélgetésekben megjelenő nézői véleményeket. Ez hogyan illik az ARS-előadások ars poeticájához, ami az, hogy a néző véleménye, az ő gondolatainak felerkentése a fontos?

Freiheit Géza figurája és álláspontja is beleilleszkedik az előadás központi témájába. Ő azt a nagyon liberális és Skandináviában közkeletű nézetet képviseli, hogy az anyának és az apának teljesen egyenlő és azonos feladatokat kell végeznie a gyereknevelés terén. Például a férfinak is GYES-re kell mennie. Ő az ellentétozása a Zsolt által képviselt tradicionális értékeknek. Dramaturgiai funkciója az egyensúly megteremtése, amennyiben szükség van rá. Hiszen gyakran maguk a nézők hozzák be ezt a szempontot, ellentmondva ezzel Zsoltnak. De ha aznap este épp kicsit konzervatívabb a közönség, akkor jobban meg kell dolgozni azért, hogy ez a vélemény is előkerüljön, és gondolkodásra, álláspontok ütköztetésére, megerősítésére vagy felülírására legyenek provokálva a résztvevők.

A konkrét példától eltávolodva, szerintem minden színházi előadás állít valamit a világról, az ARS-előadások esetében is minden alkotónak van saját véleménye az előadásban feldolgozott kérdésről. Illetve már az egy állítás, hogy milyen témák kerülnek a fókuszba. De aztán a tervezési és próbafolyamat során az a fontos, hogy ezt egy kérdéssé alakítsuk át, és az anynyira összetett és bonyolult legyen, hogy arra ne legyen egy könnyen megválaszolható válasz, vagyis maguknak az alkotóknak is ugyanolyan kihívást jelentsen megfogalmazni a saját maguk viszonyát az adott kérdéshez, mint ahogy azt a nézőktől elvárják. A színházi nevelés gondolkodásra nevel. Az érvek és vélemények összeütköztetésére, de egymás meghallgatására, az egymással való egyeztetésre is.

dramaturgia, amelyet szintén megtartottál a szakmai életedben, hiszen a színházi nevelési előadások mellett hagyományos előadások dramaturgjaként is dolgozol.

Igen, szerencsére több típusú dramaturgi munkám is van egyszerre. A résztvevő színházi dramaturg egy alakulóban lévő feladatkör, csak néhányan vagyunk a magyar színházakban, akik ezzel foglalkozunk. Eleve nincs sok ilyen társulat, és nincs résztvevő színházi dramaturgképzés sem, bár a Színház- és Filmművészeti Egyetemen a hallgatók már tanulnak színházi nevelést, és a dramaturgok találkoznak ezzel a műfajjal is.

Miben más a munkád egy TIE-előadás során?

A munkafolyamat elején mindannyian együtt dolgozunk az előadás központi témájának és kérdésének meghatározásán. A tervezési folyamat során jellemzően behívunk egy szakértőt, ez a *3050 gramm* esetében egy családszociológus volt, vele beszélgettünk arról, hogy ma Magyarországon mit jelent a család fogalma, hogyan alakult ez át, mik az európai trendek. A szakemberrel folytatott beszélgetés eligazítást és inspirációt ad. Egy következő fázisban a rendezővel és az interaktív részekért felelős konzulenssel ajánlatokat hozunk szituációkra, amelyekre a színészekkel improvizáltunk. Ebben a szakaszban rendszerint feláll több olyan jelenetnek a váza, amely aztán bekerül az előadásba. Csak ezt követi az írói munka, amelynek során elkészül a szöveg. A szöveggönyv megírásával párhuzamosan meg kell találni a kinyitások helyét is, tehát a történet olyan pontjait, ahol jellemzően dilemmahelyzet van, vagy ahol valamiért érdemes a résztvevők véleményét kérni. Ez egyszerre dramaturgi és írói feladat, hiszen a kinyitást megelőző jelenetet úgy kell megírni, hogy az ugródeszka tudjon lenni a nézőkkel való beszélgetés számára.

David Davis mondta azt, hogy a TIE-előadások szöveggönyve olyan, mint egy térkép, amelyen sok helyt szerepel a terra incognita kifejezés. Vannak ismert területek, és vannak még felfedezésre váró területek, vagyis már megírt jelenetek és olyanok, amelyeket a nézőkkel közösen kell létrehozni. Mary Cooper szerint a hagyományos dramaturgiában eljutunk egy csúcspontig, ami aztán elvisz a megoldás felé, a TIE-ban viszont a csúcsponthoz eljutva a kinyitás következik. Az igazi csúcspont tulajdonképpen a résztvevőkkel együtt, általuk történik meg, nélkülük a szöveg valóban hézagos. Ez szokott lenni amúgy a leggyakoribb kritika a TIE-előadások felé,

hogyan nem „igazi” drámák. Nehéz ezt megérteni, hogy a nézői reakcióktól és részvételtől válik teljessé, vagyis a kinyitások nem szünetek, hanem az előadás legfontosabb pillanatai. Érdekes kérdés az, hogy mi az író feladata egy ilyen munkában, hiszen nagyon fontos jeleneteket nem tud előre megírni.

Ez azon is múlik, hogy mit gondolunk a szerzőségről a kortárs művészetben, számonkérjük-e rajta a romantikus írózszeni markáns kézjegyet, vagy felismerjük, hogy ez a műfaj máshogyan születik. Mondhatjuk azt, hogy a TIE-előadás alkotófolyamata egy devised theatre alkotófolyamat?

A műfaj megszületésekor, a hetvenes évek Angliájában nem is volt külön szövegírója a TIE-nak, hanem mindent maguknak csináltak a színész-drámatanárok. Az író és a dramaturg csak később jelent meg. De még így is helytálló megállapítás az, hogy a résztvevő színházi előadás kollektív alkotófolyamatból születik. Ha elvárjuk a résztvevőktől, hogy beleadják majd magukat és a gondolataikat az előadásba, akkor előbb nekünk is „pokolra kell mennünk”, nem úszhatjuk meg a folyamatos egyeztetést, egyezkedést az alkotói döntéseket illetően. Emiatt is demokratikus műfaj.

Ha jól értem, a workshop-fázisban te magad is beszállsz az improvizációkba. Ez talán a legradikálisabb eltérés a hagyományos előadások munkamódszeréhez képest, amelyben a dramaturg be nem teszi a lábát a színpadra.

Ez nincs így előírva, de sokszor előfordul. Ebben a helyzetben ez magától értetődő. Mindenki ötletel, mindenki hozzászól mindenhez, mindenki kipróbálhatja a helyzeteket. Elmosódnak a határok a hagyományos alkotói szerepek közt, nemcsak a dramaturg lesz játszó, hanem például a kinyitásokban a színészeknek is kicsit dramaturggá és íróvá kell válniuk. Ilyenkor egyszerre kell tartaniuk a szerepet, jó kérdéstechnikával fordulni a résztvevők felé és érezni a dramaturgiai ívet, illetve van, amikor a következő jelenetbe be is kell építeniük a szereplő szövegébe a nézőktől kapott érveket.

Kiből lehet jó TIE-színész, illetve színész-drámatanár?

felmerült, hogy mi lenne, ha elhagynánk a „drámatanár” megkülönböztetést a „színész” mellől abból a megfontolásból, hogy a TIE-előadás egy a sokféle kortárs színházi forma közül. Na de most még maradjunk a színész-drámatanár kifejezésnél. Konkrétan erre a szakmára felkészítő egyetemi képzés jelenleg nincs Magyarországon. De ősszel indul a Káva két-éves gyakorlatorientált színész-drámatanár képzése, illetve a Kerekasztal is indított hospitálási programot. Vagyis van rá érdeklődés, és van létjogosultsága az ilyen képzésnek. Szerintem a jó TIE-színész nemcsak a saját alakításáért, hanem az egész alkotófolyamatért és előadásért vállal felelősséget. Érzékeny társadalmi problémákra, jól tud improvizálni, van drámapedagógiai háttértudása, jól kérdez és jól kommunikál, tud rendezőként és dramaturgként is gondolkozni. És emellett persze jó színész. Majdnem mindez igaz az író-dramaturgra is, csak neki nem kell színésznek lennie.

HABEMUS BEBE

Ahogy a szövegen dolgoztam, mindvégig egy színpadi előadást láttam magam előtt. Eddig még nem publikáltam, és ha kiadom, az olvasó úgy tekint majd rá, mint egy verseskötetre. A szöveg azonban bennem mindvégig egy előadás képét öltötte.

1.

Három nő.

(Sötét. A mi előadásunkon egy kijelzőn a következő szavak jelentek meg.)

a csomag, a férj, a taxisofőr, a kórház, a toll, a szék, a sor, az egészségügyi alkalmazott, a cső, az ánuszt, a szappan, a villanyborotva, a kórterem, az altatóorvos, a szülészorvos,

a nőgyógyász, a bába, az NST, a perfúziós gép, az ágy, a lepedő, a vatta, a kötés, a géz, a gát, az ujj, a folyadék, a vér, az oxitocin, a kalcium, a képernyő, az asszisztens, az ápoló, a könyök, az úszógumi, a fogó, a vákuum, az érzéstelenítő, a tű, a szál, a köpeny, a zseb, a hálapénz

2.

(Az első jelenetben a nők egy gyermekdalt dúdolnak.)

1. Pál, Kata, Péter, jó reggelt!

2. Már odakint a nap felkelt

3. Szól a kakasunk, az a nagy tarajú

KAR Gyere ki a rétre, kukurikú!

3.

1. Rongylabdát készíték. Ellazít.

2. Lennadrágot kötök. Ellazít.

3. Kenyeret dagasztok. Ellazít.

Ha hegyezed a füledet, meghallhatod, ahogy énekel a frissen sült kenyér.

Sziszeg, süvít, suttog, duruzsol.

Boldog kenyér.

1. Boldog vagy?

KAR Mondd!

2. Boldog vagy?

KAR Mondd!

3. Számodra mit jelent a boldogság?

KAR Mondd!

1. Hogyan határoznád meg a boldogságot?

KAR Mondd!

2. Mi tesz téged igazán boldoggá?

KAR Mondd!

1. Hát tudod, amikor először a kezekben tartod.

2. A szag. Ellenállhatatlan. Megszimatoltam, mint egy szelet süteményt.

3. Amikor szopizik.

1. Amikor alszik, és mindkét kezét a feje alá teszi, mint egy komoly ember.

2. Amikor az arcára teszi a kezemet, és azt mondja, drágaságom.

3. Amikor azt mondja, hogy szeret.

1. A kezecskéi.

2. A talpacskái.

3. A popsija. Folyton beléharapnék.

KAR Megzabálom!

4.

3. Az én nevem Leves Néni.

2. Az én nevem Elmosogat Néni.

1. Az én nevem Kitereget Néni.

3. Az én nevem Rögtön Jövök Néni.

2. Az én nevem Régnemszexeltünk Néni. Vajon tényleg ilyen ronda volnék?

1. Az én nevem Minőségiidő Néni, Cici Néni, Jókedv Néni.

3. Az én nevem Pénzkereső Néni, dolgozz, dolgozz!

2. Az én nevem Vajonfogok-emégybenéletbenegysortisírni Néni, Lesz-eidőm Néni.

1. Az én nevem Legyenelég Néni.

5.

1. Délután két óra van, csengő hangját hallom.
Aztán a vizet, ahogy egy pohárból a törlőre csorog.
2. *Sms: elmész légyszi, és veszel epidurális injekciót, sosem lehet tudni.*

6.

1. Helyesírás: rendben.
Mondattan: rendben.
Illendőség: rendben.
Csontozat: rendben.
Száj: rendben.
Mama: rendben.
Papa: rendben.
Én, te, ő a rendelőben.
Minden rendben.
A hangunk pancsol.
Itt is, ott is.
A csendben.

7.

(A három nő egyike játssza a Szülő Nőt, a másik kettő az Asszisztenst és az Orvost.)

1. Nemsokára szülni fogunk, ez történik itt, kérem.
2. Anyuka, még két olyan nyomás, mint az előbb, és meg is van a baba.
1. Anyuka, szülni tetszett egy kislányt. Ez az első kislányunk ma, a többi mind fiúcska volt.
2. Kész vagyunk, doktor úr, mára nincs több beutalás.
3. A kezembe vehetem?
2. Még csak az hiányozna, majd, most piszkosnak tetszik lenni.
(szerepcsere)
3. Teszek ide egy steril kötést.
1. De nehogy hozzáérjen!
3. Hát nem hozzáért?!
1. Steril volt.
3. Tessék megélni a medencét, lássuk, meddig megy!
1. Jól van, elég volt!
3. A légzésről se feledkezzünk meg, az sem az ördögtől való dolog!

1., 3. Jól van, elég! Most már lélegezhet normálisan.

2. *Sms: habemus bebe. Részletek később.*

1. Tegyük fel spirált?

2. Megvan a gyerek, jól van, most már feltehetjük a spirált.

Mert tetszik tudni, folytatni kell a szexuális életet.

3. Úristen, szexuális élet!

3. Úristen, életem a szex!

KAR Szex, szex, szex!

1. Na végre!

2. És mi lesz, ha fáj?

3. Olyan pocskék lesz, mint a kilencedik hónapban?

1. És mi lesz, ha épp akkor kezd el sírni?

2. Borzasztóan nézek ki. Én megkívánnám magam?

3. Le kéne szívassam a hasam.

1. Vagy ruhában maradni.

2. Na jó, ma este vagy holnap.

3. Inkább megvárom, amíg ő mondja.

1. Ő meg azt várja, hogy én.

Honnan tudhatná, hogy kész vagyok-e rá?

2. Kész vagyok.

3. Kész vagyok.

1. Teljesen kész vagyok.

8.

2. Egyfunkciós gép vagyok.

3. Végtelen kiterjedésű has vagyok.

1. Mély köldök.

2. Egyfunkciós gép.

(Egy képzeletbeli ágyra kucorodnak; a következő rímek felválthatók bármely más, a színészek által javasolt rímmel; a válogatáson kitétel volt, hogy a színészek anyák legyenek.)

3. *Kerekecske, dombocska,*

Itt szalad a nyulacska!

Itt szalad, itt megáll,

És egy körutat csinál.

Ide bújik, ide be:

Kicsi baba ingébe.

2. Csiteri, csütöri csütörtök,
dínnyét lopott az ördög.
Bugyogójába eldugta,
nem fért be a pokolba.
3. Cicuskám, kelj fel,
Itt a jó tejfel!
1. Sikataka, sikataka, huhúhu!
2. Ecem, pecem pompodaré
Sárgarépa kacincaré.

9.

(Az alábbi szógyűjteményt az egyik nő olvassa fel; a gyűjtemény 26 szóból áll: a gyerek szóváltozata, mellette pedig a felnőttek nyelvére fordított változat; a szavakat ábécésorrendbe rendeztük, az utolsó három pedig csak a baba nyelvén értelmes, olyan szavak, amelyeket még a szülők sem értenek; a színészek is közreműködhetnek a szógyűjtemény összeállításában.)

babda – labda, buboké – buborék, dendum – kenguru, dudi – Túró
Rudi, gaja – cumi, jipke – picike, keskelemen – Mikes Kelemen, kukóka
– cukorka, kukuszia – kukorica, méjagszalag – mérőszalag, mézláró – láz-
mérő, mocifeccs – focimeccs, nem ak – nem akarom, odoba – óvoda, ör-
dögszem – szemöldök, páncsita – palacsinta, pápát – párna, szidehajó –
fülbealó, szüdedő – fürdő, tütü – autó, tiztita – kiscica, vatutas – vasutas,
vuvu – kutya, pityigangos, hólapancitol, kopinyász

10.

1. Kiszámoló: hány lélek van nálunk a családban
Papamamagyerek
Kétcicaegykutya
Egy kefirgomba tejbe
Egy kefirgomba vízbe
Vadélesztő kenyérnek
Csíra
Kombucha
2. Ha lett volna gyereke, megfojtotta volna, amilyen ideges természetű.
Még jó, hogy nincs!
Nincs gyereketek, úgyhogy nektek erről fogalmatok sincs!
Ő akarta volna, de a nő nem.
Még csak az hiányzott volna nekik, egy gyermek...

11.

(Az alábbi, agresszióra és testi erőszakra utaló kifejezéseket tartalmazó listát a 3. nő olvassa.)

3. Aki a vesszőt kíméli, az a fiát nem szereti.

Aki a vesszőt kíméli, az a lányát nem szereti.

Pénz számolva, asszony verve jó.

Ahol a félelem, ott a becsület.

A szégyen.

Hát nem szégyelled magad?

Én szégyellem magam helyetted.

Addig szopod az ujjad, míg egyszer a szájadban marad.

Szégyent hozol rám.

Szíjat hasítok a hátadból.

A gépszíjjal verlek el.

Kapsz egyet!

Elveszem.

Elrabolom.

Elvisz az ördög.

Kösd fel a bugyidat!

Leszakítom a füledet.

Megcsíplek, te!

Megeszelek, te!

Elevenen megeszelek!

Mindjárt kapsz egy nyaklevest!

Csak hogy tudd, miért bőgsz.

Eltaposlak, te!

Földbe tiporlak!

Én csináltalak, én öllek meg.

Megfojtalak egy kanál vízben.

Széthasítom a fejedet!

12.

1. Sziasztok!

Szeretném a kétéves kislányomat októbertől oviba vinni.

Tudtok valamit ajánlani a 3. kerületben?

2., 3. Szerintem nem a megfelelő helyre írtál. Úgy gondoljuk, hogy ez korai lenne még. Úgy gondoljuk, hogy jobb volna a csemetédnek, ha vele maradnál. Szerintünk nem jól döntöttél. Az oktatási intéz-

mények megölik a gyerek kreativitását és szabadságát. Megkérünk szépen, hogy töröld a kommentet, vagy hagyd el csoportot!

3. Intenzív angol
2. Intenzív német
2. Nyelv és kommunikáció, természettudomány, ember és társadalom, esztétika és kreatív gondolkodás, pszichomotoros készségek
3. „Tudni akarom” általános műveltségi kurzus
2. Illemtan kurzus
3. Olvasó- és beszélgetőklub
2. Interkulturális nevelés kurzus. Festészet és modellezés.
3. Moderntánc kurzus
2. Kommunikáció és drámajátékok.
3. Az étel előállítása az intézmény helyben működő főzőkonyhájában történik friss alapanyagok felhasználásával.
2. Az étlaptervezés nutricionista közreműködésével valósult meg. Az étlap egészséges és az adott korosztály igényei számára megfelelő ételeket tartalmaz.
3. Óvodásaink örömeire a desszertek között megtalálhatók a hagyományos, a nagymamáink receptje alapján készülő sütemények is.

13.

1. A gyermek ügyvédet keres. Ki jelentkezik?
Mennyi minőségi időt töltenek a gyermekkel?
Fontolóra vették már egy húgocska vagy öcsike érkezését?
Meddig marad a cicin?
Az apa ügyvédje
Az apa ügyvédet keres. Ki jelentkezik?
Ki alszik többet?
Ki dolgozik többet?
Ki tölt a gyermekkel több időt?
Ki szórakozik többet?
Ki jár ki többet?
Ki néz több filmet?
Ki olvas többet?
Ki néz több előadást?
Ki találkozik több emberrel?

Ki mosogat többet?
Ki főz többet?

14.

Nem akarok
Igazságtalanságot elkövetni
Nem
Még a férfiakkal
Sem!

15.

2. Néhány hónap után bemegyek egy üzletbe.
Hogy felpróbáljak egy pár cipőt.

Ami eddig a füsskabátom mélyén rejtőzött,
A hagymaszag, a zsíros haj, a rendezetlen köröm, a szőrös láb,
Most nyíltan tárul fel az elárúsító előtt.

1. *Piszkosfémér*
Mikiegér

3. Az okos nők elérik a céljaikat.
A háziasszonyok: nem.

1. *Vajas kenyér*
Mikiegér

2. Elnézem Sárát.
Sára 40+
Nagykorú gyerek, kocsis, ház.
Még pont tíz évem van, hogy megtanuljam a függetlenséget.
Tíz év, hogy megtanuljak öltözködni.
Tíz év.
Ennyi.

1. *Férfitenyér*
Mikiegér

3. Valaki egy konyhaasztalra felsorjázta a mézeskalács hozzávalóit
mi altatni próbálunk

a tévében hírt adnak egy világjárvány elkerülhetetlenségéről
valahol a Forradalom téren tüntetők gyülekeznek.

2. Éjjel 2-ig a francia ágy rám eső részét foglalom el.

Éjjel 2-től az együttalvást ültetjük gyakorlatba.

30 percenként ránézek az órára.

ébre vagyok

ébre vagyok

ébre vagyok

elalszom

felébredsz

2. Hosszasan tanulmányoztam, milyen

funkciókkal látták el a babát

– eszik

– ürít

– alszik

– növekedik

annabell lélegzik, amikor alszik

miért tartanál valódi cicát, ha van a világon pótcica

kevesebb felelősség, nincs allergia, nincs pisikaka

miért csinálnál valódi babát, ha van a világon pótbaba

kevesebb felelősség, nincs allergia

pótpisikaka

A kislányunk 3 hónapos, és már van neki egy

where is my teddy bear pizsamája

plüssanyagból

ami persze barna, mint a medve

16.

1. Elaludtál

belépek a *facebookra*

„Boldogat!”, írom egy barátom falára

megnézek pár képet

Zsolt levágatta a haját, és szakállat növesztett

– mikor lett ez ilyen öreg? –

Móni megnövesztette és bedaueroltatta a haját

szép, szép, de még mindig túl dagi
Anginak, úgy tűnik, még mindig nincs senkije, habár nem is tudom
Ágota és Viktor valószínűleg szétmentek,
de konkrétumokat nem tudok,
és különben is, az utóbbi időben semmit nem értek abból, amit itt
ezek posztolgatnak

17.

2., 3. Énekelj valami szépet!

1. *Twinkle twinkle little star*

2., 3. Oááá oááá oááá!

1. De hát nem te mondtad, hogy énekeljek...

2., 3. Énekelj valami szépet!

1. *Csendes álmod, jó éjt*

2., 3. Oááá oááá oááá!

1. De hát nem te mondtad, hogy énekeljek...?

2., 3. Oááá oááá oááá!

1. Mit énekeljek?

2., 3. Csipcsip!

1. *Csip, csip csóka, vak varjúcska,*

Jó volt-e a kisfiúcska?

2., 3. Kiffiú!

1. *Réten kaszál egy fiú, aranyos fiúcska...*

2., 3. Csipcsip!

1. *Csip, csip csóka, vak varjúcska*

Jó volt-e a kisfiúcska?

2., 3. Kiffiú!

1. *Réten kaszál egy fiú, aranyos fiúcska...*

2., 3. Csipcsip!

1. *Csip, csip csóka, vak varjúcska,*

Jó volt-e a kisfiúcska?

2., 3. Kiffiú!

1. *Réten kaszál egy fiú, aranyos fiúcska...*

2., 3. Anyu, énekeld a kiakia!

1. *A gazda rétre megy,*

A gazda rétre megy,

Ki a, ki a, ki a, ki a, ki a rétre megy.

18.

1. Miért akartál gyereket?
2. Én azért, hogy befogjam végre a szájukat – itt főleg a férjemről meg az anyámról beszélek. Volt egy-két kivétel, de soha nem kedveltem igazán a gyerekeket, és nem is nagyon tudtam magam anyának elképzelni.
3. Az volt a legdurvább, amikor hazaértünk a kórházból, én meg teljesen bepánikoltam, mert fogalmam sem volt, hogy most mit kellene csinálni, a gyerek meg üvöltött az éhségtől. Aztán megettettem, elaludt, és utána már minden egész könnyen ment. Úgy elszaladt ez a három és fél év, észre se vettem.
2. Semmit sem veszítettem... régebben több szabadidőm volt, de többnyire csak unatkoztam. Azonban nyertem valamit, amit, nem is tudom, hogy fogalmazzak meg: szeretetet, beteljesedést, boldogságot, vidámságot, ilyeneket. Az utóbbi években sokkal többet nevetek, és sok régi aggodalmamtól is megszabadultam, mint például betegségek, komplexusok.

1. A társadalmi elismerésért.
 2. Kalandvágyból.
 3. Biológiai óra.
 1. Hogy legalább ennyivel maradjak tőle.
 2. Kiegyensúlyozottabb akartam lenni.
 3. Mert így szokás.
 1. Kíváncsiságból
 2. Mert hülye voltam.
 3. Nem várhattam tovább.
 1. El akartam kezdeni a doktorit.
 2. Megerősödött a pozícióm a cégnél, így megtehettem.
- KAR Magamnak!

19.

- Országunkban már nincsenek nők, csak anyukák, és nincsenek gyerekek, csak kisbabák.
- Országunk az anyukák és kisbabák országa immár.
- Ha elgondolom, miként mentünk keresztül ezekkel a lányokkal, hé, lányok, férjezettek és egyedülállók, csináljatok gyereket, mert az olyan hazafias dolog

Hazafias
 Hazafias
 Hazafias
 Hazafias
 Öööö
 Öööö
 Öööö
 Öööö
 Mittomén
 Elképzelhető, hogy az anyaság
 a női hivatás egyik legfontosabb összetevője.

20.

1. Azelőtt azt sem tudtam, hogy kell bekapcsolni a sütőt.
 2. Aztán elkezdtem mindenfélét csinálni: pulcsikat, harisnyákat, takarókat, szoknyácskákat, párnákat, babákat.
 3. Gyakran főzök, teszek-veszek a lakásban, kevesebbet alszom, tele vagyok energiával.
 1. Amit eszünk, azt mind én készítem el otthon.
 2. Gyurmát is tudok készíteni. Vízből, lisztből, olajból. Plusz élelmiszerfesték.
 - Adjam meg a receptet?
 - 1., 3. Igen, légy szíves, add meg a házi készítésű gyurma receptjét.
 2. Nedves törlőkendő-folyadék – tőlem.
 - 1., 3. Igen, légy szíves, add meg a házi készítésű törlőkendő receptjét.
 2. Szappanbuborék-folyadék – tőlem.
 - 1., 3. Igen, légy szíves, add meg a házi készítésű szappanbuborék receptjét.
 2. Popsikenőcs – tőlem.
 - 1., 3. Igen, légy szíves, add meg a házi készítésű popsikenőcs receptjét.
- KAR Multitasking!

21.

(A három nő itt szerepjátékot játszik. Egyik a Férj, másik a Gyerek, harmadik az Anya.)

1. jelenet

Anya (reménykedve): Drágám, ugye nem kérsz szalmakrumplit?

Férj (meggyőződéssel): Hát persze hogy nem, édesem. A szalmakrump-

li rákkeltő. Gyere, dobjunk össze inkább egy salátát hagymacsírával, és...

Gyerek:... quinoával!

Anya a Gyerekhez: Kicsi szívem, reggelire szardíniapástétomot eszünk, mert a benne található puhára főzött halcsont kitűnő kalciumforrás, igaz?

Gyerek (meggyőződéssel): Anyu, éhes vagyok! Kérek szardíniapástétomot, mert a benne található puhára főzött halcsont kitűnő kalciumforrás.

2. jelenet

Anya: Kicsi szívem, kérsz egy vajas kenyeret?

Gyerek: Anyu, a kenyér nem egészséges, nem kérek. Fitinsavat tartalmaz.

Anya: De ez kovászos kenyér!

Gyerek: Elégtelen! Én nem eszem meg a kenyeret. Sima vajat kérek.

3. jelenet

Gyerek: Hetente háromszor főzök Anyunak és Apunak. Mindig könnyű és egészséges recepteket választok, és organikus alapanyagokat használok fel. A kedvenc alapanyagaim a következők: árpa, hajdina, karfiol, kelbimbó, vadluzac. Soha nem eszem édességet. Ha valami édeset kívánok, eszem egy gyümölcsöt vagy egy kanál organikus mézet. Ökotudatos gasztroblogokból ihletődöm.

(A következő két párbeszédet az a két nő folytatja, akik nem a Gyereket játszották az utolsó jelenetben.)

1. Vajon az én gyerekem is *gourmet* lesz?

2. Mit csináljak?

Hogy birkózzak meg az óvodával és az iskolával?

1. Margarin!

2. Kenősajt!

3. Kenyér előkevert lisztből!

1. Felvágott!

KAR Virsli, szalámi, párizsi, préselt sonka!

2. Szalmakrumpli!

3. Porleves!

1. Édesített gabona!

2. Ropi!

3. Hormonkezelt hús!

1. Túrós csusza cukorral!

2. Cukor!
1. Cukor!
2. Cukor!
KAR Fehér halál!

22.

1. Vásároltunk: *Hello Kitty*-s trikót, *Hello Kitty*-s dzsekit, *Hello Kitty*-s zoknit, két *Hello Kitty*-s bugyit.
2. Mi is vásároltunk: *Hello Kitty*-s szoknyát, egy nadrágot, mindkét szára *Hello Kitty*-s, *Hello Kitty*-s hajpántot, *Hello Kitty*-s ételhordó dobozkát és egy *Hello Kitty*-s hátizsákot.

23.

(A következő jelenetben a három nő az anyaságról és gyermekágyról olvas részleteket gyermeknevelési könyvekből, pl. *Spock doktor csecsemő- és gyermekgondozása*. A cél itt az volna, hogy a kiválasztott könyvek az adott kulturális közegben ismertek, és a gyereknevelés témájában mérvadók legyenek.)

„Nincs a nő számára, a család számára annál nemesebb és megtisztelőbb kötelesség, mint a nevelés, és a hazának minél több gyermeket adni, egészséges szellemben oktatni és képezni őket mint a haza nagyreményű új nemzedékét, amely képes fejleszteni, továbbvinni mindazt, amit a szülők megvalósítottak (...)” (Nicolae Ceaușescu, az 1986-os Nemzetközi Nőnap alkalmával tartott beszéde, idézi Ramona Păunescu a *Perspective feministe asupra maternității* [Az anyaság feminista szemszögből] című könyvében, 145. o.)

24.

1. Négykézláb. Parketta. Miau-miau.
Négykézláb. Parketta. Vau-vau.
Négykézláb. Parketta. Rőf-rőf.
Négykézlábparketta.
Négykézlábparketta.
Négykézlábparketta.

25.

1. Angelina Jolie.
2. Ő vajon hogy győzi?
3. A sok gyereket

1. A szoptatást
2. A mellgyulladást
3. A puffadást
1. Gát...
2. Ó, a gát!
3. Gát!
1. Vajon panaszkodik?
2. Kinek panaszkodik?
3. Mit is lehet kezdeni egy olyan nővel, aki folyton panaszkodik?

26.

1. Jó anya vagyok.
Jó anya vagyok.
Jó anya vagyok.
Jó anya vagyok.
Mitől jó egy anya?
Mitől leszek jobb szülő?

27.

2. Főállású anya
Full time-anya
Intenzív anya
Rabenmütter: holló-anya, akit nem érdekel, ha egy fióka kiesik a fészekből.
MILF mother I'd like to fuck.
Yummy Mummy
Hot mum bad mum.

28.

(Az alábbi jelenetben egy olyan gyermekdalt énekelnek a színészek, amelyet Ilie Năstase, közismert román üzletember és egykori teniszbajnok énekel rendkívül hamisan.)

3. Most csukd be a szemed,
és figyeld, ahogy elcsendesedik körülötted minden.
Képzeld el Ilie Năstasét!
Idézd magad elé a teniszcsillagot,
ahogy énekel:
Mókuska, Mókuska

*Felmászott a fára.
Leesett, leesett,
Kitörött a lába.*

3. *Doktor bácsi ne gyógyítsa meg,
Huncut a mókus, újra fára megy.*

3. És most még egyszer.
Becsukod a szemed.
Idézd magad elé a teniszcsillagot.
A teniszcsillag énekel.

*KAR Mókuska, Mókuska
Felmászott a fára.
Leesett, leesett,
Kitörött a lába.*

3. *Doktor bácsi, ne gyógyítsa meg,
Huncut a mókus, újra fára megy.*

29.

1. Minden anya aggódó természetű.
2. A vérbeli anyák azonban nem varrják az aggodalmukat a gyerek nyakába.
3. Nem elég megszülni, az élethez való bátorságot is beléjük kell oltani.
Hogy ne csak tengődjenek.

30.

1. Az anyaság csalhatatlan jelei:
2. Ha már nem gondolod, hogy a *White Noise* Don DeLilo könyve.
3. Ha tudod, milyen konnotatív funkciója van egy porszívónak.
2. Amikor a kismalacról, nyulacskáról, cicuskáról, elefántról, apacukáról és cifra palotáról több dalban is tudsz szólni.
3. Amikor már csak a Cirmoscicát énekelve tudsz pisilni.
2. Amikor elalszol a bikinivonal gyantázása közben.
3. Amikor már csak többes szám első személyben beszélsz.
1. Amikor kb. így néz ki, ha a barátaiddal találkozol:

(Ugyanazt a párbeszédet ismétlik meg háromszor, minden alkalommal megváltoztatva a beszédhelyzetet: egy buli, csetelés, utcai találkozás.)

2. *Hogy vagy?*

3. *És egyébként?*

2. *Jó lenne találkozni...*

3. *Nézzetek be hozzánk!*

2. *Figyelj, miért nem jöttök inkább ti?*

1. Amikor megérted, hogy Fehérlófia miért maradt inkább maga otthon megcsinálni azt a kását.

31.

A nőknek nem az a dolguk, nem,
Hogy ugyanannyi pénzt keressenek,
Mint a férfiak, nem.
Nem az a dolguk,
Én így érzem.

A nőknek nem az a dolguk, nem,
Hogy ugyanannyi pénzt keressenek,
Mint a férfiak, nem.
Nem az a dolguk,
Én így érzem.

Mondjuk inkább
a női princípiumot beteljesíteni, nem?
Inkább
valakihez tartozni, nem?
Valakinek
gyereket szülni, nem?
Női princípiumot beteljesít.
Valakihez tartozik.
Gyereket szül.
Szül, tartozik, beteljesít!
Szül, tartozik, beteljesít!
Szül, tartozik, beteljesít!
Szül, tartozik, beteljesít!
Valakihez tartozik.
Gyereket szül.

Női princípiumot beteljesít.
Én így érzem
Én így érzem.

32.

2. Jó estét kívánok. Szeretném elmondani Önöknek, hogy a nézőtéren ülni számomra is ismerős élmény. Valamikor, még a régi életemben én is jártam színházba. *(Nevetés)* Mielőtt elhagytam a régi életemet, halványlila gőzöm nem volt, abszolút nem volt fogalmam arról, milyen lesz az az új élet, amelybe belépek. Szilárdan hittem, hogy ugyanolyan lesz. Ugyanúgy színházba, koncertekre fogok járni, könyvesboltokban nézelődöm, és ha megéhezem, beülök valahova. Ugye megérti, nem akarom evés közben látni, honnan jön a tej. *(Nevetés)* Vagy a karmester a színpadról: Ha az a gyermek nem hagyja el azonnal a koncerttermet, akkor én fogom. Ez az én gyerekemnek szólt. *(Nevetés)* Eléggé lelombozódtam, és amikor hazaértem, a tükrök elé álltam: mi nem stimmel velem, kérdeztem. Nem volt semmi baj, de hiányzott valami. Kivettem a gyereket a kiságyból, visszamentem a tükrök elé, és újra megkérdeztem: mi nem stimmel velem? *(Nevetés)* Anyu *(Nevetés)*, szerintem minden rendben van veled, mondta. Te vagy a legjobb anya a világon. És most figyelj ide! Gondold csak el, mi az, ami fontos neked ebben az életben? Ma este, most, ebben a pillanatban? Melyek azok a dolgok, amelyek a leginkább meghatároznak? Így mondta, szóról szóra, ahogy hallják. *(Szünet)* Jól figyelj: mi határozza meg az életedet? Mi a fontos neked ebben az életben? Egy film volna az? Egy előadás? Egy koncert, amin negyedóra után mást sem csinálsz, mint ásítasz? Egy egészségtelen ebéd valami füstös helyen, ahol három csomag 49 darabos pelenka árát gombolják le rólad? *(Szünet)* Ekkor visszatettem az ágyba, mert már nem bírtam tartani. *(Szünet)* A mi sorsunkat egybefonta egy láthatatlan kéz, és a te gondjaidra bízta. Édesanyám, drága, kedves Mamácskám, Anyukám, te hős, nem ezek a dolgok fontosak neked az életben, nem ezek a döntő és meghatározó dolgok az életedben. És ezzel elaludt. *(Nevetés)* És tudják mit? Igaza volt. Nem előadásokra, filmekre, vendéglői ebédekre volt szükségem. Igazából semmi-re nem volt szükségem. Abban a pillanatban minden tökéletes volt: otthon voltam a melegben és kényelemben, egy alvó kisgyerekekkel, és arra gondoltam, hogy most mindjárt a legjobb dolog történik a

világon: kiemelem az ágyból, megpuszilgatom a szemecskéjét, és a világ legdrágább eledelével táplálom. *(Csend)* Kedveseim, hát ilyen volt az én életem. És akkor elhatároztam, hogy noha most is nagyon jó, sőt, tökéletes minden, mostantól kezdve bármit megteszek azért, hogy még jobb és szebb legyen. És még valami: mindazok, akik elfordították a fejüket, amikor a mellemre tettem a gyereket, akik kiosztottak, hogy az ő könyvesboltjuk nem játszótér – ide hallgassanak. Feldughatják maguknak a véleményüket. *(Csend)* Csak figyeljenek! Az ilyenek az én házam küszöbét többé nem lépik át! Ki engedte meg? Csak figyeljenek, és meglátják, hogy éppen a nyomorult beszélő-lásaik táplálják bennem a megújult erőt. Erős leszek magam miatt és a gyermekem miatt. És önöknek is ezt ajánlom. Tartsák távol az ilyen alakokat maguktól! Ne hagyják, hogy az ilyenek átlépják a házuk küszöbét. Legyenek erősek!

33.

1. Tedd vissza a kekszet a helyére!
Tedd vissza a teát a helyére!
Tedd vissza az orrbubucot a helyére!
Retek!
2. Te meg hol hallottad ezt?
 1. A falból!
 2. A falból... Na igen, ez érdekes. És ki van ott, a falban?
 1. A kistehén.
 2. Milyen színű a kistehén?
 1. Rózsza.
 2. Egyedül van?
 1. Nem. Ott van egy bárányka is.
 2. És a bárány milyen színű?
 1. Narancs.
Miért pusztalt meg? Vedd vissza a pusztit, jó?
 2. Látod, már vissza is vettem. Jobb így?
 1. Sokkal. A hideget is visszateszed?
Megmelegítetted a lábikómat! Tedd bele vissza a hideget!
Vissza!
Vissza!
Visszavisszavissza!

*Ha nem tiszta, vidd vissza,
ott a lovam, megissza!*

34.

2. Játszanom kell.

A gyermeknevelés avatott szakértői melegen ajánlják nekem a játékot.
Gyermekzsúron bohóc: színészek számára kiváló szakmai lehetőség!
Játssz! Játssz! Játssz!

És most mind együtt, a bloggerek, a tökéletes anyák, a gyermeke-
len barátok és a... Saxum Kiadó pszichológusai: Játssz!

A mozgólépcsőn, a kocsiban, vásárlás közben, futás közben.

Játssz!

Aztán jön a trükkös rész: a gyermek nem játszik, hanem tevékeny-
séget végez.

Miközben felteszem a levest: gyorsan fessünk be néhány követ.

Amelyeket természetesen együtt gyűjtöttünk óvodába menet.

Színek elsajátítása, a környező világ megismerése, a tárgyak anyagá-
nak és halmazállapotának elsajátítása.

Tevékenység kipipálva.

Mosogatok. A gyermek kukoricaszemeket töltöget át egyik üvegből
a másikba, de legfőképpen a padlóra.

Motorikus képességek fejlesztése, a környező világ megismerése.

Tevékenység kipipálva.

A boltban. Seggreesés. A picsába már a sok tevékenységgel!

Szakadás. Bevásárlás felfüggesztése, hazamenés előirányozása.

Ne felejts el mosolyogni!

Vedd ölbe a gyereket, és létesíts vele kapcsolatot!

35.

1. Itt nem a férfiről, hanem a nőről szeretnék érdemben beszélni.

2. Nem én vagyok az alany.

3. A mellem a babáé.

1. Enyém a melled.

2. Mikor zár be a tejcsárda?

3. Mikor?

1. Legalább hat hónap.

2. Töltse be az egy évet.

3. Én kétéves koráig adom neki.

1. Én megvárom, amíg ő hagy fel vele.
2. Akkora lesz a feje, mint egy hordó.
3. Kész vicc! Ilyen nagy fiú, s lóg az anyja csöcsén!
1. Amíg iskolába adom.
2. Most már értem, miért csont és bőr ez a gyermek! Nem lehet csak anyatejen élni!
1. Eljön majd a nap, amikor megszokják, hogy újabban így nézel ki. Akkor már senki sem mondja:
2. Eléggé meghíztál.
3. Nem sok fölösleges kilótól sikerült megszabadulnod.
2. Mekkora lett a....
3. Elképzelem, ahogy este hullafáradtan lerohanod a hűtőt.
1. Ezt nevezem pocaknak! Az életben nem fogod leadni!
2. Miért mondják, hogy a szoptatás fogyaszt?
3. Válts bérletet az edzőterembe!
1. A jóga csodákat művel.
2. Tae bo.

(A Habemus bebe című előadás, Elena Vlădăreanu és Robert Bălan rendezésében valósult meg, Dana Voicu, Carmen Florescu és Lala Mișosnișky szereplésével, a bemutatót 2014. áprilisában tartották a bukaresti WASP – Working Art Space and Production színpadán, az Art No More és a WASP együttműködésében; az előadás megvalósítását egy fundraising kampány tette lehetővé.)

Fordította ADORJÁNI ANNA

HORDOZÓ VAGY BABAKOCSI?

CSECSEMŐK SZÍNHÁZI KÉPEIRŐL

Vajon hányszor láthatta Andrej figuráját gyerek kocsi-
val valamely *Három nővér* előadásban Edward Bond, mielőtt megírta híres jelenetét egy cse-
csemő megkövezéséről a *Saved* című drámában?¹ A legutóbb 2011-ben
színpadra vitt szöveg nagy botrányt kavart 1965-ös első bemutatóján, és
nem kis szerepe volt a brit cenzúra végleges lebontásában. A gyerekgyil-
kosságot ugyanis sokkal kevésbé tolerálta a konzervatív közönség, szakma
és hatalom, mint az egyéb erőszak és szexjeleneteket vagy az obszcén sza-
vakban bővelkedő beszédet. A szerző és az akkori alkotógárda, bár bűnös-
ségüket beismerve büntetést is kaptak, ma is azt nyilatkozza, hogy nem a
megbotránkoztatás vagy a sokkolás volt a cél. Helyzetjelentésnek, vészha-
rangnak szánták inkább, egy komor jövőről igyekeztek jelzéseket adni, ami-
kor egyik jelenetben, egy parkban, a feltételezett apa passzív részvételével
köveznek halálra egy babakocsiban fekvő csecsemőt duhaj fiatalok. A bor-
zalmat fokozza, hogy a magára hagyott babakocsit később megtaláló anya
úgy tolja ki gyermekét a színről, hogy közben végig gügyög hozzá, észre
sem veszi, hogy halott. De a néző többet tud. Például azt is, hogy a kocsi-
ban nincs semmi. Mégis megdöbben vagy felháborodik, elborzad vagy szá-
monkéri a kegyetlenséget. Bond szövege kényszerdöntések hálójába keve-
redő, kilátástalan emberekről szól, a „rendszer áldozatairól”. A gyerekáldás
sorsfordító hatása ebben a kontextusban szabadságkorlátozás, a beilleszke-
dést és gépiesedést eredményező konformizálódás elindítója. A közelmúlt-
ban bemutatott verzió csecsemőgyilkossága azonban több kritikus szerint
is ijesztően aktuális: a magánéleti és társadalmi közöny vagy a csoportterő-
szakkal érvényesülő identitáskeresés mellett a mai médiában gyakran meg-
jelenő hátborzongató gyerekbántalmazási esetekre rezonálhat a nézőben.
Érdekes, hogy a kritikák egybehangzóan bántóbbnak találják a hosszan ki-
tartott gyereksírásra nem reagáló szereplők jeleneteit, mint magát a meg-
kövezést.²

Nincs könnyű dolga annak, aki a különböző színházi szövegekben létező csecsemőket színpadon akarja megjeleníteni.

Itt van mindjárt a „szerep” vagy „kellék” kérdése. Nagyon ritka az, hogy élő gyerek kerül be szereplőként a színpadra, bár vannak kivételek. Ilyen volt például Mihai Mănușiu emlékezetes sepsiszentgyörgyi *Médeiája*³, melynek plakátján is megjelennek „Médeia gyermekei” szereplőként, látványuk, élő ottlétük pedig nemcsak Médeia, hanem Kreón színpadi jelenlétének felépítése szempontjából is fontos. Ugyanilyen fontos – és számomra ez érdekes – a néző fantáziájához táptalajt nyújtó színpadi megjelenítés. A gyanútlan kisgyermekeket felváltva magukhoz ölelő Kreón és Médeia képei minden bizonnyal termékenyen mozognak a nézőkben a későbbiekben, mikor szörnyű halálukról értesülnek.

Az előbbi példa viszont inkább kivétel. Sokkal gyakoribb, hogy a gyerek vagy csecsemő pólyaformába csavart rongy vagy többé-kevésbé realisztikus baba, lehetőleg babakocsiban. A babakocsi jó eszköz, mert elfedi a kevésbé illúziókeltő bábót, de lehetőséget ad a színésznek a játékra és a beszédre. Praktikus kis jármű, a cipelés terhét leveszi a szülőről, részben önállósítja a csecsemőt, de egyben el is távolítja gondozójától. Innen eredhetnek az előbb említettél derűsebb tévedések is, mint például Oscar Wilde *Bunburyjében*, ahol a feledékeny nevelőnő szentimentális regénykézirata helyett véletlenül a csecsemőt adja be a vasúti megőrzőbe, és így szól bele sorsának – végül szerencsés – alakulásába.⁴ A történetet csak meséli a végkifejlet leleplező jelenetében, mint ahogy a *Három nővér* Natásája is inkább sokat beszél Bobikról és Szonyecskáról, féltett gyerekeiről, akiket végül Andrejre hagy, míg ő szórakozni megy. Csehov drámáiban sok szó esik távol maradt, apjukat vagy anyjukat váró gyerekekről. Asztrov, a *Ványa bácsi* orvosa és Versinyin a *Három nővérből* is gyakran hivatkoznak távol maradt gyermekeikre, a *Sirályban* pedig Medvegyev hasztalan kérleli Mását, hogy menjen haza éhes és síró gyermekéhez.⁵ Hárító, magyarázó, büntudatos megszólalások.

Büchner *Woyzeck*ének verstöredéke a szüleit holdtól-napig hiába kereső árva kisgyerekekről mintha a gyerek perspektívájából válaszolna ugyanerre a helyzetre.⁶ Mindenki csak élni akar. A *Woyzeck* különböző színpadi és filmes változataiban mind nagyon fontos elem a gyerek. Egyik számomra legmegrázóbb színpadi megjelenítését a Krétakör *W – munkáscirkusz*⁷ című előadásában láttam, mikor betonkeverőből „születik meg” az a beton-darab, akit a Marie-t játszó Láng Annamária csecsemőként dédelget. Az előadás határokat feszegető brutális teatralitásában annyira jól működött a

betonkolonc-csecsemő, hogy nézőként aggodalommal vegyes együttérzéssel lehetett követni létezését és magára maradását a kegyetlen világban. A félig vagy majdnem teljesen meztelenül mozgó szereplők mellett nehezen lehetett volna elképzelhető bármilyen más, gyermektestet imitáló megoldás, miközben a nehéz, bumfordi betontömb humanizálódott az őt dédelgető, ringató, simogató emberi testek közelségében.

És az emberré váló tárgy képével vissza is térhetünk a szerep-kellék kettősséghez. Tárgy vagy személy a csecsemő? Mintha valamely mai abortuszvita egyik részletét idéznénk. A *Saved* és az angol nyelv esetében ez egy nyelvtanilag eldöntött kérdés: míg nem tud önállóan megnyilvánulni, a csecsemő egyszerűen *it*, nem *he* vagy *she*, a rá vonatkozó névmásnak nincs neve vagy embersége. A babakocsi mélyében megvetendő és kiszolgáltatott, fenyegető és zavaró valami bújik meg, a vad suhancok dühe ez ellen a megfoghatatlan, meghatározhatatlan dolog ellen irányul.

Ugyanaz a Láng Annamária, aki Marie-ként betongyereket emberré ringatta, játékbaba-csecsemőt ölel magához a *Lúzerben*⁸, mikor sikeres külföldi énekes-rendezőnként a nézőtérről lép be a magánélet és fikció keretein ki-be járó színpadi játékba. Szakmai és magánéleti megvalósításainak szimbiózisát hivatott jelezni az ölben, karon hordozott, majd a színpad közepére ültetett csecsemő: egy műanyag baba. Hátborzongatóan komplex ez a kép – a minta-élet műviségének nagyon szubtilis kritikájaként is értelmezhető. Tökéletes, jól kezelhető reklámbaba boldogítja szüleit, annyira jó, hogy nem is lehet igaz.

Lassan tehát egészen színházi módon látszik megoldódni a tárgy-személy, kellék-szerep dilemma: a csecsemő vagy gyermek az és olyan lesz, amit és ahogyan tesznek vele. A mai gyermeknevelési trendek között élen jár a kötődő nevelés, melynek alapelve, hogy „... a kisbaba és a növekvő kisgyerek érzelmi szükségletei éppolyan fontosak, mint a testiek. (...) *A testkontaktusigény a táplálkozási szükséglettel egyenrangú erősségű igénye a babának!*” (Kiemelés az eredetiben) Az érzelem és fizikalitás indokolt összekapcsolása táplálja ezt az elképzelést, melyben a szülő és gyerek közötti fokozott közelség mindkettőjük igényeit hivatott szolgálni. Ebben az összefüggésben nem fenyegetés, felelősség, büntudat és szabadságvesztés működteti a gondoskodást, hanem az érzelmi és fizikai fejlődés ígérete. Mert egy enigmatikus, beszélni sem tudó csecsemő minden lehet, és ugyanilyen korlátlan lehetőségekkel kecsegteti a hozzájuk való kötődést vállaló felnőtteket. Az ismeretlen azonban, még ha lehetőség is, nagyon ijesztő.

Akár istennek is születhet valaki, mint Robert Finley, Richard Schechner¹⁰ és az általa vezetett Performance Group *Dionüszosz 69* című előadásában. A Dionüszoszt játszó Finley nem az egyetlen, aki istennek nevezi magát, az orgiasztikus csoportszülést vezető és később gyilkos anyává változó Agaue-t játszó Joan MacIntosh is istenként köszönti a nézőket. A rituális szülésben ugyanabból a meztelen női testekből épített alagútból születik meg Pentheusz is, hogy aztán Dionüszosszal folytatott harcát elkezdje. A kezdeti istenség a korlátlan lehetőségek állapota, innen halad Pentheusz az ismert törvények tisztelete, az ösztönök visszafojtása és a pusztulás felé.

Mert az ismeretlen, még ha lehetőség is, nagyon ijesztő. Ezért az is megtörténhet, mint Marius von Mayenburg *Hideg gyermekében*,¹¹ hogy a babakocsiban valóban csak játékbaba van, azt tépi szimbolikusan darabokra a kötöttségektől menekülő szereplő. Mint gyakran Mayenburg szövegei esetében, a képzelet vagy álom határvidékén járunk, félelmeinket és reményeinket ültetve minden tapasztalatunkba.

És erre való a színház: fizikaivá átlényegítve érzékelteti mindazt, amit szavakban kifejezve másképp értünk, hagyja, hogy a jelenben megéljük, amit sokszor kimondani lehetetlen. A fentiekben szubjektíven, személyes élmények alapján egymás mellé sorolt színházi csecsemőképek mind olyan helyzetekben jelennek meg, ahol a szabadság és kötöttség, a normákhoz való igazodás és az egyéni boldogulás a központi téma. Számomra azt a kérdést vetik fel, hogy elég bátrak vagyunk-e szoros testközelséget vállalni? Bűntudat és felelősség helyett megtaláljuk-e a cselekvő szeretet energiáit? És ez nem pusztán gyerekeknevelési kérdés.

JEGYZETEK

¹ Edward Bond: *Saved*. Első bemutató: Royal Court, 1965. nov. 3. Magyarul: *Kinn vagyunk a vízből*, 1977.

² Michael Billington: *Saved-review*, Lyric-Hammersmith, London, The Guardian, Friday 14 October 2011 00.53 BST, <https://www.theguardian.com/stage/2011/oct/14/saved-review>

Saved – review by Charles Spencer The Telegraph, 5:21PM BST 14 Oct 2011, <http://www.telegraph.co.uk/culture/theatre/theatre-reviews/8827862/Saved-Lyric-Hammersmith-review.html>

³ *Médeia*. Euripidész nyomán rendezte: Mihai Măniuțiu, bemutató a Sepsiszentgyörgyi Tamási Áron Színházban: 2005.02.04

http://www.tamasitheatre.ro/hu/21.html?eloadas_id=1767

⁴ Oscar Wilde: *The Importance of Being Earnest, A Trivial Comedy for Serious People*, első bemutató: 1895. febr. 14., St James's Theatre, London. Magyarul: *Bunbury* (fordítás: Mikes Lajos)

⁵ A. P. Csehov: *Sirály, Ványa bácsi, Három nővér*

⁶ Georg Büchner: *Woyzek*, 1879. Első bemutató: 1913. nov. 8., Residenztheater, München, rendező: Max Reinhardt.

⁷ *W-munkáscirkusz* 2001. okt. 23., Krétakör Színház, a Krétakör Színház előadása. Georg Büchner Woyzeck-töredékének és József Attila verseinek felhasználásával, rendező: Schilling Árpád.

⁸ *Lúzer: a remény színháza*, bemutató: 2014. okt. 5., Krétakör Produkció, Trafó Budapest. Írta: Schilling Árpád, Zabezsinszkij Éva és a társulat. Rendezte: Schilling Árpád.

⁹ http://www.lll.hu/kotodo_neveles, La Leche Liga honlapja

¹⁰ Richard Schechner: *Dionysus in 69* Euripidész *Bakchászsnők* alapján (1968), Performance Group, Performing Garage, New York.

¹¹ Marius von Mayenburg: *Das Kalte Kind*, 2002. Magyarul: *A hideg gyermek*, 2003 (fordította Veress Anna). *A hideg gyermek* (r. Béres Attila), 2006, Marosvásárhelyi Művészeti Egyetem Stúdió színháza.

Sarah Ruhl

A MÁSIK SZOBA AVAGY A VIBRÁTOR

A 2010-ben megjelent (Theatre Communications Group, New York) teljes szöveg fordítása. A fordító köszönetet mond az alkotócsapat tagjainak (Bogár Barbara, Bokor Andrea, Kovács Károly, Kovács Nikolett, Köllő Nándor, Ozvald Enikő, Sándor Anna, II. éves mesteri színészhallgatók, valamint Orbán Enikő, teatrológushallgató), akikkel a darab színpadra állítása során az előadás szövegét közösen véglegesítették. Külön köszönet a Szerzőnek, valamint az őt képviselő Bret Adams Limited ügynökségnek, név szerint Aislinn Frantznak a lapunkban való megjelentetést lehetővé tevő engedélyért.

A SZÍNEN:

Zongora. Behúzott sötétítő. Apróságok. Kanapé. Madárkalitka. Babakocsi/mózeskosár. Hintaszék. Pompás szőnyegek és tapéták. Villanyvilágítás, ezen belül egy különlegesen szép, zöld üveges lámpa.

A nappali mellett van a doktor külön szobája, más néven a rendelő. Mivel a színen sokszor egy időben történnek az események, a két szomszédos szobában, nagyon fontos a nappali és a rendelő elhelyezése a színpadon. A rendelőben lepedővel letakart ágy. Kézmosólavór. Vibrátor-gépek. Konnektor, amibe az elektromos gépeket csatlakoztatják.

A rendelőből bejárat vezet az orvos irodájába, egy másik pedig a nappaliba. A nappaliból újabb kijárat a gyerekszoba felé, valamint az utcára.

Tanácsos lenne hangfelvétel helyett valódi zongorahangot használni, amennyiben valamelyik színész jól zongorázik. Tanácsos lenne a megszokott világítás helyett valami korabelit használni.

Azaz egy színdarabban, amely az elektromosság hajnalán játszódik, hogyan érzékelte magát a színház?

Roppant technikásnak vagy nagyon primitívnek kell lennie? Vagy egyik sem –

Mindenesetre, a technika használata legyen döntés kérdése.

SZEREPLŐK:

DR. GIVINGS, 40 körüli, nőgyógyászati és hisztérikus betegségek szakorvosa

CATHERINE GIVINGS, a felesége, közel 30

SABRINA DALDRY, a páciense, alig múlt 30

MR. DALDRY, Sabrina Daldry férje, 40 vagy 50 körüli

ANNIE, közel 40, bába, Dr. Givings asszisztense

ELIZABETH, színes bőrű, alig múlt 20, véletlen folytán szoptatódjaka

LEO IRVING, Dr. Givings másik páciense, 20–30 körüli angol úriember

HELYSZÍN:

Virágzó fürdőváros New York City közelében, talán Saratoga Springs.

IDŐ:

A villanyáram megjelenésének hajnalán, a polgárháború után, az 1880-as években.

A SZERZŐ MEGJEGYZÉSEI:

A színészek az előadásban használandó (vagy azzal megegyező) jelmezekben próbáljanak (megfelelő gombolással és fűzőkkel), mivel az öltözések idejét a párbeszéddekkel kell szinkronba hozni. Párhuzamos cselekvések alatt a színészeknek ne kelljen „várnia” a másik szobában történetekre.

Köszönettel tartozom Rachel P. Maines: The Technology of Orgasm című könyvének az ihletért. Köszönet Luke Waldennek, hogy megmutatta a könyvet. Ugyanígy Tom McHichol AC/DC: The Savage Tale of the First Standards War című könyve a villanyáramról adott gondolatokat. Köszönet férjemnek, hogy ráakadt a könyvre.

A nagyon valószínűtlennek tűnő dolgok a darabban mind igazak – mint pl. a Chattanooga vibrátor és a szoptatódajkálás. A megszokott dolgok pedig saját kitalációim.

ELSŐ FELVONÁS

ELSŐ JELENET

Mrs. Givings felkapcsolja a villanyárammal működő lámpáját. Megmutatja kisbabájának.

MRS. GIVINGS: Nézd, kincsem, fény! Nincs gyertya, nincs rozsdás kopantó, csak fény, tiszta fény, az ember képzeletéből egyenesen a mi nappalinkba. Fel-le, fel-le, fel...

Lekapcsolja, majd felkapcsolja. Belép Dr. Givings. Átmegy a nappalin, anélkül, hogy köszönné a feleségének. A nő nézi. Miután kiment:

MRS. GIVINGS: Helló.

Dr. Givings visszajön a rendelőből a nappaliba.

DR. GIVINGS: Bocsáss meg. Helló, drágám.

Újra kimegy az irodájába. A rendelőben Annie lecseréli a lepedőket az ágyon.

MRS. GIVINGS (Dr. Givingsnek): Helló! (A kisbabának) Találunk neked egy jó dajkát, nem igaz? Egy jó szoptatós dajkát sok egészséges tejjel. Édesapád feladott egy hirdetést az újságba, és ma rengeteg érdeklődő fog jelentkezni. Az én tejem nem táplál téged, ugye? Soványabb vagy ma, kincsem? Az arcod soványabb?

Szinte elsírja magát. De türtőzteti magát.

MRS. GIVINGS: Találok neked dajkát, akinek nincs saját gyermeke. Nem mintha azt remélném, hogy talállok valakit, akinek meghalt a gyermeke, az tragikus, semmi sem tragikusabb ennél, oh, rossz rágondolni is, hogy nem mozogsz a babakocsidban – de feltételezem, ha gyerek nélküli dajkát keresek, a gyerekének halottnak kell lennie, nemrég vesztette el... Te jó ég, nem akarok erre gondolni.

Dr. Givings újra bejön.

DR. GIVINGS: Van egy új páciensem, bármelyik pillanatban csengethet. Ha megérkezik, kérlek, hagyd, hogy Annie nyisson ajtót.

Csengetnek.

Nagyon labilis idegállapotban van, és az egész klinikai egyensúlyt felboríthatja, ha találkozik veled és a gyerekekkel.

Csengetnek.

DR. GIVINGS: Kérlek, bújj el! (Szólítja a szülésznőt) Annie!

Mrs. Givings a zongora mögé bújjik. Dr. Givings kiszalad a babakocsival. Annie ajtót nyit.

ANNIE: Helló, önök biztosan Mr. és Mrs. Daldry, kérem, fájradjanak be.
Mr. és Mrs. Daldry belép. Mrs. Daldry törékeny és légies. Arcát eltakarja a kalapjára tűzött fátyol. Erősen férje karjaira támaszkodik.

ANNIE: Erre, hadd mutassam meg a rendelőt –
Mrs. Daldry megrémül.

ANNIE: Nos, most nevezzük csak a másik szobának, nem igaz, nem kell aggódnia, Mrs. Daldry. Elkérhetem a kalapját?
Mrs. Daldry a fejét rázza.

MR. DALDRY: Roppant érzékeny a fényre.

ANNIE: Természetesen. Erre tessék.

Dr. Givings belép a gyerekszobából, és meghallja az utolsó mondatokat. Annie lekapcsolja a lámpát. Bevezeti őket a rendelőbe.

DR. GIVINGS: Örülök, hogy megismerhetem, Mrs. Daldry, Mr. Daldry. Elvehetem a kabátját?
Mrs. Daldry a fejét rázza.

MR. DALDRY: Nagyon érzékeny a hidegre.

DR. GIVINGS: Érttem. Nos, foglaljon helyet. Érzékeny a fényre, érzékeny a hidegre...
Gyereksírás hallatszik.

MRS. DALDRY: Ó, van itt egy kisgyerek? Nem tudtam, hogy van itt egy újszülött. Milyen csodás lehet maguknak.

DR. GIVINGS: Igen. Annie kérem, becsukná az ajtót?
Annie becsukja. Majd feltűnésmentesen a sarokba ül, onnan hallgatja a beszélgetést. Dr. Givings leül, majd előveszi a jegyzetfüzetét, és jegyzetel. Mrs. Givings közben a másik szobában meghallotta a gyereksírást. Előbújik, és a gyerekszobába megy.

DR. GIVINGS: Milyen más tünetekben szenved a felesége?

MR. DALDRY: Gyakran találom őt sírva napközben a legfurcsább pillanatokban, zöld sötétítőkről és ehhez hasonló ostobaságokról mormog.

DR. GIVINGS: Ostobaság, Mrs. Daldry?

MRS. DALDRY: Bizonyára az. A zöld sötétítőktől szörnyű fejfájásom van. A szín. Régi szellemek a sötétben.

Mr. Daldry jelentősegteljesen Dr. Givingsre néz.

DR. GIVINGS: Mesélne még a sötétítőkről, kérem?

MRS. DALDRY: A házban, ahol felnőttem, anyám minden héten kimosta a függönyöket, sulyokkal verte őket, így kiűzte belőlük a szellemeket. Gyönyörű kilátás nyílt a szőlőlugasra, és a patyolattiszta függönyökön át látni lehetett a szőlőfürtöket, szinte látszott, ahogy nőnek, ősszel

egészen kikerekedtek. Édesanyám rengeteg lekvárt készített – ő nem volt ideges vagy ingerlékeny természetű. Volt lekvár, nevetés, és hosszú séták a szabad levegőn. Itt nincs szőlőlugas – Dr. Givings, ma-napság tele vagyok kifogásokkal –, de valójában nincs erőm minden héten kimosni a függönyöket, és kivenni belőlük a szellemeket. Most biztosan eszelősnek tart, de ha látná a függönyöket, tudná, hogy nagyon is ésszerű, amit mondok. Szörnyűek.

Mr. Daldry felvont szemöldökkel néz Dr. Givingsre.

DR. GIVINGS: És próbálta már az ilyenkor szokásos gyógymódokat, a pihenést, az ellazulást?

MR. DALDRY: Igen.

MRS. DALDRY: Mást se csinállok, csak pihenek!

Folyton csak pihenek!

MR. DALDRY: Amikor megismertem Mrs. Daldryt, tizenhét éves volt. Nagyszerű teremtmény. Zongorán játszott. Szőlőlekvárt ettünk a lugasban, és ott mondtam neki, hogy örökre a gondját akarom viselni, és megóvni őt mindentől, nem így volt?

MRS. DALDRY: De.

MR. DALDRY: Most attól tartok, nincs túl sok szimpátia közöttünk.

MRS. DALDRY: Csalódást okozok neki... Mr. Daldry szeretné, ha olyan lennék, mint régen. Talán, ha újra tudnék zongorázni... de az ujjaim nem működnek.

MR. DALDRY: Nem, az ujjai nem működnek. A nappaliban. Vagy bármelyik másik szobában, ha érti, mire gondolok, Dr. Givings.

MRS. DALDRY: Mr. Daldry, kérem, ne hozzon szégyenbe ilyen közönséges módon. Meg vagyok döbbenne, undorodom, és el fogom hagyni ezt a szobát. Most.

Kimegy. A nappaliban áll, zavartan. Meglátja a villanyárammal működő lámpát, felkapcsolja, lekapcsolja.

DR. GIVINGS: Mr. Daldry, a felesége hisztériában szenved. Nyilvánvaló eset. Ajánlom a terápiás elektromos masszázis-kezelést – heti – esetleg napi rendszerességgel, majd meglátjuk. Fel kell szabadítanunk az idegekről a terhelést. Hamarosan visszakapja virágzó feleségét, visszanyeri a színét, a fény és a hideg nem lesz rá többé ilyen hatással. Nem-sokára ismét szőlőlekvárt ehetnek, és azon gondolkodhat: hogyan lehetséges, hogy Mrs. Daldry még mindig tizenhét évesnek néz ki?

MR. DALDRY: Köszönöm, Dr. Givings. Fogalma sincs, mennyi gyötrődést okoz nekem a feleségem betegsége. És persze neki is, természetesen.

DR. GIVINGS: Természetesen. Egy óra múlva jöhet is a feleségéért.

MR. DALDRY: Köszönöm, doktor!

Eközben Mrs. Givings visszatért a nappaliba a kisbabával.

MRS. DALDRY (*Mrs. Givingsnek*): Bámulatos ez a lámpa. Sérti a szemem, ha fel- és lekapcsolódni látom, de élvezem a fájdalmat. Egyfajta valóságos elragadtatás félig vaknak érezni magunkat, nem gondolja?

MRS. GIVINGS: Igen, miért is ne? Nem lett volna szabad magával találkoznom, de örülök, hogy találkoztunk. Remélem, kellemesnek találja a férjem társaságát. Mert én annak találom.

MRS. DALDRY: Karomba vehetem a gyerekét?

MRS. GIVINGS: Természetesen.

DR. GIVINGS: Arra kérném, hagyja itt Mrs. Daldry-t, maga meg sétáljon egyet addig a környéken. Talán, jobb, ha most nem zaklatja, Mr. Daldry.

MR. DALDRY: Persze. Amit csak jónak lát, doktor.

MRS. DALDRY (*a gyereket tartva*): Hogy hívják?

MRS. GIVINGS: Letitia. Lotty, röviden. Négy szótag túl soknak tűnt egy gyereknek.

MRS. DALDRY: Lotty.

Az előzők alatt Dr. Givings kezét fog Mr. Daldryval. Mr. Daldry felteszi a kalapját, gyors, kíváncsi tekintettel végigméri a vibrátort. Majd kimegy.

ANNIE (*a nappaliban, Mrs. Daldrynak*): A doktor úr várja.

MRS. DALDRY: Jaj, ne! Vissza kell oda mennem? Inkább tartanám még a gyermekét.

Mr. Daldry belép a nappaliba.

MR. DALDRY: Aztán légy jó kislány!

Mrs. Daldry visszaadja a gyereket Mrs. Givingsnek.

MRS. DALDRY: Ó, milyen szép kislány!

MRS. GIVINGS: Ugye? Csak egy kicsit sovány!

Mrs. Daldry a gyereket nézi, hezitál.

MR. DALDRY: Sabrina, a doktor vár.

MRS. GIVINGS: Ne aggódjon, minden rendben lesz. A férjem jó orvos, vagy legalábbis így tartják. Ha megbocsájtanak, ideje lefektetnem a gyereket.

Mrs. Givings a gyerekszobába megy. Annie bekíséri Mrs. Daldryt a rendelőbe. Mr. Daldry a nappalit inspektálja, és távozni készül. A rendelőben:

DR. GIVINGS: Nos, akkor, Mrs. Daldry, arra kérném, vesse le a ruháit. Az alsóneműt magán hagyhatja. Kérem, vegye le a fűzőt is. Annie majd elhelyez egy lepedőt az alsó részeire. Tiszteletben tartjuk a szemérmességét, hogy semmi ne legyen sértő.

Mrs. Daldry bólint.

DR. GIVINGS: Magukra hagyom.

Dr. Givings úriemberként hátat fordít, amíg Annie segítségével Mrs. Daldry levetkőzik.

Mrs. Givings belép a nappaliba a baba nélkül. Meglátja Mr. Daldryt.

MRS. GIVINGS: Helló, ismét.

MR. DALDRY: Üdvözlöm. Meg akarnak szabadulni tőlem. A környéken kellene sétálnom.

MRS. GIVINGS: De hát, nem esik az eső, Mr...?

MR. DALDRY: Nem tudom.

MRS. GIVINGS: Nem tudja a nevét?

MR. DALDRY: Nem. Azt nem tudom, hogy esik-e.

MRS. GIVINGS: Akkor meg kell kockáztatnia, hogy visz vagy nem visz magával esernyőt.

MR. DALDRY: Bizony.

Közben a rendelőben:

Mrs. Daldry Annie segítségével levetkőzik. Beletelik egy kis időbe, hiszen jó pár réteg ruha van rajta. A nappaliban Mr. Daldry és Mrs. Givings:

MRS. GIVINGS: Háromfajta ember létezik. Akik használnak esernyőt, akkor is, ha nem esik; akik nem használnak esernyőt, akkor sem, ha esik; és akik akkor és csakis akkor használnak esernyőt, amikor esik. Ön melyik fajta ember, Mr. Daldry?

MR. DALDRY: Akkor használok esernyőt, ha esik.

MRS. GIVINGS: Nagy kár. Szörnyen romantikusnak találom azokat az embereket, akik nem használnak esőben esernyőt. Sétálni, és nem *loholni* az esőben, nedves hajjal, nézni egy vízcseppet a faágon.

MR. DALDRY: A feleségem ilyen.

MRS. GIVINGS: Ó, igen! Láttam.

MR. DALDRY: Átkozottul idegesítő. Mindig aggódom, hogy megfázik.

MRS. GIVINGS: De szörnyen romantikus. A férjem egy csipetnyi eső látán is kinyitja az esernyőjét. Ha nem esik, akkor is nyitva hagyja, macacs, mint egy öszvér, és tovább sétál. A férjem tudós.

MR. DALDRY: És maga, Mrs. Givings, maga milyen fajta ember?

MRS. GIVINGS: Hát, nem is tudom. Mindig a férjem tartja az esernyőt. Hát nem furcsa? Egyáltalán nem tudom, milyen ember vagyok.

A másik szobában Mrs. Daldry alsóneműre vetkőzött. Annie egy lepedővel betakarja.

MRS. GIVINGS: Megmutatom magának a környéket, használhatjuk ezt a nagyon nagy esernyőt, és talán én fogom majd tartani, és akkor megláthatjuk, milyen ember vagyok. Csak remélni tudom, hogy nem ázik majd meg.

MR. DALDRY: Féktelen kalandnak ígérkezik.

Mrs. Givings és Mr. Daldry kimennek. A rendelőben:

DR. GIVINGS: Készen állnak?

ANNIE: Igen, Dr. Givings.

DR. GIVINGS: Elég meleg van? *(Mrs. Daldry bólint)* Mrs. Daldry, elő fogunk idézni magán egy úgynevezett rohamot. A hisztériás tüneteket a méhében levő összehúzódnás okozza, felszabadítjuk az összehúzódnás egy részét, hogy visszanyerje az egészségét. Az elektromosságnak köszönhetően – igen, köszönjük, Mr. Edison, mindig emelem kalapom Mr. Edison előtt – egy nagyszerű amerikai – van egy új eszközöm, amit most használni fogok. Régen nekem vagy Annie-nek – ó! – órákba telt volna, hogy előidézzünk a betegnél egy rohamot, türelmet és különböző adottságokat követelt meg a folyamat. Inkább tűnt valamiféle gyermekjátéknak – egyszerre ütögetni a fejet és dörzsölni a hasat –, de ennek az új eszköznek köszönhetően pár perc alatt végzünk.

MRS. DALDRY: Én – attól tartok, én nem...

DR. GIVINGS: Három perc, legfeljebb öt. Készen áll, Mrs. Daldry?

A nő bólint. A doktor elővesz egy hatalmas vibrátort. Konnektorhoz csatlakoztatja. Bekapcsolja.

MRS. DALDRY: Meg vagyok rémülve.

DR. GIVINGS: Nem kell megrémülnie.

MRS. DALDRY: De ugye, nem áll fenn az áramütés veszélye?

DR. GIVINGS: Egyáltalán nem.

Benyúl a lepedő alá a vibrátorral, a nő alsó részeinél tartja.

DR. GIVINGS: Elmesélek egy mulatságos történetet. Dr. Benjamin Franklin elhatározta, hogy áramot vezet egy pulykába a karácsony esti vacsorához. De véletlenül hozzáért egy fémlánchoz, amit – rövidre zárva így az áramkört – képtelen volt elengedni. Mesélte, hogy hevesen rázta az

áram, amíg sikerült pusztá erőből elszakítania magát a lánctól. És semmi baja nem történt! Most már nyugodtabb?

MRS. DALDRY: Egy kicsit.

DR. GIVINGS: Csak pár percre fog tartani.

Mrs. Daldry halkan nyöszörög.

DR. GIVINGS: Rendben van, Mrs. Daldry. Minden rendben.

Mrs. Daldry halkan nyöszörög.

DR. GIVINGS: Annie majd megfogja a kezét.

Annie megfogja a kezét.

MRS. DALDRY: Ó, te jószágos Atyaúristen!

Halk rohamra van.

Jusson eszünkbe, hogy ezek a digitális pornográfia előtti idők. Nem léteznek még közterek arra, hogyan élvez el egy nő. Fogalmuk sincs, hogyan kéne hangzania. Mrs. Daldry első orgazmusa lehet nagyon halk, szerves, furcsa, ösztönszerű, ősi. Vagy nagyon klinikai. Vagy zavarba ejtően természetes. Bármilyen is, nem szabad köztereknek lennie, amilyenek a tömegek elvárják...

Egyértelmű, hogy Mrs. Daldry valamilyen szinten felszabadult.

DR. GIVINGS: Nagyon jó, Mrs. Daldry. Hát nem pompás ez az új eszköz? Éljen Benjamin Franklin és az ő elektromossága! *(Az ég felé lóbálja a vibrátort)* Hallotta, hogy múlt héten áramot vezettek egy elefántba Coney Islanden? Bámulatos. Annie segít majd felöltözni, és odakint találkozhat Mr. Daldryval.

MRS. DALDRY: Rendben. És talán a gyermekét is tarthatom még kicsit a karomban, mielőtt elmegyek.

DR. GIVINGS: Ó, nem tudtam, hogy találkozott a babával. Remélem, ez nem zaklatta fel kezelés közben.

MRS. DALDRY: Dehogy – szerettem tartani őt. Nekünk még nem sikerült...

Elsírja magát.

ANNIE: Ó, ugyan, ugyan.

MRS. DALDRY: ...hogyan gyereünk legyen. Nem tudom, mi a baj velem.

DR. GIVINGS: Kedves Mrs. Daldry. Szedje össze magát! Látja, Annie, a méhbe visszafojtott érzelem okozza a tüneteket, tisztán látható. Újabb terápiás kezelést hajtok végre a páciensen. Dőljön csak hátra, Mrs. Daldry.

Újra bekapcsolja a vibrátort.

MRS. DALDRY: Ne, kérem, ne, ne érintsen meg ott újra, nagyon fájdalmas – ne, kérem ne – *(Alsó részeihez helyezi az eszközt)* Ó! –

DR. GIVINGS: Mit érez, Mrs. Daldry?

MRS. DALDRY: A lábam nagyon forró – mintha parázson táncolnék – és lent – ott lent – hideg és forró az érintéstől – kalapál a szívem...

Halk rohama van.

DR. GIVINGS: Rendben van, Mrs. Daldry, úgy, úgy. Most csak feküdjön, és maradjon csendben. Megyek, megmosom a kezem.

A mosdótálhoz megy. A nő felül.

MRS. DALDRY (*Anniehez*) Ideadná a kalapomat, kérem?

ANNIE: Természetesen. Nincs miért szégyenkeznie. Ez az eszköz szinte minden páciensnél ugyanazt a hatást váltja ki. Néha egyszerre sírnak és kacagnak. Gyakran Istent is emlegetik.

Mrs. Daldry kalappal a kezében, a lepedőt maga köré csavarva áll. Ahogy felteszi a kalapját, a lepedő leesik róla, és ott marad alsóneműben, fátýolos kalapban.

MRS. DALDRY: Ó, istenem!

ANNIE: Semmi baj, Mrs. Daldry.

Annie visszat teszi rá a lepedőt.

MRS. DALDRY: Álmos vagyok.

ANNIE: Igen, a legtöbb páciensünk elálmosodik a kezelés után.

MRS. DALDRY: Ledőlhetek kicsit?

ANNIE: Kérem.

MRS. DALDRY: Maga szülésznő?

ANNIE: Igen.

MRS. DALDRY: És maga asszisztál Dr. Givings mellett a szüléseknél és egyebeknél?

ANNIE: Igen.

MRS. DALDRY: Hogyan lett magából szülésznő?

ANNIE: Harminchárom éves voltam, hajadon, és nem volt türelmem gyerekeket tanítani.

MRS. DALDRY: Segített a nőknek a vajúadásban is?

ANNIE: Igen.

MRS. DALDRY: Akkor látott már mindenféle szörnyűséget.

ANNIE: Láttam már nőket nagy fájdalommal küszködni, igen.

MRS. DALDRY: Kérem, megfogná a kezem?, és már alszom is.

ANNIE: Természetesen.

Annie megfogja Mrs. Daldry kezét, és a haját simogatja. Mrs. Daldry elalszik. A következő rész alatt hangosan szuszog, aztán felébred, és Annie segítségével felöltözik. A másik szobában:

Mr. Daldry és Mrs. Givings visszatértek a sétából. Csúromvizesek és kacagnak. Mrs. Givings lerázza az esernyőjét.

MRS. GIVINGS: Nagyon ellentmondásos személy lehetek! Szeretek elázni, majd szeretek megszáradni, aztán újra elázni!

MR. DALDRY: Maga egészséges és robosztus! Alig tudtam tartani magával a tempót.

MRS. GIVINGS: Imádok sétálni – gyermekként nem sportoltam eleget, így most sétálok, sétálok, sétálok, senki sem tudja tartani velem a lépést, még Dr. Givings sem – ezért szeretett belém. Azt mondta: eltökélte, hogy tartja velem a lépést, de mielőtt elvett volna feleségül, csak a tarkómat látta, mert mindig egy lépéssel előtte jártam. Azt mondta, el kellett vennie, hogy láthassa az arcomat.

Dr. Givings belép.

MRS. GIVINGS: Nem igaz, kedvesem?

DR. GIVINGS: Micsoda?

MRS. GIVINGS: Hogy azért vettél el, hogy láthasd az arcom?

DR. GIVINGS: Látom, megismerkedett a feleségemmel.

MR. DALDRY: Bizony.

DR. GIVINGS: Nagyon sikeres kezelés volt. Mrs. Daldryt sokkal nyugodtabbnak fogja találni.

MR. DALDRY: Kitűnő.

MRS. GIVINGS: Körbevezettem Mr. Daldryt a környéken. Megáztunk.

DR. GIVINGS: Nem szeretném, hogy megfázz. A gyerek nem betegedhet meg, ilyen kicsin.

MRS. GIVINGS: Tudod, hogy olyan egészséges vagyok, mint egy bivaly. Bár a tejem is az volna. Ó, bocsásson meg, Mr. Daldry, udvariatlanság ilyesmiről beszélni társaságban.

MR. DALDRY: Maguk adták fel azt a hirdetést? Maguk keresnek dajkát?

MRS. GIVINGS: Igen.

MR. DALDRY: A házvezetőnőnk nemrég elvesztette a gyermekét, és rengeteg teje van. Talán ő segíthetne, bár, nem akarunk lemondani róla, nagyon megfelelő, és minden egyéb, nehéz volna még egy ilyen találni, igazi drágakő. Autodidakta, semmi kivetnivaló nincs a viselkedésében. Nem tudom, akar-e szoptatós dajka lenni, tudják, mit mondanak a szoptatós dajkákról – kilenc rész ördög, egy rész tehén – de végül is ez az, amit keresnek, nem igaz? Egy kedves fiatal nő, aki sosem akart szoptatós dajka lenni, de akinek van teje, fölösleges teje.

MRS. GIVINGS: Ó, tökéletesnek tűnik, kétségbeesetten keresünk valaki nagyon erkölcsöst, akinek a gyereke nemrég halt meg.

DR. GIVINGS: Úgy érti, hogy...

MRS. GIVINGS: Jaj, ne – Úgy értem, hogy... Tudja, azt mondják, az erkölcs átfolyik a tejen keresztül. Mrs. Evans mondta épp a minap, *ó, én nem használnék egy feketét, átadja az erkölcsöt a tejen keresztül. És délen, én nem tudom, mit csinálhatnak délen* –

MR. DALDRY: Elizabeth, a házvezetőnőnk fekete, de nagyon erkölcsös, nagyon keresztény. Minden héten elmegy templomba Mrs. Daldry-val, aki nagyon hitbuzgó.

MRS. GIVINGS: Értem.

DR. GIVINGS: Túltette már magát a gyerek halálán?

MR. DALDRY: Mint mondtam, nagyon vallásos asszony, és beletörődött az Úr akaratába. És még mindig rengeteg teje van.

MRS. GIVINGS: Kedvesem, nem vagyok biztos, hogy...

DR. GIVINGS: Apám jól ismert rabszolga-felszabadító volt, Mr. Daldry.

MR. DALDRY: Azt hiszem, hallottam róla. William Givings.

DR. GIVINGS: Igen. *(Mrs. Givingshez)* Inkább akarnál egy protestáns feketét, mint egy ír katolikust, nem igaz?

Mrs. Givings elgondolkodik ezen.

DR. GIVINGS: Férjezett?

MR. DALDRY: Igen.

MRS. GIVINGS: Az jó.

MR. DALDRY: Bizonyára nem akar hajadont a házban tartani, hogy felforgassa a háztartást – főként a szép lányok...
Nevet és oldalba böki Dr. Givings-t. Mrs. Givings bámulja őket. Dr. Givings a torkát köszörüli.

MR. DALDRY: Azaz – hozzáment egy biztos állású, rendes emberhez.

DR. GIVINGS: Örömmel alkalmaznánk a házvezetőnőjét szoptatós dajkának. Szépen megfizetnénk, persze, nem annyira szépen, hogy elhagyja a mostani munkahelyét. Igazán szorult helyzetben vagyunk, mert attól tartok, a feleségem teje nem megfelelő. A mesterségesen táplált csecsemők pedig nehezen vészeli át a kolera-szezont meg a gyermekkort. Nincs időnk előítéletekre, Catherine.

MRS. GIVINGS: A férjem nem törődik az elvárásokkal, ő tudós ember. El sem tudom képzelni, mit szólnak majd a szomszédok.

DR. GIVINGS: Hadd lássák, hogy a kisbabád szépen növekszik és gyarapszik.

Mrs. Daldry lép be, láthatóan kipihent.

MRS. GIVINGS: Milyen kipihentnek tűnik!

MRS. DALDRY: Csodásan érzem magam. A férje jó orvos.

MRS. GIVINGS: Igen, az.

MR. DALDRY: Rózsás az arcod.

DR. GIVINGS: Zavarja a fény, Mrs. Daldry?

MRS. DALDRY: Nem, alig vettem észre. Amikor az elektromos lámpát felfedezték, meg voltam rémulve. Én a gyertyafényt szeretem, és azt gondoltam, hogy az emberek arca este szörnyekre fog hasonlítani a gyertyák fénye nélkül. Semmi lobbanás, semmi izzás. De most egyikük sem hasonlít holmi szörnyre, mindannyian nagyon bájosan festenek. Maga elázott, Mr. Daldry.

MR. DALDRY: Esik, Mrs. Daldry. Mehetünk?

Mrs. Daldry bólint.

MR. DALDRY: Kölcsönkérhetnénk egy esernyőt? Nem számítottam rá, hogy esni fog.

DR. GIVINGS: Természetesen. Nálunk mindig van fölösleges esernyő szükség esetére.

MRS. DALDRY: Köszönöm, Dr. Givings. Bizonyára hamarosan találkozunk?

DR. GIVINGS: Azt hiszem, legjobb, ha már holnap. Napi kezelésekre lesz szükség.

MR. DALDRY: Fantasztikus. *(Halk hangon, távolabb a hölgyektől)* Ó, meny-nyivel tartozom, doktor?

DR. GIVINGS: Ne aggódjon! Majd hetente rendezzük.

MR. DALDRY: Rendben, rendben. Akkor holnap látjuk egymást. És magunkkal hozzuk Elizabeth-et is.

DR. GIVINGS *(amint kimennek)*: Viszlát.

MR. DALDRY és MRS. DALDRY: Viszlát.

MRS. GIVINGS: Viszlát.

Az ajtó becsukódik.

MRS. GIVINGS: Aggódok, hogy egy idegent kell a házunkba hoznunk. Komolyan aggódok.

DR. GIVINGS: Lotty vesztett a súlyából, drágám.

MRS. GIVINGS: Persze, és ez mind az én hibám.

DR. GIVINGS: Én nem hibáztatlak, drágám.

MRS. GIVINGS: Akkor kinek a hibája?

DR. GIVINGS: Senkié, a testet nem lehet hibáztatni. A tejed nem tehet róla.

MRS. GIVINGS: Egy jó anyának kövér gyereke van. Ezt mindenki tudja.

DR. GIVINGS: Akkor megnyugtató lesz egy jó szoptatós dajkát találni.
MRS. GIVINGS: Persze, alig várom, hogy megismerjem.
DR. GIVINGS: Fel a fejjel, drágám. Egészségesek és boldogok vagyunk, nem?
MRS. GIVINGS (*automatikusan*): De. (*Majd mosolyogva, őszintén*) De igen.
Dr. Givings megcsókolja az arcát, és kimegy. Mrs. Givings egyedül.

MÁSODIK JELENET

Dr. Givings Elizabethet vizsgálja a rendelőben.

DR. GIVINGS: Fontos, hogy megvizsgáljam, hogy meggyőződhesünk, a teje egészséges.
ELIZABETH: Igen, uram.
DR. GIVINGS: Ugyanakkor meg kell bizonyosodnom arról, hogy nincs semmilyen nemi úton terjedő betegsége, amit a tejen keresztül átadhatna a gyermeknek. Kérem, dőljön hátra...
ELIZABETH: Uram, inkább nem.
DR. GIVINGS: A tudomány embere vagyok, Elizabeth. Higgye el, nem fogok meglepődni.
ELIZABETH: Igen, uram. Uram, nem fog megérinteni ott, ugye?
DR. GIVINGS: Mi, északiak nem vagyunk vadállatok.
Mrs. Givings belép a nappaliba.
DR. GIVINGS: Orvosi vizsgálatot hajtok végre magán, ez minden.
Elizabeth hátradől. A doktor letakarja egy lepedővel. Csengetnek. Mrs. Givings ajtót nyit. Belép Mrs. Daldry.
MRS. DALDRY: Helló!
MRS. GIVINGS: Helló!
MRS. DALDRY: Sétáltam a környéken, valóban elbűvölő.
MRS. GIVINGS: Mrs. Daldry, ön ragyogóan egészséges.
MRS. DALDRY: Megint zongoráztam!
MRS. GIVINGS: Mit játszott?
MRS. DALDRY: Szeretek dallamokat kitalálni.
MRS. GIVINGS: Játssza egyet nekem, kérem, ó, kérem?
MRS. DALDRY: Nagyon szégyenlős vagyok.
MRS. GIVINGS: Mellettem senki sem szégyenlős, Mrs. Daldry, nekem csodás hatásom van a szégyenlős emberekre, meghallgatnak, aztán azt gondolják: ó, miért is legyünk szégyenlősek?
MRS. DALDRY: Maga mellett nem vagyok szégyenlős, Mrs. Givings.

MRS. GIVINGS: Tudtam! Tudja, én szörnyen zongorázom, egy-két ujjal piszkálgatom a billentyűket, muszáj játszania! Szegény pára, alig használták, szinte *epekedik* az emberi érintés után. Egy darab halott fa, ha nem játszanak rajta.

MRS. DALDRY: Hogy is utasíthatnám vissza?

Mrs. Daldry a zongorához megy. Egy szép és komor kis dalt játszik. A másik szobában:

DR. GIVINGS: Köszönöm, Elizabeth, nagyon bátran viselkedett, és nagyon egészségesnek bizonyult. Most már felöltözhet.

Dr. Givings kimegy, Elizabeth felöltözik.

MRS. GIVINGS: Ó, de hiszen ez gyönyörű! Egy kicsit szomorú, nem gondolja? Mit gondol, azért öntjük a bánatunkat dalokba, hogy megőrizzük, vagy hogy száműzzük a szomorúságunkat? Szerintem azért, hogy száműzzük. Vagyis, ha vidám dalt játszik, az valójában szomorúbb a szomorúnál, mert a boldogságát száműzte a dalba. Nem igaz?

MRS. DALDRY: Nem tudom.

MRS. GIVINGS: Szövege van?

MRS. DALDRY: Nincs.

MRS. GIVINGS: Ó, de muszáj lennie, Mrs. Daldry, ó, muszáj! Én majd segíték, játssza még egyszer, és én énekelek hozzá pár szót, mit szólna hozzá?

MRS. DALDRY: Rendben.

Mrs. Daldry játszik, és Mrs. Givings énekel.

MRS. GIVINGS:

Te reggel elhúzod a sötétítőket,
Én szeretem behúzni őket éjszakára.
Együtt alszunk a madárház mellett,
Eloltjuk az elektromos fényt.

Dr. Givings újra bejön a rendelőbe, és kikíséri az immár felöltözött Elizabethet a nappaliba.

MRS. DALDRY: Hát, ez nagyon jó volt.

MRS. GIVINGS: Tetszett? Talált a dallamhoz? Ó, remélem, tetszett. Remélem, a dallam szerette a szöveget, mert a szöveg szerette a dallamot!

MRS. DALDRY: A dallam szerette a szöveget.

Dr. Givings lép be Elizabethtel.

DR. GIVINGS: Mrs. Givings.

MRS. GIVINGS: Szervusz, kedvesem.

DR. GIVINGS: Megvizsgáltam Elizabethet, és jó erőben van, igazán egészséges, és remek dajkája lesz Letitiának.

MRS. GIVINGS: Ó, ez bámulatos! Részvétem a gyermeke miatt, Elizabeth, ez rettenetes.

ELIZABETH: Köszönöm.

MRS. GIVINGS: Hogy hívták? Vagy volt neki neve egyáltalán? Ez szörnyű, őszintén nem tudom, melyik a rosszabb, hogy van neve, vagy hogy még nincs neki, ó, abba kéne hagynom végre a locsogást, amikor szóba jön a halál, én folyton csak beszélek és beszélek, na most már abahagyom.

ELIZABETH: Henry Douglas volt a neve.

MRS. GIVINGS: Fiú.

ELIZABETH: Igen.

MRS. GIVINGS: Eltemették?

ELIZABETH: A templomkertben van eltemetve, All Soulsban. Megkeresztelték, mielőtt meghalt, ezért hálás vagyok.

MRS. GIVINGS: Ó, igen. A keresztelés legalább vigaszt nyújt... a menyekben van most.

ELIZABETH: Nem szeretek Henry Douglasról beszélni, asszonyom.

MRS. GIVINGS: Persze hogy nem. Bocsásson meg.

MRS. DALDRY: Elizabethnek még van két fia. Nagyon jól nevelt, bájos kisfiúk.

MRS. GIVINGS: Ó, micsoda megkönnyebbülés. Mi is reménykedünk még gyermekekben, arra az esetre, ha, vagyis hogy, úgy értem, sok gyermekben. Szeretnék egy nagy rakás gyermeket, hogy mászkáljanak a bútorokon, a bútorok olyan halottak, vagyis annyira élettelenek, úgy értem, annyira szomorúak gyermekek nélkül.

MRS. DALDRY: Nekem nincs gyermekem.

MRS. GIVINGS: Ó! Milyen kár!

Mrs. Daldry láthatóan zaklatott.

DR. GIVINGS: Elizabeth, szeretne találkozni a babával?

ELIZABETH: Igen, uram.

DR. GIVINGS: Catherine, kérem, hozza be a gyermeket Elizabethnek.

Mrs. Daldry, jöjjön velem!

MRS. DALDRY: Igenis, doktor.

Mrs. Givings kimegy a gyerekszobába. Elizabeth idegesen várakozik. Leveszi a kalapját. Mrs. Daldry és Dr. Givings a rendelőbe megy.

DR. GIVINGS: Felzaklatta, hogy a gyermekekről beszéltünk?

MRS. DALDRY: Kissé.

DR. GIVINGS: Ideges?

MRS. DALDRY: Kalapál a szívem, és elég gyengének érzem magam.

DR. GIVINGS: Nos, dőljön csak hátra, feküdjön nyugodtan és én majd elvégzem a kezelést.

MRS. DALDRY: Merre van ma Annie?

DR. GIVINGS: Bármelyik pillanatban itt lehet.

MRS. DALDRY: Nem óhajtok ön előtt levetkőzni.

DR. GIVINGS: Persze, ez természetes. Feljegyzek még valamiket. Szóljon, ha készen áll.

Dr. Givings az íróasztalához ül. Mrs. Daldry vetkőzni kezd. A nappaliban:

Mrs. Givings belép a nappaliba a babával, és odaadja Elizabethnek.

MRS. GIVINGS: Nos, tessék!

ELIZABETH: Szeretné, hogy most etessem meg?

MRS. GIVINGS: Gondolom. Bizonyára éhes.

Elizabeth ül, kigombolja a blúzáát, megszojtatja a gyermeket.

Elizabeth hangtalanul sír. Mrs. Givings nézi, sírással küszködik. Elizabeth észreveszi.

ELIZABETH: Talán jobb lenne, ha a gyerekszobában folytatnám.

MRS. GIVINGS: Igen, jobb lenne.

ELIZABETH: Elnézést.

MRS. GIVINGS: Semmi gond, erre.

Elizabeth a gyerekszobába megy a kisbabával. Mrs. Givings a kezébe teszi az arcát. Dr. Givings kijön a nappaliba.

DR. GIVINGS: Ne haragudj, drágám... Mi történt?

MRS. GIVINGS: Hát... Lotty rögtön elfogadta Elizabethet. Mindjárt rá is tapadt a mellére, és ettől nagyon furcsán éreztem magam... látni, ahogy egy másik nő mellére tapad... Most az egyszer nem a gyerek volt az, aki sírt. És nagyon furcsán érzem magam, tényleg.

DR. GIVINGS: Most a gyerekre kell gondolnod, és arra, hogy mi a legjobb neki. Tej nélkül éhen halna, szóval gondoldj erre, és légy előrelátó!

MRS. GIVINGS: Nem érzem jól magam.

MRS. DALDRY *(a rendelőből)*: Készen vagyok, dr. Givings.

DR. GIVINGS: Mrs. Daldryhoz kell mennem. Miért nem dőlsz le egy kicsit? Ide, lekapcsolom a lámpát.

Leoltja a villanyt.

MRS. GIVINGS: Nem akarok lefeküdni. A gyermekemet akarom megetetni.

DR. GIVINGS: De nem tudod, drágám. A tejed nem megfelelő. Szeretlek,

Kimegy. Mrs. Givings körbejárja a nappalit. Megpróbálja eljátszani a dalt, amit Mrs. Daldry játszott a zongorán. Két ujjal „piszkálgatja” a zongora billentyűit.

A rendelőben, dr. Givings előkészíti a vibrátort.

DR. GIVINGS: Elnézést, hogy megvárakoztattam.

MRS. DALDRY: Semmi gond.

Dr. Givings beindítja a vibrátort, nagyon hangos. Mrs. Givings meghallja a hangot, észleli szokatlanságát, és tovább játszik a zongorán.

DR. GIVINGS: Igazán szép időnk van ma.

MRS. DALDRY: Mm.

DR. GIVINGS: Kissé hűvös, de ragyogó.

MRS. DALDRY: Valóban.

DR. GIVINGS: Nos, hát akkor....

Dr. Givings behelyezi a vibrátort Mrs. Daldry alsó részeihez.

DR. GIVINGS: Csak pár percig fog tartani, Mrs. Daldry.

MRS. DALDRY: Ó...

DR. GIVINGS: Úgy-úgy. Mit érez, Mrs. Daldry?

MRS. DALDRY: Nem működik, ma nem működik.

Dr. Givings állít a gépezeten, ettől valamivel hangosabb lesz.

DR. GIVINGS: Most?

MRS. DALDRY: Nem tudom.

Megigazítja a gépet a lepedő alatt.

MRS. DALDRY: Semmi. Nem érzek semmit.

Újra beindítja. A vibrátor-zaj teljesen leáll. A fények kialszanak.

DR. GIVINGS: Ó, te jó ég!

MRS. DALDRY: Én rontottam el?

DR. GIVINGS: Nem a maga hibája. Áramszünet.

A másik szobában is kialszik a fény. Mrs. Givings felnéz. Meggyújt néhány gyertyát. Annie lép be a rendelőbe.

DR. GIVINGS: Örülök, hogy itt van, Annie, áramszünet van.

MRS. DALDRY: A fejem...

ANNIE: Óh, drága Mrs. Daldry, csak nem beteg?

DR. GIVINGS (*Annie-nek, halkan*): Az utóbbi három percben folyamatosan próbáltam... Ezzel a géppel még sosem tartott tovább, mint három perc.

ANNIE: Megpróbáljam a manuális kezelést, Dr. Givings?

DR. GIVINGS: Persze, miért ne, én utánanézek az áramszünetnek. Minden jól, Mrs. Daldry, Annie.

MRS. DALDRY: Mi az a manuális kezelés?

ANNIE: Csak dőljön hátra.

A félhomályban Annie benyúl a lepedő alá, és izgatni kezdi Mrs. Daldryt. Természetesen ezt nem látjuk, és a színésznőnek ezt nem kell szimulálnia, de a lepedő alatt Mrs. Daldrynak orgazmusa lesz.

MRS. DALDRY: Minden teljesen nedves! Nem tudom, mi történt, sajnálom. – Én... Milyen kínos...

ANNIE: Ez előfordul néha, Mrs. Daldry. Kicserélem a lepedőket. Arisztotelész is említette már.

MRS. DALDRY: Arisztotelész?

ANNIE: Igen.

MRS. DALDRY: Maga olvas görögül?

ANNIE: Igen.

MRS. DALDRY: Jóságos Isten!

ANNIE: Megyek, megmosom a kezem.

MRS. DALDRY: Természetesen.

Eközben a másik szobába belép Elizabeth. A nappalit a gyertyák világítják meg.

ELIZABETH: Szüksége van rám ma este, Mrs. Givings?

MRS. GIVINGS: Talán vacsora után?

ELIZABETH: Rendben.

Elizabeth indulni készül.

MRS. GIVINGS: Várjon, Elizabeth. Amikor tejed ad, akkor érez szeretetet a gyermek iránt?

ELIZABETH: Próbálok nem gondolni a szeretetre. Próbálok nem gondolni Henry Douglasre.

MRS. GIVINGS: Természetesen. Akar még gyermeket, Elizabeth? Tapintatlan kérdés, nem kell rá válaszolnia, bocsásson meg, néha csak kiszaladnak a szavak a számon. Én szeretnék még gyermeket, és a férjem is kétségbeesetten akar, de én félek még egy szüléstől, maga nem fél? Amikor szültem, tisztán emlékszem a pillanatra, amikor a kis feje kijött a testemből, és arra gondoltam: bárki értelmes lény, ha tudja, amit most már én is tudok, miért menne át még egyszer ilyesmin? És aztán kijött teljesen, és rákapaszkodott a mellemre, és meg akart enni, annyira éhes volt, annyira éhes, hogy megrémített az éhsége. És arra gondoltam: ez az első érzélem? Az éhség? És nem a *tejre* való éhség, hanem a vágy, hogy megegyen egy másik *embert*? Különösen az anyját? Aztán arra gondoltam – nem furcsa, hát nem furcsa? – Jézus-

ra gondoltam. Mármint arra, hogy Jézus férfi volt. Mert a nők azok, akiket megesznek – akik testüket táplálékká változtatják – én a vére-
met adtam – és olyan sok vér volt – és a testemet adtam – de nem tud-
tam megetetni, nem tudtam a testemet táplálékká változtatni, és ő
annyira éhes volt. Azt hiszem, ez alsóbbrendű nővé tesz engem, és egy
nagyon alsóbbrendű Jézussá.

ELIZABETH: Hmm.

MRS. GIVINGS: Ó, bocsásson meg, azt mondták, maga nagyon vallásos, ez
most biztos úgy hangzott...

ELIZABETH: Csak *voltam*.

MRS. GIVINGS: Ó, bocsánat, én...

ELIZABETH: Én is gondoltam Jézusra szülés közben, akárcsak maga. De
én nem azon gondolkodtam, hogy miért volt Ő férfi. Arra gondol-
tam: kérlek, ments meg, Jézus. És megmentett. Hogy miért nem
mentette meg Henryt, nem tudom... Már nem hiszek benne.

MRS. GIVINGS: Ó!

A fény visszatér. Mindketten meglepődnek.

MRS. GIVINGS: Ah, visszatért a világítás.

Mrs. Daldry jön be a nappaliba, felöltözve.

MRS. DALDRY: Helló.

MRS. GIVINGS: Helló!

ELIZABETH: Helló!

MRS. GIVINGS: Milyen üde.

MRS. DALDRY: Igazán?

MRS. GIVINGS: Ó, igen. Játszana nekünk valamit a zongorán? Biztos va-
gyok benne, hogy Elizabeth szívesen hallaná magát játszani.

ELIZABETH: Vissza kell mennem a fiaimhoz vacsorára.

MRS. GIVINGS: Ó, maradjon! Csak egy dal erejéig.

MRS. DALDRY: Rendben.

*Mrs. Daldry egy kis dallamot játszik. Szomorú dallamot. Mindannyian
hallgatják. Elizabeth sír, de senki nem látja. Annie bejön.*

ANNIE: Milyen szép dal, Mrs. Daldry.

MRS. DALDRY: Köszönöm, Annie.

ELIZABETH: Mennem kell.

MRS. DALDRY: Nekem is.

ANNIE: Én is abba az irányba megyek.

MRS. GIVINGS: Akkor viszlát, mindenki tesz egy jó kis sétát, engem kivé-
ve. Jöjjön holnap is, különben nagyon fogok unatkozni.

Elizabeth várakozik.

MRS. GIVINGS: Mi az, Elizabeth?

ELIZABETH: Most fizet ki, vagy később?

MRS. GIVINGS: Ó, te jó ég! Nálam nincs pénz, meg kell kérdeznem a férjemet. Intézhetnénk talán hetente?

ELIZABETH: Rendben van. Viszontlátásra.

MRS. GIVINGS: Viszontlátásra.

Mindannyian kimennek. Mrs. Givings elfújja a gyertyákat. Dr. Givings bejön, elégedett, hogy a villany visszajött.

DR. GIVINGS: Visszajött! Egy nap egész városok úsznak majd fényárban. Mr. Edison a mi emberünk.

MRS. GIVINGS: Ne beszélj nekem az elektromosságról. Tudod, mennyire untat. Mindenki elment. Magunkra vagyunk.

DR. GIVINGS: Valóban.

MRS. GIVINGS: Le kéne ezt kapcsolnom.

Megcsókolja.

DR. GIVINGS: Menjünk fel a hálósobába?

MRS. GIVINGS: Vagy maradjunk itt...

DR. GIVINGS: A nappaliban?

MRS. GIVINGS: Ha már ügyis itt vagyunk...

A kanapéhoz mennek, kínos. Ismét csókolóznak, visszafogott vágyakozással. Csengetnek. Egymásra néznek, mintha azt mondanák: ne nyissunk ajtót. Ismét csengetnek.

DR. GIVINGS: Kinyitom.

Dr. Givings felkapcsolja a fényt. Mrs. Givings pislog. Dr. Givings ajtót nyit.

DR. GIVINGS: Mrs. Daldry?

MRS. DALDRY: Itt felejtettem a kalapom.

DR. GIVINGS: Zaklatottnak tűnik. Minden rendben?

MRS. DALDRY: Talán a séta túlságosan felizgatott. Nem vagyok hozzászokva, hogy ennyit sétáljak egy nap. Annie és én eléggé gyorsan mentünk, és beszélgettünk – szóval – ő ismeri a görögöket, képzelje – mindjárt elájulok.

Mrs. Daldry lerogy a kanapéra. Dr. Givings felsegíti.

MRS. GIVINGS: Ó...

DR. GIVINGS: Úgy, úgy, Mrs. Daldry. Miért nem jön be a rendelőbe? Visszajött az elektromosság.

MRS. DALDRY: Most biztosan megzavartam magukat.

DR. GIVINGS: Egyáltalán nem.

MRS. GIVINGS: Egyáltalán nem.

DR. GIVINGS: Erre. Mrs. Givings, miért nem megy a gyerekszobába?

MRS. GIVINGS: Igenis, kedvesem.

Dr. Givings és Mrs. Daldry a rendelőbe mennek. Mrs. Givings az ajtónál hallgatózik.

DR. GIVINGS: Mivel nem érzi jól magát, ezért most nem kell teljesen levetkőznie, csak dőljön hátra. Még mindig szédül?

MRS. DALDRY: Egy kicsit.

Mrs. Daldry leveszi a kesztyűjét.

DR. GIVINGS: Gyakran szédül?

MRS. DALDRY: Legfennebb hetente egyszer.

DR. GIVINGS: Értem. Ne aggódjon, rendbe hozzuk magát. Készen áll?

Mrs. Daldry bólint. A doktor az alsó részeihez teszi a vibrátort. Mrs. Givings az ajtónál hallgatózik.

MRS. DALDRY: Ó! Ó! Ne!

Mrs. Givings beüti a fejét az ajtóba.

DR. GIVINGS: Mondja el, mit érez.

MRS. DALDRY: Én... nem akarom... a gépet.

DR. GIVINGS: Nedvesség, Mrs. Daldry?

MRS. DALDRY: Nincs. Semmi.

DR. GIVINGS: Megpróbálom a párhuzamos manuális kezelést, hogy megismételjük Annie tapasztalatát. A vulvuláris masszázst némely tudományos körökben lenézik, de a helyes diagnózissal és kezeléssel esetenként pont ez segít.

A lepedő alá helyezi a kezét.

MRS. DALDRY: Ó, ó, ó!

DR. GIVINGS: Úgy, úgy, Mrs. Daldry, engedje ki nyugodtan.

MRS. DALDRY: Ó, Annie!

DR. GIVINGS: Parancsol?

MRS. DALDRY: Kérem, hagyjon. Megkönnyebbültem.

DR. GIVINGS: Kezet mosok, és hagyom magát felöltözni. Nem kell sietnie.

Mrs. Givings a rendelő ajtaján kopog.

DR. GIVINGS (Mrs. Daldrynek): Elnézést.

Kinyitja az ajtót, és meglátja a feleségét.

DR. GIVINGS (Mrs. Givingsnek): Mi történt? A gyerek?

MRS. GIVINGS: Mi ez a hang? Mit csináltatok?

DR. GIVINGS: Elektromos terápia, drágám. Igazán sikeres kezelés volt.

MRS. GIVINGS: Szeretném látni.

DR. GIVINGS: Nem értenéd meg. Hagyd meg nekem a száraz, unalmas tudományt, és minden mást megkapsz tőlem. Te magad mondtad, hogy az elektromosság untat.

MRS. GIVINGS: Most viszont ragaszkodom hozzá, hogy lássam a gépezettedet.

DR. GIVINGS: Arra akarsz kényszeríteni, hogy zárjam kulcsra a rendelőmet?

MRS. GIVINGS: A feleséged vagyok.

DR. GIVINGS: És szerencsére te az én neurózismentes, virágzó fiatal feleségem vagy, akinek nincs szüksége az én találmányaimra és kísérleteimre.

MRS. GIVINGS: Kísérletezz rajtam!

DR. GIVINGS: Biztosíthatlak, hogy nem tetszene neked.

MRS. GIVINGS: Kísérletezz rajtam!

DR. GIVINGS: Hallatlan, hogy egy tudós a saját feleségén kísérletezzon. Hiteltelenné válnék. És most, ha megkérhetlek, légy oly kedves, és maradj csendben, míg Mrs. Daldry a másik szobában van...

Mrs. Daldry lép a nappaliba, maga a megtestesült egészség.

MRS. DALDRY: Ne hagyják, hogy megint itt felejtsem a kalapom.

MRS. GIVINGS *(gyorsan)*: Itt is van.

MRS. DALDRY: Ó! Köszönöm, Dr. Givings.

Mrs. Givings odanyújtja Mrs. Daldrynek a kalapot.

DR. GIVINGS: Igazán nincs mit. Viszlát.

MRS. DALDRY: Viszlát.

MRS. GIVINGS: Viszlát.

Mrs. Daldry kimegy.

DR. GIVINGS: Ellépek a klubba. Mr. Edison embere kutyákba vezet áramot ma este. Be akarja bizonyítani, hogy a váltakozó áram halálos, az egyenárammal szemben. Szerintem ez badarság. A váltakozó áram esetében az áram oda-vissza ugrándozik, és... – látod mennyire untat ez téged?

Bezárja a rendelő ajtaját, a kulcsot a zsebébe teszi.

MRS. GIVINGS: Igen, nagyon unalmas, viszlát, és ne csókolj meg, kérlek, viszlát.

DR. GIVINGS: Rendben.

Elmegy. A nő tombol. Elmegy a rendelőig. Rázza az ajtót. A nappaliban csengetnek. Mrs. Givings ajtót nyit.

MRS. DALDRY: Itt felejtettem a kesztyűmet, annyira sajnálom, mit gondolhat rólam...

MRS. GIVINGS: Ó, úgy örülök, hogy látom! A férjem épp most ment el a klubba, én pedig halálosan unatkozom.

MRS. DALDRY: Azt hiszem, a kesztyűm a másik szobában lesz.

MRS. GIVINGS: Be van zárva.

MRS. DALDRY: Ó, akkor majd holnap visszajövök érte.

MRS. GIVINGS: Ne, kérem, maradjon! Telhetetlen kíváncsiságot érzek a férjem rendelője iránt. Talán maga elmondhatná, hogyan működik.

MRS. DALDRY: Ó... nem... én nem tudom, hogyan működik.

MRS. GIVINGS: A konnektorba dugja, elindítja, és utána?

MRS. DALDRY: Elektromos áramot alkalmaz az én... az én testemen... hogy felszabadítsa a mágneses folyadékot. Így szokta mondani. Mert fölösleges folyadék van a méhemben, ez okozza a hisztérikus tüneteket.

MRS. GIVINGS: Folyadék?

MRS. DALDRY: Igen. Most már igazán mennem kell...

MRS. GIVINGS: Maga olyan hangokat adott ki, hogy: Ó, ó, ó!

MRS. DALDRY: Hallgatózott?

MRS. GIVINGS: Hangos volt.

MRS. DALDRY: Ó, egek! Mennem kell.

MRS. GIVINGS: Maradjon egy teára. Hova helyezi a férjem az elektromos készüléket?

MRS. DALDRY (*a térde irányába mutat*): Ide.

MRS. GIVINGS: Hm. És kellemes vagy fájdalmas érzés?

MRS. DALDRY: Kellemes és fájdalmas egyszerre – elektromos áram járja át az egész testemet – fényt látok – fényfoltokat a szemhéjam alatt – és izzó, fehér szén égeti a talpamat – és hevesen borzongok, mintha szörnyű villám csapna belém – aztán leszáll a sötétség, és aludni akarok.

MRS. GIVINGS: Sosem hallottam még ennél furcsábbat.

MRS. DALDRY: Beszéljünk másról. Coney Island-en áramot vezettek egy elefántba.

MRS. GIVINGS: Igen, hallottam.

MRS. DALDRY: Sötétedik.

MRS. GIVINGS: Felkapcsolom a villanyt.

MRS. DALDRY: Kérem, ne.

A sötétben ülnek.

MRS. DALDRY: Képzelve el, amikor majd mindent elektromosság működtet, minden vezetékhöz lesz csatlakoztatva, mert az elektromosság nemcsak a világítás, hanem a tojásfőzés folyamatába is bekerül, sőt abba is, ahogy a tyúkok a tojásaikat kiköltik. Mr. Edison feltalált egy rögz-

zítőkészüléket, ami szerint minden meg fog változtatni, *a halott utolsó kívánságát is rögzíti*. El tudja képzelni? Az ember megismerheti az ük-ük-ükapja hangját, megtudhatja az utolsó kívánságát. És mi lesz az emberi testből? Elektromos csápjaink nőnek? A szentjánosbogarak is elektromosak lesznek.

MRS. GIVINGS: Elektromos szentjánosbogarak.

MRS. DALDRY: Igen.

MRS. GIVINGS: Elektromos zongora.

MRS. DALDRY: Isten őrizz!

MRS. GIVINGS: Csak belegondolni, hogy többet nem gyújtunk gyertyát... Hogy nem borzongunk sötét folyosón, gyertyával a kezünkben, attól félve, hogy megbotlunk... a tűzgyújtás... olyan ünnepélyessé tesz minket, nem gondolja? Elfűjni egy gyertyát... milyen csodálatos! A saját lehetetünkkel kioltani a fényt! Gondolja, hogy a gyermekeink gyermekei kevésbé lesznek ünnepélyesek? Egy csettintés és minden fényben úszik! Egy csettintés és minden sötét! Fel, le, fel, le! Másodpercenként meggondolhatjuk magunkat! Fel, le, fel, le! Mint valami istenek!

MRS. DALDRY: Attól tartok.

MRS. GIVINGS: Van kalaptűje?

MRS. DALDRY: Igen.

Odanyújtja Mrs. Givingsnek a kalaptűjét. Mrs. Givings a rendelő ajtajához megy, a zárat piszkálja.

MRS. GIVINGS: Csak visszaszerzem a kesztyűjét.

Mrs. Givings bemegy a rendelőbe. Mrs. Daldry lábujjhegyen utána. Mrs. Givings körbenéz.

MRS. GIVINGS: Ez az?

MRS. DALDRY: Igen.

MRS. GIVINGS: Rendkívüli! Úgy néz ki, mint egy kertészeti szerszám. Hova helyezi?

MRS. DALDRY: Ide.

Mrs. Givings a szoknyájára helyezi a vibrátort, az alsó részeihez.

MRS. GIVINGS: Értem. Hol a kapcsoló?

MRS. DALDRY: Fogalmam sincs.

Mrs. Givings megtalálja a kapcsolót. A vibrátor beindul.

MRS. GIVINGS: Micsoda hang!

MRS. DALDRY: Majd én tartom maga helyett.

Mrs. Givings szoknyájára teszi a vibrátort.

MRS. GIVINGS: Nehéz?

MRS. DALDRY: Túrhető.

MRS. GIVINGS: Hát nem igazán értem, mire ez a nagy felhajtás...

MRS. DALDRY: Én néha behunyom a szemem.

Mrs. Givings becsukja a szemét. Mrs. Daldry finoman a szoknya alá helyezi a vibrátort. A vibrátor hangos bűgása hallatszik, hosszú kínos percekig.

MRS. GIVINGS: Ó! Ó!

Mrs. Givingsnek orgazmusa van, amint ez megtörtént, elsírja magát.

MRS. GIVINGS: Hát ez rettenetes volt... félelmetesen furcsa érzés. Most már értem, miért tartotta távol tőlem.

MRS. DALDRY: Igen.

MRS. GIVINGS: Szeretné maga is?

MRS. DALDRY: Ó, nem. A kezelést csak a doktor vezetheti le.

MRS. GIVINGS: Nem értem, miért. Elég egyszerűnek tűnik. Manapság az embernek csak annyit kell tudnia, hogy megnyomjon egy gombot, vagy meghúzzon egy kapcsolót. Majd én tartom magának.

MRS. DALDRY: Rendben. Várjon – *(Hallgatózik)* Ez nem dr. Givings hingtója?

MRS. GIVINGS: Nem hallok semmit.

MRS. DALDRY: Lódobogást hallok.

MRS. GIVINGS: Csak képzelődik. Hét óra előtt nem jön haza a klubból.

MRS. DALDRY: Biztos benne?

MRS. GIVINGS: Ó, igen, amikor elkezd beszélni az elektromosságról, nem tudja abbahagyni.

MRS. DALDRY: Hát akkor.

MRS. GIVINGS: Készen áll?

MRS. DALDRY: Azt hiszem.

MRS. GIVINGS: Akkor gyerünk!

Mrs. Givings odateszi a vibrátort Mrs. Daldry alsó részeihez. Mintha a mennyeekben járnának. A vibrátor folyamatos zümmögése. Transzcendens zene.

Függöny.

MÁSODIK FELVONÁS

ELSŐ JELENET

Körülbelül két hét múlva. Dr. Givings és Leo, a rendelőben.

LEO: Azután hirtelen elutazott Itáliába.

DR. GIVINGS: Értem.

LEO: Szörnyű csapás volt. Egy évig Firenzében tanultam. Az ottani mesterek nagyon igényesek – a vonal csak ilyen lehet – az arány csak ilyen – semmi szabadság – a ceruzádat késsel hegyezd, mint Leonardo. Maga volt a mennyország. Megkötvé. Semmi szabadság. Semmi szabadság a művészetben, de az életben, az életben! Az őszibarack őszibarack ízű volt, az eső esőízű. A kérdéses nővel Firenzében találkoztam. Igazán gyönyörű nő. (Tudom, tudom. Senki nem mondta még, hogy Itáliában beleszeretett volna egy nőbe – egy rút nőbe.) De ő *tényleg* gyönyörű volt. Talán nem az a klasszikus fajta, de mindegy... Az Uffizinál találkoztunk. Szégyenérzet nélkül bámulta a szobrokat, semmi, de semmi szégyenérzet nem volt benne. Az ő arcát festettem egész nyáron. Amikor csókolt, az egész testével csókolt, nem csak a szájával, mint az amerikai nők.

DR. GIVINGS: Mm.

LEO: Doktor, maga talán meglepőnek találja, hogy megcsókoltam őt házasság előtt. Én a természet híve vagyok, és szerettem volna elkerülni gyermekkori barátom sorsát. A nászéjszakáján megundorodott a felesége testétől. Azt mondta, valami szörnyűt látott, amikor a nő először levetkőzött. Mit, mit? – kérdeztem. Szörzete volt, azt mondta, ott lent! Mint egy fenevadnak! Nos, tudja, ő addig csak márványból faragott női alakokat látott, szobrokat – szörzet nélkül! Maga tudós, ez magát biztosan szórakoztatja.

DR. GIVINGS: Megannyi könyvet tele lehetne írni azokkal a dolgokkal, amiket a férfiak az eszüktől nem látnak.

LEO: Valóban.

DR. GIVINGS: És mi történt a barátjával?

LEO: Most híres műértő. Három évig élt érintetlen felesége mellett, és a házasságot felbontották. Nem akartam az ő sorsára jutni, ezért amikor az ajkak engedékenyek, szabadok és puhák voltak, megcsókoltam őket. Ó, igen, megcsókoltam őket.

Rossz családból származott, és törte az angolt, de nem érdekelt. A lelke átsütött a szemén. Amikor őt festettem, úgy éreztem, lelkeket tudok festeni. Itt lebegett a lelke, és én láttam. *(Két hüvelykkel a szemé elé mutat)* Amikor festettem, mindig kétujjnyival a szemek előtt festettem, nem magukat a szemeket – micsoda megvilágosodás! – Elkalandoztam.

Mrs. Givings belép a nappaliba, és a teáskészletet rendezgeti.

LEO: Velem utazott Angliába, hogy bemutassam a szüleimnek, és bejentsük az eljegyzésünket. De a következő reggel eltűnt. Visszament Itáliába! Egy szó, egy üzenet nélkül! A leveleimre se válaszolt! Semmi! És a testem fellázadt ellenem. Fejfájás, látászavar, gyengeség, hányinger...

DR. GIVINGS: És ez a gyengeség mióta... tart?

LEO: Kilenc hónapja.

DR. GIVINGS: A végtagjaiban?

LEO: Igen. De a legrosszabb az egészben talán ez a gyengeség itt a szememben, mert képtelen vagyok festeni.

DR. GIVINGS: Szóval kilenc hónapja nem fest.

LEO: Sötétben nem lehet festeni.

DR. GIVINGS: Férfiaknál nagyon ritka a hisztéria, de azért természetesen előfordulhat.

LEO: Kezelhető?

DR. GIVINGS: Bizonyára igen. Kérem, vetkőzzön alsóruhára, és feküdjön az asztalra! Annie, az asszisztensem mindjárt itt lesz.

Elizabeth bejön a nappaliba a babával.

LEO: Nem tudtam, hogy egy hölgy is jelen lesz.

DR. GIVINGS: Nagyon tapintatos és visszafogott.

Leo levetkőzik. Közben a nappaliban:

MRS. GIVINGS *(Elizabethnek)*: Jól eszik?

ELIZABETH: Egy angyal.

MRS. GIVINGS: Köszönöm, Elizabeth.

ELIZABETH: Azt hiszem, a kisbabák angyalok első évükben, amikor csak tejet isznak. Vissza tudnának repülni oda, ahonnan jöttek, a tejhez, a felhők közé. Mikor foguk nő, az már a vég kezdete, állatok lesznek, és nincs visszaút.

MRS. GIVINGS: Igen.

ELIZABETH: De ő még angyal, nincs foga.

Elizabeth megérinti a baba arcát. A baba mosolyog. Mrs. Givings féltékeny.

MRS. GIVINGS: Nos. Ennyi mára, Elizabeth.

ELIZABETH: Csak elveszem a holmimat.

Elizabeth kimegy a gyerekszobába. Leo most levetkőzött, és Dr. Givings belép a rendelőbe.

Annie leterít egy lepedőt Leóra. Mrs. Givings egyedül van a kisbabával a nappaliban.

MRS. GIVINGS: Semmi mosoly? Elizabethnek mosolyogtál.

(Halkan énekel neki)

Te reggel elhúzod a sötétítőket,
Én szeretem behúzni őket éjszakára.
Együtt alszunk a madárház mellett,
Eloltjuk az elektromos fényt.

A rendelőben:

DR. GIVINGS: Ez, Leo, ez a Chattanooga vibrátor. Saját találmány. Az anális üregbe csúsztatható.

LEO: Valóban.

DR. GIVINGS: Nézzen abba az irányba, és görnyedjen össze egy kicsit, a térdét húzza fel a mellkasához, és ölelje át! Annie majd hajtja a sebességszabályozó pedált. Úgy működik – mint egy varrógép.

LEO: Ah.

Dr. Givings konnektorba dugja a vibrátort.

DR. GIVINGS: Stimulálni fogjuk a prosztatát. Készen áll?

LEO: Azt hiszem...

Leo alsó részeihez teszi a vibrátort. Annie asszisztál. Leo zaklatottnak tűnik, sokkos állapotban van. Anális orgazmusa van.

LEO: Ó! Ó! Ó!

Mrs. Givings az ajtóhoz megy – egy férfi hangja?

DR. GIVINGS: Tökéletes! Azt hiszem, mára készen is vagyunk. Hogy érzi magát? Hozhatok egy csésze teát?

LEO: Ó, nagyon jólesne egy csésze tea.

Dr. Givings bemegy a nappaliba.

MRS. GIVINGS: Helló, drágám. Hogy megy a munka?

DR. GIVINGS: Új páciens. Izgalmas eset. Nagyon ritka.

MRS. GIVINGS: Férfi?

DR. GIVINGS: Honnan tudod?

MRS. GIVINGS: Férfihangot hallottam.

DR. GIVINGS: Nem tudtam, hogy ennyire vékonyak a falak.

MRS. GIVINGS: De mit keres nálad egy férfi?

DR. GIVINGS: A hisztéria nagyon ritka férfiaknál, de hát, ő egy művészem-
ber. Talán ki kéne vinned a gyereket sétálni, hogy ne találkozzatok.

MRS. GIVINGS: Azt hiszem a gyerek még mindig éhes. Megyek, megke-
resem Elizabethet.

DR. GIVINGS: Jó.

*Mrs. Givings kimegy a babával. Dr. Givings teát tölt. Közben Leo felöl-
tözött Annie segítségével.*

LEO: Köszönöm. *(A vibrátorra néz)* Milyen furcsa.

Dr. Givings visszajön a rendelőbe, és egy csésze teát ad Leónak.

LEO: Milyen csodás!

DR. GIVINGS: Találkozunk holnap. Ebben a korai stádiumban napi terá-
piás kezelésekre lesz szükség. Csak nyugodtan sétáljon egyet a kör-
nyéken.

LEO: Csodás. Köszönöm, doktor úr!

Leo bezitál, mintha meg akarná ölelni.

DR. GIVINGS: Természetesen. Akkor holnap!

LEO: Hogyne, hogyne, természetesen.

*Leo belép a nappaliba, pontosan abban a pillanatban, amikor Mrs. Givings
is belép a baba nélkül.*

MRS. GIVINGS: Helló

LEO: Helló.

MRS. GIVINGS: Mrs. Givings.

LEO: Maga a doktor felesége?

MRS. GIVINGS: Igen. Ritkán jönnek hozzá férfiak. Milyen kivételes alka-
lom, hogy megismerhetem.

*Zavartan néz rá, mert eszébe jutott a saját tapasztalata a vibrátorral, és
azon töpreng, vajon hogyan használják a férfiakon.*

LEO: Leonard Irving.

MRS. GIVINGS: Örülök, hogy megismerhetem, Mr. Irving.

LEO: Én is örülök.

Leo kezét csókol.

MRS. GIVINGS: Milyen régimódi.

LEO: Manapság mindenki azt hangoztatja, hogy *modern férfi vagyok, mo-
dern nő vagyok, ez egy modern kor.* De én gyűlölöm a modernitást.

MRS. GIVINGS: Igazán? Milyen ellentmondásos. Maga egy ellentmondá-
sos ember?

LEO: Úgy is lehet mondani.

MRS. GIVINGS: Ez a szabás nagyon régimódi.

LEO: Az apám régi kabátja. Nem érdekel a szabása. Bármit felveszek, amit az apám már kidobott.

Leo a lámpába néz és hunyorít.

MRS. GIVINGS: Túl erős a fény a szemének?

LEO: Az elmúlt kilenc hónapban a fény rettenetesen zavarta a szemem, de pillanatnyilag jobban érzem magam.

Mrs. Givings lekapcsolja a lámpát.

MRS. GIVINGS: A biztonság kedvéért.

LEO: Amikor Edison fénye megjelent, mindenki azt mondta, *Istenem! – Fény, mint az olasz őszi naplemente... semmi füst, semmi szag, csak fény, láng és veszély nélkül.* De nekem, Mrs. Givings, láng nélkül a fény nem isteni, láng nélkül a fény – olyan, mint...

MRS. GIVINGS: Mint?

LEO: Inkább nem mondanám...

MRS. GIVINGS: Miért nem?

LEO: Még alig ismerem. És nem szeretném megsérteni a női érzékenységét.

MRS. GIVINGS: Ó, előttem nem kell szégyenlősnek lennie, én magam is állandóan fecsegek.

LEO: Nos, láng nélkül a fény olyan, mint viszonyt folytatni egy prostituálttal. Hiányzik a szerelem lángja és a vágy. Ami van, az csak a lecsupaszított cselekvés. És szerelem nélkül – a szem, a vér, a szív vagy az értelem nélkül – a test csak hús. Hús, csont, karok és külsőségek.

MRS. GIVINGS: Talán igaza volt. Talán mégsem kellett volna elmondania.

LEO: Nem mintha valaha is ismertem volna prostituáltakat – közelről...

MRS. GIVINGS *(az utolsó szóval egy időben)*: Nem úgy értettem...

LEO: Ez csak egy metafora...

MRS. GIVINGS: Persze.

Ez kínos. Ülnek a sötétedésben.

LEO: Imádom a délutánnak ezt a részét, amikor a világ egyre sötétebb lesz, és az ablakból látszanak – a szomszédos házak fényei, ahogy egyenként kigyulladnak. Egy sárga – egy csaknem fehér – kis fénynégyzetek, emberek életei – menedék az éjszaka elől, olyan reményteljes. Nevetséges, ugye, ez a remény, hogy egy kis fénynégyzet majd elúzi a sötétséget, és mégis – kigyullad egy újabb – és látja...

Odaviszi az ablakhoz, és megmutatja.

MRS. GIVINGS: Igen. Egy, aztán kettő.

LEO: Nézze, ott, egy másik ablak világít – arany – a ház többi része még sötét – mint egy befejezetlen festmény. Imádom a befejezetlen fest-

ményeket. Miért ragaszkodnak a festők ahhoz, hogy befejezzék a festményeiket? Érthetetlen – az élet nem ilyen!

MRS. GIVINGS: Ó!

LEO: A festmények, amiket *Michelangelo* soha nem fejezett be – ismeri őket? – Lebegnek, szellemvonalak a háttérben. Láttá már a *Szűz és gyermeke angyalokkal* című képét?

MRS. GIVINGS: Sosem voltam Itáliában.

LEO: Ó, el kell mennie, és amint megérkezett, meg kell néznie a festményt – Isten befejezetlen vonalai – nem lehet őket befejezni, mert túl szép lenne, és sokkolná az érzéseket. Így *alig látszanak* – nők vagy talán angyalok – titkok elevenednek meg bennük. Egy félig kész nő közelebb áll Istenhez! Egy fiatal nő az önmegismerés határán, egy majdnem kész nő – a legvonzóbb dolog ezen a földön egy férfi számára.

MRS. GIVINGS: Gondolja?

LEO: Ó, igen.

Egy pillanatig csak ülnek a sötétben. Csengetnek.

MRS. GIVINGS: Bocsásson meg!

Mrs. Givings ugrik, és nyitja az ajtót. Mrs. Daldry az.

MRS. GIVINGS: Mrs. Daldry!

MRS. DALDRY: Helló. Korán jöttem? Azt hiszem, korán jöttem.

MRS. GIVINGS: Épp most ismerkedtem meg Mr. Irvinggel.

MRS. DALDRY: Örülök, hogy megismerhetem. De hát maguk sötétben vannak.

Mrs. Givings felkapcsolja a lámpát. Leót lenyűgözi Mrs. Daldry törekény szépsége a fényben.

LEO: Mennem kell. Ezernyi festmény. Úgy értem – ezer bocsánat, hogy ilyen hirtelen távozom, de most sok ezer festményt kell megfestenem. Mint derült égből a villámcsapás, elöntött a vágy, hogy újra fessek. Új vásznat kell rendelnem. Sokat. Ezret. Azonnal. Viszlát.

Kiszalad az ajtón.

MRS. GIVINGS: Milyen érdekes fiatalember.

MRS. DALDRY: Igen.

MRS. GIVINGS: Festő.

MRS. DALDRY: Valóban!

Mrs. Givings meggyőződik arról, hogy egyedül vannak.

MRS. GIVINGS: Mrs. Daldry, a kalaptűs kalandunk óta várom, hogy végre beszéljek magával. Azt mondta, maga fényt lát, mikor a férjem ke-

zeli, és utána szédül és aludni akar. Nos, nekem annyira más érzés volt, hogy azon gondolkoztam, vajon biztosan ugyanarról a gépezetről van-e szó? Én egy cseppet sem voltam szédülékeny. Sétálni és szaladni akartam, vagy fára mászni! Hogy tud egy gép ennyire ellentétes reakciókat kiváltani? Talán azért, mert én egészséges vagyok, maga pedig beteg...

MRS. DALDRY: Nem tudom. Nagyon aggódtam, hogy ha a férje megtudja, megharagszik ránk, és felfüggeszti a kezelést.

MRS. GIVINGS: Nem érdekel. Én elhatároztam, hogy újra használni fogom a gépet, és meg fogom fejteni a titkot, hogy önt miért teszi szédülékennyé, engem pedig ennyire izgatottá. Nahát, úgy érzem magam, mint egy tudós!

Dr. Givings bejön.

DR. GIVINGS: Ah, Mrs. Daldry, Mrs. Givings. A másik szobában készen állunk a kezeléshez.

MRS. DALDRY: Természetesen.

Dr. Givings csúnyán néz Mrs. Givingsre, amiért a páciensével beszél. Bevezeti Mrs. Daldryt az orvosi rendelőbe.

DR. GIVINGS: Erre jöjjön! Jól néz ki, igazán jól néz ki. Az étvágya is megnőtt, ugye?

MRS. DALDRY: Örömmel állíthatom, hogy igen.

DR. GIVINGS: Fantasztikus!

Bemennek a rendelőbe. Mrs. Givings nézi, amint távoznak. Csengetnek. Mrs. Givings ajtót nyit.

LEO: Elnézést, itt felejtettem a sálamat. Micsoda állapotban távoztam.

MRS. GIVINGS: Nagyon örülök, hogy visszajött, Mr. Irving. Egyedül maradtam, mivel Mrs. Daldry elektromos terápián van, és én, a feleség magamra maradtam a saját kis *eszközeimmel*.

LEO: Nem vagyok benne biztos, hogy értem, Mrs. Givings.

MRS. GIVINGS: Igyon még egy kis teát.

Tölt neki.

LEO: Nem szeretnék zavarni.

MRS. GIVINGS: Meg kell várni, amíg befejezik, csak utána tud bemenni a sálért. Foglaljon helyet. Cukrot?

LEO: Nem, köszönöm. A cukor hölgyeknek való és dagadt kisfiúknak. Csodás.

A rendelőben:

*Dr. Givings konnektorba dugja a vibrátort, amíg Mrs. Daldry levetkőzik.
A vibrátor hangja. Mrs. Givings és Leo fölé beszélnek.*

MRS. GIVINGS: Kellemes időnk van most novemberben...

LEO: Igen. Csak kicsit sötét.

MRS. GIVINGS: Igen. Sötét van.

Mrs. Daldry a másik szobában felnyög. Leo még hangosabban beszél.

LEO: Korán sötétedik. Sötét van, a fák pedig magasak és meztelenek. Azt hiszem, a november a legmagasabb hónap, mert a fák magasabbnak tűnnek, amikor elhullatják a leveleiket. Magasak, és magányosak.

Mrs Daldry felnyög.

LEO: Igen, a november magas hónap. – Október kerek hónap – április sovány hónap.

MRS. GIVINGS: Ó, hagyja már azokat az évszakokat!

LEO: Parancsol?

MRS. GIVINGS: Csak beszélünk, beszélünk, és körül vesszük magunkat mindenféle szobanövénnyel, teáscsészével, szobrocskákkal, hogy otthon érezzük magunkat, biztonságban, mintha a sok tárgy súlyától a világ majd nem hullana szét millió darabra, a ház, talán a ház nem repül el, de a minap megtapasztaltam valamit, Mr. Irving, valamit, ami a szobrocskákat szilánkokra töri, még egy elefántot is. Íme, az én találós kérdésem: Mi az, ami egy embert halálba tud vinni, de vissza is tudja hozni az életbe. Na, mi az? Válaszolna a kérdésemre?

LEO: Ez könnyű.

MRS. GIVINGS: Az volna?

LEO: A szerelem.

MRS. GIVINGS: Nem. Az elektromosság.

Közben a másik szobában Mrs. Daldrynek hangos orgazmusa volt.

DR. GIVINGS: Nagyon jó, Mrs. Daldry.

Leo és Mrs. Givings egymásra néznek. Elizabeth bejön a kabátjával.

ELIZABETH: Megint evett, és most alszik. Nekem nincs kislányom. Mikor eszik, olyan halkán eszik, olyan illedelmesen, nem úgy, mint a fiaim, ők zabáltak.

MRS. GIVINGS: Köszönöm, Elizabeth.

LEO: Maga a szoptatós dajka?

ELIZABETH (*Leóhoz*): Ó, elnézést, nem vettem észre – nem szóltam volna –, igen, én vagyok a szoptatós dajka.

LEO: Le kellene festenem, ahogy dajkálja a gyermeket.

ELIZABETH: Szó sem lehet róla...

LEO: Egy mai Madonna, a polgárháború utáni Madonna...

ELIZABETH: Uram.

LEO: Megsértettem, kedves?

MRS. GIVINGS: Kérem, nézze el nekünk, Elizabeth, az én háztartásomban a férfiak nem viselkednek valami távolságtartón, a művészeket és a tudósokat nem érdeklik a konvenciók, ugyebár?

LEO: Mióta a férje kezelt, úgy érzem, tele vagyok a legvadabb alkotóenergiával. Egész éjjel tudnék festeni, és mindenki olyan szép. Maga, Elizabeth, maga olyan szép, rajta kell lennie a vásznon.

ELIZABETH: Sosem volt férfi a szobában, miközben dajkáltam. A férjem természetesen látta, de az más.

LEO: Jól fizetnék magának. A rendes órabér háromszorosát, miközben maga dolgozna, mintha én ott sem volnék.

ELIZABETH: Háromszorosát?

LEO: Igen. Nem hiszem, hogy túl sokat fizetnének magának itt.

MRS. GIVINGS: Mr. Irving, igazán...

LEO: Tíz dollárt fizetek óránként.

Elizabeth és Mrs. Givings meglepetten egymásra néznek. (Tíz dollár akkoriban 175 mai dollárt jelentett körülbelül.)

ELIZABETH: Rendben. De ne mondja el a férjemnek, és kérem, rejtse el a vonalaimat. És, hogy semmi se tűnjön illetlennek, szeretném, ha Mrs. Givings ott lenne velünk a szobában.

LEO: Biztosan van egy szép ruhája, amit viselhetne, vagy egy köntöse. Mrs. Givings, megtenné, hogy kölcsönad egyet?

MRS. GIVINGS: Én...

LEO: Olyasmi kéne, ami engedi, hogy kilátsszon a melle, hogy tudjon dajkálni.

Mrs. Givings megdöbben. Mrs. Daldry és Dr. Givings bejönnek.

DR. GIVINGS: Helló, Leo. Nagyon sajnálom, de nem szeretem, hogy a pácienseim találkozzanak, ne haragudjon!

LEO: Itt felejtettem a sálamat.

DR. GIVINGS: Ah, menjen be érte nyugodtan, mi befejeztük.

MRS. DALDRY (*Leónak*): Helló...

LEO: Helló.

Csengetnek. Mr. Daldry az.

DR. GIVINGS: Üdvözlöm, Mr. Daldry.

MR. DALDRY: Doktor.

LEO: Csak elveszem a sálamat.

A másik szobában Leo megnézi a vibrátor szerkezetét. Azon gondolkodik, a nőkön vajon hogyan használják.

MR. DALDRY: Jól néz ki, Mrs. Daldry. Ma reggel is jól nézett ki, de most még több szín van az arcán.

DR. GIVINGS: Hát nem csodálatos fejlődés?

MR. DALDRY: Valóban. Azt gondolom, most már befejezhetjük a kezelést.

MRS. DALDRY: Szerintem ez még nagyon korai lenne. Még nem gyógyultam meg.

MR. DALDRY: De sokat javult.

DR. GIVINGS: Igen.

MR. DALDRY: Doktor, maga varázsló.

Leo bejön a nappaliba.

LEO: Itt felejtettem a sálamat.

DR. GIVINGS: Leo Irving.

MR. DALDRY: Dick Daldry.

LEO: Örvendek.

MR. DALDRY: Örvendek, hogy megtalálta a sálját. Hull a hó.

MRS. GIVINGS: Ó! Valóban?

MRS. DALDRY: Novemberben?

MR. DALDRY: Bizony. Elhoztam a köpenyedet, drágám.

MRS. DALDRY: Köszönöm.

MR. DALDRY: Köszönöm, doktor.

DR. GIVINGS: Nincs mit.

LEO: Magukkal tartok, sétálhatunk mind együtt.

Mrs. Daldry, Mr. Daldry, Elizabeth és Leo elmennek.

DR. GIVINGS: Viszlát.

MRS. DALDRY: Viszlát.

MR. DALDRY: Viszlát.

ELIZABETH: Viszlát.

LEO: Viszlát.

MRS. GIVINGS: Viszlát!

Dr. Givings becsukja az ajtót. Mrs. Givings zaklatottan tűnik.

DR. GIVINGS: Mi a baj?

MRS. GIVINGS: Azt hiszem, el kell küldenünk Elizabethet.

DR. GIVINGS: Ugyan, miért? Letitia virágzik, rózsás és pozitívan kövér.

MRS. GIVINGS: Azt hiszem, Elizabeth elkezdett kötődni a gyerekekhez.

DR. GIVINGS: Te azt akarod, hogy adjon neki szeretetet, de ne túl sokat.

MRS. GIVINGS: Pontosan.

DR. GIVINGS: Sohasem fogom megérteni a nőket.

MRS. GIVINGS: Még mindig van egy kis szürke tejem. Olyan, mintha sírna a testem.

DR. GIVINGS: Ó, drágám. Nemsokára megint a régi lesz. És jót tesz neked, ha feladod a szoptatást, hamarabb lehet ismét gyermekünk.

MRS. GIVINGS: Még egy gyermek! Nehezen tudom elképzelni! Rám se néz!

DR. GIVINGS: Kicsoda?

MRS. GIVINGS: A baba! Nem is mosolyog rám! Nem vagyok jó anya. Nem csinállok semmit! Teát töltögetek! Szeretném, hogy használd rajtam a gépedet.

DR. GIVINGS: Kedvesem, ez beteg nőknek való. Rajtad valószínűleg nem is lenne hatása, hiszen te tökéletesen egészséges vagy.

MRS. GIVINGS: Nem vagyok egészséges. Nyugtalan vagyok, és izgatott, és a legkisebb dolog miatt is sírok. Számtalan asszonyon segítesz, csak rajtam nem, a feleségeden, nekem csak megsimogatod a fejemet.

DR. GIVINGS: Mi a baj?

MRS. GIVINGS: Jól tudja, honnan kapja a biztonságot és a szeretetet, és ez nem tőlem van.

DR. GIVINGS: Te vagy az anyja!

MRS. GIVINGS: Névlegesen. A tej a biztonság, a tej a szeretet. Hogyan fog megtanulni majd szeretni engem?

DR. GIVINGS: Úgy tűnik, tényleg szenvedsz, talán a tejfelesleg miatt. Talán ki kellene próbálnom rajtad a kezelést, még akkor is, ha nyugtalanít a gondolat. De nem mondhatod el a barátaidnak. Nem derülhet ki, hogy a saját feleségemet kezelem.

MRS. GIVINGS: Most?

DR. GIVINGS: A következő páciens csak egy óra múlva érkezik.

MRS. GIVINGS: Most, hogy beleegyeztél, kicsit elbizonytalanodtam.

DR. GIVINGS: Nincs mitől félned, drágám. Gyere, megmutatom.

Bevezeti a rendelőbe.

DR. GIVINGS: Először vetkőzz le fehérneműre, addig én elfordulok.

MRS. GIVINGS: Itt az összes nő fehérneműre vetkőzik?

DR. GIVINGS: Ez orvostudomány, szerelmem.

Elkezdi vetkőzni, de rájön, hogy a ruha hátulján túl sok a gomb.

MRS. GIVINGS: A segítséged nélkül nem fog menni.

DR. GIVINGS: Ó, sajnálom.

Segít neki a gombokkal, aztán úriember módjára ismét elfordul.

DR. GIVINGS: Minden rendben?

MRS. GIVINGS: Igen.

Levetkőzött. A doktor beindítja a vibrátort.

DR. GIVINGS: Ne ijedj meg! Csak feküdj le és nyugodj meg!

Mrs. Givings így tesz.

DR. GIVINGS: Kényelmesen fekszel?

MRS. GIVINGS: Igen.

Dr. Givings odatartja a vibrátort az alsó részeihez. A doktor arca rezzenéstelen.

DR. GIVINGS: Nem szabad félni az elektromosságtól – a természet ajándéka. Emlékszem, mikor gyerek voltam, egy nap a macska hátát simogattam és elcsodálkoztam, hogy a bundája szikrát szór. Apám azt mondta, ez csupán elektromosság, ugyanaz, mint amit a fákon látsz vihar idején. Anyám megijedt. Ne simogassam a macskát, még felgyújtom. De én tovább simogattam. Arra gondoltam: Vajon a természet: macska? És ha igen, ki simogatja a hátát? Isten?

MRS. GIVINGS *(nehezen beszél)*: És mire jutottál?

DR. GIVINGS: A természet rendje. Nem túl nagy a nyomás?

MRS. GIVINGS: Nem. Ó, ó, ó! – csókolj meg! Kedvesem, csókolj meg!

DR. GIVINGS: Majd utána.

MRS. GIVINGS: Nem, most csókolj meg! Csókolj meg és tartsd ott a gépet, egyszerre.

DR. GIVINGS: Drágám, ne – ez nem...

MRS. GIVINGS: Nem érdekel, csináld, csináld, már olyan régen akartam csókolni valakit. Pontosan így.

Megcsókolja a férjét, nagyon szenvedélyesen. Visszateszi a vibrátort az alsó részeihez.

DR. GIVINGS: Ettől félttem. Egy beteg nőnél a gépezet visszaállítja a klinikai egyensúlyt, de egy egészséges nőnél zavart kelthet, és még egy fajta perverz onániát is okozhat.

MRS. GIVINGS: Mi az az onánia?

DR. GIVINGS: Nagy megkönnyebbülés számomra, hogy nem ismered. Attól tartok, a kísérlet nem volt sikeres.

MRS. GIVINGS: Szerintem *sikeres* volt! Csókolj meg, csókolj meg most!!

Megcsókolja, tisztelettudóan.

MRS. GIVINGS: Ez neveletlenség! Neveletlen vagy! Ó, Istenem!

Még nem volt orgazmusa. A férje elveszi tőle a vibrátort.

DR. GIVINGS: Szörnyű hibát követtem el, drágám, hogy a rendelőbe hoz-
talak. Egy tudósnek nem szabad összekeverni a családi életet az orvo-
si szakmával. Hiba volt, drágám, de mindketten elfelejtjük az egészséget.
Kibúzza a vibrátort a konnektorból.

DR. GIVINGS: Szeretném, ha felmennél, és ledölnél egy kicsit.

MRS. GIVINGS: Nem!

DR. GIVINGS: Catherine.

Felöltözik, Dr. Givings segít neki a rengeteg gombbal.

MRS. GIVINGS: Kimegyek sétálni. Segítenél ezzel – az Isten szerelmére, mi-
ért van ezen ennyi gomb?

DR. GIVINGS: Tényleg *sok* gomb van rajta.

MRS. GIVINGS: Egész éjjel sétálni, sétálni, sétálni fogok a hóban.

DR. GIVINGS: Havazik?

MRS. GIVINGS: Te észre sem vetted az első hót? Istenem! Mikor először
találkoztunk, még kislány voltam, és beleírtam a nevemet a hóba, az
ablakod alá. Bármit megtettem volna, hogy rám figyelj – te idősebb,
okosabb és nyugodtabb voltál – és elképesztően közömbös. Nem hi-
szem, hogy észrevetted – elolvadt – nem számít, ha észre is veszed a
nevemet a hóban, csak természeti jelenséget láttál volna benne.

DR. GIVINGS: Catherine.

MRS. GIVINGS: Azt hiszem, félregomboltad.

DR. GIVINGS: Bocsánat.

Újrakezdi a gombolást.

MRS. GIVINGS: Fölösleges, gyerekes gesztus volt, a nevem a hóban. De
egy ajándék akkor jó, ha fölösleges. De te azt akarod, hogy *hasznos* le-
gyen, és nem azt mondanád – hát, ez fölösleges – de nekem, csakis
nekem csinálta... És így sosem fog elolvadni... Mindig létezni fog...
Úúú – milyen ostoba vagyok. Kérem a kalapomat.

Felöltözött.

DR. GIVINGS: Súlyos hibát követtem ma el, nagyon sajnálom.

Meg akarja érinteni a feleségét.

MRS. GIVINGS: Viszlát!

Kimegy a rendelőből. Kimegy a házból kabát, kalap és kesztyű nélkül.

DR. GIVINGS: Vedd fel a kabátodat! Hideg van! Tényleg beleírtad a neve-
det a hóba?

*Dr. Givings egyedül. Lemondóan kezet mos. Az arcát vízzel fröcsköli, né-
zi a vizet, és transzba esik tőle. Bámul és megtelik ihlettel.*

DR. GIVINGS: Annie!

Annie megjelenik.

DR. GIVINGS: Le tudná ezt jegyezni? Van egy új találmányom.

Annie jegyzetel.

DR. GIVINGS: Egy vízből készült vibrátor! A víz gyógyító erejét nagy erősségű elektromos erővel párosítjuk – és ó, Istenem! – forradalmi találmány. A páciens a víz *nyugtató* hatását és a feszültségtől való megszabadulást egyszerre érzi, felfrissül a vérkeringése. Olyan betegeken használhatjuk, akik izgatottságra hajlamosak – mint a feleségem – vagyis – szükségünk lesz húszlábnyi rézcsőre, most rögtön, Annie, meg tudná rendelni a vasudvarból, minél hamarabb?

ANNIE: Igen, uram.

Annie kimegy. Dr. Givings a levegőbe rajzolja az új találmányt, hogy hogyan is működne. Mrs. Givings megérkezik a nappaliba Leóval. Nevetnek és felszabadultak.

MRS. GIVINGS: Annyira örülök, hogy találkoztunk!

LEO: Én is. Csúnyán belázasodhatott volna, egy szál ruhában, hóangyal-kázás közben. Olyan volt, mint egy bukott angyal.

MRS. GIVINGS: Tényleg? Fázom, de a hideg csodálatos. Felébreszt és bizsereg tőle a bőröm.

LEO: Muszáj így lefesterem magát.

MRS. GIVINGS: Leo – Mr. Irving – kérdeznem kell magától valamit. Tudom, hogy illetlen, de ez ma nem érdekel, egyáltalán nem érdekel. Amikor a férjem kezeli magát, hova helyezi? A gépet?

LEO: Nem hiszem, hogy a férje örülne, ha elmondanám. Ő csak latinul és görögül beszél.

MRS. GIVINGS: Én csak angolul beszélek. Akkor meg tudná mutatni rajtam?

LEO: Ööö... nem. Művész vagyok, de azért még úriember.

MRS. GIVINGS: Olyan nincs. Maga melyik, Mr. Irving? Művész vagy úriember?

Közel megy hozzá. Leo hátrál.

LEO: Látja a havazást az ablakon keresztül? Nem gondolja, Mrs. Givings, hogy a havazás gyöngéd? Mert lassan hull, lassan találkozik a földdel vagy a szempillákkal. És ezek a lassú találkozások gyöngédek.

MRS. GIVINGS: Elterelte a szót.

LEO: Igen.

MRS. GIVINGS: Találkozzon velem lassan, mint a hó.

Kezét Leo arcára teszi, lassan.

MRS. GIVINGS: Nem bírom ki.

Dr. Givings belép, Annie után kiáltozik:

DR. GIVINGS: Várjon – Annie – szükségünk lesz tíz rézszelepre is...

Meglátja a felesége kezét Leo arcán.

DR. GIVINGS: Gondolom, jó séta volt.

Mrs. Givings elveszi a kezét Leo arcáról.

LEO: Megtaláltam a feleségét a hóban egy szál ruhában, és ragaszkodtam hozzá, hogy hazakísérjem és felmelegítsem, mielőtt belázasodna.

DR. GIVINGS: Nagyon nagy szolgálatot tett nekem, Mr. Irving.

LEO: Viszontlátásra, Dr. Givings, Mrs. Givings.

DR. GIVINGS: Viszontlátásra.

Dr. Givings a feleségéhez fordul.

DR. GIVINGS: Az arcán volt a kezed?

MRS. GIVINGS: Igen, ott.

DR. GIVINGS: Értem.

MRS. GIVINGS: És nagyon zavar?

Szünet, gondolkodik.

DR. GIVINGS: Furcsa – vannak férjek, akiknél ilyen dolgok hangos kiabálásban vagy akár halállal végződnek – egy kéz az arcon. Mert végérvényes dolgot jelentenek: a könyv végét, a szörnyű Bovaryné-könyvnek – de hogyan lehet egyértelmű, amikor a szerelemnek annyi árnyalata és fokozata van? A női regényírók szeretik a tragikus véget, mert az azt jelzi, hogy a viszony fontos volt, szörnyen fontos volt – de erre semmi szükség...

MRS. GIVINGS: A Madame Bovary szerzője férfi volt.

DR. GIVINGS: Francia volt. Az ugyanolyan.

MRS. GIVINGS: Te most a franciákkal viccelődsz? A legtöbb férfi ebben a helyzetben sápadt lenne a dühtől.

DR. GIVINGS: Sápadt a dühtől, pontosan, egy érzelmes regényben. De véleményem szerint, ez nem egy regény vége. Hibát követtél el, ennyi az egész. A kezelés váltotta ki belőled. Az én hibám. Egy kéz az arcon, ezek csak izmok, bőr, tények. Nem feltétlenül jelenti azt, hogy valaki szeretve van, vagy hogy valaki más nincs szeretve. Miért lennék féltékeny? Ez semmiség, drágám.

MRS. GIVINGS: Ó!. Én azt reméltem, hogy érdekelni fog.

Kiviharzik a szobából. Dr. Givings egyedül marad.

DR. GIVINGS: Catherine?

Utánamegy.

MRS. GIVINGS: Ne szólj hozzám ma este, és ne szólj hozzám holnap sem!
A szobámban fogok reggelizni!
Becsapja az ajtót. A zongorán megszólal egy dal.

MÁSODIK JELENET

*Pár nappal később. Leo Elizabethet festi, aki épp Letitiát dajkálja. Nagy-
vonalakban Szűz Máriához hasonlít, Mrs. Givings valamelyik köntösét
viseli. Mrs. Givings nézi Leót, amint fest. A festmény nekünk háttal, nem
látjuk.*

LEO: Forradalmi lesz! Úgy fogom hívni, hogy a Dajkáló Madonna! Hogy
lehet, hogy nincs olyan Madonna, aki Jézust dajkálja?

MRS. GIVINGS: Gondolom azért, mert úgy kell Jézusra gondolnunk, hogy
Ő táplál minket. És nem fordítva.

*Mrs. Givings feláll és járkál. Féltekeny a szoptatásra és arra, hogy Leo
Elizabethet festi. Leo Elizabethhez megy.*

LEO: Elizabeth, megtenné, hogy...

*Elrendezi a ruháját, hogy a melle jobban kilátszódjék. Mrs. Givings a
festményt méregeti.*

MRS. GIVINGS: Hmm.

LEO: Ne nézze meg, még nem fejeztem be.

MRS. GIVINGS: Bocsánat.

LEO: Elizabeth, megtenné, hogy...

Megigazítja Elizabeth fejét, hogy a babára nézzen.

LEO: Így. Gyönyörű. Nincs megnyugtatóbb látvány, mint a dajkálás. Gyer-
mek és anya eggyé válik. Nem igaz?

Mrs. Givings „dobol” a lábával.

LEO: Idegesnek tűnik, Mrs. Givings.

MRS. GIVINGS: Abba kellene hagynunk. A férjem nemsokára hazajön a
klubból, és egyáltalán nem fogja értékelni, ami itt zajlik. Egyáltalán
nem.

LEO: Nem értem, miért. Az ön férje megérti a tudományt, miért ne érte-
né meg akkor a természetet is?

Leo tovább fest.

MRS. GIVINGS (*halkan Leóhoz*): Nekem nem szabadna a pácienseivel be-
szélgetnem, és még kevésbé volna szabad megszerveznem, hogy a sze-
mélyzet meztelen melleit lássák a nappalimban.

LEO: Ne foglalkozzon a fojtogató konvenciókkal, engedje ki a fűzőjét, Mrs. Givings. Meglátja, jobban fog lélegezni.

ELIZABETH: Befejezte az evést. Elaludt.

Leo fest. Mrs. Givings fel-alá járkal.

MRS. GIVINGS: Ölbe veszem.

LEO: Fontos, hogy Elizabeth tartsa a kezek vonala miatt.

MRS. GIVINGS: Milyen nap van ma?

ELIZABETH: Szerda.

MRS. GIVINGS: Igaz, szerda. Mindig szerda van, nem igaz? Vagy csak tegnap volt szerda? Soha nincs péntek, soha nincs kedd, mindig csak szerda, úgy tűnik. Puff, rögtön a hét közepébe. És csak a bejáronőre kell várni, aki összeszedi a hamut. Befejezte már a kezét?

LEO: A kezek bonyolultak. Az ember azt gondolná, hogy csak öt gyors vonás, de nem, a kéznek személyisége van, egyedi, mint egy arc. Elisabeth keze például: finom kéz, hosszú ujjakkal, melyek vékony gyertyákra emlékeztetnek. Akit egyszer szerettem, annak a kezére mindig emlékezni fogsz. Megmozdult, vagy sem? Száraz? Puha? Hideg érintés egy forró homlokon? Milyen? Ezt szeretném megfesteni. A mozdulat emlékét, különös kezekét, akkor is, ha a vásznon mozdulatlanok.

MRS. GIVINGS: Sok nőt szeretett már, Mr. Irving? Sok... kézre emlékszik?

LEO: Ahhoz elégre, hogy le tudjam festeni. Ha kevesebbet szerettem volna, csak illusztrátor volnék, ha többet, akkor költő.

MRS. GIVINGS: A költőknek sok nőt kell szeretniük?

LEO: Ó, igen. A szerelem minden vonalat életre kelt.

MRS. GIVINGS: És mi legyen velünk, földi halandókkal? Hányszor kell szerelembe esnünk ahhoz, hogy túléljük a hetet?

LEO: Ott van az Isten iránti szeretet, a hazaszeretet, az anyai szeretet.

MRS. GIVINGS: Igen.

LEO: Meg kell néznem a kezét.

Nyílik a bejárat ajtó. Leo abbahagyja a festést. Dr. Givings belép. Egy-másra néznek. Elizabeth eltakarja a mellét. Dr. Givings meglepődik a nappalijában zajló jelenettől. Aztán úgy tesz, mintha semmi nem történt volna.

DR. GIVINGS: Korán jött, Mr Irving.

LEO: Igen.

DR. GIVINGS: Kezet mosok, és várom a rendelőmben. Szép délutánt, Elisabeth, Catherine.

Bemegy a rendelőbe.

ELIZABETH: Óh, Istenem.

MRS. GIVINGS: Minden rendben. Amint látja, a férjem tudós. Semmi nem dühíti és döbbenti meg.

LEO: Úgy beszél, mintha ez bűn volna. Micsoda felvilágosult férje van. Felülemelkedik a modern társadalom szabályain. Imádom a férjét.

ELIZABETH: Bevigyem a gyereket a szobába?

MRS. GIVINGS: Igen, ennyi mára, Elisabeth. Majd én elpakolom a festékeket. Menjen *a találkozójára*, Mr. Irving.

LEO: Köszönöm, Elisabeth, maga isteni. Csodás. Nagyon zavarta, hogy nézték? Hogy nézve volt?

ELIZABETH: Ki az, akit zavar, ha nézik?

LEO: Kicsodát?

ELIZABETH: A bűnözőket, gondolom.

LEO: Pontosan.

MRS. GIVINGS: Vízontlátásra, Mr. Irving.

LEO: Mrs. Givings.

Leo bemegy a rendelőbe.

DR. GIVINGS: Nem kell teljesen levetkőznie. Gyorsan végzünk. Csak húzza le a nadrágját.

Közben Mrs. Givings megpróbálja elrejteni a festményt a nappaliban.

DR. GIVINGS: A feleségem és Ön megismerték egymást.

LEO: Kicsit.

DR. GIVINGS: Értem. Csodálatos asszony, nem gondolja?

LEO: Valóban az.

DR. GIVINGS: Szerencsés férfi vagyok.

Dr. Givings behelyezi a Chattanooga vibrátort, kicsit durvábban használja, mint máskor.

DR. GIVINGS: És az egészsége? Jobban van?

LEO: Igen, ismét festek. Az az igazság, hogy nem tudom abbahagyni a festést.

DR. GIVINGS: Fantasztikus. Nagyon örülök ennek.

Leónak anális paroxizmusa van.

LEO: Ó!

DR. GIVINGS: Úgy gondolom, meggyógyult. Abbahagyhatjuk a kezelést.

LEO: Köszönöm, doktor. Bizonyára megmentette az életem.

Dr. Givings elteszi a vibrátort.

LEO: Hirtelen úgy elálmosodtam.

DR. GIVINGS: Szundítson kicsit! Viszlát.

Dr. Givings bemegy az irodájába. Leo szundikál. A nappaliban csengetnek. Mrs. Givings ajtót nyit. Mr. És Mrs. Daldry bejönnek.

MRS. GIVINGS: Óh, Mr. és Mrs. Daldry!

MR. és MRS. DALDRY: Helló.

MRS. GIVINGS: Nem láttam, Mr. Daldry, amióta esett az eső.

MR. DALDRY: És én nem láttam, amióta elázott. Jól van? Jól néz ki. Nagyon jól.

MRS. GIVINGS: Köszönöm.

MR. DALDRY: Nagyon jó, hogy túl van azon a borzalmas szoptatás-histórián. Egy ilyen asszonynak, mint maga, élnie kell az életet – nem bezárkózni egész napra egy gyermekszobába.

MRS. DALDRY (*Mr. Daldrynek*): Tennél nekem egy szívességet, kedvesem, sétálnál egyet a környéken a kezelésem előtt? Mielőtt Mr. Givings megérkezik, szeretnék Mrs. Givingsszel beszélgetni a hímzés-mintáimról, és attól tartok, untatnánk ezzel téged.

MR. DALDRY: A túhegy fokáról nincs sok mondanivalóm. Nemsokára visszajövök. Drágám, Mrs. Givings.

MRS. GIVINGS (*az ajtóhoz megy*): A szökőkútnál térjen balra – van ott egy télikert – magam ültettem.

MR. DALDRY: Nem tudtam, hogy télen bármi is nőhet...

MRS. GIVINGS: Ó, dehogynem – boróka és télizöld és...

MR. DALDRY: Nekem mind egyformák. Ha maga ültette, Mrs. Givings, akkor bizonyára csodálatosak.

Kimegy.

MRS. DALDRY: Beszélni akartam magával.

MRS. GIVINGS: Jöjjön, üljön le. Elkezdett hímezni?

MRS. DALDRY: Nem. Gyűlölöm a hímzést. Gondolkodtam azon, amit mondott – hogy különféleképpen tapasztalni meg egyazon eseményt. Nagyon szeretném, ha – nem is tudom, hogy – de arra gondoltam, hogy – ha újra bemennénk a rendelőbe, és elhelyeznénk a műszert éppen úgy – és maga tartaná, és aztán én tartanám – de közben valami ilyesmit...

Furcsa mozdulatot tesz. Belép Elizabeth.

ELIZABETH: Lefektettem a babakocsiba. Nagyon sajnálom az előbbi...

MRS. GIVINGS: Felejtük el, Elizabeth. Most elmehet. Várjon, mielőtt elmegy – talán maga eldönthetne egy kérdést. Mrs. Daldrynek és nekem két különböző tapasztalatunk volt egyazon eseménnyel kapcso-

latban. Volt már ilyen érzése? Vagy: egész testében reszket, és szaladni szeretne, és nagyon forró a talpa, mintha ördög-széken táncolna...

MRS. DALDRY: Vagy: megmagyarázhatatlan fény-mintákat lát a szemhéja alatt, az elektromosságtól – és kalapál a szíve – és nagyon gyengék lesznek a lábai, mintha nem tudna járni...

MRS. GIVINGS: Vagy: az arca egyszerre égni kezd, mintha hirtelen megperzselt volna a nap...

MRS. DALDRY: Vagy: vörös foltok jelennek meg az egész felsőtestén – furcsa kiütések – itt...

A mellkasára mutat.

MRS. GIVINGS: És égető érzés, mintha nem szabadulhatna fel – mintha nagyon-nagyon szomjas volna, és a szája ki van száradva és meg kell nedvesítenie az ajkait – és azon veszi észre magát, hogy az arcán nagyon furcsa grimasz jelenik meg, ezért eltakarja a kezével...

MRS. DALDRY: És néha nagy mennyiségű folyadék önti el a lepedőt, de mégsem kellemetlen érzés, hanem kicsit inkább félelmetes...

ELIZABETH: Ez valami rejtvény?

MRS. GIVINGS: Történt már ilyen magával?

ELIZABETH: Nem tudom – az érzések annyira ellentmondásosak. Van bármi közös bennük?

MRS. GIVINGS: Legtöbbjük – itt lent történik.

ELIZABETH: Ó! – értem. Nos, a dolgok egy része, amiket leírtak, úgy hangzik, mintha rokkant ember élné meg, vagy valaki, akinek nagyon magas láza van – de mások – úgy hangzanak, mint amikor a nők a férjeikkel vannak együtt.

Szünet.

ELIZABETH: Bocsánat. Biztosan tréfáltak. Talán – nem kellett volna ezt mondanom...

MRS. GIVINGS: A férjeikkel? Igazán?

MRS. DALDRY: Milyen érdekes.

ELIZABETH: Ezek az érzések, amiket leírtak – nem akkor jelennek meg, amikor a férjeikkel vannak?

MRS. DALDRY: Te jó ég, nem!

MRS. GIVINGS: Nem! Szent Isten!

Nevetnek.

MRS. DALDRY: Nem is tudom, mit kezdenék magammal, ha ezeket érezném a férjem jelenlétében – annyira szégyellném magam, hogy rögtön elhagynám a szobát. A férjem nagyon előzékeny – amikor éjjel átjön

a szobámba, én alszom – azt mondja, tartsam csak csukva a szemem, én így teszek – szóval így csak a sötétséget érzem – és a fájdalmat – nagyon csendben fekszem – nem látom az arcát – a férjem nagyon – mindig is nagyon – előzékeny volt.

MRS. GIVINGS: Természetesen.

MRS. DALDRY: De a gépezet egészen másfajta fájdalmat okoz, nem igaz? Ami teljesen különbözik a másik fájdalomtól. Amit a férjemmel érzek...

Leo belép a szobába, kissé kábult.

LEO: Hölgyeim.

A nők biccentenek. Elizabeth szégyell ránézni.

ELIZABETH: Akkor viszlát.

LEO (*Elizabethnek*): Hazakísérem. Elég jó lett a vázlat, a festményt majd a műtermemben fejezem be.

ELIZABETH: Egyedül is hazatalálok.

LEO: Nem, erről hallani sem akarok, hazakísérem.

ELIZABETH: Köszönöm, nem, Mr. Irving.

LEO: Kérem. Nagy szolgálatot tett ma nekem, legalább tudjam, épségben hazaért.

MRS. GIVINGS (*Leónak*): Ó, ne menjen még!

LEO: Elkísérem Elizabethet. Jaj, a festmény!

MRS. GIVINGS: Máris hozom.

Mrs. Givings odaadja Leónak a festményt. Elizabeth kimegy.

MRS. GIVINGS: Hamarosan találkozunk?

LEO: Attól tartok, a kezelésem véget ért. Meggyógyultam.

MRS. GIVINGS: De hát ez lehetetlen!

Dr. Givings kidugja a fejét a rendelőből, és látja az elnyújtott búcsút Leo és Catherine közt.

LEO: Találkozunk még. Ne féljen! Viszlát, Catherine. (*Kezében tartja Catherine kezét, majd meglátja Dr. Givings, és leejti Catherine kezét*)
Dr. Givings. Minden jól.

Leo kiszalad.

DR. GIVINGS: Mrs. Daldry. Nem hallottam, mikor érkezett. Csak készüljön el nyugodtan.

Mrs. Daldry a rendelőbe megy, és Annie segítségével levetkőzik. A nappaliban:

DR. GIVINGS: Mit is gondolsz! Szégyenbe akarsz hozni?

MRS. GIVINGS: Azt hittem, számodra ez csak egy fejezet egy könyvből.
Fölös tény.

DR. GIVINGS: Azt gondolod, nem vettem észre, hogy már öt napja nem reggelizel velem?

MRS. GIVINGS: A reggeli nem valami romantikus étkezés. Úgy döntöttem, kihagyom.

DR. GIVINGS: Minden étkezésnek romantikusnak kell lennie?

MRS. GIVINGS: Egyáltalán nem élvezem, hogy a tudományos újságaidat bújod, miközben én a pirítós kenyereimet eszem.

DR. GIVINGS: Nagy szenvedélyeket szeretnél a pirítós helyett? Istenem, hát házasság vagyunk, egy férfinak szüksége van csendre, naponta legalább egyszer.

MRS. GIVINGS: Hát akkor én is csendben leszek! ITT VAGYOK, CSENDBEN, CSENDBEN, MINT EGY EGÉR!

Mr. Daldry belép a nappaliba.

MR. DALDRY: Milyen szép télikert – elnézést, zavarok?

MRS. GIVINGS: Nem. Csak a reggelit beszéltük. Tudja, Itáliában alig esznek reggelit. Csak egy kis édességet, amit nagyon erős kávéba mártogatnak. Csak valami könnyűt esznek, hogy az előző esti nagy szenvedélyektől helyrejöjjenek. Jobb, ha kihagyjuk a reggelit, és áttérünk az ebédre, egy nagy ebédre, amikor a csend nem annyira süketítő... a csend nem annyira fülsüketítő ebéd közben.

DR. GIVINGS: Honnan tudsz te a biscottiról?

MRS. GIVINGS: Mr. Irving mesélte.

DR. GIVINGS: Értem.

MR. DALDRY: Én semmit nem tudok a biscottiról. Reggelire én a sonkát szeretem meg a tojást, és a kolbászt. A jó reggeli nagyon fontos az ember energiája szempontjából, Mrs. Givings. Egyszer azt hallottam, hogy a kicsi nőknek nagy állatokat kell enniük. Reggelire egyen egy kis húst, egy kis bacon, vagy kolbászt.

MRS. GIVINGS: Ó, nekem rengeteg energiám van, Mr. Daldry. Nekem nincs szükségem egy tehéntől kölcsönkérni energiát. Annyi energiám van, hogy nem is tudom, mit csináljak vele, látja?

MR. DALDRY: Mmmm.

Annie kidugja a fejét a rendelőből.

ANNIE: Készen állunk, doktor úr.

DR. GIVINGS: Elnézést kérek.

MRS. GIVINGS és MR. DALDRY (*körülbelül*): Oh, igen, természetesen.

Dr. Givings bemegy a rendelőbe. Szórakozott. Mrs. Daldry derekához teszi a vibrátort.

MRS. DALDRY: Dr. Givings?

DR. GIVINGS: Parancsol?

MRS. DALDRY: Valami baj van?

DR. GIVINGS: Óh, nagyon sajnálom, kissé szórakozott vagyok.

Mozgatja a vibrátort. A nappaliban Mr. Daldry és Mrs. Givings a kanapén ülnek. A férfi közelebb ül a nőhöz.

MR. DALDRY: Mrs. Givings. Én – nem igazán tudom, mit beszélgessek – egy nappaliban. Én...

Megpróbálja megcsókolni. A nő megpofozza.

MRS. GIVINGS: Mr. Daldry, mit képzelsz?

MR. DALDRY: Az energiákról beszéltem, gondoltam...

MRS. GIVINGS: Maga sérteget engem.

MR. DALDRY: Magának fogalma sincs, mennyire vágyakozom egy energikus nőre. A feleségem olyan fáradt, mindig csak fáradt, mindig.

MRS. GIVINGS: Hogy merészel a feleségről beszélni az én jelenlétemben? Távozzon, kérem.

MR. DALDRY: Megtenné, hogy szól Mrs. Daldrynek, otthon várom, küldök érte kocsit.

Mrs. Givings bólint. Mr. Daldry elmegy. Cathrine a rendelő ajtajához megy, toporog, majd elkeseredve leül az ajtó elé.

DR. GIVINGS: Mostanában több időbe telik magával. Lehet, hogy építenem kell egy új eszközt, percenként több löktetéssel – lehet, hogy a teste kezdi megszokni a percenkénti löktetést, és még többre van szüksége.

Állít a vibrátoron.

DR. GIVINGS: Hmm. Semmi. Eltelt már három perc?

Megnézi a zsebóráját.

MRS. DALDRY: Talán, ha Annie megpróbálná.

DR. GIVINGS: Igen, persze, Annie, miért nem próbálja meg? Nekem dolgom van.

Annie elveszi a vibrátort, és megpróbálja. Dr. Givings kimegy a rendelőből. Az ajtónál majdnem belebotlik a feleségébe.

DR. GIVINGS: Istenem! Úgy viselkedsz, mint egy őrült nő egy színdarabban! Hallgatózol az ajtónál?

MRS. GIVINGS: Olyan adsz neki, amit tőlem megtagadsz!

DR. GIVINGS: Orvostudomány, szerelmem!

MRS. GIVINGS: És én azt mondom, hogy nem az!

DR. GIVINGS: Pofon hangját hallottam!

MRS. GIVINGS: Nem történt semmi, egyáltalán semmi.

Mrs. Daldrynek a megszokottnál is hangosabb orgazmusa van. Mindketten hallják.

MRS. GIVINGS: Nos, a munkádnak vége. Elmehetsz a klubba. És vitatkozhatasz a váltakozó áram előnyeiről az egyenárammal szemben.

DR. GIVINGS: És te? A váltakozót vagy az egyenest szereted jobban?

MRS. GIVINGS: Az egyenest. Innen ide.

A saját szívéből a férje szívéhez tesz egy gesztust.

DR. GIVINGS: Érdekes. A váltakozóra számítottam. Sokkal bonyolultabb, másodpercenként változnak az irányok. Senki által felpofozott arcok. Olasz reggelik. Satöbbi. A klubban leszek.

Kimegy. Mrs. Givings a rendelő felé megy. Annie és Mrs. Daldry furcsa posztkoitális és gondolkodó állapotban ülnek.

MRS. DALDRY: Annie, próbálta valaha az eszközt magán?

ANNIE: Óh, nem. Még sosem voltam beteg. Aligha volt egyetlen gyengélkedő napom életemben. Talán egy gyomorgörcs, de semmi mentális. Olyan egészséges vagyok, mint egy ló, farmon nőttem fel.

MRS. DALDRY: Én tarthatnám magának az eszközt, ha maga is szeretné, nem kellemetlen, és talán érdekes lenne, hogy maga is megtapasztalja.

ANNIE: Nem hiszem, hogy a doktor úr örülne ennek.

Mrs. Givings belép a rendelőbe.

MRS. GIVINGS: A férjem... a klubba ment. Mr. Daldry is elment. Küld egy kocsit magáért. Mindketten elköszöntek.

MRS. DALDRY: Köszönöm, Mrs. Givings.

MRS. GIVINGS: Hagyjam itt önöket? Esetleg...

Kifeszített pillanat, amiben nem tudjuk eldönteni, hogy most három nőt fogunk látni, amint egy vibrátorral játszanak. Mindhárman erre gondolkodnak. Egymásra néznek, majd a vibrátorra.

MRS. DALDRY: Én...

ANNIE: Én...

MRS. DALDRY: Nekem fel kell öltöznöm.

MRS. GIVINGS: Természetesen. Annie, szüksége van segítségre a rendrakásban?

ANNIE: Nem, köszönöm, Mrs. Givings. Nagyon könnyű rendet rakni.

MRS. GIVINGS: Hát akkor jól van. Magukra hagyom magukat.

Mrs. Givings kimegy. Annie segít Mrs. Daldrynek felöltözni.

MRS. DALDRY: Nos.

ANNIE: Nos hát.

MRS. DALDRY: Gondolom, folytathatnánk – a görög leckémet.

ANNIE: Igen. Úgy emlékszem, a korai görög filozófusoknál hagytuk abba. Thálész azt gondolta, hogy a Föld a vízen lebeg, rajta úszik, és arra gondolt, hogy minden mágnesnek lelke van, mert egymás irányába mozognak.

MRS. DALDRY: Azt el tudom képzelni, hogy a mágnesnek lelke van. Amikor sötét szemekbe nézek, olyanok, mint a mágnes, nagyon megilletődöm. Önnek nagyon sötét szeme van, mint a mágnes – mondta ezt már magának férfi?

ANNIE: Nekem férfi csak annyit mondott, hogy: kérem a szikét.

MRS. DALDRY: A férfiaknak pedig azt kéne mondaniuk. Azt kéne, valóban. És mi történt Thálésszal?

ANNIE: Sosem nősült meg. Az anyja mondta neki, hogy házasodjon meg, ő erre csak azt válaszolta: még túl korai. És amikor tíz év múlva még egyszer erősködött, akkor azt mondta: már túl késő.

MRS. DALDRY: És maga? Maga miért nem ment soha férjhez?

ANNIE: Egy nap felébredtem, és már túl késő volt.

MRS. DALDRY: Értem. Gondolkodtam. Azon gondolkodtam, hogy vajon megvásárolhatnék-e egy ilyen eszközt otthoni használatra? A doktor úr annyira elfoglalt, és én egyre jobban vagyok. Megjött a színem, reggel reménytelenül ébredek. Csak akkor használnám, amikor javallott, például amikor alvási nehézségeim vannak, ami gyakran van, és éjfél után ugye nem hívhatok orvost.

ANNIE: Az otthoni használat veszélyes lehet, megrázhatja magát az áram, de meg fogom kérdezni a doktor urat. Tudja, hogy mennyire nyitott.

MRS. DALDRY: Én szégyellném megkérdezni.

ANNIE: Én megkérdezem magának.

MRS. DALDRY: Akkor viszlát, Annie.

ANNIE: Viszlát.

MRS. DALDRY: Köszönöm, Annie.

ANNIE: Micsodát?

MRS. DALDRY: A görög leckét.

Mrs. Daldry kimegy. Annie kezét mos. A vibrátorra néz, elgondolkodik, hogy használja-e önmagán, aztán meggondolja magát, és elteszi. Közben

Mrs. Givings a nappaliban a kanapén fekszik.

MRS. DALDRY: Jól van, Mrs. Givings? Rossz színben van.

MRS. GIVINGS: Zaklatott vagyok.
 MRS. DALDRY: Segíthetek valamit?
 MRS. GIVINGS: Nem, köszönöm. Mrs. Daldry, maga álmodott a szerelemről fiatalkorában?
 MRS. DALDRY: Igen.
 MRS. GIVINGS: És mit gondolt, milyen lesz?
 MRS. DALDRY: Hát, azt gondoltam, olyan lesz, hogy – nem akarni semmit. Körülvéve és felemelve lenni. A vízen lebegni egy örökkévalóságig.
 MRS. GIVINGS: És ezt kapta a házasságtól?
 MRS. DALDRY: Voltak lebegő pillanatok. De kiderült, a föld levegőn nyugszik, nem vízen, és a levegőt néha nagyon... lényegtelennek érzem. Akkor is, ha láthatatlanul fenntart.
 MRS. GIVINGS: Igen.
 MRS. DALDRY: Nem bánja, ha zongorázom?
 MRS. GIVINGS: Ó, kérem, tegye!
Mrs. Daldry zongorázik, vágyakozón. Kintről a baba felsír.
 MRS. GIVINGS: Elnézést.
Mrs. Givings kimegy a gyerekekhez. Annie bejön, hallgatja Mrs. Daldry zongorajátékát. Annie Mrs. Daldry mögé ül a zongoraszékre. Mrs. Daldry befejezi a dalt. Annie tapsol. Csókolóznak.
 MRS. DALDRY: Tessék?
 ANNIE: Ó!
 MRS. DALDRY: Milyen furcsa.
 ANNIE: Ó, jaj!
 MRS. DALDRY: Azt hiszem, jobb lenne, ha többé nem találkoznánk.
 ANNIE: Természetesen.
 MRS. DALDRY: Akkor, viszlát, Annie.
 ANNIE: Viszlát.
Mrs. Daldry kimegy. Mrs. Givings belép.
 MRS. GIVINGS: Annie?
 ANNIE: Milyen szomorú dalt játszott. Egy kicsit megsiratott. Viszlát, Mrs. Givings.
 MRS. GIVINGS: Ó, ne menjen még, Annie – Dr. Givings a klubban van, nincs társaságom.
 ANNIE: Attól tartok, mennem kell.
 MRS. GIVINGS: Mi a baj?
 ANNIE: Ez a dal elszomorított. Viszlát.
Mrs. Givings, egyedül. Csengetnek. Elizabeth bejön, zaklatott.

MRS. GIVINGS: Elizabeth, nem vártam magát. Mi történt?

ELIZABETH: Mrs. Givings, azért jöttem, hogy elmondjam, ez az utolsó napom önöknél. A férjem nem szereti, hogy ilyen sokat vagyok távol. Azt szeretné, ha otthon lennék a saját gyerekeimmel.

MRS. GIVINGS: De hát nem hagyhat itt bennünket, Elizabeth! Mihez kezdünk maga nélkül?

ELIZABETH: Lotty már majdnem készen áll, hogy tehéntejet igyon. Vagy egy kis rizsnyákot.

MRS. GIVINGS: Valószínűleg. De én nemcsak az ételre gondoltam.

Elizabeth alig láthatóan bólint.

MRS. GIVINGS: De miért ma? Nem értem.

ELIZABETH: Mr. Irving ragaszkodott hozzá, hogy hazakísérjen. Nem volt – illetlen, de belém karolt. Aztán jó sok pénzt adott – amiért ültem neki. És az ajtó bejáratáig kísért.

MRS. GIVINGS: Ó, jaj!

ELIZABETH: A férjem otthon volt. A férjem látta őt. És engem. És a festményt.

MRS. GIVINGS: Ó! És a férje nagyon dühös volt? A festmény miatt?

ELIZABETH: A festmény miatt? Nem. A férjem sírt, amikor meglátta a festményt. Ez a te kezed, mondta. Mr. Irving bizonyára nagyon jó festő, kezeket festeni nagyon nehéz. De nem szeretné, hogy többet ide járjak.

MRS. GIVINGS: Természetesen. Persze, értem.

ELIZABETH: Nem, nem érti.

Szünet.

ELIZABETH: Szeretnék elköszönni Lottytól. Úgy hozzám nőtt.

MRS. GIVINGS: Igen. Persze. A gyerekszobában van. Kövér és boldog, és ezt magának köszönhetjük. Elizabeth – mennyi idős volt Henry Douglas, amikor meghalt?

ELIZABETH: Tizenkét hetes.

MRS. GIVINGS: És miben halt meg?

ELIZABETH: Kolera.

MRS. GIVINGS: Sajnálom.

ELIZABETH: Köszönöm.

MRS. GIVINGS: Én azt hiszem, belehaltam volna a szomorúságba.

ELIZABETH: Belehalni? Egy kétgyermekes anya nem halhat bele a szomorúságba.

MRS. GIVINGS: De hogy tudja folytatni?

ELIZABETH: Anyám azt mondta, hogy minden nap imádkozzak, kislánykoromtól fogva, hogy kölcsönkérhessek majd Istentől mindent és mindenkit, akit szeretek. Így nem török össze a szíved, amikor vissza kell adni a fiadat, az anyádat vagy a férjedet Istennek. Imádkoztam, Jézusom, alázatos akarok lenni. Kölcsönkaptam a fiamat, kölcsönkaptam a férjemet, tőled kaptam kölcsön a saját életemet is, Istenem. De Henry Douglas az *enyém* volt, nem az Istené, sokkal inkább az *enyém*, mint bármi más.

Istennek van egy nagy fiókos szekrénye sok csecsemővel – az összes csecsemő, akit visszaadtak neki... és mind sírnak, még akkor is, ha a Jóisten ringatja őket álomba, az anyjukért sírnak. Amikor elkezdtem kötődni a kisbabához, a maga Lottyjához, arra gondoltam, hogy nem, vissza kell adni őt Istennek, Isten, vedd vissza őt.

Amikor először megláttam, csak arra tudtam gondolni, hogy ő életben van, és Henry Douglas meghalt. És itt volt ez a sok tej – szerettem volna kiszáradni. Csak ezt az évet éljem túl valahogy. Elapad a tejem, és elfelejtem. De minél egészségesebb lett a maga gyereke, annál halottabb lett az enyém. Úgy néztem rá, mint egy kullancsra. Arra gondoltam – jóllakik majd, és kipukkad. És az én Henrym vére ömlik szét. De annyira hálás volt a tejért. Néha gyűlöltem érte. Ő csak nézett, nézett ezzel a tekintettel – nem tudtam másnak nevezni, mint szeretetnek. És remélem, hogy minden egyes nap, amíg Lotty a mágáé, minden nap közel tudja tartani magához, és eszébe jut a vér, amiből tejet adtam neki. Az én fiam vére, a Henry Douglasé. Viszontlátásra, Mrs. Givings.

MRS. GIVINGS: Viszontlátásra, Elizabeth.

Mrs. Givings megérinti Elizabeth könyökét. Elizabeth bólint. Elizabeth elhúzódik, kimegy a gyerekszobába.

MRS. GIVINGS: Köszönöm.

De Elizabeth már kiment. Mrs. Givings egyedül. A rendelő felé indul. Csengetnek. Leo az.

MRS. GIVINGS: Jól összekuszálta a dolgokat Elizabethtel.

LEO: Tudom, sajnálom. Búcsúzni jöttem. Párizsba költözöm.

MRS. GIVINGS: Mikor?

LEO: Holnap.

MRS. GIVINGS: Vigyen magával.

LEO: Elment az esze?

MRS. GIVINGS: Meg van lepődve? Maga csábított el engem!

LEO: Micsoda?

MRS. GIVINGS: Az a sok beszéd a nőkről, a befejezetlen portrékról, mind én voltam, maga mindig csak rólam beszélt, nem?

LEO: Én a festményekről beszéltem, én...

MRS. GIVINGS: Soha senki nem beszélt még nekem ilyen dolgokról. Szépségről és prostituáltakról, és édes jó Istenem, *Itáliáról*. Hogy is értettem félre a szándékait? Szerelmes vagyok magába.

LEO: Ó, kedves Catherine, én attól tartok, nem tudom szeretni magát. Ha van is olyan típus, akihez vonzódok – azoknak a nőknek tágra nyílt szemük van. A maga szeme – a maga szeme keskeny – a fény inkább kibukik belőle, ahelyett, hogy belé áramlana. Én nem látom a maga lelkét, ott, ahol szeretném, kétujjnyira a szemétől. Az ön lelke a testébe van zárva, és én azt nem láthatom. Más férfi talán felszínre hozhatja a lelkét, a szeme elé, de attól tartok, az a férfi nem én vagyok. De azért maga fontos nekem.

MRS. GIVINGS: Próbálja meg. Próbálja meg kihozni a lelkemet – ide. Ha belenéz a szemembe – látja – én megpróbálom... Magával visz egy másik nőt?

LEO: Nem. Egyedül megyek. Nem vette észre? Elizabethet szeretem.

MRS. GIVINGS: Elizabeth?

LEO: Igen.

MRS. GIVINGS: Ó, hát én már semmit sem értek, semmit sem látok. Jó-ságos Isten, Elizabeth.

LEO: Igen. De ő egyáltalán nem törődik velem, pedig mondtam neki, amikor sétáltunk, hogy vonzódok hozzá, erre ő felpofozott. Nem – egyedül megyek Párizsba. A magányom lesz a társam.

MRS. GIVINGS: Én lehetnék az ön magánya. Olyan halk leszek, mint egy egér. Én megértem a magányt, én is nagyon magányos vagyok.

LEO: Én nem értem az ön magányát, Mrs. Givings. Magának gyereke van, férje – *otthona!*

MRS. GIVINGS: Igen. Nagyon hálátlan vagyok. Biztos vagyok benne, hogy Isten meg fog büntetni engem.

A nő megpróbálja átölelni Leót.

LEO: Ne. Ön nem szeret engem. Maga csak azt hiszi. Ön a férjét szereti. Ő egy rendes ember. Most viszlát.

Leo kezét csókol.

MRS. GIVINGS: Elizabeth a gyerekszobában van, ha el akar tőle búcsúzni.

LEO: Képtelen vagyok szembenézni vele. Csak adja át neki ezt, rendben?

Leo megcsókolja Mrs. Givings arcát.

LEO: Jöjjön, látogasson meg Franciaországban. Ígérem – imádni fogja a festményeket.

Leo távozik. A nő bemegy a rendelőbe. Beüzemeli a vibrátort. Odateszi az alsó részeihez, de túl szomorú ahhoz, hogy működjön. Sírni kezd a vibrátor hangja hallatán. Dr. Givings belép.

DR. GIVINGS: Kedvesem, mégis mi a fenét művelsz?

MRS. GIVINGS (*kiabál*): Magányos vagyok.

DR. GIVINGS: Dehogyan vagy magányos, hát itt vagyok. Te használtad ezt az eszközt magadon?

Dr. Givings kikapcsolja a vibrátort.

MRS. GIVINGS: Olyan egyedül vagyok – Elizabeth elhagy bennünket – Leo elhagy bennünket – mindenki elmegy – te folyton oda vagy – a klubban, vagy a másik szobában, mindig a másik szobában, bezárt ajtók mögött. Látod, hogy a nők is képesek megnyomni egy gombot?

DR. GIVINGS: Kedvesem –

MRS. GIVINGS: Amikor megérinted őket, azokat a nőket és Leót, ezzel az géppel, akkor szeretetet érzel irántuk, amikor ott megérinted őket, az olyan, mint a szerelem?

DR. GIVINGS: Nem. Én csak azt akarom, hogy jobban érezzék magukat.

MRS. GIVINGS: És amikor elvettél feleségül, szeretni akartál, vagy azt akartad, hogy jobban érezzem magam?

DR. GIVINGS: Egy orvos mindig azt akarja, hogy az emberek jobban érezzék magukat.

MRS. GIVINGS: De akartál szeretni?

DR. GIVINGS: Igen! És te – a kezeddal más férfi arcán – szereted őt? Szerelmes vagy Mr. Irvingbe?

MRS. GIVINGS: Egy kicsit.

DR. GIVINGS: Furcsa érzés van a gyomromban.

MRS. GIVINGS: Mi a baj?

DR. GIVINGS: Ég a szemem, és kavargok a gyomrom. Azt hiszem, féltékeny vagyok.

MRS. GIVINGS: Hagyj fel a rendelővel, drágám.

DR. GIVINGS: És mit csináljak helyette?

MRS. GIVINGS: Szeressél engem! Ez legyen a munkád.

DR. GIVINGS: Egész nap?

MRS. GIVINGS: Egész nap. Hallottam, hogy egyes nőknek nincs szükségük ilyen gépezetekre, hogy orgazmusuk legyen, a férjeikkel folytatott

testi viszony is hasonló hatással van rájuk. Szeress engem, ez legyen a munkád.

DR. GIVINGS: Szeretnélek szeretni.

MRS. GIVINGS: Tényleg szeretnél?

DR. GIVINGS: Igen. De nem tudom, hogyan.

MRS. GIVINGS: Azt mondtad, mikor a kezem egy másik férfi arcán volt, hogy a szerelemnek különböző típusai és árnyalatai vannak – akkor mi az, ez a furcsa mód, ahogy te engem szeretsz? Milyen színe van? Milyen hőmérséklete? És szépen kérlek, ne mondd, hogy te a feleségem vagy, és én a férjed vagyok.

DR. GIVINGS: Nem tudom megfogalmazni.

MRS. GIVINGS: Próbáld meg, kérlek.

DR. GIVINGS: Erre vannak a költők, hogy osztályozzák a szerelmet. Az orvosok meg, hogy gyógyítsák a szerelem betegségeit.

MRS. GIVINGS: Próbáld meg!

DR. GIVINGS: De ne nevedd ki! Megígéred?

MRS. GIVINGS: Megígérem.

DR. GIVINGS (*megcsókolja mindenik helyet, mindenik az arcon van*):

Megáldalak téged: temporomandibuláris ízület.

Megáldalak téged: bukális artéria és ideg.

Megáldalak téged: depressor anguli oris.

Megáldalak téged: járomcsont.

Megáldalak téged: temporalis fascia.

Megáldalak téged, Catherine.

Mrs. Givings sír, annyira bensőséges a pillanat.

MRS. GIVINGS: Vetkőztess le!

DR. GIVINGS: Itt?

MRS. GIVINGS: Messze ettől a géptől. A kertben. Vetkőztess le ott!

DR. GIVINGS: Azt szeretnéd, hogy vetkőztesselek le a kertben, decemberben?

MRS. GIVINGS: Igen, és kérlek, ne ítéld el ezért. A jövőnkről van szó.

Mr. és Mrs. Givings csókolóznak. Akkor is, ha ez a belső tér rendíthetetlennek tűnik – szobrocskák, teáskanna – hirtelen minden eltűnik, és ott vagyunk egy kicsi havas kertben. A hó beborítja a fákat, amelyek majd virágba borulnak tavasszal.

MRS. GIVINGS: Vetkőztess le! Nyisd ki a szemed, nézz rám...

Dr. Givings félig levetkőzteti.

DR. GIVINGS: Meg fogják gyűjtani az utcalámpákat. Valaki megláthat.

MRS. GIVINGS: Senki sem fog meglátni mindet. A lámpák még nem vil-
lanyárammal működnek. Hál'Istennek még van pislákolás.

Mrs. Givings levetkőzteti a férjét.

MRS. GIVINGS: Fázol?

DR. GIVINGS: Nem. És te?

MRS. GIVINGS: Nem.

*Nem muszáj a férfi egész testét látnunk. Kint sötét van – de látjuk a hold-
fényt, amint megcsillan a bőrén, a hátán, a vállán. Nem muszáj velünk
szemben állnia. A nő még soha nem látta a férjét így meztelenül – csak a
takarók alatt látta.*

MRS. GIVINGS: Milyen szép vagy! A tested! Ezt itt még soha nem láttam
a paplan alatt – ezt a részt... ezt a gyönyörű vonalat. Ezt a hajlatot
már éreztem, hogyan kanyarodik – de még sosem láttam.

DR. GIVINGS: Szégyellem magam.

MRS. GIVINGS: Ne szégyelld! Feküdj le és csinálj hóangyalkát!

*A férfi hanyatt fekszik, és hóangyalkát csinál. A nő ráfekszik. Együtt csi-
nálják a hóangyalt. Szárnyaikat előre-hátra mozgatják. A hó rájuk hull.
Kint az utcasarkon a gázlámpák egyenként meggyúlnak, pislákolva, lé-
nyegtelenül.*

DR. GIVINGS: Catherine.

MRS. GIVINGS: Ó, Istenem! Ó, Istenem! Ó, Istenem!

A többi fény kialszik.

Vége.

Fordította PATKÓ ÉVA

Stuber Andrea

SZÜLET – SZERET – SZÜL – HAL

NŐKÉP AZ ELMÚLT SZÍNHÁZI ÉVAD TÜKRÉBEN

Színházi tapasztalataink alapján sommásan azt mondhatjuk, hogy a drámairodalom elsősorban a férfihősökre alapoz, férfiproblémákra fókuszál, és férfiszemszögből ábrázol. Ráadásul a színházi rendezők és az igazgatók nagy többsége férfi. Ahogy a drámairodalom főszerepeinek túlnyomó része férfi, úgy a témák zöme is – hatalom, háború, becsület, féltékenység, testvérharc stb. – maszkulin jellegű. A műfaj genezisének még nem feltétlenül volt ez így – gondolhatjuk, felidézve például a férfiakat okosan megleckéztető Lüsizisztratét, az elszánt Antigonét, a bosszújáért bármilyen árat megfizető és megfizettető Médeiát vagy Élektrát.

A drámairodalom klasszikusainak nőnemű hősei évszázadokon keresztül mégiscsak egyszerűbb, archetipikus alakok voltak: szerelmes naivák, mint Shakespeare Desdemonája vagy Goethe Margitja, szerelmes racionalisták, mint Goldonitól Mirandolina vagy Schillertől Lady Milford, cserfes szolgálók, mint Molière Dorine-ja vagy Beaumarchais Suzanne-ja, femme fatale-ok, mint Wedekindnél Lulu vagy Dürrenmattnál Claire Zachanassian, esetleg gondterhelt feleségek, illetve anyák, mint a shakespeare-i Margit királyné¹ vagy a molière-i Pernelle-né. Persze, ezek a típusok sem ugyanúgy festenek ma, mint a maguk korában. Például a sepsiszentgyörgyi *Úrhatnám polgár* Jourdainnéja (Gajzágó Zsuzsa) a különös indíttatású parvenü férje (Pálffy Tibor) mellett a józan gazdasszonyi eszével is szívesen avanzsál modern plázahölgyé Sardar Tagirovsky rendezésében. A Pesti Színházban a *Haramiák* Amáliája (Bach Kata) is új világban találja magát: jószerevével egy akcióthriller közepén. (Kovács D. Dániel rendezésében Friedrich Schiller drámája nemcsak nyelvezetében-fordításában újult meg.)

Visszatérve a drámatörténeti úthoz: a XIX. század második felének, végének kellett eljőnnie ahhoz, hogy a női hősre nagyobb szerzői figyelem irányuljon, a drámaírók bonyolultabbnak képzeljék el és árnyaltabban ábrázolják. (Ibsen és Csehov ideje ez.) A színpadi megjelenítésben is ekkortájt szorul ki a nő szerepéből teljesen a férfi, vagyis a férfiszínész, aki nő-

mitációt hajt végre. (Hiszen tudjuk, hogy sokáig férfiak játszották a nőket. Voltaképp az a meglepő, hogy a drámaíróként mindent újratерemтő Shakespeare színházában is így volt ez.) A XX. század a női emancipáció idősza. Magyarországon a női egyenjogúság törvényileg 1948-ban született meg, s ez idő tájt Simone de Beauvoir már épp írta *A második nem* című művét a társadalmi nemekről, amely a később elnevezett genderelmélet és a feminista fenomenológia előmunkálatának is tekinthető. Jelenkorunkban többé-kevésbé szabad az alkotók tere a bárminemű kibontásra és kibontakozásra. Ma a drámában, a színpadon mindenféle nő van, a reprezentáció nagyjából teljesnek mondható, még ha az arányok, a motívumok és a motivációk különbözőek is.

Ápol s eltakar

Ha szemügyre vesszük a színházak jelenlegi, 2016-os kínálatát, első pillantásra talán azt vehetjük észre, hogy a női tematika gyakran bulvárvo-nalon jelenik meg. Jellemző példák erre a tollat jól forgató, tapasztalt színésznők által írt női darabok, mint például a *Mikve* Hadar Lanrontól vagy Heather Raffo *Fátyol nélkül*. De még számos olyan mű áll a színházak rendelkezésére a *Sógornőktől* a *Gőzben*en át a *Nyolc nőig*, amely inkább csak karakteres színésznői feladatokat kínál, mintsem különösebb drámairodalmi értéket képviselne. Ezzel szemben kifejezetten ritkák az olyan kortárs darabok, amelyek formátumos hősnőt írnak drámába, nagy kaliberű női főszerep formájában. De azért látható néhány ilyen jelenleg is, például Nádas Péter *Találkozás* című tragédiájának Máriaja, Börcsök Enikő elmélyült alakításában, Eszenyi Enikő filmes technikát használó rendezésében a Pesti Színházban. Az asszony, akinek ávós volt az ismeretlen szeretője, s ő a halála előtt még elmeséli a férfi fiának „a világ legszebb szerelmes történetét”.

Vagy ott van Sárosi Lilla Schilling Árpád *A harag napja* című darabjában, ahol a Sándor Mária ápolónő ihlette kórházi nővérkét az idealiz-musa és a naivitása sodorja bele a munkahelyi „forradalmi” eseményekbe, ám elég hamar magára marad minden értelemben. El- és lehasznált középkorú nőként, egyfelől egy bakfis lánygyermek, másfelől pedig egy leépülő anya miatti gondok szorításában küzd a fennmaradásért. Egy másik sötét ragyogású gyöngyszem Bartis Attila hősnője: Weér Rebeka színésznő *A nyugalom* című marosvásárhelyi előadásban. B. Fülöp Erzsébet vibráló színésznő-anyából nem anyaszínésznővé lesz, hanem elviselhetetlen zsarnok szülővé, aki előbb a gyerekei életét teszi tönkre, azután a sajátját, majd

a szemünk láttára süpped öregasszonnyá, emberi ronccsá, végül halottá. De a pusztító személyiségről eszünkbe juthat Pass Andrea *Napraforgó* című nagyszerű munkája is, amelyben a szerző-rendező egy problémás anya köré írt jól működő történetet. A színészek Pető Katával az élen dermesztő érzékletességgel mutatják meg a család romlásba dőlését. Meg kell említeni Pintér Béla *42. hét* című darabjának nőgyógyász doktornőjét is, Csákányi Eszter csodálatos megformálásában. Őt egy semmirekellő férfi kóbor érdeklődése lángra lobbantja, s kihűlt feleségből, aggódó anyából és kiváló munkaerőből szerelmes bakfissá válik, végül kő kövön nem marad.

Nő nő hátán

Körülnézve a színházakban láthatjuk, hogy a nőknek sok arca és számos megközelítése van. Van, ahol a sok arc par excellence sok: a Nemzeti Színház *Cyrano de Bergerac*-előadásában Roxane-t, a női főszerepet öt színésznő játssza. Öt különböző korú és alkatú színésznő, jelenetről jelenetre (vagy inkább felvonásról felvonásra) más-más Roxane-t kínál David Doiasvili áradóan érzelmes, kulisszahasogató és kétségkívül hatásos rendezésében. Színészilleg: öt alakításdarab egy ív helyett. A nők mint tömeges szépség, mint erotikus vonzerővel bíró és evvel jellemzett csoport – ez az ábrázolás egyébként sem idegen a Nemzeti Színháztól. Vidnyánszky Attila rendezései szívesen prezentálnak ilyenképpen lányokat, asszonyokat, akár a *Szindbád*-ban, akár a *Don Quijoté*-ben, Weöres Sándor *Psyché*jéről nem is beszélve. Idekívánczik, hogy Psyché, vagyis az a Lónyai Erzsébet, akit Esterházy Péter Csokonai Lili néven újrateremtett a *Tizenhét hattyú*-ban, egymagában is látható a budapesti Színház- és Filmművészeti Egyetemen, ahol Nagy Petra bábszakos hallgató játssza el tehetségesen a *Bársonytafóta* című előadásában.

Ha a nő a Nemzeti Színházban szépséges, elsuhanó ködkép, a férfiak elérhető vagy elérhetetlen célja, vágyaik tárgya – lásd az őstípust, Tündét, aki a Nemzeti előadásában, Ács Eszter e. h. alakításában alig-alig emlékeztet hús-vér nőre –, akkor nyugodtan tekinthetjük ellenpontnak azt az éles, életes, karcos Petrá von Kantot, aki a Katona József Színház Sufnijában látható Pelsőczy Rékától, Székely Kriszta rendezői elképzelésében. Ő igazán konkrét nő, intellektussal, művészi tehetséggel, felszikkasztó és kiszívó szenvedéllyel áldva-sújtva. Petra von Kant személyes tragédiája persze nem től függetlenül az aláválasztásból fakad; méltatlan partnerbe szeretett bele. De színházi értelemben ez mégis hátborzongató kaland, testközelségből lát-

ni Pelsőczy Réka Petrájának gyötrelmét és Pálmai Anna Karinjának bájos, könnyed, pokoli nemtörődömségét.

A lábjegyzetben említett nemcserék eredményeként ott is találkozhatunk nővel vagy nőivé vált férfiszereppel, ahol arra nem is számítunk. Például a székesfehérvári *Tizenkét dühös ember*-előadásban az esküdtek egy része nő, ami egyfelől nyilván megfelel a jelenlegi amerikai törvényszéki gyakorlatnak, másrészt viszont Cserhalmi György rendezésében nem feltétlenül meggyőzők az indítékok, tudniillik hogy milyen vonásai predesztinálták éppen azokat az esküdteket (2., 4., 6., 7., 11. és 12.) arra, hogy nők legyenek az előadásban. Evvel szemben a Radnóti Színház Alföldi Róbert rendezte *Lear király*ában a darab és a címszerep értelmezésének organikus részévé válik, hogy a Bolondot Kováts Adél adja, Kentet pedig Csomós Mari. A két asszony úgy veszi körül, féltőn, óvón László Zsolt egetverő indulatú, ellentmondást nem tűrő, nagyszabású uralkodóját, ahogy egy feleség meg egy anya áll támogatón egy morálisan nehezen védhető férfi mellett.

Mindnyájatoknak, egyenként, külön

A nő komplex és szuverén színpadi bemutatásának legrepresentatívabb módja alighanem az, amikor egyetlen nő áll a színpadon egyetlen női sorssal. Van is a magyarországi kínálatban több olyan egyszemélyes, illetve majdnem egyszemélyes produkció, amely kronologikusan végigmutat a női léten, a nemi identitása által meghatározott gyerekkortól a viruló, fiatal, gyermekszülésre kész nőn és az asszonykori örömekön és szenvedéseken át az időskori érzelmi kivirágzásig és elvirágzásig. A sorozat, amely e produkciókból kiadódik, történetesen csöppet sem könnyed. Ellenkezőleg. Súlyos, tragikus, tabukat feszegető és helyenként alig elviselhető. (Valószínűleg egyáltalán nem véletlen, hogy mindegyik független színház bemutatójaként jött létre.)

A Beate Teresa Hanika regényéből készült *Soha senkinek* című előadás főhőse egy fiatal lány, aki a gyerekkorát meséli el. Azt a súlyos, nyomasztó, zavaros időszakot, amikor hosszú éveken át szexuális abúzust szenvedett el a nagypjától. Olyan korán kezdődött, hogy sokáig nem is értette, mi történik vele, az események pszichés feldolgozásához pedig talán egy élet is kevés lesz. A Nézőművészeti Kft. Scherer Péter rendezte előadását Simkó Katalin játssza a maga kislányos küllemével és színészetének erős drámaiságával. Egyedül személyesíti meg a többiekét is, a vak vagy csak né-

ma tanúkat: anyát, apát, testvért, barátnőt, fiút. Még egy szereplő megjelenik a színen a történetből, a Moldvai Kiss Andrea játszottá empátikus szomszédasszony, aki a rettegett nagypapa házában lakik. Ő az, akit a lánynak be sem kell avatnia – hiszen ez a legnehezebb: beszélni, megvallani –, magától is rájön és közbelép. A produkció, amelyet a Nézőművészeti Kft. iskolákba is visz (az előadást követő, szakértő részvételével zajló feldolgozó beszélgetéssel együtt), talán evvel nyújtja a segítséget. Hogy azt mutatja: van segítség, kell lennie.²

Az *Anyajegy* című monoprodukció hősnője hozzávetőleg kétszer annyi idő, mint a *Soha senkinek* Malvinája. Sudár, melegséget és harmóniát sugárzó fiatal nő, biztosan hasonlít az őt játszó Valentyik Anna egyetemi hallgatóra. A tér egyszerű – skandináv bútor, fenyőből készült ágy, rajta két csiptetős lámpa. Az egyik fehér, a másik kék. Szimbolizálják azt az emberpárt, amelyik itt kezdett közös életet, ahová most egy harmadik személy is bekopogtatni készül. A várandós fiatal nő Szabó T. Anna szövegeit mondván kel életre előttünk. Egyszerre, pontosabban felváltva jelenik meg az állapotosság – csodálkozással, boldogsággal és aggodalommal vegyes érzések – és a kisgyerekes szülői lét, minden örömeivel és nyűgével együtt. (A partner egy nagyobbacska, arctalan textilbaba.) Hősnőnket idillibb állapotban találjuk, mint bármely más nőt, aki ma egyedül áll a színpadon. Tudja, mit csinál, tudja, miért, és nem is akar mást tenni.

Hajnal, alkony

Az *Anyajegy*ben megszólaló kezdeti hezitálás – „Adjam a vérem? Nyújtsam a testem? / Magamat végleg kényére vessem?” – markánsabban fogalmazódik meg Kiss Judit Ágnes *Négyszög* című tetralógiájában, amelynek *Szíved alatt* című oratóriuma a terhes nő és a megszületendő baba kegyetlen párbeszédével kezdődik. „Anyám nem akar engem. / Anya, te nem akarsz engem. / Micsoda nyomor nem tudni örülni az érkezőnek” – így indít a gyermek. Ezek pedig a Nő első szavai: „Leszek gazdateste a kis vírusnak. / A kis daganatnak, aki életre pusztít engem és önmagát.” A versciklus alapján a Trainingspot Társulat készített színházi előadást Tóth Miklós rendezésében, *Szület – szeret – hal* címmel. A főhősnő (Benya Kata játssza) végigmegy szomorú életútján, a születéstől a szülésen át a korai elmúlásig. A sokszereplős, zaklatott belső és külső világot ábrázoló előadás főhősnőjének nincs béke a sorsában. Ahogyan a Káva Kulturális Műhely *3050 gramm* című, felnőtteknek szóló interaktív előadásának főszereplője-

ről is elmondhatjuk, hogy nem a kiteljesedést találta meg a gyerekszülésben és -nevelésben. A cím az újszülöttek átlagos súlyára utal: csecsemő érkezik a házaspár, Zsófi (Milák Melinda) és András (Kálóczi László) életébe. A helyzet tipikus: az asszony otthon marad a babával, a férj pedig egyre többet dolgozik, hogy eltartsa a családot. Róbert Júlia a történetet írva többé-kevésbé törvényszerűen veszejt el a párkapcsolatból a párosságot. Résztvevő színház lévén a közönség bizonyos pontokon beleszólhat. Kis csoportokban megtárgyalhatják a nézők, mit kellene tennie a férfinak, hogy csökkentse az asszony terheit, s lemondjon-e a nő az egyéb igényeiről és ambícióiról, alárendelje-e magát teljesen az anyaszerepnek, amint az a férj főnökének többgyermekes családjában jól működik. A MU Színházban látható produkció színházi értelemben nem különösebben ütős, de annyiban mindenképpen él benne az itt és most varázsa, hogy fölöttébb változatos véleményű nézőkkel lehet tanácskozási helyzetbe keveredni.

Az a színházi minőség és élményszerűség, ami a *3050 gramm*-ból hiányzik, kétségkívül jelen van a szólóelőadások sorába harmadikként illeszkedő *Egyasszony*-bemutatóban. A Péterfy-Novák Éva blogja alapján készült darab FÜGE – Orlai Produkcióként került színre Tenki Réka előadásában, Paczolay Béla rendezésében, és a színházi évad egyik nagy sikerének bizonyult. (Viszonylag széles körű tapasztalataim szerint elsősorban a férfinezőkre hat letaglózóan, ami erősíti azt a halvány gyanúmat, hogy a férfiak a lelük mélyén érezhetnek némi bűntudatot a nők szülési tevékenysége miatt.) A történet egy olyan fiatalasszonyé, aki felelőtlen orvosi beavatkozás miatt szült sérült gyermeket, pár évvel később a második terhessége 35. hetében elvették tőle megbetegedett magzatát, ezenközben pedig egy rossz házasságban, értetlen és agresszív férj mellett telt az élete.³

Az előadás kórházi környezetbe helyezi a színésznőt, aki mintha egy szülészeti–nőgyógyászati osztály folyosóján mesélné el anamnézisét. A szemszög egyébként problematikus. Péterfy-Novák Éva szövege évtizedek távolából idézi fel az eseményeket, mindazzal a tudással, tapasztalattal és továbbgondolási képességgel, aminek a főhősnő a maga színpadi jelenében még nem lehet birtokában. Hogy mást ne mondjak, az a huszonéves fiatalasszony, aki a nyolcvanas évek zárt és autokrata kórházi rendszerébe bekerült, elveszettebb és kiszolgáltatottabb volt annál, semhogy az utólagos véleményét és ítéletét belevetíthetné az akkori orvos–páciens dialógusaiba. Az ábrázolásban a distancia hiánya némi hitelességi deficitet okozhat ugyan, de ez az előadás hatóerejét nem befolyásolja. Tenki Réka *Egyasszonya* a jelenlegi színházi kínálat egyik legszuggesztívebb, legmeggrázóbb produkciója.

A női életsors leszálló ágából hozott jelentésként egyszerre diadal és hatyúdal Lázár Kati *Kripli Marija*. Ez az Orlai Produkció persze nem közönséges életutat mutat be, hiszen az est anyaga Jászai Mari írásaiból állt össze, tehát egy nagy magyar színésznőt idéz meg. Egy nagy magyar színésznő keservei és sikerei olvadnak össze egy másik nagy magyar színésznő keserveivel és sikereivel. A szenvedésvonal és az érzelmi telítettség valahol azonos. A *Kripli Mari* előadásából az ember megéri és megérzi, hogy a női princípium micsoda. Az, hogy a nő minden időben, minden életkorban nő. Hetvenévesen is szeret, hevül, fontoskodik, rafinál, sír, ábrándozik, féltékenykedik, megbán és így tovább. Mintha bimbózó kora óta el sem repült volna fölötte 3–6 évtized.

Utóirat:

Budapesten immár két színháznak is nő az igazgatója. Eszenyi Enikő a Vígyszínházban és a Pestiben, Kováts Adél pedig a Radnóti Miklós Színházban esténként összesen közel 2000 embernek kínál programot. Túlnyomórészt nőknek, ők lévén a színháznézők többsége. Érdekes lesz megfigyelni, hogy módosul-e majd általuk a nők reprezentációja a mai magyar színházban.

JEGYZETEK

¹ Ezen a ponton óhatatlanul eszembe jut egy másik szál, a nemcsere. Nemcsak a cselvígjátékok kedvelt szerzői fogásaként, hanem mint rendezői eszköz. Vajon Shakespeare-hez nyúl-e vissza Zsótér Sándor, amikor a Maladype Színházban színre vitt *III. Richárd*-jában a fiatal Márkus Sándorral játszatja az idős özvegy, Margit királyné szerepét? Vagy pedig egyszerűen ez a módszere arra, hogy a játészó és a szöveg viszonyát, az értelmezés aktusát minden konvenciótól mentesen hozza létre?

² Az Európai Tanács 2009-es kutatása alapján 20%-ra becsülhető az európai gyerekek érintettsége. Vagyis minden ötödik gyereket ér szexuális zaklatás, erőszak.

³ Egy újabb statisztikai adat, 2012-es EU-felmérés eredményeként: a 15 év feletti nők 33 százaléka válik élete során fizikai és/vagy szexuális erőszak valamely formájának áldozatává.

TERMINUS

SZÍNHÁZ A SZÜL(ET)ÉSRŐL

Alkotók: Boros Kinga, Cziko Juliánna, Dálnoky Csilla, Kozma Attila
2015. május 21., Csíkszereda, Petőfi Kávéház

1. Radina

APA: Úgy örülünk, hogy eljöttetek!

LÁTOGATÓ: Úgy örülünk, hogy megszületett!

APA: Na, gyere be! Mindjárt jön Anya is, csak épp leveti a lehányt hálóingét.

LÁTOGATÓ: „Anya”, mi?

APA: Hát, igen, szokjuk, szokogatjuk: Anya, Apa... El se tudom mondani, micsoda boldogságot hozott az életünkbe ez a kis szaros, örület, tudod, amikor este hazajövök, és odabújok a kis babaillatú buksijához! Majd meglátod, amikor neked is lesz gyereked, hogy ennél nagyobb öröm nincs az életben. Na, gyere be! Húzd le a cipődet, tudod, a kicsi miatt, hogy ne hordjuk be a koszt. És ha meg akarod fogni, akkor moss kezet, jó?

LÁTOGATÓ: Hoztam nektek radinás kosarat. Legyen, amitől szaporodjon az újdonsült anya teje!

APA: Hú, de jó, ezt nagyon köszönöm! Pont jól jön, mert mióta Pici megszületett, Anyának még nem volt ideje főzni, egy hónapja nem ettem rendes ételt. Ráadásul húsleves, köszí, a kedvencem! És ő úgysem ehet belőle: azt mondták, a túl erős ételektől görcsös lesz a gyerek. A rántott húst neki hagyom, azt meg tudja enni fél kézzel szoptatás közben. Mmm, ez a madártej fantasztikusan finom! Egészségemre! Nézd, Anya, ki van itt!

ANYA: Csendesebben, végre alszik!

LÁTOGATÓ: Szívből gratulálok, isten éltesen titeket!

ANYA: Köszönjük szépen, kedves tőled, hogy meglátogatsz. Bocs, hogy hálóingben fogadlak, nincs egy rendes ruha, ami rám jönne, és ha volna is, úgyis mindegy, mert öt perc múlva biztos lehányja Pici.

LÁTOGATÓ: Dehogy, igazán nagyon jól nézel ki...

APA: Tessék, Anya, az úszógumi a feneked alá.

LÁTOGATÓ: Az minek?

ANYA: Mert...

APA (*belevág*): Hogy kényelmesebben üljön.

LÁTOGATÓ: Na, hogy vagytok, mesélj!

APA: Nagyon...

ANYA: ...szarul. Nem alszom, nem eszem, nem tudok elmenni a budira, egész nap nincs, akivel egy értelmes szót váltsak.

APA (*a Látoгатónak*): A klienseknek nem mondhatom, tudod, hogy „nem érek rá, szültünk”.

LÁTOGATÓ: De azért anyukád csak besegít, nem?

ANYA: Igen, fel szokott jönni. Nem mondom, vasal meg minden, de az agyamra megy, alig várom, hogy elhúzzon, és végre megint csend legyen, ne kelljen vele purpárlézzak.

APA: Van a mamának egy stílusa...

ANYA: Folyton sápítózik, hogy Pici milyen pici, hogy miért nincs rajta sapka, miért alszik olyan keveset, és miért szopik olyan sokat.

LÁTOGATÓ: Szuper, akkor azt jelenti, van jó sok tejed.

ANYA: Ja, tocsogok benne, olyan szagom van, mint egy tejcsárdának. Na, de ezt se adták ingyen, két hétig kínlódtam, míg végre lett. A szülészenen azt mondták, nem is fogok tudni szoptatni, mert túl nagy a mellbimbóm, né, látod, s hogy nem fér be a szájába.

APA: Jaj, na, Anya, ne csináld! Kedvesen idejön, hogy velünk örüljön, erre te a csöcsödet mutogatod! Jó, hogy nem egyenesen a...

LÁTOGATÓ: Ugyan, semmi gond... Hát, hősanya vagy, azt kell mondanom!

APA: A nőkből hőst csinál a szülés! Majd meglátod!

LÁTOGATÓ: Te is ott voltál?

APA: Persze! Lajcsi, akivel focizni szoktunk, ügyeletes volt a sürgősségin, bementem hozzá, tudod, van tévéje az orvosi szobában, és pont akkor volt a Real Madrid–Barcelona meccs, megnéztük, míg Anya fenn „dolgozott”.

LÁTOGATÓ: És akkor nem is fotóztál?!

APA: Lajcsi szólt az egyik infirmernek a sebészetről, azok nem ájulósak. 450 képet lőtt, nézd meg! Gyönyörű szülés volt!

LÁTOGATÓ: Azt a! Milyen szép vagy itt, ahogy simogatod a pocakod!

ANYA: Az nem én vagyok. Az infirmer az elején nem tudta, kihez küldték, hárman voltunk a vajúdoban.

LÁTOGATÓ: Az mi?

ANYA: Tudod, mikor elkezdődnek a... mikor elkezdődik, akkor nem szülsz meg egyből, sőt. Nekem délben kezdett fájni a derekam, akkor még összepakoltunk, felszedelőzködtünk, Apa nem találta a kocsi kulcsot, közben háromszor kellett visszajönnöm a vécére...

APA: Mindegy, ne untassuk ezzel.

ANYA: Szóval az egy marhaság, amit a filmekben mutatnak, hogy beérsz a kórházba, és potty, meg is van a gyerek. Előbb a vajúdóba mész.

LÁTOGATÓ: És ott mit csinálsz?

ANYA: Hát te nem csinálsz semmit, hanem időnként jön egy asszisztens, és megvizsgál, így... nőileg. Tudod, hát te is voltál már nőgyógyásznál, tudod, milyen érzés közszemlére tenni a csóré alfeled. Tudod, felfekszel, és...

APA: Tudja.

ANYA: Megnézik, hogy... készen állsz-e a menetre.

APA: Ja, ja, fix, mint az autóversenyen, bemegy a kocsi a boxba, futószög, nyomás, hasmagasság, és irány a célegyenes!

ANYA: Hát a célegyenesig nekem még volt vagy nyolc óra. Már mindenki megszült körülöttem, az is, aki később érkezett. A dokimnak járt le a munkaideje, arra kért, beszéljük meg Picivel, hogy most már bújjon ki végre. Úgyhogy adott egy injekciót, közben megbeszéltük. Ez végre működött.

LÁTOGATÓ: De jó, szóval megérte annyit várni!

ANYA: A neheze még csak ezután jött! Átmentem a szülőszobába, de alig tudtam járni, közben próbáltam nem összehányni mindent...

APA: Szívem...

ANYA: ...felmásztam a szülőágyra, na, az olyan, mint egy felemáskorlát-gyakorlat, olimpiai szám lehetne, és akkor a kitolás...

APA: Megyek, megnézem, mit csinál Pici.

ANYA: ...az egyenesen nehéztatlétika, egyszerre nyomsz és húzódkodsz, kapaszkodsz, rugaszkodsz, és hát pont úgy üvöltesz.

LÁTOGATÓ: Másoktól is hallottam, hogy azért a szülés elég fájdalmas ügy.

ANYA: Nincs rá szó, hogy mennyire. Na de ezt tényleg nem részletezem, mert nem akarlak megijeszteni, mert azért az is igaz, hogy közben nagyon szép is.

LÁTOGATÓ: Ééés, mikor jön a második?

2. Kié a szülés?

(kórház)

Az elmúlt évszázad orvostudományi vívmányai látványosan megmutatkoznak a szülészeti ellátásban. A korszerű műszerezettség a terhesség első pillanatától az egészséges újszülött és anya szolgálatában áll: a kora terhességi ultrahang- és laborvizsgálatok nagy hatékonysággal szűrik ki a selejtet: már tizenkét hetesen észrevehető, ha például nincs rekeszizma, megkaparod, hazaküldöd, csináljon másikat. A vajúdó nő és a születő gyerek állandó monitorizálásával az esetleges problémák már az első jeleknél felismerhetők, így a szükséges beavatkozások időben elvégezhetők. Ha a magzati szívhang romlik, alig negyedóra alatt kivesszük a babát. Az életmentő császármetszés ma már rutinműtétnek számít. Ha a vajúdás elhúzódik, a szülés menetét gyógyszerrel gyorsítjuk. A kitolás időtartamát gátmetszéssel rövidítjük. Az anyáknak ma már könnyű dolguk van.

(kismamaklub)

Elképzelni sem tudjuk, milyen lehetett a gyerekvárás dédanyáink idején, amikor az asszonyok fiatalon kezdtek szülni, sok gyermeket, akikből alig néhány érte meg a felnőttkort. Nekünk, mai anyáknak szemünk fénye a gyermekünk, akiknek gondozását, táplálását, nevelését a legnagyobb körültekintéssel végezzük. A többgenerációs nagycsaládok megtartó ereje és az egykori asszonykörök bölcsessége híján fontos, hogy megtaláljuk a módját egymás segítségének, bátorításának. Ebben a rohanó világban, amelyben gyakran egész nap távol vannak tőlünk férjeink, fontos, hogy mi, nők összetartsunk. Hiszünk benne, hogy a segítő szándékkal mondott szó nem kioktatás, hanem értékes tanács. Az anyasággal járó kérdések és problémák mindannyiunk számára ugyanazok, még ha más-más válaszokat adunk is rájuk. Sokan sokféleképpen képzeljük el gyermekünk születését, de akár milyen utat is válasszunk, a legjobbat akarjuk gyermekünknek.

(gazdaság)

Napjaink fejlett országaiban ahogy nő az életszínvonal, úgy zuhan a gyerekvállalási kedv. A nők felsőfokú tanulmányai és karrierambíciói jelentősen kitolták a családalapítást, lerövidítették a gyerekszülésre szánt időt. Ugyanakkor a piacgazdaság által implicált anyagi bizonytalanság – az egyszer hopp, máskor kopp veszélye, ugye – arra készteti a párokat, hogy kevés gyermeket vállaljanak. Ezeknek a tendenciáknak igen komoly társadalmi

és gazdasági vonzatuk van. A tartósan alacsony termékenység következménye a népesség elöregedése. Ma minden egyes dolgozó, adófizető állampolgárnak közvetett módon három másikat kell eltartania. A mi generációnk nyolcvanévesen fog nyugdíjba menni, és a megemelt korhatár ellenére sem lesz, aki biztosítsa a nyugdíjunk fedezetét. Érdemes tehát felülvizsgálnunk a karrierre, nyaralásra, autóvásárlásra vonatkozó döntéseinket, és gondolnunk a jövőnkre. A legjobb és legbiztonságosabb befektetés a gyermek.

(egyház)

Isten, miután megalkotta az univerzumot és minden élőlényt, megteremtette mesterművét, a saját képmására alkotott embert: „az Isten képmására teremtette őt, férfinak és nőnek teremtette őket” – így fogalmaz a Teremtés könyve. Csak az ember hordozza magában Isten képmását és hasonlatosságát. Az ember, aki férfi és nő. Nemcsak a férfi önmagában véve Isten képmása, nemcsak a nő önmagában véve Isten képmása, hanem a férfi és a nő mint egy pár, Isten képmása. A férfi és a nő közötti különbség célja nem az ellentét, az alárendeltség, hanem a közösség és az utódnemzés, mindig Isten képmására és hasonlatosságára, az ő dicsőségére. A gyermek Isten ajándéka, „felülről fogantatik” – írja János evangéliuma. Önző dolog, ha valaki úgy dönt, hogy nem vállal gyermeket. A szaporodással az élet megfiatalodik és új erőre kap: gazdagodik, és nem elszegényedik! Ne féljete a szülés fájdalmától! Jézus annál sokkal nagyobb kínokkal váltott meg minket!

(nemzet)

Büszkék vagyunk arra, hogy őseink évszázadokon keresztül megőrizték és továbbadták nekünk nyelvünket, hitünket, kultúránkat. Szabadságunkat, függetlenségünket, megmaradásunkat köszönhetjük nekik. E megmaradást az új évezred elején immár nem a háborúk, nem a fegyveres elnyomók veszélyeztetik, hanem mi magunk, akik gyakran gyengék vagyunk és nem elég szorgalmasak örökségünk gyarapításához. A depressziós társadalmak kihálnak. Nekem, neked, nekünk az élet érdekében radikálisnak kell lennünk. Űkanyáink nem sajnáltak fiút adni a nemzetnek, erős férfikezet, katonát. Mi sem engedhetjük, hogy őseink földjét mindenféle jöttment népesség szülje tele.

(családfő)

A szülés a nők csodálatos, egyedi képessége, amely előtt minden férfi elnémul és meghajol. Amikor egy párnak gyereke születik, a férfi lehetőséget kap mélyen megélni, beteljesíteni igazi hivatását: biztosítani a családi élet keretét. Ilyenkor mellékessé válnak a szakmai kihívások, a foci, sőt, a baráti sörözések témája is megváltozik: a férfiak tejfakasztó bulival segítik feleségüket. Feladatunk ilyenkor a háttérből támogatni életünk párját, aki maga is megfeszített erővel dolgozik azon, hogy új szerepét teljesítse. A gyermekágy a nők sorkatonasága, túl kell esni rajta, ez van. De szükségük van a bátorításunkra! Kedveskedjünk virággal, vásároljunk be, a szemetet vigyük ki. Gondoskodjunk a család anyagi biztonságáról, hogy a nő önfeledten élvezhesse élete legszebb pillanatait.

3. Vetélkedő

- 1: Máténak fogjuk keresztelni, ami azt jelenti: Isten ajándéka.
- 2: A mi fiunknak ősi magyar neve lesz. Taksonyra gondoltam, vagy Torda, mert kevésbé elcsépett.
- 1: Nincsen annál nagyobb csoda, mint amikor először éreztem meg-moccanni idabenn egy új életet.
- 2: A szülés lényegét a harmadik gyereknél érti csak meg az ember. Majd meglátod.
- 2: Az esküvőnk éjszakáján megálmodtam, hogy lányom lesz, kristálytisztán láttam az arcát.
- 1: Nem pazaroltuk az időnket formásokra. Szeretjük egymást, a gyerekünknek ez a fontos, nem a papír.
- 2: Készítem magam a nagy találkozásra. A szülés a legfájdalmasabb, de a legszebb is az életben.
- 1: Epidurálissal fogok szülni, mindkettőnknek jobb, ha nem szenvedések közt hozom a világra.
- 1: A párom alig várja, hogy szüljünk. Ő fogja elvágni a köldökszinórt.
- 2: Hát, te tudod, hogy milyen a kapcsolatotok, én nem akarom, hogy nézze, ahogy kínlódom véresen...

- 2: Édesanyám elmondott nekem mindent, amit a szülésről tudni kell.
Elvégre két gyereket szült és nevelt fel.
- 1: A szüleink generációja rendesen elbaszta a dolgokat. Mi egész más-
képp fogjuk csinálni.
- 1: Mindig a megérzéseimre hallgatok, ez a terhességemre is igaz.
- 2: Felelősségteljes anya utánanéz szakkönyvekben a magzatfejlődésnek
és a szülésnek.
Én járok szülésfelkészítőre.
- 1: Kismamatornán megtanultam a gátizomgyakorlatokat. Nagyon fon-
tos, hogy szüléskor rugalmas legyen a gát.
- 2: Én a férjemhez jártam tornára... Járok!
- 2: Voltam kórházlátogatáson. Alaposan szétnéztem, megjegyeztem
magamnak, mi merre, ki kicsoda...
- 1: Én mindenesetre Udvarhelyen fogok szülni.
- 1: És egy csomó keresgélés után végre megtaláltam a világ legjobb dú-
láját. Tudod, a dúla az asszonytársi segítő, masszíroz meg minden.
- 2: Segítő ide vagy oda, helyetted senki se fogja megszülni a gyereket.
- 1: Sokat nem faksznizom, azzal az orvossal szülök, aki bent lesz.
- 2: Hozzám be fog jönni az orvosom. Ez csak természetes, hozzá jártam
kilenc hónapig.
- 2: Előre odaadjuk a borítékot, hogy biztosan mindent megtegyenek
majd értünk.
- 1: Én nem adok senkinek semmit, ezért kapják a fizetésüket.
- 2: Úgy hallottam, van szülősámla a szülészetén. Kérni fogom, mert
azon könnyebb a kitolás.
- 1: Te tudod... Én biztos nem szülök a földre, ha egyszer ott a kecske.
- 1: Az orvosom kezébe leteszem az életem.
- 2: Na, csak vigyázz, ott ne felejtőd... Szerintem el kellene olvasd a *Szü-
lés, ahol én irányítok* című könyvet.

- 2: Amióta terhes vagyok, minden ízt intenzívebbnek érzek. Tegnap megittam egy sört, és hát soha ilyen jól még nem esett, mint most.
 - 1: Nem mondom, hogy nem vagyok kíváncs, de várandósan különösen odafigyelek, hogy csak biokaját egyek.
-
- 1: Manapság a hús is tele van E-kkel, én nem akarom már születése előtt E-kkel mérgezni a gyereket.
 - 2: A csiki marhát nem kezelik semmivel. Nagyon fontos, hogy a magzat megkapja az esszenciális aminosavakat, mert különben oligofrén lesz.
-
- 2: Ahogy a dupla csík megjelent, elkezdtem terhesvitamint szedni, folsavat, magnéziumot, vasat. Meg is látszik, makkegészséges a pocaklakóm.
 - 1: Az enyém is az. Nem szedek semmit, de reggelire zöldturmixot fogyasztok, tízórára murkot, ebédre salátát, uzsonnára almát.
-
- 1: Megrendeltem az újszülött-oltásokat, mert előfordulhat, hogy nem lesz készleten a kórházban.
 - 2: Nem akarok beleszólni, de azért olvass utána a mellékhatásoknak. Mi semmit se fogunk beadatni.
-
- 1: Elhatároztam, hogy igény szerint fogok szoptatni.
 - 2: Nagyon fontosnak tartom, hogy az apjával is harmonikus, szoros kapcsolata legyen, úgyhogy mi felváltva fogunk szoptatni, anyuci ciciből, apuci cumiből.
-
- 1: Nálunk apuci fog pelenkázni. Már megtanulta behajtogatni a bambuszbetétes mosható pelenkát.
 - 2: Hát, ha bejön nektek a kakiban matatus... Szerintem a Pampers sokkal higiénikusabb.
-
- 2: Olyan kiságyat vettünk, aminek állítható a magassága, és kókuszmatrac jár hozzá.
 - 1: Mindenki úgy csinálja, ahogy jónak látja. Mi együtt fogunk aludni.
-
- 1: Már beírtuk a Waldorfba, hogy biztosan legyen helye.
 - 2: Mi oda fogunk járni, ahova tartozunk.

- 1: Két nagymama fog vigyázni rá, amikor szülés után visszamegyek dolgozni. Mert visszamegyek.
- 2: Három évig otthon maradok az én kis gyönyörűmmel, elvégre ő a legfontosabb.
- 1: Minden nap kiviszem a friss levegőre.
- 2: Te tudod, de ebben a csíki ködben...
- 1: Olyan babakocsit vettünk, aminek van ilyen nejlonzéje, és az nagyon jól véd.
- 2: Tologassad, ha azt akarod, hogy szeparációs szorongása legyen... Mi már a kórházból hordozókendővel visszük haza.
- 1: Hát ha azt akarod, hogy megfulladjon...
- 2: Megfulladni nem az enyém fog, hanem a tiéd, mert nem oltatod be!
- 1: Hát gratulálok, nem lesz torokgyíkja, hanem az egész gyerek autista lesz!
- 2: Autista vagy te!

4. Doktor úr

– Jó estét kívánok! Doktor úr, nagyon köszönöm, hogy időt szakított erre a találkozásra!

– Szívesen, jó estét, foglaljon helyet! Mondja el kicsit részletesebben, hogy min dolgozik maga, mert nem pontosan értettem, amit telefonon mondott.

– Akarunk csinálni egy előadást a születésről, szülésről.

– Ja, maga ilyen... színház, nem újságíró? Értem. És meg fogják nézni ezt az emberek, egy előadást, ami a szülésről szól?!

– Remélem, igen. Elvégre a 13. századi dán királyi család élete sem valami érdekes, mégis meg szokták nézni a Hamletet. És a színészek is igen jók. Nem tudom, jár-e színházba, ismeri-e őket: Czikó Juliánna, Dálnoky Csilla, Kozma Attila.

– Hogyne, hogyne, mecénásbérletem van. Kozma Attila nagyon vicces fickó. De én legjobban mégis az Éjjeli menedékhelyben szerettem. Na, mi-ben tudok segíteni én magának?

– Az adatgyűjtésben. Hogy beszélgetünk kicsit, mesél nekem magáról, a foglalkozásáról. Kezdjük mindjárt azzal, hogyan lett orvos?

– Orvoscsaládból származom, apám és nagyapám is orvosok voltak, és bár én licis koromig zenét tanultam, apám tanácsára végül „hangszert” váltottam... Egész jól zongoráztam, de tény, hogy nem voltam egy Mozart. Nem bánom, hogy megfogadtam a tanácsot, zongoristaként valószínűleg lagzizenész lett volna belőlem. Így viszont van egy nagyszerű hobbim, ami segít kikapcsolódni, feltöltődni. A kalapácsbillentyűs elektromos zongorámat bevitettem a kórházi szobámba, amikor nyugis ügyeyletem van, fülhallgatóval játszom.

– *Miért pont a szülész–nőgyógyász szakosodást választotta?*

– Sebészkezet örökölttem nagyapámtól. Ő fiatal orvosként került a front-ra, ott derült ki róla, hogy pontos, gyors, higgadt sebész, a háború után is ezen a szakterületen folytatta. Apám is sebész akart lenni, de nem volt jó a káderlapja, lecsúszott az évfolyamelsőnek járó helyről, és jobb híján választotta a nőgyógyászatot, ami szintén egy manuális szakma, sokat lehet operálni. Számomra meg egyértelmű volt, hogy ha már orvoslás, akkor annak a napos oldalát akarom. A nőgyógyászat és a szülészlet legtöbbször az új életről szól, megfogam egy gyerek, megszületik egy gyerek. Azért az nem mindegy, hogy az élet melyik kapujánál áll az ember. Elég nagy teherbírás kell amúgy is ahhoz, hogy az ember a kórházból magánrendelőbe, magánrendelőből ügyeletbe siet, jóformán megállás nélkül. Vagy bemegyek akkor is, ha nem én vagyok ügyeletes, mert hív egy nő, aki hozzám járt kilenc hónapig.

– *Mi a legnehezebb ma a szülészeti szakmában, amikor rendkívül fejlett diagnosztikai és terápiás eszközök állnak az orvos rendelkezésére?*

– Hát, nézze... Nem esik jól, hogy miközben mi a hippokratészi eskü értelmében azon dolgozunk, hogy segítsünk a páciensnek, állandóan támadnak minket. Interneten nagyon sok információ elérhető, ami jó, mert a nők jóval felkészültebben érkeznek a szülőszobára, de ugyanakkor rossz is, mert sokszor úgy gondolják – persze tisztelet a kivételnek! –, hogy többet tudnak, mint az orvosok. Ha nehéz szülés van, és gyorsítok, az a baj, hogy miért avatkoztam be, ha nem, akkor az a baj, hogy miért hagyom kínlódni. Ha császárt javaslok, az a baj, hogy miért műtöm, ha kitartok a hüvelyi szülés mellett, az a baj. És a felelősség, onnan kezdve, hogy a nő betette a lábát a szülőszobára, az enyém. Néha az az érzésem, az emberek túl sok Dr. House-t néznek, és azt képzelik, az orvosok ilyen örült csodabogarak, akik mindent meg tudnak oldani. De ez sajnos nem igaz. Nekem csak egy profi ekóm van, nem vagyok isten.

5.

Czikó Juliánna vagyok. Julcsi.

Huszonhárom éves voltam, színis és szerelmes. Aztán hirtelen elveszett ez a perspektíva az életemből. Nem mondom, hogy öngyilkos akartam lenni, mert nem, de elég módszeresen pusztítottam magam. A testem futott tovább, végeztem a dolgom, a lelkem viszont, úgy éreztem, csúszik ki ebből a világból.

Akkor fogant meg Anna.

Nagyon vártam a születését. Örültem, amikor elkezdődtek a fájások, és azonnal bementem a kórházba. A kóros terhesek közé tettek, mert túlléptem a terminust. Kóros terhes voltam. Pár cigányasszony volt még ott, nem tudom, nekik mi bajuk volt, vidáman beszélgettek. Vártam, hogy majd valaki szól, mit csináljak. Ahogy ültem az ágyon, egy idő után egyre jobban fájt a hasam. Egy asszisztensnő észrevette, rám ripakodott, hogy „Maga mit sápadozik itten? Há' mé' nem szól, ha szül?” Megvizsgáltak, azt mondták, ez még semmi, alig van tágulás. Pedig erősebben fájt, mint ahogy azt el tudtam volna képzelni. Jó lett volna megenni egy Endibo házicsokit, könnyedén lóbálva közben a lábam, de nem lehetett. Hasamon a magzati szívhangmérővel néztem a plafont, káprázott a szemem. A fájdalom egyre messzebbre ragadott, el a senki földjére, és minden vizsgálatnál azt mondták, ez még mind semmi, pedig elviselhetetlen volt. Tudtam, hogy a kitórási inger valami ahhoz hasonló érzés, mint amikor végéznie kell az embernek. Ezért amikor már nem bírtam, eldöntöttem, hogy kinyomom a gyereket, és véget vetek a fájdalomnak akkor is, ha belehalok, és szóltam, hogy úgy érzem, kakálnom kell. Ettől hirtelen minden felgyorsult. Megnyomták a csengőt, szülés van, szülés van!, futkosni kezdtek összevissza. Az orvos, akihez vizsgálatokra jártam, épp ügyeletes volt. Apró mintás pizsamát viselt, amikor álmosan bejött, úgy kapta fel a köpenyt, gumikesztyűt, hogy levezesse a szülést. Volt valaki az orvos mellett, egy nővérke vagy asszisztens?... Nem tudom, ki volt, és nem emlékszem, hogy csinált-e valamit. Miközben mindenki más rohangu, sürgölődött, ő csak ott állt, és rám nézett. Engedett megkapaszkodni a tekintetében. Miközben nyomtam, arra gondoltam, vajon ő az utolsó ember, akit látok? Éreztem, hogy meg ki belőlem az élet.

Így született meg Anna. Új életet kaptam.

6.

Dálnoky Csilla vagyok.

Miután a fiam megszületett, nem volt erőm semmihez. Szerencsére volt segítségem, sokan segítettek, gondoskodtak rólam, főztek, takarítottak, tanácsokat adtak, rengeteg tanácsot... De valahogy el voltam veszve. Nem értettem, mi történt velem.

Éreztem, hogy valahogy ki kell magamból takarítanom a rossz érzést, ezért rengeteget beszéltem arról, ami történt. Beszéltem, és bőgtem közben. A fiam már egyéves volt, amikor először tudtam úgy elmesélni a születését, hogy nem sírtam el magam. De még mindig, most is el-elkap egy remegés, amikor mesélek róla.

Egy ilyen, csak sokkal erősebb remegés jött rám akkor is, miután burkot repesztettek. Az egész testem rázkódott, nem bírtam leállítani, levegőt is alig kaptam. Annyira durva volt, hogy gyakorlatilag a fájások alatt pihentem. Aztán nagyon leesett a szívhang. Azt mondták, szuszogjak rendesen. Nem ment. Amikor a szülésre készülődtem, nem sokat foglalkoztam a légzőgyakorlatokkal, azt gondoltam, színész vagyok, ez a része biztosan menni fog. Hát nem ment. A remegéstől már alig voltam magamnál.

Aztán nagy kapkodás, és hallom, hogy a férjem azt mondja, de hát Csilla nem szeretne császárt. Nem terveztünk apás szülést, de valahogy mégis úgy alakult, hogy vajúdáskor ott volt a férjem. És ez nagyon jó volt. Ez volt a legjobb, ami akkor éjjel történt velem. Meg persze, hogy megszületett a kisfiam. Csakhogy arra a pillanatra nem emlékszem. A műtétből is csak annyira, hogy azt éreztem, a zsidbadás egyre fennebb csúszik, elzsibbad a tudóm, nem tudok lélegezni. Azt hittem, meg fogok fulladni.

Bercike születése után sokáig nem tudtam kimondani, hogy szültem. Nekem császármetszésem volt. Akárhányszor a magam történetét elmeséltem, azt vettem észre, hogy sok embert foglalkoztat a szülése vagy a saját születése. Csak valamiért nem beszélünk róla.

7.

Kozma Attila vagyok. Egyszer valaki azt írta rólam, hogy én vagyok „mindenki kedves bohóca”. Ettől nagyon ingerült lettem. Most pedig arra gondolok, hogy vajon a gyerekeim is megszívják-e ezt.

Friss apa vagyok. Ezentúl a saját gyerekemre kell vigyáznom. Nem az unokaöcsémre vagy a mások gyerekeire átmenetileg, hanem a sajátunkra. Ezt nem tuszkolhatom be az autóba egy rövid cirkusz után, hogy „nem kötöm be magam, mert tatánál sem kell”, nem vehetem le róla a gondom egy rövid utazás végén. Ez a valaki majd ott lesz velem teljes naphosszat. Alólítólág ez azért is jó lesz majd, mert nem lesz időm pánikrohamra.

Amikor a teszten megláttam a dupla csíkot, éppen Skype-on beszélünk, és csak annyit bírtam kérdezni: „A tied?” A férfiak általában ilyenkor kivétel nélkül csak hülyeségeket kérdeznek. Aztán elöntött egy furcsa boldogság, olyan, mint amikor beletaposol a gázpedálba és nincs vetélytárs. Ott voltam, amikor megszületett a fiam. Szerintem ez a pillanat ugyanolyan intim, mint amikor megfogam a gyerek. Akkor is együtt voltunk, most is együtt kellett lennünk. Ez a közös dolgunk, nem akartam magukra hagyni őket. Persze, kicsit félttem, hogy milyen lesz, és mit tudok én ott segíteni. Végül olyan együttérző technikus voltam, vizet adtam, borogatást tettem. Betti nagyon ügyes volt! Mindenki rendes volt velünk, pedig félttem attól, hogy a kórházban is úgy fognak kezelni, mint mindenki kedves bohócát. Azt mondták, mi tök normálisak voltunk, nem hisztiztünk, nem követelőztünk.

Amióta Miksa megszületett, nem érdekelnek a hétköznapi dolgok. Felment az üzemanyag ára, na és? Vagy hogy mit mondtak a kisvárdai fesztiválon az előadásunkról. A szülés egy nap volt az életünkben. Ami utána jött, na, az a nehéz. Hazamész, a gyerek sír, az anyja sír, te meg éhes vagy, és nem mered megmondani. Kérdezed, miért sír, nem tudja. Alul össze van varrva, fent szét van rágva. Nem alusztok, az idegeitek ki vannak nyíródva. Ezek a kemény dolgok, nem az, hogy melyik orvos ügyeletes.

Kicsit úgy érzem, magát a szülést túlmisztifikáljuk, azzal viszont senki nem foglalkozik, hogy mi történik közben a férfiakkal. Hogy mi lesz az ő helye a családban a gyerek születése után.

7. Civil

Előzetes egyeztetés és interjúzás alapján megszólaltatunk egy, a városban közismert és elismert nőt, olyan személyiséget, akit elsősorban nem anyaként ismernek a városban, hanem a szakmai/ közéleti tevékenysége alapján. A rövid (5–10 perces) megszólalás során a meghívott a szüléshez, születéshez kapcsolódó saját gondolatairól, érzéseiről, tapasztalatairól beszél.

8. Amerikai

- 1: Remélem, nem lesznek amerikaiak a kórteremben.
- 2: Hát nem hiszem, hogy ez megúszható, a kórház mindig tele van amerikaiakkal.
- 3: Múltkor is, amikor beteglátogatni mentem, hemzsegett az udvar az amerikaiaktól. Ülnek a padon, és cigiznek, nem számít, mi bajuk van.
- 1: A terhések is.
- 2: Annak örülj, hogy az udvaron cigiznek! Mielőtt felújították a szüléshetet, a folyosó végére jártak, a végére. Kimentél pisilni, és mire visszamentél a gyerekekhez, tiszta füst volt a hálóinged az amerikaiaktól.
- 3: Mondjuk, ezen nem csodálkozom, elvégre a főnővér is lazán cigizik az irodájában.
- 1: Büdös amerikaiak!
- 2: Annyi gyerekük van, mint a rosta lika, mégis minden évben szülnek még egyet.
- 3: Ez a hagyomány.
- 1: Van köztük kék szemű, szőke is.
- 2: Minden amerikai tetves.
- 3: Van ott minden.
- 1: Nem számít, a kosztól úgyse látszik.
- 2: Látod, hogy élnek?
- 3: Az összes amerikai itt tengődik az utcán.
- 1: Szülnek, aztán nem nevelik fel. Amelyiknek szerencséje van, árvaházba kerül.
- 2: De nem nagyon fogadják örökbe őket.
- 3: Te beengednél a házádba egy amerikait?
- 1: A vér nem válik vízzé.
- 2: Nekik lesz, sokan meg, akik megérdemelnék, hiába próbálkoznak.
- 3: Kurva amerikaiak.
- 1: Hamar elkezdik, tizennégy évesen már szülnek.
- 2: Miért csinálják, jó ez nekik?
- 3: A gyerekpénzért.
- 1: Van más választásuk? *(Szünet)*
- 2: Nem zavarja őket, nincs egyéb dolguk.
- 3: Könnyen szülnek, azért!

- 1: Száz újszülöttből tizenkettő amerikai.
- 2: Szerintem több, csak nem merik vállalni.
- 3: Inkább magyarnak íratják.
- 1: Vajon miért? *(Szünet)*

10. Bújj, bújj, zöld ág

piros kispárnámat nem adom senkinek.
álmos vagyok, odabújok.
bújj, bújj, zöld ág.
nem eresztlem éberen se, össze vagyunk kötve.
vele eszem, vele iszom. átcsorog rajta a finom szörp.
házi szörp, piros, megtölti a hasam, megtölti a szívem.
bújj, bújj, zöld ág.
kimossa testemet, könnyű vagyok, hullámozom, lebegek.
együtt lüktetünk, ő és én.
ő is én.
bújj, bújj, zöld ág, zöld levelecske.
ő is én. kispárnám, bölcsőm, ágyásom.
bújj, bújj, zöld ág, zöld levelecske.
minden én. örök ölelésben önmagam érlelem.
bújj, bújj, zöld ág, zöld levelecske.

önmagam préselem,
tengerem örvény,
hulláma eltemet,
ő sem én, én sem én,
életem halálom,
levelem szakítom

nyitva van az aranykapu

11. Álomszülés

Bújj, bújj, zöld ág, zöld levelecske. Nagymamám énekel. Elsimítja homlokomról a csapzott haját, hűs levegőt fúj az arcomba. Fújok én is, fújta-

tok. Nézem a testem: akár egy ló. Csatakos, kemény kanca, combomon feszül és ernityed az izom, csillan a veríték.

Bújj, bújj, zöld ág, zöld levelecske. Nagymamához bújok. Itt vagyok, kicsikém, itt vagyok melletted, veled. Veletek.

Velünk. Nemsokára ketten leszünk. Sose leszek többé egyedül. Nem is én leszek az, hanem valaki más: gyermekem anyja. Itt vagyok, kicsikém, nem vagy egyedül, nagymama vigyáz rád. Nagymama vigyáz rám. Megtöröli az orrom, megfűjja a tejbeigrít, fogja a kezem, amikor végigmegyek a szegélykövön. Félresimítja a hajamat, enged a tenyerébe bújnom, bújj, bújj, zöld ág, zöld levelecske, bőre olyan puha, amilyen csak az öregeknek és a csecsemőknek lehet. Ölel és ringat, együtt ringunk, ringatjuk át az életbe gyermekem. Nagymama vigyáz rám.

Nagymamára vigyáztam. A kezét fogtam, pedig a lelkét akartam kísérni. Hogy ne fájjon az út, ha már menni kell. Tudom, hogy nincs itt, ő már meghalt, és ezt az egészet csak álmodom.

Kislányom elindul, tétován, merészen, mint gyermek a szegélykövön. Két bizonytalan lépés előre, egy hőkkenés hátra. Nagymama fogja a kezem. Bújj, bújj, zöld ág, zöld levelecske, nyitva van az aranykapu, hadd bújjanak rajta. Combom közt érzem, karomba veszem. Nagymama kisimítja a fekete tincseket a mázas arcból. Az ő szeme néz vissza rám.

12. CHECK IN

NŐ: Ká Vé...

KÓRHÁZI DOLGOZÓ: Majd holnap, kedves, ha fel tud kelni! De inkább ne, bekerül a tejbe, nem fog aludni a kicsi. A számot mondja!

NŐ: 064913, de KV, Kovászna.

KÓRHÁZI DOLGOZÓ: Nem idevalósi? Akkor ugye van igazolása? Mert ha nem, akkor nem tudjuk elszámolni, tőlünk is kéri a könyvelőség, szóval jobb, ha mindenki oda megy, ahová tartozik. Mondja még egyszer a számot.

NŐ: 064913.

KÓRHÁZI DOLGOZÓ: Flotántja¹ van-e? Annak a címét mondja!

NŐ: Kórház utca 2. szám.

KÓRHÁZI DOLGOZÓ: Jó közel ide! El se hozza a taxi.

¹ Ideiglenes lakcím.

BELSŐ HANG: Dehogynem, nyolcvannal hozott fel a dombra, amikor meghallotta, hogy szülők. (Úgy jött, mint Travolta a *Nicsak, ki beszél*ben.) Biztos attól félt, megszülnék a hátsó ülésen.

KÓRHÁZI DOLGOZÓ: Mikor született? Végzettsége? Hol dolgozik? Férje neve? Legközelebbi hozzátartozója neve? Telefonszáma? Utolsó menstruáció? Hányadik hét? Első gyerek?

B. H.: Első és szerintem utolsó...

KÓRHÁZI DOLGOZÓ: Járt vizsgálatokra? Orvosa neve? (Jobb lett volna...) Baba neve? Hehe, csak vicceltem, azt majd később, meg ne mondja! Pü-pü-pü, babonából.

KOZMA: Nagyon kretén, ha ezt én csinálom, ebből az fog kijönni, hogy ezek a kórházban mind ilyen vadállatok. Bocs, de nekem csak ez a két figurám van, a bohóc meg a vadállat. Gyere, Csilla, cseréljünk!

CSILLA: Rendben, de ne az én szerepemet vedd át, mert akkor azt fogják hinni, hogy a férje vagy. Inkább legyél te a szülő Nő, azt könnyebb megérteni, Julcsi meg legyen a Belső Hang. (*A szerepcsere után előlről kezdik a jelenetet.*)

Fájás van? Víz elment?

BELSŐ HANG: Igen, itt van az egész a cipőmben. Szólnom kell Öcsinek, hogy akassza ki a teraszra, és tegyen bele kaptafát, nehogy összezsugorodjon száradás közben. Vajon bűdös lesz tőle? Most nem az. Elég jó szaga van. Hát ilyen szag van odabenn. Ha a babám is ilyen lesz, egész nap szagolgatni fogom. Barackos. De nem olyan tusfürdősen. Nem tudom, sose éreztem ilyen szagot. Pláne nem a lábam között.

KÓRHÁZI DOLGOZÓ: Oda feküdjön fel, és jól tolja előre a fenekét.

NŐ: Hoztam borotvát, mindjárt előveszem.

KÓRHÁZI DOLGOZÓ: Most cseréltem ki, maga az első, akin használjuk, ne féljen.

BELSŐ HANG: Mégis jobb lett volna otthon elintézni. Ki a francot kértem volna meg rá? Akkora a hasam, magamnak nem látom. A szalonban biztos megcsinálták volna. Jó napot kívánok, felül dauer, alul nullás! Nagyon kapar. Serceg, ahogy húzza a bőrömön, éget. Viszketni fog, amikor nőni kezd, de nem nyúlok hozzá. Lesz ott egy nagy vágás is, nem akarom tapogatni. Ha nem tapogatom, olyan, mintha nem is volna. Hátha nem is lesz. De lesz, mindenki elmondta, hogy az lesz, az mindig van. Vettem Firstöt, azzal kell borogatni, azt mondta Zsuzsi. Jó drága. De ha kicsattog a baba feneke, arra is jó lesz, Zsuzsi mondta. Vajon tényleg belém lát, mikor így szét vagyok? Mint a bécsi kapu.

KÓRHÁZI DOLGOZÓ: Most meleget fog érezni, lazítsa el a fenekét, aztán jól szorítsa össze!

NŐ: Vajon lehetne, hogy ne legyen beöntés? Most az egyszer?

KÓRHÁZI DOLGOZÓ: Azt muszáj, kedves, nehogy összemocskolja majd a babáját.

NŐ: De nem mindenhol csinálják, külföldön már nem, azt olvastam az Egészségügyi Világszervezet honlapján...

KÓRHÁZI DOLGOZÓ: Mi így csináljuk, amióta itt dolgozom, és még senkinek se lett baja tőle. Hogy máshol mit csinálnak, nem tudom, láttam én is a hírekben olyan házi szülést, de nálunk tisztaság van, ez kórház, 21. század! Ugye nem akar rácsinálni a doktor úr köpenyére, amikor mondja, hogy nyomjon. Na ne féljen, csak egy kicsit furcsa, de nem fáj. Ellazít... és megtart. Ügyes. Ugye hozott vécépapírt?

BELSŐ HANG: Amikor Budapesten voltam ösztöndíjjal, az albérletben a szomszéd nő otthon szült. Átjött egy este a férje, elnézést kért, meg hogy ne ijedjünk meg, ha szokatlan hangoskodást hallunk, a felesége így szokott szülni. Egymásra nyílt a vécéink ablaka. Becsuktam. Vajon ő kapott beöntést? Nem kérdeztem meg. Még szép, hogy nem, nem is tudtam ilyeneket huszonegy évesen. Azért vittem másnap virágot meg sütit, azt biztosan szeretik. Mármint az anya, nem a gyerek. Nagyon meleg volt náluk, de egyébként semmi különös. Csak a barackillat, pedig március volt.

11. Jó szülés

Kiscsoportos beszélgetés a nézőkkel: az előbb látott nőnek a jelenet folytatásában megszületett a gyereke, és pozitív szülésélménye volt. Találjuk ki közösen az ő szüléstörténetét!

VAN, AKI ÉRTÉKELI, HOGY ŐSZINTE VOLTÁL . . .

BESZÉLGETÉS FODOR RÉKA SZÍNMIŰVÉSSZEL
SZEREPEKRŐL, SZAKMÁRÓL, RENDEZŐKRŐL,
ANYASÁGRÓL.

C. K.: Az egyetem elvégzése után mi volt az, amire visszatekintve azt mondod, hogy élményként élted meg a színpaddal, a rendezővel, a színésztársakkal kapcsolatban, ami úgy megmaradt? Ha van ilyen történet akár, ami meghatározó.

F. R.: Számomra erősen meghatározó figura a főiskolán nem Csíki András meg Keresztes Attila volt, akik az évfolyamvezető tanáraink voltak, hanem Spolarics Andrea, akivel nekünk óriási szerencsénk volt, mert Kolozsváron két évadon keresztül rengeteget foglalkozott velünk. Ő egy fantasztikusan energikus nő, aki szinte férfias energiákkal rendelkezik, férfias a szó jó értelmében. Volt benne igazán anyáskodó nőiesség is, de leginkább egy olyan nagyon keménykezű valaki volt, akivel, én úgy gondolom, nagyon nagy szerencsénk volt, mert az első két évben kézbevett minket. Olyan rendhagyó dolgokat művelt például, felszaladtatott minket a Fellegvár tetejére és onnan le, és csak utána kezdte a próbát. Ő sokkal jobban bírta, azt hiszem, akkor vagy tizenöt évvel volt idősebb, mint mi, szégyelltük is magunkat, hogy nem tudjuk tartani vele a tempót. Játszott velünk, rengeteget tanított, ő ismertetett meg Parti Nagy Lajos verseivel. Bergmannak a *Suttogások és sikolyok* című előadása vagy a *Jelenetek egy házasságból* úgy jöttek létre, hogy nagy hangsúlyt fektetett az energiákra. Azt mondta, lehetsz te akármilyen tehetséges, akármilyen szorgalmas, járhatsz beszédtechnika-órára, ha nincs energiád a színpadon.

Kisvárdán, tavaly, amikor megláttuk, *A mi osztályunkat* játszottuk. Ő nem látott minket, legalábbis engem színpadon biztos tizenkét éve, ugye mióta elment Kolozsvárról.

Számomra a legnagyobb visszaigazolás az életemben az utóbbi tíz évben, amikor ő bejött az öltözőbe az előadás után. Gajai Ágit és Tóth Tündét is tanította, mind a három lányt egy öltözőben találta. Szerintem egyiküket se látott azóta igazán játszani, és teljesen őszintén azt mondta: „Hát színészek lettetek!” És ez nekem mindennél többet ért. Mint tanár mondta ezt, az, aki látta a kezdeteket, mikor még egy lépést sem tudtunk megtenni a színpadon, és akkor látta ezt az előadást. Nekem ez a legnagyobb élményem az elmúlt években.

C. K.: Mondtad, hogy a másik meghatározó élményed az *A mi osztályunk* kapcsán volt, és azért az sem kerülheti el a figyelmemet, hogy ez a másik élményed is egy erős női személyiséghez kötődik, Anca Braduhoz. Még egy nő az életedben, ha fogalmazhatok így.

F. R.: Spolarics Andreával ugye dolgoztunk, aki hasonló Ancához, gondolom azért is tetszett annyira neki ez az előadás, stílusban nagyon hasonló, mindkettő erősen, keményen kézben tartja a dolgokat.

C. K.: Erősnek kell lennie egy nőnek? Ez így elfogadott, hogy a nőnek valamit pluszba hoznia kell a nőiessége mellé, ha közösségeket vezet, rendez?

F. R.: Igen, azt gondolom, hogy kell, a közösség megköveteli, főleg a tudást, az önbizalmat, amit át tud adni. A női lágyság el kell tűnjön, amikor rendez, mert hiteles és hihető kell legyen, és kézben kell tartania a férfiakat is. Ez férfiként könnyebb, szerintem. *A mi osztályunkban* is van hét férfi, hét erős jellem. Nem lehetett úgy rendezni, hogy jaj, most nem is tudom, akkor ide állj, oda állj, vagy... Ő tudta, mint egy sakkjátszmát, az egész előadást. És annyira jó szeme van. Ez az érdekes benne, hogy nőként a női alakokra rögtön ráért, amikor bejött, megmondta, hogy ki kit játszik, és akárhogy próbáltuk volna átalakítani a szereposztást, másképp nem működött volna. A férfiszerepeknél nem volt annyira magabiztos. Többször elolvastatta a férfiakkal a szerepet, ameddig mindenkinek megtalálta a helyét. De végül annyira megtalálta, hogy most azt veszem észre, sok előadásban mindenki „olyanos”, mint a mi osztályunkban, annyira eltalálta a szereposztást, hogy valahogy rajtuk, rajtunk maradt, és viseljük.

C. K.: Ez olyan, mint amikor a szereplő és a karakter pregnálódik az emberbe? Tehát egyszerűen átítatódik vele, és azt hordozza magában?

F. R.: Igen. De ez nagyon-nagyon kevészer fordul elő. De itt megtörtént.

C. K.: Többet kell egy női rendezőnek dolgozni, hogy egyetértsenek egy karakter megformálásában egy férfiszínésszel?

F. R.: Talán igen. Most itt úgy tűnt, igen. A nőknél érzelmi síkon nagyon szépen ráérezett mindenki lelkére. Ezt el is mondta. Áginak a karaktere az a költőiség, az, aki eleve áldozatra van ítélve, Tündének az az erős, kemény karaktere, aki végigvisz mindent, eltemeti a gyerekét, de viszi, viszi, és még mindig él, és már kilencven évig él, és akkor itt van az a lány, akit én játszottam, akinek úgy nincs is karaktere. Szörnyű így mondani, de színpadon nehéz megcsinálni. Mint a szél, ahogy viszi a levelet, olyan ő, így is jó, de aztán úgy is jó. A férfiakkal már nehezebb volt, mert ugye nincs férfilelke, ott többet kellett dolgoznia, nőként. Elég nagy hangsúlyt fektetett a férfi szereplőkre.

C. K.: Beszéljünk egy kicsit tovább a női karakterekről, de most egy másik különleges előadás kapcsán, *Az eset* kapcsán, amikor egy férfi rendezővel kerültetek szembe. A próbafolyamat során többször tapasztaltam, hogy szellemileg-lelkileg eléggé megviselten kerültetek elő a próbateremből. Te hogy élted ezt meg?

F. R.: Személy szerint én az elején borzasztóan ideges voltam. Bejöttünk a próbákra, és dobáltuk a botokat, ami fantasztikus gyakorlat végül is, de volt olyan, hogy fogtam a botot, és a sarokba dobtam, mondván, hogy én ezt már tovább nem csinálom, mert nagyon zavart, és úgy éreztem, hogy én ezt nem bírom végigcsinálni. És fura módon Sardar Tagirovski egyénisége, bölcsessége győzött. Soha nem mondta azt, hogy menj ki innen, vagy ha nem akarod csinálni, akkor ne csináld, vagy ülj le. Ellenben hang nélkül vagy egy gesztussal csak annyit mondott, vedd vissza a botot. Mindenkinek bemért, hogy milyen karakter. Érdekes volt, mert feszegette nagyon a színészet határait, szöveg nem volt, eleinte nem kaptunk szerepet, senki nem kapott szerepet. Férfiszerepeket játszottak a nők, a kocsmajelenetet például eljátszatta nőkkel, aztán meg a varrodai jelenetet eljátszatta a férfiakkal. Először butaságnak tűnt, nem igazán értettem a logikáját. Megpróbáltuk

kinyitni a szívünket, de a fura az volt, hogy egy idő után már ezt a botos történetet is kezdte élvezni az ember, vagy már nem idegesített annyira, már úgy vártam, egyszer haza is vittem a botot. Valahogy megszélídített engem mint színészt, és úgy vettem észre, hogy szinte mindenkit, aki ott volt a teremben. Nála a nemek nem számítottak, azt mondta, te embert játszol, nem játszol nőt vagy férfit. A szerepeket amikor kiosztotta, valamilyen szinten, nem mondta ki soha a nevét senkinek, csak úgy mindenkire valahogy aztán ráaggatta a szerepet, és úgy rajtunk maradt.

C. K.: Mi az, amit megtanultál másképp látni?

F. R.: Volt egy olyan próba, amikor a gyerekemnek negyvenfokos láza volt, rossz kedvem volt, én nem voltam boldog egyáltalán. Tényleg, bejöttünk, leültünk, megint kezdődött előlről mindig a kísérletezés, késő volt, nem volt kedvem, boldog se voltam, és abban a pillanatban kellett kezdem a szöveget, hogy én milyen boldog vagyok. Három mondat után mondtam, hogy én ezt nem tudom, én nem vagyok boldog, és akkor nem akarom ezt játszani, nem tudom, én nem tudok boldog lenni, amikor ő akarja. Ekkor megkérdezte: „De mitől lennél boldog?” Mondtam, ha elmennék innen. „Hát akkor játszd azt, hogy el akarsz menni innen, nem akarsz itt lenni velünk, és ez boldoggá tesz.” Attól kezdve, mikor megkezdődött az előadás, mindig arra az elvágódásra gondoltam, nagyon szépen azt a pillanatot becsempészte a szívembe, mindig az elvágódás jött abban a percben, hogy az hozná meg a boldogságot, valami szépet képzeltem el, és ez nagyon meghatározó volt. Egy érdekes eset történt még, az ügyelővel üzentem, hogy mondjuk össze a szöveget. Mi már untuk a szöveget, ő késett, épp az államvizsga-dolgozatát írta, és elég sokat késett. Ez egy vasárnap délelőtti próbán történt, késett két órát, mert elaludt. Mindenki ideges volt, nem mondtuk össze a szöveget. Mikor megérkezett Sardar, nagyon mérges volt, de nem mutatta, csak látszott, hogy borzasztóan rosszul esik neki, hogy nem mondtuk össze a szöveget. Akkor azt kérte, hogy vegyen mindenki egy széket, és menjünk ki az udvarra. Leültetett minket körbe, és mondta, hogy hunyjuk be a szemünket. Visszavezetett minket egy gyerekkori emlékhöz, egy olyan emlékhöz a gyerekkorból, ami borzasztóan meghatározó valamilyen szempontból. Láttuk, kivel voltunk, hol voltunk, mibe voltunk felöltözve, milyen volt az illat, mit éreztünk, milyen idő volt, milyen évszak. A végén a körbeültetett székeken, a meditáció végén azt kérte, hogy engedjük el ezt az emléket, és kiáltunk utána, hogy ne menjen még el, mon-

danom sem kell, mindenki sírt. És amikor befejezte, azt mondta, most próbálhatunk. Ki tudta írítani, és tudta, merre vezesse a színészember lelkét. Nem úgy kezdtünk el próbálni, hogy a fene egye meg, nem jött Sardar, mert elaludt. Mágikus pillanatok voltak ezek, ritkán esik meg egy színész életében. Apukámnak volt röviddel ezután a születésnapja, nekem meg pont édesapám jutott eszembe, azzal a képpel, amikor mi mindig együtt síeltünk és barkochbáztunk a sífelvonón. És azt írtam neki akkor, a születésnapjára, leírtam neki ezt az emléket, és ez volt a legszebb ajándék, amit adhattam neki. Valami olyat hozott elő belőlem, amire már évek óta nem gondoltam. Sardar ettől különleges.

C. K.: Van-e olyan emléked, rendezőkkel kapcsolatban, hogy olyat kellett megcsinálnod, amit nem akartál? Hogy úgy érezted, használva vagy, használva van a tested indokolatlanul.

F. R.: Nem nagyon volt. Olyankor volt probléma, mikor úgy éreztem, hogy nem talál a szerep a jellememmel. Lehet, hogy ezt egy jó irányítással túl lehet lépni, de általában olyan rendezők voltak, akikkel meg lehetett beszélni, ha valami tényleg nem tetszett, vagy annyira kényelmetlen volt, hogy nem szeretném csinálni. Igazán le se vetkőztettek. A gőzben előadásban ott ugye voltak olyan jelenetek, amikor le kellett vetkőzni, de indokolt volt. Nem éreztem öncélúnak egyáltalán, és a közönség is, aki látta, soha nem azt mondta. Valóban tetszett nekik, és úgy érezték, hogy ez úgy helyénvaló.

C. K.: Szívesebben dolgozol női rendezővel, mint férfival? Vagy ez egyáltalán nem számít? Vagy vannak-e olyan műfajok, amikről úgy gondolsz, hogy mégiscsak egy férfi rendező jobban meg tudna csinálni?

F. R.: Inkább a tudás számít, meg az, hogy precízen el tudja mondani a színésznek, hogy mit szeretne tőle látni. Ő kell tudja, hogyan szeretné az előadást megformálni, meg milyen karaktereket szeretne benne. Beugrottam a Csiki Gergely *Buborékok* előadásba, Novák Eszter rendezte, aki ugye nő, és annyira jól utasított, hogy nagyon jól alakult a beugrás. A nemek ettől függetlenül nem számítanak, tehát ugyanolyan jó komédiát rendezhet egy nő, mint egy férfi. Nem látok különbséget.

C. K.: *A mi osztályunkat* vagy *Az esetet* ha figyelembe vesszük, szerinted a női test vagy a férfitest kiszolgáltatottabb a két darabban, hogy érzed?

F. R.: A női test kiszolgáltatottabb. A férfiak valahogy könnyebben elfogadják a dolgot. Szotyori is levetkőzik, megmutatja a szép férfitestét, a nők mondják, hogy bár ne is venné vissza az ingét, de azért a nők esetében a nézők úgy felszisszennek, én ezt így vettem észre. Jobban elfogadják a férfi meztelenségét, és igen, a női test az szerintem kiszolgáltatottabb. De, ha működik, ha tényleg helyén van, például *Az esetben* is abszolút helyén van, amikor ott összekapok Kovács Enikővel, és verjük egymást. Ott nem zavaró, még közlőről sem.

C. K.: Ott ütitek egymást, rendesen? Ezt így kérte Sardar?

F. R.: Igen, igen. Így kérte. Előfordult, annyira belelendülünk, hogy szegény Enikő azt mondja, könyörgöm, csak a hajamat ne húzd ennyire, mert a kezekben marad az egész.

C. K.: Ettől hiteles. Közlőről azért nehezebb csak látszatokat kelteni.

F. R.: Persze, csak úgy működik. Főleg ilyen közlőről, de távolról is, nem lehet hazudni.

Tehát azt vagy érzed, vagy nem. Nagyon nehéz, igen, hiszen belemerőnő a dolog.

C. K.: Most várod a második gyermekedet, és olvasgattam pár interjút színházi szakemberekkel, s a visszatérő kérdés: a család és a gyerekvállalás mennyire tudja egy nő pályáját befolyásolni. És olyan kifejezéseket is használtak, hogy „a család egy fogyatékoság”. Te már vállaltál egy gyereket, és vissza tudtál úgy térni a pályára, hogy rövid idő alatt újra bele tudtad dolgozni magad a környezetbe, és nagyon szépen folytattad ott, ahol abbahagytad. Most újra gyereket vállalsz, és ez a pörgősség, amiből ha nem is kellett visszavenni, de kezelni kellett. Hogy állsz most ezzel?

F. R.: Férjemmel szerettünk volna még egy gyereket. A fiammal otthon ültem két évig, de most már nem így gondolom, most egy évig szeretnék csupán otthon maradni, vissza szeretnék jönni minél hamarabb, mert az idő, így negyven felé, sürget. Főleg most, hogy könnyen, egy próbával behelyettesíthető bárki, ha nem is lesz pont ugyanolyan, de helyettesíthető.

Úgy tervezem, jövőre visszaveszem a szerepeimet. Nem könnyű döntés, és valóban, ez a „fogyatékoság”, ha nem is negatív szó, de valamelyest a mozgás szabadságát elveszíted, kicsit visszafogja az embert, valóban, a család. De van rá példa, hogy ugye, a kolléganőnek négy gyereke van, és mégis szárnyal és rengeteget dolgozik. Dobos Imre felesége mondott egy nagyon jó dolgot, sosem felejttem el: „Drágám, a színésznőknek sokkal nehezebb, mint a színészeknek. Az én férjem hazajön próbáról, én kiteszem elé az ebédet, a levest, a másodikat, csendben vagyok, ameddig pihen, összemondom vele a szöveget, este várom vacsorával, lefekszik, kimosom a ruháit, kivasalom az ingét. De te ezt mind meg kell csinálnod, és azonkívül azt is, amit a férjem a színpadon.” A színésznő két terepen ugyanúgy helyt kell álljon. Ez valóban így van, mert ugyanúgy szükség van rá mindkét helyen. És nem érdekli a közönséget, hogy a gyereked éppen beteg, de nem is szabad érdekelje, ezt valahogy el kell titkolni. Kivéve, ha Sardar rendez, mert akkor elmondhatod neki ugye, rögtön csinál belőle egy jó technikát meg egy jó megoldást. És még értékeli is, hogy őszinte voltál.

Nagyvárad, 2016. június 6.

————— José Rivera

FELHŐJÁTÉK

Fordította: Biró Réka, Pálffy Zsófi, Potozky László, Sugó Erzsébet.
Kurátor: Albert Mária.

A fordítás a Marosvásárhelyi Művészeti Egyetem és a New York-i Lark Play Development által szervezett Nemzetközi Drámaíró Tábor 2014-es kiadására készült.

Los Angeles. Éjszaka. Üres színpadon a következők: LEBEGŐ ÁGY a színpad fölött, kissé ferdén, a fejtámasz része magasabb, mint az ágy vége. Elöl ÜVEGFAL. Víz csordogál rajta. Autóbuszmegállót jelképez viharban. Az üveg-fal mellett egymástól néhány lépésre két MIKROFON, állványokon.

PROLÓGUS

A prolóógus bolerozenével kezdődik: Los Panchos „Por El Amor De Una Mujer”.

CELESTINA DEL SOL a buszmegállóban áll. Eső hangja. Celestina csuromvizés. Kezében kisebb bevásárlószatyor. Lenge kismamaruha van rajta; reszket. Kimerült, mintha napok óta gyalogolna. Lehetetlen megállapítani a korát. Lehetetlen megállapítani, hogy gazdag-e vagy szegény. Nagyon, nagyon várandós.

Miközben a bolero szól, Celestina stoppolásra emeli a kezét, de mintha ma este nem volna forgalom Los Angelesben. Zsebéből sós kekszet vesz elő, möhön eszi, minden kis falatkát élvez. Autófényei pásztázzák végig Celestinát. Magasabbra emeli a kezét. A fények továbbhaladnak. Csalódottan Celestina újabb kekszet vesz elő.

Várjuk, hogy véget érjen vagy elhalkuljon a bolero.

Pillanatnyi csend, majd újabb autófényei jelennek meg Celestinán. Ezúttal megállnak rajta. Várakozva felemeli a hüvelykujját. Rádudálnak, ő boldogan ellép a faltól, és az egyik mikrofonhoz megy.

A mikrofonokat hirtelen vörös fény önti el.

ANÍBAL DE LA LUNA belép, és a másik mikrofonhoz megy. Aníbal 30 körüli, kellemes megjelenésű férfi, az American Airlines földi személyzetének

egyenruháját viseli. Aníbal és Celestina a mikrofonok előtt játssza a következő jelenetet. Egy pillanatig sem tesznek úgy, mintha autóban volnának. A Prológus alatt Aníbal Los Angeles-i Echo Park-béli házáat rendezik be. A díszletezés pont annyit tart, mint a prológus.

CELESTINA *(reszket)*: Hálásan köszönöm.

ANÍBAL: Jézusom, csuromvizes! Van egy dzseki a hátsó ülésen.

CELESTINA *(felveszi a dzsekit)*: Köszönöm.

Rövid szünet.

ANÍBAL: Nem hiszem el, hogy valaki kint áll ebben az özönvízben. Azt mondják, az évszázad vihara.

CELESTINA: Hol vagytok?

ANÍBAL: Los Angelesben.

CELESTINA *(zavartan)*: Los Angelesben?

ANÍBAL: A Virgil és Santa Monica sarkán.

CELESTINA *(semmit sem jelent neki)*: Ó!

Celestina hallgat. Simogatja a pocakját, és előre bámul. Hallgatása kissé nyugtalanítja Aníbalt.

ANÍBAL: Láttál már ilyen esőt L. A.-ben? Coño! Dühöngő árvíz Fairfaxben... holttestek lebegnek a Los Angeles folyón... lezárták a repülőteret... ha ma lenne a nagy földrengés, lótnak neki, a fél város elpusztulna. Nesze neked, Los Angeles, minden sarkon egy-egy katasztrófa. *(Aníbal nevet. Celestina nem szól semmit)* Éltem New Yorkban. Mind-egyik negyedében, kivéve Staten Island-et. És Brooklynt. És Queens-t. Az a helyzet, hogy New York egyesével öli a lakóit, érted? Egy kés, egy pisztoly, verekedés a bankautomatánál, aprócska, számontartható halálok. De itt? Los Angelesben? Tömeghalál, tömegmészárlás. Egy rosszkor jött szörnyű árvíz, és százak halnak meg... a légkör elnehezedik a saját szennyeződésétől, és ezrek pusztulnak... ha a nagy földrengés eljön, százezreket fog felfalni reggelire. És az erdőtűz-szezonról még nem is beszéltem!

Celestina először néz Aníbalra.

CELESTINA: Miért nem mész vissza New Yorkba?

ANÍBAL: Viccelsz? Imádok itt élni. Itt van a házam. Az égből potyognak a kibaszottul csinos szupernők! Coño, ez nekem kell!

Celestina nem válaszol. Halkan majszol egy kekszet, elmélázik. Aníbal hosszasan nézi.

ANÍBAL: Jól vagy?

CELESTINA: A kamionos, akivel eddig jöttem, folyton a térdemet fogdos-
ta, és én sikoltoztam.

ANÍBAL: Mennyit álltál kint az esőben?

CELESTINA: Nem tudom.

ANÍBAL: Nem tudod?

CELESTINA: Nincs órám... nincs órám, nem hordok órát... nem tartom
számon az „időt”... nem jövünk ki egymással, az IDŐ meg én!

ANÍBAL (*nem érti*): Ó! Hova vihetlek?

CELESTINA: Nem tudom.

ANÍBAL: De hová stoppoltál?

CELESTINA: Sehova. Nem megyek sehova. Nem tudom, hova megyek, saj-
nálom.

ANÍBAL: Csak úgy stoppolgatsz? Hurrikán idején? Terhesen? Szórakozásból?

CELESTINA: Sokat fogsz még kérdezősködni?

ANÍBAL: Ne vigyelek kórházba? Hogy valaki megvizsgálja a gyereket.

CELESTINA: Nem! Nem! Azt ne! Nem szeretném, hogy valami orvos kér-
dezősködjön!

ANÍBAL: Talán a rendőrség...

CELESTINA: A rendőrséget ne! Kérlek! A rendőrséget ne! Nem akarok
rendőrségre menni!

ANÍBAL: Nincsenek barátaid vagy rokonaid Los Angelesben?

CELESTINA: Senki. Senkim sincs. Csak te vagy nekem.

ANÍBAL (*úgy tesz, mintha nem hallaná*): Hát, valahova csak el kell hogy vi-
gyelek, ha már az autóban ülsz...

CELESTINA: Vigyél a gyerek apjához. A gyerek apját keresem. A neve
Rodrigo Cruz. Ismered? Nagyon jóképű és aljas ember.

ANÍBAL: Nem, nem hiszem...

CELESTINA: Senki sem ismeri. Mindenkit megkérdezek. A kamionos vé-
gigjárt velem minden államot, hogy megtaláljuk Rodrigo Cruzt!

ANÍBAL: ... sajnálom...

CELESTINA: Montauk Pointből indultam: picike szoba egy házban, Pápi
turistahajókat kormányozott, valamikor régen... de elvesztettem az „idő”
fonalát... utálom ezt a szót, „idő” – de csak ez az egy szó van rá, ugye?

ANÍBAL: Coño, ezt nem értem...

CELESTINA: Részletesen le tudom írni Rodrigo Cruzt. Pápinak segített ha-
jókat javítani. A szeme óceánkék volt. A háta ráncos. De nem tudom
megmondani, hogy mikor volt ilyen, érted? Nem tudom megmonda-

ni a korát. Tudod, milyen nehéz megtalálni valakit, ha nem tudod megmondani a korát?

ANÍBAL: Hát, velem még soha nem...

CELESTINA: Az egész utazás olyan zavaros! Akkora ez az ország! Soha nem lett volna szabad elhagynom Mountauk Pointot! Biztonságban voltam otthon! Pápi és Mámi jól kitalálták nekem! Eltűntettek minden órát!

ANÍBAL *(semmit nem ért)*: Az órákat?

CELESTINA: De aludtam, amikor az a csodás gazfickó, Rodrigo Cruz a szobámba jött. És teherbe ejtett. És elment! Nézz rám! Éhezem, és eltűntem, és unom már ezeket a kibaszott vizes sós kekszeket... és elegem van a terhességből!

ANÍBAL *(aggódva)*: Nyugi...

CELESTINA: Itt már le is tehetsz, ne haragudj!

ANÍBAL: De még nem is haladtunk. Még mindig piros a lámpa.

CELESTINA *(felneéz)*: Ó! Értem.

Celestina megpróbálja visszatartani a sírást. Aníbal ránéz.

ANÍBAL: Jól vagy?

CELESTINA: Bocsság meg, nem akarlak zaklatni többet.

ANÍBAL: Én meg nem szeretném, hogy kint aludj a szabad ég alatt. Gyereket vársz.

CELESTINA: Aludtam már szabad ég alatt!

Az eső kitartóan veri az autót, míg Aníbal a lehetőségeket mérlegeli.

ANÍBAL: A fenébe, oké, figyelj ide: ha megígéred, hogy nem vagy baltás gyilkos, én is megígérem, hogy nem vagyok baltás gyilkos, jó? Ma éjjel a házamban alhatsz, jó? De csak ma, jó? Itt lakom Echo Parkban, jó?

CELESTINA: Megtehetem? Nem tehetem meg.

ANÍBAL: Megígérem, hogy nem tapogatom a térdedet, jó?

Celestina Aníbalra néz.

CELESTINA: Hogy hívnak?

ANÍBAL: Ó, bocs. Aníbal de la Luna. Örvendek.

CELESTINA: Celestina del Sol. *(Kézet nyújt. Aníbal és Celestina kézet fognak. A lány mosolyog)* Oké. Menjünk hozzád.

A lámpa zöldre vált. Fények le Aníbalról és Celestináról. A díszletezők épp befejezték Aníbal házáat. Aníbal és Celestina ki.

VÉGE A PROLÓGUSNAK

Aníbal háza a második világháború előtt épült, szerény hodály, inkább munkásosztálybéli, semmint hollywoodi. A házban sötét.

A nappali, a konyha és az aprócska étkező valójában egyetlen helyiség, ami telis-tele van érzelmes családi fotókkal és másod-, illetve harmadkézből származó bútorokkal. A nappali ajtaja az elülső verandára nyílik, egy másik pedig a fürdőszobába vezet. A falon helyenként repedések, a legutóbbi földrengés nyomai. A mosogatókagyló, a tévé, a hifitorony, a hűtőszekrény, a mikró, a videolejátszó, a kályha mind-mind működőképes. Van egy vízautomata is a konyhában, de a tartály üres. Az egész házban mindössze a gépek digitális órái világítanak. Az idő: 20:05.

Az üvegfal is be van építve a házba. A galériaágyhoz létrák vezetnek, hogy fel lehessen jutni a nappaliból.

Léptek zaja. Kulcs csördül a bejárati ajtónál. Az ajtó kinyílik. Hirtelen az összes digitális óra kialszik, majd amikor újra bekapcsolódnak, pontosan éjfél mutatnak. Az idő egész jelenet alatt 00:00.

Celestina és Aníbal a veranda felől jönnek. Mindketten bőrig ázva. Celestina most vékony bőrkabátot visel. Aníbal tízliteres teli vizespalackot cipel. A nyitott ajtón át szíriénák távoli zaja szűrődik be, melyek azonnal elhalakulnak, amint Celestina becsukja az ajtót.

ANÍBAL: Ügyelj, nehogy megbotolj!

CELESTINA: Szép ház.

ANÍBAL: Csupa kézi munka. A negyvenes évekből.

CELESTINA: Annyira régi?

ANÍBAL: Los Angelesben ez már középkornak számít.

CELESTINA (*nem érti*): Ó!

Aníbal a konyha padlójára teszi a vizespalackot, mialatt Celestina kihámozza magát az átnedvesedett kabátból. Mindketten leveszik víztől cupogó cipőiket.

ANÍBAL (*a cipőkről*): Hagyd őket bárhol!

CELESTINA (*körbenéz, mosolyog*): Ezt soha nem felejttem el, amíg élek.

ANÍBAL: Hadd kapcsoljam be a fűtést! Belövöm a villanyokat is.

Aníbal bekapcsolja a fűtést, és felkattintja a villanyokat. Aníbal Celestinára néz – most először méri végig tetőtől talpig. Sokkal nagyobb a hasa, és ő maga is sokkal szebb, mint amilyennek azelőtt látta. Celestina melegen mosolyog Aníbalra.

CELESTINA: Elképesztően szép a házad, Aníbal.

ANÍBAL: Legalább nem csuromvíz. Veled ellentétben.

Aníbal kimegy a fürdőszobába, kezében törölközővel tér vissza, odadobja Celestinának, aki megtörli vele az arcát, a kezét és a lábát.

CELESTINA: Te vagy a legkedvesebb és legszebb férfi a világon! Ez életem legboldogabb éjszakája!

ANÍBAL *(mosolyog)*: Kérsz valamit inni?

CELESTINA *(mohón)*: Vízet. Kérlek.

Aníbal kimegy a konyhába.

ANÍBAL: Szóval, érezd magad otthon. Ül le! Lazíts!

Aníbal ráhelyezi a teli palackot a vízautomatára. Az üres tartályt kiviszi a verandára: amint kinyitja az ajtót, ismét szirénák hallatszanak, amik rögtön el is némulnak, amint becsukja az ajtót. Celestina túlságosan boldog ahhoz, hogy leüljön, elkezd járkálni a házban, megvizsgálja a képeket az asztalon, a könyveket a könyvespolcokon stb.

CELESTINA: Minden olyan szép. Minden olyan rendezett.

ANÍBAL: Debbie szokott rendet rakni.

CELESTINA: Az én szobácskában Montaukban sosem volt rend. Nem volt nagy, de nekem az volt maga a világ. Szanaszét voltak a dolgaim, egymás hegyén-hátán: ruhástól aludtam, ágyban ettem, detektívregényeket olvastam, alig aludtam egy-egy szemhunyasnyit, s akkor is végig ébren álmodtam, olyan terveket szőttem, amik sosem valósultak meg, néztem az érkező viharokat, nevettem a hold idegbajos fázisain, hallgattam, ahogy a csillagok végigkarcolják az eget, táncoltam, bolerokat énekeltem, szeretkeztem önmagammal újból és újból, teljes életem egyetlen szobában!

Celestina nevet, miközben átöleli önmagát, és táncikál egy keveset a szobában.

ANÍBAL *(rápillant)*: Kérsz egy quesadillát?

CELESTINA: És az anyukám meg az apukám olyan sokat dolgoztak értem. Olyan nagyon szerettek engem. Azt hitték, hogy el vagyok átkozva. Komolyan. Mindent a megfelelő helyre tettek nekem.

Aníbal hosszasan nézi Celestinát, nem nagyon tudja hová tenni a hallottakat.

ANÍBAL: A szüleid azt hitték, el vagy átkozva?

CELESTINA: Ja. Meghaltak. Jólesne egy quesadilla.

ANÍBAL: Várj csak!

CELESTINA: Pápi mindig keresztet vetett, ha rám nézett. Mámi nem volt hajlandó szoptatni. Tizenennyolc Jézus-szobrot tartottak a szobámban!

ANÍBAL: Várj csak! Miért éltél te egyetlen szobában?

Celestina Aníbalra néz, látja a döbbenetét. Nevet.

CELESTINA: Nem vagyok őrült. Hé! Nincs mitől félned, idegen. Csak nehezen tudok elmesélni egy történetet. Összefüggően.

ANÍBAL *(a babát félti)*: Csak nyugodj meg! Mindkettőtök érdekében.

CELESTINA *(megérinti a hasát)*: Biztos ez a baba is azt hiszi, hogy őrült vagyok!

ANÍBAL: De én nem hiszem.

CELESTINA: Vajon mit hall? Úristen! Ez a baba biztosan hallotta, amit azzal a kamionossal beszéltem. Hogy annak milyen mocskos szája volt! Undorító, ronda ember!

Celestina hirtelen fájdalmasan kétrét görnyed. Aníbal odamegy hozzá, és megfogja a kezét.

ANÍBAL: Celestina, kérlek... esetleg ha... ha leülnél, én sokkal jobban érezném magam...

CELESTINA *(fájdalmasan)*: Miért?

ANÍBAL: Mert ha felizgatod magad, akkor... úgy értem, nem szeretném, ha összevissza szülnéd a padlómat ma este...

CELESTINA: És a padlód olyan tiszta!

ANÍBAL: Igen... Úgy értem, vagyis, coño, ugye nem ma este kell szülnöd?

CELESTINA *(a fájdalom enyhülében)*: Nem tudom.

ANÍBAL: Nem tudod?

A fájdalom szűnik, és Celestina újból felegyenesedik. Úgy mosolyog, mint ha semmi sem történt volna.

CELESTINA: Nem hiszem.

ANÍBAL: Várj csak! Mennyire vagy terhes? Pontosan.

CELESTINA *(védekezve)*: Hogy érted?

ANÍBAL: Hányadik hónapban vagy?

CELESTINA: Nem nagyon vagyok biztos benne.

ANÍBAL: Nem vagy biztos benne?

CELESTINA: Ez a legmelegebb, legelbűvölőbb ház, amiben valaha...

ANÍBAL: Várj! Szokás tudni, hogy hányadik hónapban vagy, nem? Mint ahogy azt is, hogy hány éves vagy?

CELESTINA: De... de az... de nem jó megkérdezni egy nőtől, hány éves, mert nem biztos, hogy tetszeni fog, amit hallasz! *(Mosolyog)* Megkaphatom a vizemet?

Aníbal ránéz Celestinára, majd odamegy a vízautomatához, és egy nagy pohár vizet tölt Celestinának. Odaadja. Celestina egy hajtásra kiissza a poharat, szinte megfullad, mintha réges-rég nem ivott volna vizet. Aztán

maga elé tartja az üres poharat: még kér. Amint Aníbal elveszi a poharat, és elindul, hogy újratöltse, Celestina észrevesz egy bekeretezett képet az asztalon, ami egy fiatal nőt ábrázol.

CELESTINA: Szóval sok kibaszottul csinos szupernő van az életedben, Aníbal?

Aníbal odaadja Celestinának a vizet.

ANÍBAL *(a fényképre utalva)*: Hát nem. Vagyis egy. Ez az egy.

CELESTINA: Szép.

ANÍBAL: Ó Debbie.

Celestina hosszasan bámulja a fényképet. Aníbal arra vár, hogy végre megszólaljon.

ANÍBAL: Most az irodájában van. Gyakran alszik ott. A Disney-nek dolgozik. Telefonokra válaszol. Gyönyörű. Ő is Puerto Ricó-i de megváltoztatta a nevét Epifania Niguayona Gonzalezről Debbie Shapírra. Mégsem tisztelik. Ő azt hiszi, hogy igen. De csak áltatja magát. Tudom. Ismerem a pasasokat. Tudom, milyen az, amikor egy pasasnak pinán jár az esze, és a Disney-nél minden pasasnak pinán jár az esze. Debbie szerint az eszéért értékelik. De nem fogják igazgatóvá előléptetni, hiába reméli. Recepciós lesz egészen harmincéves koráig, akkor szépen kirúgják, és felvesznek helyette egy fiatalabb, szebb és fehérebb latino lányt.

CELESTINA: Nem fog megharagudni, hogy itt vagyok?

ANÍBAL: Marhára idegesítené, de terhes vagy. Deb nem hisz a nemek közötti barátságban, ő a nemek közötti nemiségben hisz. Mivel terhes vagy, nem jelentesz veszélyt.

CELESTINA *(meglepve)*: Biztonságban vagyok?

ANÍBAL: Azt hiszem.

Celestina leteszi a fényképet, kiüssza a poharat, Aníbalra néz.

CELESTINA: Te miben hiszel? A szexben vagy a barátságban?

ANÍBAL: Én abban hiszek, hogy a nemek közötti barátság nemcsak lehetséges, hanem javallott is. Átláthatóbbá tesz mindent. Viszont én nem a filmiparban dolgozom. Bőröndöket pakolok a reptéren. Abban a melóban nincs szex.

CELESTINA *(döbbenten)*: Semennyi?

Szünet. Aníbal nem biztos benne, milyen messze akar menni ezzel a beszélgetéssel, de van valami különleges Celestinában. Nem tehet róla, muszáj megnyílnia.

ANÍBAL: Legfeljebb olyankor... Van, hogy néha felnézek egy New York-ba induló repülőre, és néha sikerül elkapnom egy nő pillantását, aki az ablak mellett ül az első osztályon. És ő álmodozva lenéz rám, talán fél a repüléstől, és arra gondol, hogy ezek élete utolsó percei, és vajon úgy élt-e, ahogy kell, eléggé merész volt-e, eleget evett-e. És körülötte már mindenkit halottnak lát... És a lezuhanástól való félelem előhívja benne az összes elfojtott szexuális vágyat, és egészen felizgul a saját képzelgésétől. És itt vagyunk mi ketten, egy villanásnyira találkozók a tekintetünk, és egyből szeme lesz annak az arctalan férfinak az álmaiból... sugárzó szemek, Puerto Ricó-i szemek, az én szemem, Celestina.

Rövid hallgatás. Celestina odalép Aníbalhoz. Közel húzódik hozzá, olyanynyira közel, hogy hatalmas pocakjával finoman hozzáér Aníbalhoz, majd a szemébe néz. Aníbal kissé ideges lesz.

ANÍBAL: Mit csinálsz?

CELESTINA: Megnézhetem?

ANÍBAL: Hogy megnézheted-e? Mit? Mit akarsz?

CELESTINA: Azt a sugárzó Puerto Ricó-i szemed, Aníbal, megnézhetem?

ANÍBAL (*idegesen*): Miért? Nem.

CELESTINA: Csak. Engedd!

ANÍBAL: Coño, én jóhiszeműen hoztalak ide, na. Mert, hogy nem vagy gyilkos. Pszichopata. Vagy valami hipnotizáló, vérszívó szcientológus...
Celestina mélyen Aníbal szemébe néz.

CELESTINA: Egyfolytában a szexen jár az eszem, pedig csak egy szeretőm volt egész életemben, és az is csak egyszer. Rodrigo Cruz. De szinte kettő lett. Az a szemét kamionos, aki egyfolytában a térdemet fogdosta. De elszaladtam előle, ki, egyenesen az esőbe. De még tőle sem múlt el a véget nem érő álmodozásom a szexről: Rodrigo ráncos hátáról, a lábam körbefonva az arca körül... ez a megszállottság... ez a dagály, ami akkor kezdődött, amikor még fiatalabb voltam, amikor abban az egy szobáskában éltem. Amikor Pápi biciklit hozott nekem, hogy végre másvalamin is gondolkozhassak, mint a testemen, és egy szép napon még azt is megengedték, hogy körbe-körbe kerekedjek a ház körül, mert az én Pápi azt akarta, hogy megtanuljak számolni, hogy számoljak, újra és újra és újra. Azt mondta, így majd megértem az idő természetét, és én próbáltam és próbáltam, én tényleg igyekeztem, de nem tanultam semmit sem, egyszerűen csak hálás voltam azért, hogy kint lehetek. (*Szünet*) Aztán Pápi felvette Rodrigót dolgozni a hajójára, a Celestinára. Az ablakból bámultam őt, ahogy dolgozott.

Gyönyörű volt. Azon gondolkoztam, vajon szerelmes vagyok-e? És ő visszanézett rám és bámult és a haja olyan hosszú volt, és fekete. És én azon gondolkoztam, vajon így néz ki a szerelem? És nem tudom, hány év telt el... Azt a szót akkoriban, hogy évek, nem ismertem. Az úton tanultam meg, amikor a kamionos egy csomó új szót tanított nekem, mint például évek és most és tegnap és perc és évszázad... és biztosan évek voltak... mert az évek hosszabbak, mint a napok, ezt megtanultam... és Rodrigo haja hosszú volt, és szürke, és ő belopózott a szobámba, és mocskos dolgokat csinált velem, és otthagyt... és a szüleim meghaltak a másik szobában, és én kimentem, mert olyan csend lett a házban, és ott voltak abban a kicsi ágyukban, fogták egymás kezét, a zöld takaró félig fedte a ráncos testüket, meztelenek voltak és sápadtak és hosszú, szürke haj borította őket, és nagyon, nagyon halottak voltak. Akkor az egyszer hagytam abba a szexről való álmodozást, amikor felhívtam a rendőrséget, és megmondtam nekik, hogy Mami és Pápi meghaltak, aztán felöltöztem, és elvesztettem az időérzékemet, és megijedtem és kiszaladtam az esőbe, mert biztos voltam benne, hogy engem hibáztatnának, és amíg a szobámban üldögéltem végtelen hosszsan, addig nem nagyon tanultam semmit, de azt tudtam a detektívregényeimből, hogy amikor valaki meghal, akkor kijön a rendőrség, és elvisz és megöl egy villamosszékkal. Akkor vettem a nyakamba az utat, terhesen, Rodrigo Cruzt keresve, dühösen és izgatottan, mert ő volt az egyetlen ember, akivel valaha szexeltem, és egyfolytában a szexre gondolok Rodrigóval, és szeretem azt a szót, hogy szex, és ha tehetném, egész nap csak basznék, basznék és basznék!

Aníbal vadul, gyorsan megcsókolja Celestinát. Celestina zihál. Aníbal elfordul.

ANÍBAL: Hadd készítsem el azt a quesadillát!

Aníbal gyorsan bekapcsolja a sütőt, és foglalatосkodni kezd a konyhában.

CELESTINA: Mennem kéne.

Celestina a bejárati ajtó felé indul.

ANÍBAL: Nem akarom, hogy elmenj.

CELESTINA: Nem tartasz furcsának?

ANÍBAL: Furcsának tartalak. De nem akarom, hogy elmenj.

CELESTINA: De nem tudom, mennyi ideje vagyok itt. Lehet, hogy túl sok ideje vagyok itt! Mennem kéne!

ANÍBAL *(a csókról)*: Ne haragudj az előbbiért! Nem szoktam ilyesmit csinálni.

CELESTINA: Vajon csak percek óta vagyok itt? Vagy napok óta? Francba!

Tudtam, hogy ez lesz!

ANÍBAL: Maximum fél órája! Húsz perce. Nem napok óta.

CELESTINA: Biztos vagy benne?

Aníbal ránéz az órájára.

ANÍBAL: Megállt az óráám.

CELESTINA (*tudta, hogy ez fog történni*): Tényleg mennem kell, mielőtt még Rodrigóból felismerhetetlen öregember lesz, és meghal!

Aníbal végignézi a digitális órákon, mind 00:00-t pillognak.

ANÍBAL: Megálltak az órák...

Celestina hozzálát, hogy felhúzza a cipőjét, és felvegye az átnedvesedett kabátját.

CELESTINA: Nem késhetem le az alkalmat, hogy ez a mocsok gazember jóvátegye, amit velem művelt.

Celestina az ajtóhoz megy, kinyitja. Szirénák. Aníbal karon ragadja, és nem engedi, hogy elszaladjon.

ANÍBAL: Celestina, várj egy pillanatig...

CELESTINA: Nem tudok várni *egy pillanatig*... Nem értem, mit mondasz!

ANÍBAL: Csak pár perce vagy itt. Csak percek óta. Holnap reggel, amikor feljön a nap, csak egy pár órája leszel itt.

Szünet. Celestina Aníbalra néz.

CELESTINA: Órák? Az sok?

ANÍBAL: Coño... Azt hiszem, valami történt veled, Celestina, valami trauma, nem nagyon értelek...

CELESTINA (*megsértődve*): Nem ment el az eszem.

ANÍBAL: Kérlek! Vacsorázz itt! Aludj egyet a kanapén! Holnap reggelizünk egy nagyot, és adok neked pénzt. Elviszlek, ahová csak akarsz, oké?

Aníbal kimegy a konyhába, és újabb pohár vizet hoz. Odanyújtja Celestinának, aki még mindig szomjas, ezért visszajön az ajtóból, és elveszi a poharat.

CELESTINA: Aníbal, a szépséged lenyűgöző.

Aníbal becsukja az ajtót. A szirénák elnémulnak. Celestina leveszi a cipőjét és a kabátot. Miközben végig a vizet ivó Celestinát figyeli, Aníbal kimegy a konyhába, kinyitja a hűtőt, tortillát, sajtot, szószoikat vesz elő. Vacsorakészítés közben sem tudja levenni a szemét Celestináról, csodálattal bámulja.

ANÍBAL: Ki vagy te, Celestina?

Celestina elmosolyodik az elkerülhetetlen kérdés hallatán, aztán elgondolkodik egy pillanatra. Hozzálát megteríteni az asztalt, mialatt Aníbal a forró sütőre teszi a tortillákat és a sajtot.

CELESTINA: Hogy érzed az időt, Aníbal? *(Aníbal egy pillanatra ránéz.)* A testedben? Érzed, nem? Ahogy megszorítja a szívizmaidat. Ahogy megpiszkálja az agysejtjeidet. Néhányat kikapcsol, néhányat be. Ilyen érzés az idő? És hol van az idő? Mi az idő szerve? A szív? Vagy a hátgerinc, az az ezüstsínű ideg és emlékvizesés? Ott bent van az idő? Vagy az ivarmirigyekben? Van az időnek hangja? Milyen harangjáték, milyen húrok virtuóz vibrálása kíséri az idő múlását? Vajon kék? Vajon olyan íze van, mint a sült húsnak? Talán meg is tudod baszni? Vagy az idő csak egy láthatatlan tehervonat, ami nap mint nap átmegegy rajtad... és kisebbnél kisebb darabokra tör... olyan kicsi darabokra, hogy már nem is tudod magadban tartani a lelked, és ezért halsz meg? Gyere, Aníbal, segíts megérteni!

ANÍBAL: Egyszerűen csak érezzük. Így működik.

CELESTINA: És akkor... mi van, ha valaki úgy születik, hogy nem érzi? Mert hiányzik belőle az a belső óra, ami jelzi, hogy ismét eltelt egy pillanat, vagy elkezdődött egy újabb, hogy mi a különbség egy nap és egy év között? Mit mondanál neki?

ANÍBAL: Coño, a te fantáziád...

CELESTINA: És mi van, ha valaki nem ugyanúgy halad keresztül téren és időn, ahogy te? Mi van, ha nem öregszik rendesen? Ha sokkal több időbe telik neki. Ha a napok ritmusa nem jelent semmit. Ezért néha hetekig alszik szünet nélkül. A telet pedig ébren tölti, halálra rémítve a szüleit. Két héten keresztül szeretkezik megállás nélkül.

ANÍBAL: Nem tudom.

Szünet.

CELESTINA: Nem. Persze hogy nem. Hogy is tudhatnád?

Kész a vacsora. Az asztal megterítve. Celestina elismerően néz az asztalra. Kezet kéne mosnom.

ANÍBAL *(a fürdőszoba felé mutat)*: Arra van.

Celestina elindul. Aztán ránéz Aníbalra. Odamegy hozzá, arcon csókolja és megöleli. Aníbal közel húzza magához.

CELESTINA: Pápi azt mondta, huszonöt éves volt, amikor megszülettem. A hetvenkilencedik születésnapját ünnepeltük, mielőtt meghalt. Amikor a kamionos felvett a város határában, terhes voltam, és már eléggé látszott. Amikor átjöttünk a határon Los Angeles felé, mielőtt el-

kezdte volna fogdosni a térdem, két gyertyát tett egy kicsi tortára és azt mondta, a két éves évfordulónkat ünnepeljük. *(Szünet)* Szóval ez vagyok: ötvennégy éves nő, Aníbal, és két éve hordom magamban ezt a babát. *Celestina kimegy a fürdőbe, és becsukja az ajtót. Aníbal egyedül marad. Odamegy a telefonhoz a nappaliban. Felveszi. Nincs tónus. Aníbal lecsapja.*

ANÍBAL: Coño.

Aníbal odamegy a tévéhez, és bekapcsolja. Hiába vált csatornát, a képernyő csak bolházik. Bekapcsolja a rádiót. Ugyanaz a fehér zaj. Aníbal visszamegy a konyhába, és elrejtí az összes kést. Valaki kopog az ajtón. Aníbal aggódóan odanéz. Még egy kopogás. Aníbal odamegy és kinyitja. Szirénák. Aníbal öccse, Nelson de La Luna őrmester áll az ajtóban. Huszonöt éves, magasabb és szélesebb vállú, mint a bátyja. Babaarcú, rövid haja és kurta bajsza van. Katonai esőkabátot és bakancsot visel.

ANÍBAL: Nelson?

NELSON *(nagy mosollyal)*: Bátyám!

Kacag, felkapja és jól megszorongatja Aníbalt. A testvérek összepusztulónak, és hátba veregetik egymást.

ANÍBAL: A kurvaanyád, Nelson, mi a fenét keresel itt?

NELSON: Meglepetés! Szép kis ház!

Nelson belép, leveti az esőkabátját. Alatta kaki színű katonapólót visel, dögcédulával stb. Aníbal még mindig nem hiszi el, hogy a testvére itt van. Becsukja az ajtót. A szirénák elhallgatnak.

ANÍBAL: Nézzenek oda! Azt a kurva... Egyedül vagy?

NELSON: Dehogy, a fél század kint van a Grand National-ben, seggfej.

Nézzenek oda, ember! Öreg vagy.

ANÍBAL: Baszd meg! Mekkora seggfej, fel se hív...

NELSON: Meglepetés, meglepetés, mennyit fizetsz ezért a viskóért?

ANÍBAL: Mekkora faszfej! Na, mi a helyzet? Azt hittem, Németországban vagy.

NELSON: Már nem, tesó. Hat hónapja átpakolták a seggem Fort Benning-be, Georgiába. Aztán vagy két napra ideküldték a seggemet.

ANÍBAL: Kiképzésre jöttél, vagy mi? Lerohantok valami gyámoltalan harmadik világbeli országot?

NELSON: „Gyámoltalan”... Mekkora buzi. Van söröd?

Nelson a hűtőhöz megy, kiszolgálja magát egy sörrel.

ANÍBAL: Szolgáld ki magad!

NELSON: Most a faszomba kint vagyok Death Valley-ben. Azt hittem, a napsütötte déli Kaliforniában élsz, te faszverő.

ANÍBAL: Itt is szokott esni, seggfej. Coño, jó látni téged, Nelson.

Újra összeölelkezik, egymás hátát veregetve.

NELSON: Hát így, lepasszoltak Death Valley-be, kész vagyok, tesó, sivatagi kiképzés Közép-Keletre, vagy valami olajra épült tornyos szarfészekre... az egész tele kibaszott tankokkal, mindent felrobbantanak, ami elég hülye, hogy elébe álljon – főleg kóborló juhok és prérifarkasok – mert mi férfiak vagyunk, Aníbal, nem kis picsák, mint te: férfiak, FÉRFIAK!

ANÍBAL (*kacag*): Ne szarozz velem!

NELSON: Verném én is itt egész nap, mint te. Szóval itt laksz, ez a házad, nekem is kell egy ilyen szereznem. Csak megéri ez a csomagrakodás, vagy benne vagy valami drogos szarságba?

ANÍBAL (*nevet*): Mennyit maradsz?

NELSON: Ember, meg vagyok baszva. Reggel öt nulla nullára vissza kell érnem Death Valley-be egy kibaszott szar találkozóra a parancsnokommal, ami vagy öt percet fog tartani. Így csak kb. egy órát tudok maradni, szar lesz ma éjjel utazni.

ANÍBAL (*csalódottan*): Egy órát? Hat éve nem láttalak, Nelson.

NELSON: Repül az idő, te faszfej!

ANÍBAL: Nem tudod felhívni a fickót?

NELSON: No chance. Ott kell lennem. Oda kell vonszolnom a seggem a parancsnok elé. Mekkora faszság!

ANÍBAL: A katonaság pont neked való.

NELSON: Te meg mekkora egy here vagy. Egyre csúnyább és egyre butább leszel.

ANÍBAL: Csak dühös vagy, hogy anyánk jobban szeretett engem, mint téged.
Nelson a fürdőszobát keresi.

NELSON: A francba, hol a budi, ember? Nem ettem mást, csak szárított marhát, kell szarnom egy nagyot.

ANÍBAL: Költő vagy, Nelson, tudod? Korunk nagy költője.

NELSON: Kapd be!

ANÍBAL: Van valaki a fürdőben. Egy nő.

NELSON (*meglepődve*): Egy nő van a fürdőszobádban, Aníbal?

ANÍBAL: Celestinának hívják. Ma szedtem fel.

NELSON (*nagy mosollyal*): Tesó! Mégsem vagy teljesen lúzer! (*Ad egy ötöst Aníbalnak.*)

ANÍBAL: Terhes, Nelson, és... azt hiszem... kicsit zakkant is, vagy valami... vagy álomvilágban él, nem tudom.

NELSON: Nők.

ANÍBAL: Huszonötnek néz ki, de azt mondja, ötvennégy.

NELSON: Ilyen ez a kurva L. A., tesó.

ANÍBAL: És azt mondja, hogy két éve terhes.

NELSON: És te felszedted? Nem is vagy te seggfej!

ANÍBAL: Stoppolt. Ebben a viharban. Nem hagyhattam ott.

NELSON: Milyen tündér! Igazi libsi. Legalább szép?

ANÍBAL: Gyönyörű.

NELSON: Na, az fasza. Meg tudnék dugni egy örült terhes csajt, ha gyönyörű.

ANÍBAL: Ne légy disznó, Nelson!

NELSON: Mi van? Úgy megbaszom, vonyítani fog a kurva!

ANÍBAL: Ő nem egy...

NELSON: Hé, kilenc hetet ültem egy tankban, kész vagyok elcsábítani egy kecskét is. Esküszöm, anyámat valami sugárzás érte, mikor született.

ANÍBAL (*kacag*): Baszódj szájba!

NELSON: Te vagy az évszázad kibaszott poétája! Seggfej! Hülye libsi! Úgy földhöz basztlak!

Nelson hirtelen nekitámad Aníbalnak. Aníbal védekezik. Szétbirkózzák a nagyszobát, felborítják a bútorokat, nevetnek. Nelson elkapja Aníbalt. A feje fölé emeli, és készen áll a földhöz vágni testvérét.

ANÍBAL: Nelson – NEEEE!!

Béjőn Celestina. Fegyver van a kezében. Nelsonra céloz. Mindkét férfi lefagy.

NELSON: A picsába!

ANÍBAL: Celestina...?

NELSON (*máris csodálattal*): A kiképzésem és a megérzés azt mondja nekem, hogy az egy fegyver.

CELESTINA: Engedd el!

Nelson gyorsan leteszi Aníbalt. Celestina még mindig Nelsonra céloz.

ANÍBAL: Celestina. Megtennéd, hogy leteszed – minden rendben van...

CELESTINA: Ki ez?

ANÍBAL: Ő a testvérem, Nelson. Ő Nelson, minden oké...

Celestina vonakodva a zsebébe teszi a fegyvert. Mindkét férfi megkönnyebbül. Nelson idegesen röhög.

NELSON: Húú! Baszd meg! Imádom L. A.-t!

ANÍBAL: Nem tudtam, hogy fegyver van nálad. Jesszus!

CELESTINA: A kamionostól loptam, amíg aludt.

NELSON: Húú!

ANÍBAL (*még mindig reszket*): Jesszus!

CELESTINA: Ne haragudj, Aníbal, én...

ANÍBAL: Minden oké. Csak – coño. Szívroham.

CELESTINA: Meg akartalak védeni.

NELSON (*Aníbalhoz*): Meg akart védeni, seggfej!

ANÍBAL (*Nelsonhoz*): Nem vagyok oda a fegyverekért.

NELSON (*Celestinához*): Én igen. (*Halkan Aníbalhoz*) Ember, ez gyönyörű. Mutass be!

ANÍBAL (*óvatosan*): Francba! Nelson, ő Celestina. Celestina, ő az öcsém, Nelson.

Celestina Nelsonhoz lép, hogy kezét fogjanak.

CELESTINA (*Nelsonhoz*): Örvendek.

NELSON (*nagy, bájos mosollyal*): Nos, Celestina, mizu?

ANÍBAL (*Nelsonhoz halkan*): Nelson... lassíts...

NELSON (*visszaság Aníbalnak*): Hátrálj, vagy földhöz váglak...

ANÍBAL (*halkan Nelsonhoz, visszautalva Celestinára*): ... kissé zakkant, rémlik?...

NELSON (*Celestinához*): Házasság vagyok, jó? De. Külön élünk. A kurva ott hagyott. Egy este bebaszott, s azt mondta: „Tudod, Nelson, ha belegondolok, a szívem mélyén egyszerűen utálalak titeket, ti kicsi, kibaszott, undorító Puerto Ricó-iak!”, erre én: „Baszódj meg, kurva!”, és megdobtam egy kézigránáttal.

CELESTINA (*derülten*): Megdobtad egy...?

ANÍBAL (*elborzadva*): Kézigránáttal?

NELSON (*védekezve*): Nem sült el. Beadtuk a válást. Annak a kicsinek van apja?

CELESTINA: Őt keresem. A neve Rodrigo Cruz.

NELSON: A férjed?

CELESTINA: Nem, de az lesz!

NELSON: Szereted?

CELESTINA: Nem tudom.

NELSON: Hát, ha nem találod meg, szólj. Imádom a gyerekeket. Megértem őket. Gyönyörű szemeid vannak.

CELESTINA: Köszönöm.

ANÍBAL: Mindjárt hányok.

NELSON: Nem tudok sokat maradni, Celestina. A hazánkat szolgálom az Egyesült Államok hadseregében. Megvédünk mindenkit a... ööö... nem a kommunisták... ööö... az illegális alienektől, a drogevezérektől

és az araboktól. Veszélyes meló. Minden egyes nap kockáztatom az életem. De jó vagyok benne! S az a helyzet, hogy ma estére vissza kell érnem Death Valley-be – milyen találó, nem? Death Valley – nagyon fontos találkozóm van egy magas rangú tiszttel – majd Georgiába, Fort Benningbe megyek, hogy hétfőn véglegesítsem a válást a jenki doodle feleségemmel. Aztán két év múlva leszerелеk. Amit mondani akarok... Nem jövök vissza egy ideig. De két év múlva visszajövök, és megkereslek, oké? S ha még nem találtad meg az apját, talán megkérem a kezéd, mert egyetlen nő se szabad egyedül felnevelje a gyerekét. Rendben? Ez így okés neked, Celestina? Megkérhetlek?

CELESTINA (*nem tudja, mit mondjon*): Ööö. Megkérhetsz.

NELSON: Ez az! Rendben! Na, ezt is elintéztem. Viszlát.

Nelson az esőkabátjáért megy, felveszi.

ANÍBAL: Hogy érted? Mit csinálsz?

NELSON: Vissza kell érnem Death Valley-be. Hív a kötelesség.

ANÍBAL: Most azonnal?

NELSON (*ránéz az órájára*): Ne! Bedöglött az órám! Picsába! Igen. Men-nem kell. Majd ürítek az úton. Rábaszok, ha nem érek oda időben.

ANÍBAL: Ez túl gyorsan történik...

NELSON: Mi? Az élet? Egy kibaszott pillantás. Szokjál hozzá! És kösz, hogy bemutattál életem nőjének, haver.

Celestina mosolyog. Hirtelen belehasít a fájdalom a hasába.

CELESTINA: Jaaaaaaaj!

Nelson és Aníbal gyorsan Celestinához mennek.

ANÍBAL és NELSON: Jól vagy?

CELESTINA (*még mindig görcsben*): Minden oké. Köszönöm. (*Még egy rúgás*) Miért csinálja ezt a baba? Miért fúrja a gerincemet a kis ujjaival? Milyen kód ez? Milyen nyelv?

Nelson a terhes hasra néz.

NELSON: Szabad?

Celestina bólint, Nelson letérdel, és súrolgatni kezdi a hasát. A fájdalom lassan elmúlik. Celestina megkönnyebbülten mosolyog.

CELESTINA: Köszönöm, Nelson.

Nelson a hasára teszi a fejét, a belső hangokat hallgatja.

NELSON: Figyelj csak! Hallom a tengert! Ahogy átsuhannak a csillagok az égen!

CELESTINA (*derülten*): Tényleg?

NELSON: Egy kis testet hallok, ahogy a kiutat keresi. Kicsi csontok. *(A hasához)* Hahó, ott bent. Várok rád, kisember! Álmaid apukája leszek. Ha kijössz abból a sötét éjszakából, *íjo de mi alma*, és meglátod a kurva nagy mosolyomat, tudni fogod, mi az a napsütés! Okés? Mondd meg a gyönyörű anyukádnak, hogy várjon meg, oké, *kicsim*?

Nelson megcsókolja Celestina hasát. Elérzékenyülve, Celestina gyöngéden megcsókolja Nelson homlokát. Nelson feláll. Nelson és Aníbal hosszan megölelik egymást.

ANÍBAL: Hat év, Nelson. Kibaszott hat év.

NELSON: Ez életem legszebb estéje!

Nelson kinyitja az ajtót. Szíriának. Eltűnik az esőben. Aníbal az ajtóhoz megy.

ANÍBAL: Sosem érsz Death Valley-be ebben az esőben...

NELSON *(a távolból)*: Ne félts te egy férfit!

Aníbal végignézi, ahogy Nelson elhajt, háttal a közönségnek. Aníbal szomorúan integet. Celestina Aníbalt nézi. Aníbal becsukja az ajtót. A szíriának elhallgatnak. Celestina Aníbalt nézi, aki hosszasan csendben marad, gondolataiba merülve.

CELESTINA: Jól vagy?

Szünet. Mosolyogni próbál. Elkezd letakarítani a konyhaasztalt.

ANÍBAL: Tényleg várni fogsz rá? Két évet?

CELESTINA: Aníbal, nem tudom, mi az, hogy „két év”.

Aníbal megsúrolja fáradt szemeit – az órájára néz – rájön, hogy nem működik.

ANÍBAL: Azt se tudom, hány óra. Lehet, hogy már a jövő hét. Nem emlékszem a ma reggelre. Nem emlékszem, hogy megcsókoltam volna Debbie-t, vagy elmentem volna dolgozni, vagy ettem volna, vagy eljöttem volna a LAX-ból, vagy felvettem volna egy stoppost az évszázad viharában. És az én kibaszott öcsém tényleg itt volt? Nem hiszem el, hogy igazi férfi lett belőle! Tíz perce még a földön birkóztam vele!

CELESTINA: Együnk!

ANÍBAL *(próbál koncentrálni)*: Enni. Ja. Enni.

Aníbal és Celestina asztalhoz ülnek. Celestina alig tudja türtőztetni magát, egyből teletömi a száját, úgy eszik, mint aki éhezett.

CELESTINA *(tele szájjal)*: Mennyei a kaja!

ANÍBAL *(aggódva)*: Nyugi... Celestina... lassan...

Aníbal és Celestina vacsoráznak. Egy valóságos vacsora időtartama – a gyorsaság ellenére, amivel Celestina megtámadja az ételt – Aníbal és

Celestina időnként egymásra néznek – mosoly – néha Aníbal feleszmél, hogy bámulja a nőt – néha pedig fordítva. A házat hirtelen megrengeti pár éles mennydörgés. A villámlás kintről annyira megvilágítja a házat az ablakon keresztül, hogy az már valószínűleg. Celestina Aníbalra néz.

CELESTINA: Me pregunto... me pregunto como será haberte amado en cada etapa de tu vida, Aníbal. *(Aníbal ránéz, a lány folytatja spanyolul)* Amar el niño que fuiste, y tomarte de la mano, y ayudarte a cruzar la calle, y besar tu barriguita gordita de bebé, y peinar tus greñitas de chiquillo. Y luego, mas adelante, amar al anciano en que te convertiste, y besar tus arrugas profundas, y suavizar tu pelo canoso, y deleitar tu sabio, y cansado corazón, y mirar fijamente hacia adentro de esos ojos misteriosos, mas alla de las cataratas, y muy adentro de tí, hacia los verdes prados donde uno nunca envejece. ¿No te parecería lindo tener ese tipo de amor, Aníbal? ¿El amor de toda una vida?

Szünet. Aníbal idegesen mosolyog.

ANÍBAL: Mi?

CELESTINA: Mi?

ANÍBAL: Nem tudtam, hogy beszélsz spanyolul.

CELESTINA *(mosolyog)*: Solamente hablo Español cuando estoy enamorada.

ANÍBAL: Mi?

Szünet.

CELESTINA: Nem tudsz spanyolul?

ANÍBAL *(szomorúan)*: Nem.

CELESTINA: Nem?

ANÍBAL: Nem.

CELESTINA: Miért nem?

ANÍBAL: Néha... nem tudom... elfelejtek dolgokat...

CELESTINA: Hogy lehet elfelejteni egy nyelvet?

ANÍBAL: Megtörténik, Celestina. Nem szép, nem vagyok büszke rá, de megtörténik.

CELESTINA: Sajnálom.

ANÍBAL: Csak annyit tudok, hogy „coño!”

CELESTINA *(kacag)*: A coño, az hasznos.

Celestina szomorúan nevet. Aníbal vele nevet. Ránéz. Celestina kinyújtja a kezét. A férfi megfogja, egy percig tartja.

ANÍBAL *(elhúzódik)*: Megvetem neked a kanapét.

Szünet.

CELESTINA: Rendben. Segítek.

A következő monológ alatt Aníbal a kanapéhoz megy, kihúzza. Az ágyneműtartóból párnát, paplant, lepedőt szed elő. Hogy húzza az időt, Aníbal bármilyen más előkészületet végezhet, például lekapcsolja a villanyt, bezárja az ajtót, bekapcsolja a riasztót, kidobja a szemetet stb. A monológ végére Aníbal egyre inkább az emlékeibe merül, már nem néz Celestinára, aki Aníbal mögött, a színpad hátsó részén leveszi terhesruháját, és felveszi a hálóingét, amit a bevásárlószatyorból szedett elő. Kiengedi hosszú haját. Angyalibb, mint valaha.

ANÍBAL: Épp az éjjel szeretkeztem Debbie-vel. Vagy inkább reggel? *(Szünet)* Rá kellett beszélnem, hogy ne az irodában töltse megint az éjszakát. Mintha ezer éve történt volna. *(Szünet)* Debbie-t még Bronxból ismerem, a középsuliból. Jártunk. Aztán elment külföldre, egyetemre, és mivel nekem nem volt pénzem egyetemre, maradtam Bronxban, és beálltam dolgozni. Hozzáment az angoltanárához, és Ohioba költöztek. A következő öt évet ilyen-olyan párkapcsolatokban töltöttem. Az elsőnél én 22 voltam, a nő 39. Jó volt vele. Aztán amikor elvittem hozzánk, bemutatni a szüleimnek, apám ráindult és ott mindennek vége lett. Azután egy szőkébe szerettem bele. Igazi szépség, de szar családi háttér, drogproblémák, alkohol. Azon az estén, amikor megmondtam neki, hogy már nem szeretem, autó elé akarta vetni magát a Belt Parkban. Őt követték a leszbikusok. A végén mindegyikről kiderült, hogy leszbí.

Aztán egy szilveszter éjszakán – akkoriban az alsó keleti parton laktam –, szóval egyik szilveszterkor megszólalt a telefon: – Debbie. Ott hagyta a férjét. Eljött Ohióból. A húgánál lakik, Harlemben. Össze tudnánk futni? *(Szünet)* Átmentem hozzájuk. Nem tudtam, mire számítsak. Egy ilyen ócska bérház volt, amelyikben túl megengedik a fűtést, és a vasradiátorok egész éjjel csörömpölnek, Willie Colón szól, nevetés, buli és hangos csókolózás hangja szűrődik át a fenti lakosztályból. Mindenki fel volt pörögve, meg voltak örülve, emlékszem a tos...tos...

CELESTINA: Tostones!

ANÍBAL: Tostones illatára. Rizs, bab és lechón...lechón...

CELESTINA: Lechón asado!

ANÍBAL: Lechón asado! És mindenben rengeteg man...

CELESTINA: Manteca!

ANÍBAL: Manteca! Minden ételbe rengeteg mantecát tesznek. Egész éjjel öleltem Debbie-t. Nem dugtunk. Nagyon sokat csókoltam. Mindenhol megérintettük egymást. De mégsem feküdtünk le egymással. Új-

rakezdés volt. Felfedeztem az új testet. Sokkal gazdagabbnak tűnt. A sok év, amióta nem találkoztunk, a köztünk levő mérföldek, az érettség és tapasztalat, amit a házasságában szerzett – nekem ez mind hiányzott. Az érett nő karjában én csak kisfiúnak érezhettem magam. Még aznap este eldöntöttük, hogy Los Angelesbe költözünk, és mindent újrakezdünk. Az embernek abban a városban kell élnie, ahol igazán újrateemtheti önmagát. Aranyásók L. A.-ben. Ő a filmből akart meggazdagodni, én meg a rasszistáktól akartam megszabadulni, akiknek szemet szúrtam. *(Szünet)* Miközben ölelkeztünk, megérintettük, simogattuk egymást, és eszembe jutott valami, amiről azt hittem, hogy már rég elfelejtettem. Még kisfiú voltam. Nem is tudom, hány éves lehettem. Akkoriban még Newarkban laktunk, New Jersey-ben. Az unokatestvéreimhez szoktunk menni látogatóba, akik Patchogue-ban, Long Islanden egy hatalmas házban laktak. Gyerekkori emlékeimben ez egy hatalmas, viktoriánus kísértetház-szerű épület, de valószínűleg nem ilyen volt. Tizenhárman voltak. Mindig együtt néztük a lucha libre-t, a profi boxmeccseket. Egy alkalommal az unokatestvérem, Ernesto annyira elszállt Bruno San Martinon, hogy engem is hasba rúgott. Ernie szeretett fájdalmat okozni. Hosszú, göndör fekete haja volt, vékonyka bajsza, szeplői, vastag, vörös ajkai és csorba fogai – az összes unokatestvérem közül rá hasonlítottam a legjobban.

Egyszer Cheo, a másik unokatesóm, egy buliból hazaérve azt mondta, érezte, ahogy a heréi összecsattannak, miközben amerikai zenére táncolt. A heréi csak úgy csattogtak a rock'n'roll-ra. Szerettem Cheót. Ő sosem rúgott meg, nem úgy, mint Ernesto. Cheo tanította meg nekem az exponenciálisokat és a négyzetgyököket is. Aztán elment Vietnámba. Ernestóról mindenki azt hitte, hogy díler lesz.

Egyik nap a ház második emeletén voltam. Emlékszem, ahogy elhagadtam az egyik sötét hálószoza előtt. Az ajtó tárva-nyitva. Mintha valaki bentről a nevemen szólítana. Bemegyek. Az unokatesóm az, Eva. Ő jóval idősebb, mint Cheo és Ernesto, szóval jóval nagyobb nálam. Emlékszem, ahogy ott áll az ablak mellett. Egy utcai lámpa fénye világítja meg az arcát, vagy a hold. A szobában tömény illat van. Azt sem tudom, hogy kerültem ide... de egyszer csak azt veszem észre, hogy Evával az ágyban fekszünk. Hanyatt dőlve a plafont nézem. Eva mellettem térdel. Aztán felemeli a szoknyáját, rám ül, medencéjét hozzám szorítja. Azt hiszem, van rajta bugyi. Az alsónadrág rajtam, bár nem tudom, mit csinál, azt tudom, hogy engedelmeskednem

kell, mert ő az idősebb. Emlékszem, milyen puhák voltak a lábai. Emlékszem az arcára. Ahogy kinéz az ablakon. Nem emlékszem, mennyi ideig tartott. Azt sem tudom, hogy közben bejött-e valaki? Nem emlékszem, hogy a családból bárki is tudott volna a dologról, mégis, másnap reggel úgy festett, mintha mindenki tudná. Szerettem, ahogy Eva rajtam volt. Emlékszem a súlyára. Szerettem a súlyát. Nem emlékszem, hogy felállt vagy nem – hiszen kislány voltam! Szerettem Eva arcát, miközben kinéz az ablakon. Ahogyan a fény elárasztja a fél arcát. Bár csak emlékeznék a szájára. Azt hiszem, nyitva volt. De nem emlékszem. Mosolygott? Beleharapott az alsó ajkába? Beszélt hozzám? Mondott valamit spanyolul? A szeméire emlékszem. *(Szünet)* Szóval belezúgtam Evába. Csak rá tudtam gondolni. Szerintem anyám megsejthetett valamit, és aggódott, annak ellenére, hogy a családban volt már példa arra, hogy két unokatestvér összeházasodik. Egyik este anyámmal mosogattam. Életünk első és utolsó beszélgetését ejtettük meg a szexről. Anélkül, hogy rám nézett volna, azt mondta: „Aníbal, jegyezd meg: van olyan gyümölcs, amit nem szabad megenned.” Ennyi volt minden, amit mondott. És én pontosan tudtam, hogy mire céloz. Csak ennyit kellett mondania. *(Szünet)* Sosem felejtettem el Evát. Debbie karjai között is, öt év hiány és várakozás után is nagyon könnyen Évára tudtam gondolni. Mintha a testem körüli teret Eva súlya töltötte volna be. Azon gondolkodom, hogy vajon ezt teszi a szerelem? Megváltoztatja körülötted a fizika szabályait: a fény sebessége, a tér formái és az idő érzékelése valahogyan más.

Aníbal megfordul, nézi a lányt, aki hálóingre cseréli az öltözetét. A lány rámosolyog. Szünet.

CELESTINA: Megmasszíroznád a lábam?

ANÍBAL: Mit?

CELESTINA: Megmasszíroznád a lábam? Megfagytam.

Szünet

ANÍBAL: Áh! Persze.

Szünet. Celestina leül a kanapéra, meztelen lábait várakozva felemeli. Aníbal leül vele szembe, a lány lábát az ölébe emeli, gyengéden masszírozza. Ő boldogan lehunyja a szemét.

CELESTINA: Hmmm! Igen!

Úgy tűnik, Celestina elaludt, az arcán béke és nyugalom. Aníbal tétován rápillant, de mosolyog.

ANÍBAL: Buenas noches!

Aníbal fel szeretne állni. Celestina kinyitja a szemét.

CELESTINA: Csókold meg a lábujjamat!

ANÍBAL: Mit?

CELESTINA: Csak egyszer.

ANÍBAL: Mit csókoljak meg?

CELESTINA: Kérlek. Csak egy kicsit.

Szünet.

ANÍBAL: Rendben.

Aníbal egyenként csókolgatja a lány lábujjait. Celestina minden lábujjra kapott csók után mosolyog, igyekszik nem kuncogni. Aníbal beféjezi és ki akar menni.

CELESTINA: Még ne!

ANÍBAL: Most mi van?

CELESTINA: Fennebb!

ANÍBAL: Fennebb?

CELESTINA: A testemen.

ANÍBAL: Oké.

Aníbal megcsókolja a combját. Celestina sóhajt.

CELESTINA: Fennebb!

Aníbal megcsókolja a terebélyes hasát.

CELESTINA: Még fennebb!

Aníbal megcsókolja a mellét.

CELESTINA Folytasd!

Aníbal megcsókolja a nyakát.

CELESTINA: Megérkezte, utas! Itthon vagy!

Aníbal könnyedén megcsókolja Celestina ajkát. Egymásba kapaszkodnak egy hosszú pillanatra. Hallatszik, amint az eső a ház falait verdesi. Miközben beszélnek, nem néznek egymásra.

ANÍBAL: Félek.

CELESTINA: Ne félj!

ANÍBAL: Nem a testtől. Attól félek, hogy összekeverednek a szomorú álmaim a te vad álmaiddal.

CELESTINA *(mosolyogva)*: Lehet, hogy ettől lesznek szép gyermekeink, Aníbal.

Aníbal könnyedén megcsókolja. Celestina résre nyitja száját, Aníbal rátapad az ajkaira. A lány visszacsókolja őt, teste minden szenvedélyével.

ANÍBAL: Celestina!

Celestina átöleli Aníbalt, miközben beszél hozzá.

CELESTINA: Idegen vagyok a saját testemben, Aníbal. Idegen a korábbi életemben. Az emlékeimnek semmi értelme. Azt sem hiszem el, amit bebizonyítanak nekem. Vajon, az igazi nevem Celestina del Sol? *(Szünet)* Ha az ember együtt van valakivel, nem olyan idegen saját maga számára. Valahogy a szerencse, kémia vagy isteni beavatkozás vagy örület által ütközik az életed valaki máséval, és ott létrehoz egy békét hozó robbanást. Egy másodpercig, egy évig, fél évig, bármit is jelentenek ezek a dolgok, úgy érzed magad, mint egy gyerek, aki hazaérkezett. Néha úgy érzed, nem létezik idő, csak a végtelen jelen, amit be kell tölteni étellel. Meg kell szabadulj a megszokástól, a haláltól! *(Szünet)* Gyere!

ANÍBAL: Rendben.

Aníbal Celestina keze után nyúl, felvezeti őt a létrán, ami a lebegő ágy felé vezet. Ahogy mászik fel a létrán, a ház többi része eltűnik, helyébe homályos, hunyorgó csillagok, félhold és sötét ezüstös felhők kerülnek. Eléri az ágyat, amikor valaki kopogtat az ajtón. A ház azonnal visszanyeri normális állapotát, megtörik a varázslat. Aníbal az ajtó irányába néz.

CELESTINA: Ki az?

ANÍBAL: Maradj!

Aníbal lemászik a létrán. Celestina fent marad az ágyban, az ágytámla felig eltakarja. Aníbal kinyitja az ajtót. Meglepődik a több száz vizes palack látványától az erkélyen. Ott áll Nelson. Nelson megváltozott. A haja megnőtt. A bajusza eltűnt. Katonai öltözete helyett farmernadrág van rajta, teniszcipő és egy használt farmerdzseki. Bottal jár. De nemcsak ennyi változott meg. Valami kedves, gyermeki boldogság eltűnt az arcáról. A régi vonásokból hiányzik a jókedv.

ANÍBAL: Nelson?

NELSON *(fáradt mosollyal)*: Testvér!

Nelson átkarolja Aníbalt egy öleléssel, és megveregeti a hátát.

ANÍBAL *(összezavarodva)*: Mit keresel itt?

Nelson hosszan várakozik. Aníbal el akarja taszítani. Nelson nem engedi el.

NELSON: Lássalak! Egyre öregebb és csúnyább vagy.

ANÍBAL: Minden rendben?

NELSON: A kurva mindenit, csak meg akartalak ölelni, ember!

Aníbal idegesen félretolja Nelsont.

ANÍBAL: Mi történt? Nem sikerült visszajutni Death Valley-be? Lezárták az autópályát?

NELSON: Death Valley? Miről beszélsz? Minden oké. Szabad ember vagyok, hallod! Azt csinálom, amit akarok.

ANÍBAL (*észrevesz rajta valamit*): Hé, mi történt veled? Miért vágsz ilyen képet?

Nelson belép a nappaliba, becsukja az ajtót. A szirénák elhallgatnak. Nelson körülnéz.

NELSON: Baszki, itt semmi sem változott. Minden ugyanolyan, mint az emlékeimben.

ANÍBAL: Várj! Várj csak! Mi történt veled? Egészen úgy nézel ki, mintha – mi ez a cucc rajtad?

NELSON: Jézusom, mit érdekel, hogy nézek ki? Mi van, buzi vagy? Örülök, hogy élek, baszomanyád. Kérek egy sört.

Nelson a hűtőszekrényhez megy egy sörért.

ANÍBAL (*még mindig zavarban*): Szolgáld ki magad!

NELSON Haragudtam rád, bátyó. Meg is mondom. Minden levelem visszajött, a telefonod kikapcsolva. Azt gondoltam: Ez a geci elköltözött, és egy szót sem szólt! Ha végigautózom az egész országon, három kibaszott nap – és nem lesz otthon, megölöm!

Szünet.

ANÍBAL: Három napon át vezettél?

NELSON: Helló? Georgiából? Meghülyültél? Kihagy az agyad? Mit mondtam két évvel ezelőtt? Amint Benningbe érek, megkapom az elbocsátást, és elválok a Mein Kampftól, azonnal visszajövök ide, megtalálom azt a lányt, és megkérem a kezét.

Rövid szünet, mialatt Aníbal Nelsonra néz.

ANÍBAL: Két év? Nelson, berúgtál? Csak néhány perce mondtad ezt, és aztán elmentél.

NELSON (*nevet*): El kell költöznöd Los Angelesből, bátyó! Az agyad!

ANÍBAL: Talán fél órája...

NELSON: Talán a fejedben! Trálálá úr! És ugyanazt az unalmas cuccot hordod, mint aznap este! Akkor esett, ugye?

ANÍBAL (*ideges, aggódik*): Hagyd abba, Nelson...

NELSON: Te hagyd abba, vagy földhöz váglak! Hol van Celestina? Bújtatod? Megszületett a gyereke? És a gyerek tud rólam? Kérdezősködik rólam? Biztos nagyon szeret.

ANÍBAL (*próbál koncentrálni*): Ó... ő, izé ...

NELSON: És te! Te geci! Miért jöttek vissza a leveleim? Azt hiszed, vicces volt Boszniában, miközben semmit sem tudtam rólad? Baszódna! meg!

ANÍBAL: Bosznia?

NELSON: Igen. A háború? A mosztári csata? Be vagy állva, vagy mi? Los Angelesbe nem jutnak el a hírek? *(Benyúl az esőkabátja zsebébe, és kivész egy maroknyi kitüntetést. Egyenként szétdobálja a szobában)* R-com tölgyfalevelekkel! Katonai Érdem Medália! Bronz Csillag három tölgyfalevél csokorral! Ezüst Csillag két tölgyfalevél csokorral! Bosznia Felszabadítása Érem!

Nelson nevet, majd egy másik zsebből egy köteg levelet vesz elő, amelyeket Aníbalnak írt. Aníbal bámulja a postai pecséteket.

ANÍBAL: Ezeket Boszniában adták fel.

NELSON: Gyönyörű ország. Én is találkoztam egy terhes lánnyal. Apám, tényleg el akartam venni feleségül, de nem, azt mondtam, Celestina a legszebb lány a világon, és vár rám az Egyesült Államokban!

Aníbal reszketve leteszi a leveleket.

ANÍBAL: Hogy lesz egy éjszakából két év? Celestina?

Celestina felül az ágyban, és lemászik a nappaliba, miközben:

NELSON: Betettek egy kibaszott katonai kórházba, mert rám jött egy kibaszott idegösszeomlás? Azt gondoltam: túl kell élnem, hogy még egyszer láthassam a menyasszonyomat, és a gyerekeimet! Ezt mondogattam magamnak, Aníbal, újra meg újra, mint egy imát és ez mentett meg attól, hogy egy szerb lesipuskás eltalálja a tarkómat vagy egy akna szétrobbantsa a lábamat. Olyan elviselhetetlenül szerencsés a neve! *Celestina a nappaliba ér. Nelson szemben találja magát vele. Nem hisz a szemének.*

CELESTINA: Szia, Nelson.

Hosszú szünet, mialatt Nelson csak a kezét fogja és mosolyog.

NELSON: Szia.

CELESTINA: Hogy vagy?

NELSON: Tényleg te vagy az.

CELESTINA: Tényleg én vagyok.

NELSON *(a kérdésre válaszolva)*: Kicsit fáradt vagyok. Fáj a seggem a háromnapos autózástól Georgiából idáig!

Nelson sírva fakad. Celestina odamegy hozzá.

CELESTINA: Mi a baj?

NELSON: Semmi. Semmi. Semmi gond.

Celestina letörli Nelson könnyeit.

CELESTINA: Hallom, mi történt veled a háborúban. Nagyon sajnálom.

NELSON: Vége van. Túléltem. Minél hamarabb el kell felejtenem.

CELESTINA *(megérinti a hasát)*: Sok mesélnivalóm van. Amint látod...

NELSON: Ó, igen! Áhá! Látom, sok minden történt veled, Celestina!

ANÍBAL (*Celestinához*): Te érted, mi történik itt?

CELESTINA (*vívódik*): Kérlek, Aníbal, ne félj ...

NELSON (*nem is hallja*): De tudod, mi fura? Nézelek, és mintha egy percet sem öregedtél volna!

CELESTINA: Mert nem is öregedtem.

NELSON: És újra gyereket vársz. Mint akkor éjjel!

CELESTINA: Nem úgy van... Nelson – ezt el kell mondanom neked, és te tudod, hogy csak az igazat mondom. Elhagytad Los Angeleszt. Elmentél a háborúba... de itt, ebben a házban nem telt az idő, ugyanaz az éjszaka van, mint mikor elmentél, csak néhány perce mentél el. És ez a gyerek... a Rodrigóé... ugye érted?

NELSON (*nevet*): Bazdmeg!

CELESTINA: Ez az igazság!

NELSON: Nem hiszem el, hogy hazudsz nekem!

CELESTINA: És Aníbal – közben eltelt két év, hiszed vagy nem!

ANÍBAL: Hát, nem hiszem!

CELESTINA: Miattam van, Aníbal. Megfertőztelek! Megváltoztattam az „időt” körülöttem.

ANÍBAL: De... akkor ki fizette a villanyszámlát!? A lakbért!? Hol van Debbie!? Mi lett a munkahelyemmel?!

NELSON: Mit a fenét akartok csinálni velem?!

CELESTINA (*mindkét férfinak*): Történt valami...

NELSON (*Celestinával egyszerre*): Figyelj, tudom, hogy az Aníbal gyereke! Érted?!

CELESTINA: Látom, hogy mi történt!

CELESTINA: Semmi sem történt!

NELSON: Ti egymásba szerettetek! Ez király! És azt hiszem, nem tettünk egymásnak ígéreteket, ugye, Celestina?

CELESTINA: Sajnálom, Nelson...

NELSON: Úgyhogy csak megnézném a kisbabát, mielőtt elmegyek! Hol van? Hol van a kisfiú, akivel beszélgettem? Valami baja lett?!

CELESTINA: Még nem született meg!

NELSON (*mérgesen*): Apám, elegendem van ebből a hazug szarból! Baszódna-tok meg mindketten! Semmi bajom azzal, hogy egymásba szerettetek! Csak olyan marha voltam, hogy azt hittem, várni fogsz rám! De nem vártál! Nem vártál rám, ugye!?

Nelson Celestina felé lép. Aníbal védeni próbálja. Nelson elkapja Aníbalt, felemeli és ledobja a padlóra. Celestina Aníbalhoz megy és átöleli. Aníbal

*fájdalmában vergődik, nem tud megszólalni. Nelson nehezen lélegzik, azonnal megbánta, hogy bántotta a testvérét.
Csend. Nelson halkán sír.*

ANÍBAL (*fájdalmában*): Ó, Istenem.

NELSON: Sajnálom, bratyó. Nem vagyok magamnál. Valami elveszett belőlem, miközben tankokból céloztam, lőttem és néztem, ahogy felrobannak a dolgok. Jézusom! El kell felejtenem, nagyon el kell felejtenem!

ANÍBAL: Jézus Istenem, öcsi...

Nelson Aníbalhoz megy, felsegíti, és gyöngéden a kanapéra ülteti. Átöleli Aníbalt.

NELSON: Sajnálom, bátyó! Tudod, hogy kibaszottul szeretlek! Igazi seggfej vagyok! Nem kellett volna idejönnöm! Jól mennek a dolgaid az asszonyoddal, ez nagyon nagy dolog! Félre kell állnom, hogy boldog lehess, ember! Baszódnék meg! Sajnálom! Te a testvérem vagy, bazmeg, és nagyon sajnálom!

ANÍBAL: Nelson... (*Nelson megtörli a szemét, és az ajtóhoz megy. Kinyitja. Szirénák. Nelson kiszalad az éjszakába*) Nelson? Nelson! (*Nelson után indul.*)

CELESTINA: Aníbal, ne hagyj magamra!

Aníbal az ajtóhoz megy.

ANÍBAL: Beszélnem kell vele!

Aníbal kiszalad az éjszakába Nelson után, becsukja az ajtót maga mögött. Celestina egyedül marad. Az ajtóhoz megy, Aníbalt várja. Kinyitja az ajtót. Becsukja. Újra kinyitja. Becsukja. Leül. Pillanatokon belül fogalma sincs, mióta ment el Aníbal. Akár napok vagy hetek óta is távol lehet. Egyre idegesebb lesz. Idegessége pánikká alakul. Reszket. Körülnéz. Mivel a várakozás fájdalma kibírhatatlan, Celestina gyorsan öltözni kezd. Felveszi a cipőjét és Aníbal bőrdzsekijét. Az ajtóhoz megy. Celestina kiszalad az éjszakába, nyitva hagyja az ajtót.

A digitális óra nem villog többet, és megjelenik rajta az idő: 8:06.

Aníbal bejön. Átöleli a csuromvizes és megviselt Nelsont. Aníbal segít Nelsonnak leülni. Nelson kezébe temetett arccal ül. Aníbal becsukja az ajtót. A szirénák elhallgatnak. Aníbal láthatóan zaklatott.

ANÍBAL (*Nelsonhoz*): ...rendben van... rendben, öcsi... itthon vagy...

NELSON: Köszönöm, haver.

ANÍBAL: Celestina! Megtaláltam! Biztos azt hitted, hogy soha többé nem jön vissza! Egész éjjel kerestem, de megvan! (*Semmi válasz. A színen*

kívüli fürdőszobába megy) Celestina? (Semmi válasz. Visszajön a nappaliba) Celestina!

NELSON: Celestina!

ANÍBAL: Az istenit!

NELSON: Hol van?

ANÍBAL: A cipője nincs... a dzseki... minden óra jár... levetette a... a francba!... maradj itt... *(Gyorsan kabátot vesz, kiszalad az esőbe. Kintről:) Celestina!*

Azt ajtó becsapódik mögötte. Nelson egyedül marad. A fények lemennek.

NELSON: Celestina.

Fények ki. Az eső hangja. Nelson kiáltása a sötét, csendes házban:

Celestina!

Sötét.

EPILÓGUS

A sötétben a Prolókus boleróját halljuk újra, bár halkabban, ha lehet torzítva. Fények elől.

Celestina beszéde alatt a díszletezők szétbontják a házat. Celestina monológja végére semmi sem marad Aníbal Echo Park-beli házából. Az ágyhoz tartozó létrákat leszerelik, és az ágyat leengedik a színpadra. Az üvegfallat kiemelik a házból, és oldalt felállítják. Az üvegfalon víz folyik, akár csak a Prolókusban. Középen elől egy mikrofon áll egy állványon.

Negyven év telt el. Celestina bejön és a mikrofonhoz megy. Már nem terhes. Rubája szebb. Ettől eltekintve változatlan. Gyerekkocsit tol maga előtt. Aníbal régi bőrdzsekijét viseli. A gyerekekhez beszél. A beszélgetés közepén vagyunk.

CELESTINA: Mit szólsz ehhez az esőhöz Los Angelesben? Coño! *(Szünet)*

Mikor legutóbb itt voltam, akkor is így esett, pont a születésem előtt, és Los Angeles olyan sokat változott azóta, kicsim. Nem tudom túltenni magam rajta. Megszületett végre az Igazi Nagy, egy hétközpontú szörny, elképzelhetetlen energiahullámokat bocsátott ki, és sok felkészületlen embert megölt – felrobbant a hat aktív olajmező is a Picón – gáz folyt a belvárosban és Century City-ben és Burbankben, olyan volt, mint a folyékony guillotine – negyvenmillió menekült – és Los Angeles egy ideig halott volt. Az emberek visszamentek New Yorkba

és a középnyugatra. Hosszú álom volt. *(Szünet)* De az emberek visszajöttek. Visszahozta őket mindaz, amiért Los Angeleset eredetileg megszerették. Újjáépítették a várost. És a város újjászületett... és most jobb, mint valaha! Nézd, mi hjo! Látod ott azt az épületet? A Fehér Ház. Elköltöztették Washingtonból, ide a Wilshire Bulevardra. És az ott az Egyesült Nemzetek épülete és a World Trade Center. És mind-ez itt van az új Los Angelesben. Az Egyesült Államok új fővárosában. A világgazdaság és kultúra fővárosában. A harmadik világ fővárosában. Aníbal fiam, nagyon szépen rendbe tették ezt a helyet! Itt a világ legnagyobb metrója, összeköti a Catalina szigetet az Angeles Nemzeti Parkkal. Tiszta levegő! Divat az olvasás! Minden utcátábla spanyol nyelvű! Integrálták a lakónegyedeket! Nincsenek szegénynegyedek! És nem lesz nagy földrengés az elkövetkező százötven évben! Los Angeles-i mértékkel ez maga az örökkévalóság!

A ház teljesen eltűnt a színről. Olyan minden, mint a prologusban. A bolleró halkán véget ér.

A sötétben Aníbal befeküdt az ágyba. Celestina az ágyhoz tolja a gyerek-kocsit. Fények az ágyon. Tisztán látszik, hogy Aníbal hetven év körüli öregember. Fekszik, és egy könyvet olvas. Az ágy körül nagyon sötét van, mintha lebegne. A csillagok, holdak és ezüstös felhők az előző képekből most világítani kezdenek: mintha az ágy az égen lebegne.

Celestina Aníbalhoz megy, és hosszan nézi.

CELESTINA *(nagy mosoly)*: Tényleg te vagy az, Aníbal?

ANÍBAL *(felnéz a könyvéből)*: Hö?

CELESTINA: Én vagyok az, Aníbal! Visszajöttem! Most értem ide Los Angelesbe! Nem is hittem volna, hogy emlékszem még az útra az Echo Parkhoz – de a buszmegálló a Virgil és Santa Monica sarkán még mindig ott van – a házad semmit sem változott – nem bántotta a földrengés – hihetetlen szerencsém volt!

Aníbal hosszan nézi Celestinát. Nem emlékszik rá.

ANÍBAL: Maga az új nővérke?

CELESTINA: Én vagyok az. Celestina. Visszajöttem!

ANÍBAL: Nem az új nővérke? És akkor engem ki fog megfürdetni?

CELESTINA: Celestina vagyok.

ANÍBAL: Ki az a Celestina?

CELESTINA: Aníbal, hagyd abba!

ANÍBAL: Ki maga?

Szünet.

CELESTINA: Celestina del Sol.

Celestina vár, hogy a név hatással legyen Aníbal memóriájára. Semmi hatás. Aníbal kezét nyújt.

ANÍBAL: Én Aníbal de la Luna vagyok. Örvendek.

Celestina csodódottan kezét fog Aníballal.

CELESTINA: Én is örvendek.

ANÍBAL: A házért jött? Kézműves munka. A múlt században épült, a negyvenes években.

CELESTINA: Egyáltalán nem emlékszel rám?

ANÍBAL: Mikor találkoztunk?

CELESTINA: Azt hiszem, negyven éve volt, nem vagyok biztos benne.

ANÍBAL: Negyven év! Coño! Nincs nekem olyan memóriám!

CELESTINA: Én úgy érzem, mintha csak a tegnap történt volna! Felvettél az út széléről. Terhes voltam. Idehoztál ebbe a házba. Quesadillát ettünk. Megmasszíroztad a lábam!

ANÍBAL: Én?

CELESTINA: Annak az éjszakának minden egyes pillanatára emlékszem! Soha nem feledkeztem meg rólad! Mindig rád gondoltam! És már régen vissza akartam jönni, csak elvesztettem az „idő”-érzékemet!

ANÍBAL: Nem lehetett negyven éve. A szemem már nem jó, ezek az átkozott hályogok, de te akkor is kölyök vagy. Mennyi lehetsz? Huszonöt? Huszonhat?

Rövid szünet.

CELESTINA: Nem tudom biztosan.

A válasz beindít valamit Aníbal emlékezetében, de ő sem tudja, mit.

ANÍBAL: Na, ha a házért jött, érezze magát otthon, nézzen körül... csupa kézi munka!

CELESTINA: Tudom, hogy kibaszott kézi munka, Aníbal!

ANÍBAL *(nevet; a gyerekre)*: És ki ez a kis legény?

CELESTINA: A fiam. Azt hiszem, hat hónapig vajúdtam vele.

ANÍBAL: Hogy mondta, kérem?

CELESTINA: Nem fontos!

ANÍBAL: És mennyi idős?

CELESTINA: Azt hiszed, tudom?

ANÍBAL: Miért érzem úgy, hogy ezt a beszélgetést lefolytattuk már egyszer?

CELESTINA: A neve Aníbal. Aníbal del Sol y la Luna. Az apja halott. Rodrigo holttestét a Los Angeles folyóban találták meg az évszázad vihara után.

ANÍBAL: Coño!

CELESTINA: Azon az éjszakán találkoztunk, Aníbal. Az öcséd a háborúban volt. A barátnődet Debbie-nek hívták.

ANÍBAL: Debbie? Egy hetet késtél. Múlt hete temettük Annaheimban. A Disney kibaszottul csodás temetést rendezett a feleségemnek, meg kell mondanom. Azok az emberek nagyon tudják, hogy kell temetést szervezni! Igazi halálkufárok!

CELESTINA: Szóval feleségül vetted?

ANÍBAL: Muszáj volt. Teherbe ejtettem.

CELESTINA: És Nelson?

ANÍBAL: Háborús hős. Itt lakik az utcában. Feleségül vett egy gyönyörű lányt jó néhány éve... egy bosnyák lányt. Tizenhárom gyerekük van!

CELESTINA (*mosolyog*): Jó.

Aníbal hosszan nézi Celestinát.

ANÍBAL: Maga olyan... olyan ismerős. Egy kicsit mintha olyan volna, mint... volt egyszer egy fiatal nő... egy véget nem érő éjszakán... ő... bolond volt... és nagyon kövér...

CELESTINA: Terhes voltam!

ANÍBAL: ...de az vagy negyven éve lehetett... még az Igazi Nagy előtt... mielőtt a fővárost elköltöztették volna... történt velem valami akkor... pár évig kikapcsoltam... senki sem értette... évekkel később tértem magamhoz! Értelmetlen álmaim voltak a kóma alatt! (*Nevet*) De tudja mit? Olyan régen volt, és annyi minden történt azóta, annyi élet, annyi halál, annyi változás, hogy betemette az akkor és most közötti sok minden, tudja? Olyan, mintha valahol az agyamban volna egy árok, egy mély és sötét lyuk, és az idő lassan feltölti az életem törmelékével, a részletekkel: eltűnik minden név, arc, íz, illat – nincsenek! A lyuk elnyeli! Elérhetetlenül! Coño! Mi az értelme ennek? Maga érti ezt az egészet?

CELESTINA: Nem.

ANÍBAL: Nem. Pedig maga nagyon szép. Kedves. Jó lenne emlékezni magára. Jó lett volna valaha szerelmesnek lenni magába.

CELESTINA: Szerelmesek voltunk, Aníbal.

ANÍBAL: Honnan tudja, hogy szerelmesek voltunk?

CELESTINA: Két évig éltünk együtt, nem?

ANÍBAL: Tényleg?

CELESTINA: Életem legboldogabb két éve volt.

ANÍBAL: Biztos én voltam?

Szünet. Celestina letörli a könnyeit, majd megfogja és megcsókolja Aníbal kezét.

CELESTINA: Inkább hagylak aludni. Nagyon jó volt újra találkozni veled, Aníbal.

ANÍBAL: Igen.

CELESTINA: Vigyázz magadra, hallod?

ANÍBAL: Köszönöm a látogatást. Hallja, ezért az árért ingyen van a ház! Nagyszerű családi otthon lehetne!

CELESTINA: Megjegyzem.

ANÍBAL: Igen. Jó.

CELESTINA: Tehetnék valamit érted, mielőtt elmegyek?

Szünet.

ANÍBAL: Igen, lenne valami.

CELESTINA: Mi?

ANÍBAL: Megmasszíroznád a lábam? Egészen megfagyott.

Szünet.

CELESTINA (*mosolyog*): Oké.

Celestina Aníbal mellé fekszik. A férfi az ölébe teszi a lábát. Celestina gyöngéden masszírozza. Aníbalra azonnali és felvillanyozó hatással van a nő kezének érintése. Mikor megszólal, mintha egy fiatal férfi hangját hallanánk.

ANÍBAL: Napokon át kerestem Los Angelesben, miután elhagyott. Éjjel-nappal váraкоztam a Virgil és a Santa Monica sarkán a buszmegállóban. Felhívtam minden kórházat, és felkerestem minden rendőrőrsöt Los Angeles megyében. (*Szünet*) Elképzeltem, hogy megtalálom. Hogy örökre vele élek. Hosszú hallgatásokat képzeltem el, mikor majd semmit sem kell mondanunk egymásnak. Elképzeltem, hogy közösen viseljük el a pusztuló Los Angeles szörnyűségét, mert ezek a hallgatások vasszárnyként óvnak majd. Nem halljuk majd a földrengés zaját és a haldokló kultúra sikolyait. De soha nem jött vissza hozzám. Soha többé nem láttam. Nem maradt más csak annak a rendkívüli nőnek az emléke és egy álomszerű éjszakáé, tudod, milyen az: egy felfüggesztett zeneszerű hang, a levegő sem rezdül, az idő mozdulatlan. Évek múltán, de végre megértettem, hogy azon az éjjelen egy igazi rejtéllyel találkoztam, és egy élő csodát fogadtam a házamba. Hogy Celestina del Sol egy olyan világból származott, amit soha nem fogok megérteni. Hogy a természet néha improvizál. Hogy a természet egy olyan nőt teremtett, aki az idő korlátain kívül létezik, és talán sohasem hal

meg. Hogy egyszer majd mind eltűnnek, akik valaha látták vagy emlékeztek rá. Hogy száműzött és elfelejtett istennőként kell élnie testének tökéletességében. Hogy egy ilyen életet megérteni, felfogni azt, hogy miért fontos neki a szerelem, hogy miért kellene egy istent szeretni, olyan, mintha arra törekednénk, hogy megértsük a szél anatómiáját vagy a felhők tektonikáját.

ANÍBAL *(nevet)*: Igen. Lehet-a jobb válasz egy csodával való találkozásra, mint az, hogy beleszeretünk? *(A következők alatt az ágyra vetülő fény egyre halványul. Felerősödik az eső hangja)* És azon az éjszakán, egyszer csak spanyol szavakat hallottam, azt a nyelvet, amelyet valószínűleg a szüleim beszéltek azon a szerelmes éjszakán, mikor fogantam, a nyelvet, amit elfelejtettem... *(Celestina megcsókolja Aníbalt, felkel az ágyból, kiveszi a Bébít a kocsiból, és elindul a buszmegálló felé a gyerekekkel az ölében)* Celestina azt mondta nekem: „Me pregunto como sera haberte amado en cada etapa de tu vida, Aníbal...”

Aníbal spanyolul folytatja, halkán, mialatt Celestina egyre hangosabb fordítását halljuk.

CELESTINA *(a gyerekekhez)*: ...vajon milyen lenne életed minden korszakában szeretni téged, Aníbal? Szeretni a kisfiút, aki voltál, fogni a kezéd és átvezetni az utcán, és pusztit nyomni a kövér babapocakodra és megfésülni a kisfiús hajadat. És aztán szeretni az öregembert, akivé lettél és megcsókolni a mély ráncokat, és elsimítani a kócos ősz haját, és örülni okos és fáradt szívednek, és belenézni azokba a titokzatos szemekbe, hályogokon túli zöld tájakra, ahol soha nem öregszel. Nem lenne édes így szeretni, Aníbal?

ANÍBAL: „... El amor de toda una vida.”

Celestina elérte a buszmegállót, ölében a Bébiével.

CELESTINA: ...életre szóló szerelemmel.

Aníbal szomorúan mosolyog a kedves emléktől. Aztán elfelejti, és újra olvasni kezd, mintha mi sem történt volna. Lassú sötét az ágyon. A sötét buszmegállóban Celestina felemeli a hüvelykujját, stoppal akarja elhagyni Los Angeleszt. Zsebéből sós kekszet vesz elő. Egyet a gyerekeknek ad, a másikat ő eszi meg.

Eső. Reflektorok. Sötét.

VÉGE

Kötő Áron

OSZTÁLY

Szereplők

TANÁRNŐ
SZERELMES DIÁK
DIÁKLÁNY
HARCIA DIÁK
ÖNGYILKOS KATONA
KISFIÚ
VÖRÖSRUHÁS
ELLENSÉG
I. BÉKEFENNTARTÓ
II. BÉKEFENNTARTÓ

(Tanterem padokkal és katedrával. Hátul lyukasan bedeszkázott ablak és szekrény. Oldalt ajtó. Bombadörej, lövedékek becsapódása remegteti a berendezést. A tanulók a padok alá húzódtak, a tanárnő a katedránál ül és kötöget.)

HARCIA DIÁK *(izgatottan)* Meddig kell itt ücsörögnünk?

TANÁRNŐ *(haláli nyugalommal)* Amíg el nem áll a bombázás.

SZERELMES DIÁK Lehet, soha nem fog már befejeződni.

TANÁRNŐ Lehet.

DIÁKLÁNY Én úgy félek! *(Hozzábújik a fiúhoz.)*

SZERELMES DIÁK *(szorosan öleli a lányt)* Én meg olyan boldog vagyok! Ha most robbanna fel velünk egy bomba, akkor elmondhatnám, hogy boldogan...

DIÁKLÁNY *(rémülten közbevág)* Ne mondj ilyeneket... Már nem mondhatnád el... *(Sírva)* Már nem mondhatnád el...

HARCIA DIÁK Ne rinyáljatok már annyit! Anyámasszony katonái! Én ezt nem bírom tovább! Ott kéne lennünk kint a harctéren mind, kezünkben fegyverrel, s kaszabolni a rohadtakat!

TANÁRNŐ *(higgadtan)* Már túl sokan haltunk meg. Valakinek élni is kell.

HARCIA DIÁK De ha mindnyájan kimegyünk, és pusztán hazafiságból lövünk egy-egy gazfickót, akkor biztos, hogy elfognak! Nem lenne, ki bombázzon minket! Probléma megoldva!

TANÁRNŐ Nem ilyen egyszerű. Sokan úgy gondolkoztak, mint te, és soha nem tértek vissza.

HARCIA DIÁK Lehet, hogy nem elegendő!

DIÁKLÁNY Amióta megszülettünk, mind ez zajlik. Sőt, azelőtt sem volt más. Nézz körül, hányan vagyunk! Harmincan voltunk, és már csak hárman maradtunk. Hárman! Akit nem fegyverrel a kezében ragadt el a háború, azt az utcán vagy az otthonában terítette le egy eltévedt golyó.

HARCIA DIÁK Háborúban nincs eltévedt golyó! Azokat a golyókat nekik szánták! Meg nekünk! Vissza kell vágnunk!

DIÁKLÁNY Ezért nem lesz soha vége, mert mindig valaki visszavág! Már ki szeretnék menni egyszer úgy az utcára, hogy csak a madarak csicseregésére figyeljek, vagy a naplementére, nem pedig arra, hogy mikor lépnek aknára, vagy mikor talál el egy repesz.

SZERELMES DIÁK *(kedvesen)* Ne félj, majd én megvédelek! Ha egy golyó el akarna találni, akkor is boldogan ugrnék eléd, hogy belém fúródjon, és széles mosollyal az arcomon lehelném ki...

DIÁKLÁNY *(közbeváág)* Fejezd már be! *(Közelgő bomba füttyölése hallatszik.)*

TANÁRNŐ Gyerekek, lebukni! *(Hatalmas robbanás hallatszik, mintha nagyon közel csapódott volna be.)*

SZERELMES DIÁK A tanárnő nem fél?! Bújjon fedezékbe!

TANÁRNŐ Nekem már nem ártanak a bombák. Férfjemet, fiamat elveszítettem. Számomra a halál megváltás lenne. De nem lesz. Megértettem, a sors azért hagyott itt, hogy élő emlékműve legyek egy letűnt világnak, amelyben még képesek voltunk normálisan létezni. Valahogy békében... Normálisan... Emberként...

HARCIA DIÁK Miért?! Én nem vagyok talán ember és nem vagyok normális, mert küzdeni akarok, nehogy elpusztítsanak?! Mert, ha nem küzdök az életemért, a népemért, a hazámért, akkor a teljes megsemmisülés vár ránk! Nem akarok többé itt lapulni a pad alatt, mint egy gyáva nyúl! *(Mászna kifelé.)*

DIÁKLÁNY *(lefogja)* Nyughass már! Igaza van a tanárnőnek. Tele van a temető olyan értelmetlen hősökkel, mint te! Vagonokra rakják, és a tengerbe vetik őket, mert nincs hely a temetőkből, még a játszótérből is temetőket csináltak, és már azok is megteltek! Ha egymásra raknák

azt a sok tetemet, magasabb lenne, mint a Csimborasszó vagy mint a Csomolungma...

SZERELMES DIÁK *(közbevág)* Én annak a hegynek a tetején is szeretnék...

DIÁKLÁNY Tudom... *(Megöleli a fiút, mint egy kisgyereket)* Csak azt szerettem volna mondani, hogy jó lenne, ha így hárman megérnénk az érettségit. Egy hónap, nem a világ. Aztán meg... Élve szerintem is többet érünk, mint holtan. Ezért kérlek, maradj velünk... Még egy hónapig... Az érettségiig.

SZERELMES DIÁK Én biztosan veled maradok...

DIÁKLÁNY *(mintha meg sem hallotta volna)* Aztán azt tehetsz, amit akarsz... De hátha...

SZERELMES DIÁK Figyeljete csak!

HARCIA DIÁK Mi van?!

SZERELMES DIÁK Hallgassátok csak!

HARCIA DIÁK Én nem hallok semmit!

SZERELMES DIÁK Éppen ez az... Csend lett!

DIÁKLÁNY Nem bombáznak!

SZERELMES DIÁK *(kimászik a pad alól, odarohan az ablakhoz, és kiles a deszkák között)* És nem is lönek!

HARCIA DIÁK *(ő is odamegy az ablakhoz, és kibámul)* Biztosan elbújtak a nyavalyások!

DIÁKLÁNY Lehet, hogy tűzszünetet kötöttek!

SZERELMES DIÁK Rég nem kötöttek tűzszünetet... Már ideje volt!

TANÁRNŐ *(leteszi a kötést)* Akkor folytathatjuk az órát! Mindenki üljön a helyére! *(Ironikusan)* Mindenki... aki még megmaradt.

SZERELMES DIÁK Vegyük elő a történelemlétkönyvet?

DIÁKLÁNY Miért, mi más? Tanulhatunk egyebet?

HARCIA DIÁK *(gépiesen, mint aki már bemagolta)* Hazafiságunk szent táptalaja a történelem. Minden más tantárgy csak kételyeket ébresztene abban a diákban, akit a harcra készítenek fel. Kétellyel a szívünkben nem vonulhatunk ki a harctérre! Az olyan, mintha az ellenség fegyverének a csövét egyenest a halántékunkhoz nyomnánk! Nem rohanhatunk csak úgy a vesztünkbe!

DIÁKLÁNY Dehogynem! Kimossák az agyunkat, hogy dúvadként koncoljunk fel másokat, és ne érdekeljen, hogy minket is felkoncolhatnak!

HARCIA DIÁK Vigyázz a szádra! Ha nem ismernék óvodás korod óta, még azt is feltételezhetném, hogy az ellenségnek dolgozol! És tudod, hogy mi jár az árulóknak!

TANÁRNŐ *(először emeli fel a hangját)* Fejezzétek be! Legalább ti ne esetek egymásnak! Ha már csak történelmet lehet tanítani, akkor azt fogom oktatni. Mint eddig. De mostantól objektíven. Elfogulatlanul... Hogy ne marakodjatok, mint a kutyák... *(Megszakítva mondanivalóját, idegesen néz körbe)* Menj, légy szíves, az ablakhoz, és nézd meg, nincs-e kint valaki.

SZERELMES DIÁK *(kiles az ablakon)* Nincs. Miért?

TANÁRNŐ Nehogy hallgatózzanak. Nekem már mindegy, de nektek még bajotok származhatna belőle.

HARCIA DIÁK *(gyanakvóan)* Mit akar ezzel?!

SZERELMES DIÁK Szokatlan!

HARCIA DIÁK Mi szokatlan?!

SZERELMES DIÁK Ez a némaság... *(Ábrándosan)* Se puskaropogás, se ágyúdörej... Még a folyón túl is békesség honol.

HARCIA DIÁK A folyón túl?! Azok az ellenségeink! Biztosan készülnek valamire. Csak altatnak, hogy aztán lecsaphassanak!

DIÁKLÁNY Miért? Szerinted ők nem emberek? Csupán gyilkoló gépek, akik nem vágnak egy kis csendre, nyugalomra, a virágok illatára, patakcsobogásra... szerelemre?... *(Komoran)* Az életre...

SZERELMES DIÁK Menjünk ki, ússzunk egyet!

DIÁKLÁNY Megbolondultál?! Tele van aknákkal... Meg tetemekkel...

HARCIA DIÁK *(kikelve magából)* A folyó szent hely, amelyet honfitársaink vére festett vörösre. Ne merészed megszentésteleníteni!

TANÁRNŐ Tarthatnánk végre órát?! *(A szerelmes diákhoz)* Légy szíves, foglalj helyet... Köszönöm. Akkor visszamennék a kezdetek kezdetére...

HARCIA DIÁK *(közbevetve)* Amikor még a folyón túli rész is a miénk volt. De a gazok elvették tőlünk!

TANÁRNŐ Nem biztos. Ők határozottan állítják, hogy a folyón túli rész az övék volt. Sőt, a folyón innen is az övék volt.

HARCIA DIÁK Ahol most vagyunk? Kik állítják ezt?!

TANÁRNŐ A folyón túliak.

HARCIA DIÁK Az lehetetlen, hogy az övék lett volna! Ez őseink földje, ahol nagyapáink nagyapái születtek, és védték rendületlenül évszázadokon át!

TANÁRNŐ Pedig a folyón túli iskolákban ezt tanítják.

HARCIA DIÁK Akkor hazudnak! Persze hogy hazudnak! Csak azért állítják, hogy még elvakultabbá tegyék azt a nemzedéket, amely majd a

gyűlölettől fűtve, fegyverrel a kezében meg akarja kaparintani a területeinket!

DIÁKLÁNY De nálunk is ugyanez zajlik!

TANÁRNŐ Az igazságot mára már senki nem tudja. Annyit ferdítették és titkolták a történelmünket az idők során. Talán majd ti egyszer kiderítitek... Hogy valójában megtudjuk, hogy honnan jöttünk és kik vagyunk... Hogy kik azok, a folyón túlról... Hátha mindenki megbékélne egyszer, ha ismernénk a gyökereinket.

HARCIA DIÁK *(feldúlva)* Tanárnő! A tanárnő melyik oldalon áll?! *(Berepül egy kézigránát az ablakon. Mindenki földre veti magát, de a gránát nem robban fel.)*

TANÁRNŐ Feküdj!

HARCIA DIÁK *(röhögve)* De bénák! Elfelejtették kibiztosítani! Így nem fog felrobbanni! *(Dobigálja az egyik kezéből a másikba a gránátot.)*

DIÁKLÁNY Ne hülyéskedj, te!

HARCIA DIÁK Na ugye, igazam lett! Ez a kis látszatbéke csak arra volt jó, hogy lankassza éberségünket! De rajtunk nem fognak ki!

TANÁRNŐ *(higgadtan)* Óvatosan tedd le azt a gránátot! Ide a katedrára. Nehogy valakinek baja essen.

HARCIA DIÁK Én kidobom az ablakon!

DIÁKLÁNY Te örült, ne tedd!... Még eltalálsz valakit. *(Megfogja a kezét.)*

HARCIA DIÁK Az is a célom! Nyírjuk ki a kutyákat!

DIÁKLÁNY *(a szerelmes diákhoz)* Gyere, segíts már, vegyük el tőle!

TANÁRNŐ Uramisten, vigyázzatok! *(Dulakodva lefogják, majd a szerelmes diák megszerzi a gránátot.)*

DIÁKLÁNY Ez meleg volt.

SZERELMES DIÁK Ha ez egy csokor virág volna, neked adnám.

DIÁKLÁNY Inkább csokoládéra hasonlít. Egy nagy, húsvéti csokitojásra.

SZERELMES DIÁK Vagy ékszeres dobozra. Két jegygyűrűvel a mélyén. Vagy akár rumbatök is lehetne. *(Dalolva rázogatja)* Hajjajjjajjj! Hajjajjjajjj!

DIÁKLÁNY Ne, kérlek ne! *(Közrefogja a két tenyerével a fiú kezében levő gránátot.)*

TANÁRNŐ Megint lőnek. *(Fegyverropogás hallatszik.)*

SZERELMES DIÁK Nem sokáig tartott...

DIÁKLÁNY Volt itt béke egyáltalán?

TANÁRNŐ Volt, egy rövid ideig.

SZERELMES DIÁK Én emlékszem. Nagyon kicsi voltam, de már virágot adtam a békefenntartóknak. És énekeltünk nekik. Énekeltünk lelkesen, ők meg csokoládét osztogattak.

TANÁRNŐ Aztán elmentek. Kivonultak végleg. Bűdös lett a helyzet.

HARCIAS DIÁK Adjátok vissza! Könyörgöm, adjátok vissza! Nem érzem magam biztonságban nélküle.

DIÁKLÁNY Csak akkor vagy erős, ha fegyver van a kezvedben, mi?

SZERELMES DIÁK *(a tanárnőhöz)* Jobb lesz, ha ezt elteszi óvatosan a fiókjába. *(Átnyújtja a gránátot)* Óvatosan... Én enélkül is erős vagyok. Néha úgy tűnik, hogy hegyeket tudnék elmozdítani, mert mindenben téged látlak és érzlek: a hajad illatát, a mosolyodat...

DIÁKLÁNY Jó lenne, ha meg tudnád állítani ezt az egészet.

SZERELMES DIÁK Ha kimennék a harctérre, képtelen lennék az ellenség-re lőni, mert őbenne is csak téged látnálak. És a kézigránátot is meg tudnám csókolni, mert...

DIÁKLÁNY Hagyd már abba! Kérlek... *(A puskaropogás egyre erősödik, ordítózás és dulakodás hangjai szűrődnek be, majd kis megszakításokkal az ajtón dörömbölnek.)*

TANÁRNŐ *(higgadtan, de határozottan)* Ne nyissátok ki! *(Tovább kötöget)* Toljátok a padokat az ajtóhoz, nehogy benyomják.

DIÁKLÁNY Uramisten, ezek megölnék!

SZERELMES DIÁK Én nem hagyom! *(Az ajtó elé tolják, majd egymásra rakják a padokat.)*

HARCIAS DIÁK Bár kimentem volna és leszedtem volna belőlük egypárat! Akkor nem nyomultak volna idáig! *(A dörömbölés a padokat rezegetti.)*

DIÁKLÁNY Be fogják törni!

TANÁRNŐ *(nyugodtan kötögetve)* Nem, ha megtámasztjátok. *(A tanulók nekifeszítik hátukat a padoknak.)*

DIÁKLÁNY Ha bejutnak, megölnék minket?

HARCIAS DIÁK Én küzdeni fogok! Majd egyenként szedem le őket!

DIÁKLÁNY És mégis hogy, fegyver nélkül, te hős?

HARCIAS DIÁK Nekik rontok, és átharapom a gégejüket!

SZERELMES DIÁK Én inkább meggyőzném őket, hogy teljesen fölösleges ez a lövöldözés.

HARCIAS DIÁK Azokat a kreatúrákat csak szuronnyal lehet meggyőzni. Vagy, ha kikaparjuk a szemüket!

SZERELMES DIÁK *(a lányhoz, az erőlködéstől lihegve)* Sohasem mondtad, hogy szeretsz!

DIÁKLÁNY *(túloldítva az egyre erősödő zajt)* De mondtam!

SZERELMES DIÁK Én nem emlékszem!

DIÁKLÁNY Nem emlékszel, mert mindig a fellegekben jársz.

SZERELMES DIÁK Hallani akarom! Lehet, hogy több alkalom nem lesz rá.
 Mondd ki, hogy szeretsz! *(Három vagy négy pisztolylövés dörren el közvetlenül az ajtó mögül, majd néma csend lesz.)*

DIÁKLÁNY *(rövid hallgatás után)* Csend van... Újra...

HARCIA DIÁK Legyűrtük a gazfickókat!

DIÁKLÁNY Te jó ég! És ha nem az ellenség volt? Hanem a mieink menekültek a golyók elől? És mi nem engedték be őket... Szedjük le gyorsan a padokat... Hátha vannak túlélők... *(Pakolnak.)*

HARCIA DIÁK Ez történik, ha menekülünk és nem nézünk farkasszemet az ellenséggel. A világ szégyenére hátunkba kapjuk a golyót.

DIÁKLÁNY Ne légy szívtelen!

SZERELMES DIÁK Szépen sorba rakjuk őket, s egymás vállára borulva majd sírunk...

DIÁKLÁNY Befognátok már?! *(Kinyitják az ajtót.)*

TANÁRNŐ *(halkan)* Csak lassan, semmi hirtelen mozdulat... *(A tanulók megállnak az ajtóban.)*

DIÁKLÁNY Itt nincs senki!

HARCIA DIÁK Eltakarodtak a gyávák!

SZERELMES DIÁK Úgy döntöttek, hogy életben maradnak. *(Újra lövések hallatszanak a távolból.)*

TANÁRNŐ *(nyugodtan)* Gyertek be, nehogy valakinek baja essen. *(A fiatalok becsukják az ajtót, és beülnek a padba.)*

DIÁKLÁNY De tényleg, ha a mieink lettek volna...

TANÁRNŐ Így volt a legokosabb... Nem kockáztathattunk. Bármilyen életben kellett maradnotok. Nem szabad lelövéssétek magatokat.

DIÁKLÁNY De tanárnő... Miért lőnek minket?

TANÁRNŐ Mert mi is lőjük őket.

DIÁKLÁNY És mi miért lőjük őket?

HARCIA DIÁK *(gépies határozottsággal)* Mert elvették tőlünk, ami a miénk!

TANÁRNŐ Ők úgy tudják, hogy mi vettük el, ami az övék.

HARCIA DIÁK *(egyre tüzeesebben)* Ez szemenszedett hazugság! Diverziós propaganda! *(Csengetnek.)*

SZERELMES DIÁK Végre szívhatunk egy kis friss levegőt. *(A lányhoz)* Szedek neked egy csokor virágot!

HARCIA DIÁK *(lelkesen)* Úgy van, szünetre!

TANÁRNŐ *(felemeli a hangját)* Gyerekek, ne! Inkább bújjatok el, én majd kimagyarázom valahogy!

HARCIA DIÁK Szó sincs róla! A rendelet világosan kimondja, hogy bármilyen körülmények között, még fegyveres konfliktus esetén is kötelesek vagyunk kimenni szünetre, hogy az ellenség ne tarthasson gyávának! Ha gyengének mutatkozunk, elveszünk. Ha viszont magabiztosnak, fittyet hányva halálos ellenségeink megfélemlítő mesterkedéseire, akkor miénk lehet az az előny, amely egy pszichológiai hadviselésben egyenesen repít célunk, a végső győzelem felé! Bátran kiállunk a golyózáporba, és ezzel zavarba hozzuk őket! Ezért kötelességünk kimenni szünetre!

SZERELMES DIÁK Olyan rég nem másztam fára. Tépek egy orgonát.

DIÁKLÁNY Csak azt ne! Még eltalálnak!

TANÁRNŐ *(egyre kétségbeesettebben)* Ha kérdeznék, én váltig állítanám, hogy azért maradtatok bent, mert betegek vagytok... Álljatok meg! Vagy mert a szünetben is felmérőt íratok hazafias öntudatból... Könyörgöm... még mindig lőnek... Maradjatok bent! Könyörgöm... *(Lövészek közepette a tanulók kimennek)* Vigyázzatok magatokra! *(Utánuk kiált)* Feküdjete le a földre! *(Mély csend ül az osztályteremre, aztán az ajtó felől sírás hallatszik)* Ki van itt? *(Kinéz az ajtó mögé, és kézen fogva bevezet egy kisfiút)* Miért sírsz?

KISFIÚ Félek, nagyon félek.

TANÁRNŐ A szünettől?

KISFIÚ Igen... Olyan hangosan süvítenek a golyók.

TANÁRNŐ *(magához öleli)* Nem baj, majd én elbújtatlak. Szegénykém, mennyire reszketsz... Mássz be a szekrénybe, és próbálj valami szépre gondolni. Attól majd elalszol, és elmúlik a félelmed.

KISFIÚ Mire gondoljak?

TANÁRNŐ Valami szépre.

KISFIÚ Az micsoda?

TANÁRNŐ Már én sem emlékszem... Bújj el gyorsan, nehogy megtaláljanak. Ne félj, itt biztonságban leszel.

KISFIÚ Én inkább hazamennék. A bátyám majd hazavisz.

TANÁRNŐ A bátyád ebbe az osztályba jár?

KISFIÚ Igen. *(Csengetnek.)*

TANÁRNŐ Arra most nincs idő. Bújj el! *(A kisfiú bemászik a szekrénybe, a tanárnő rácsukja az ajtót.)*

HARCIA DIÁK *(érkezik a lánnyal)* Kis híján eltaláltak. De megfizetnek ezért!

Elkapom és megnyuvasztom őket!

DIÁKLÁNY *(kábultan)* Mindnyájan megfizetünk... Mindenért...

TANÁRNŐ Üljetek a helyetekre!

DIÁKLÁNY *(eszélősen)* Mindenért megfizetünk...

TANÁRNŐ *(higgadtan)* Rosszul vagy?

DIÁKLÁNY Megfizetünk...

TANÁRNŐ *(a harcias diákhoz)* Légnyomás?

HARCIA DIÁK Nemcsak.

TANÁRNŐ *(rosszat sejtve)* Ő... Ő hol van? *(Néma csend)* Mért vagytok csak ketten?! *(Szünet)* Ő hol van?!

DIÁKLÁNY *(könnyeiével küszködve)* Megfizetett...

TANÁRNŐ Ó istenem, hogy történt?

DIÁKLÁNY Felmászott a fára, és tépett nekem egy szál orgonát... Akkor még semmi baja nem volt... Aztán szelíden elmosolyodott, és felém nyújtotta... Akkor érte a lövés... Szívéhez kapott és összerogyott. Üveges tekintettel bámulta az eget. Én letérdeltem mellé. De lefogtak és elvonszoltak... Pillanatok alatt átláthatatlan tömeg vette körül... Aztán megérkeztek a szanitécek...

HARCIA DIÁK *(gépiesen)* Így jár, aki nem elég éber...

DIÁKLÁNY *(közbeváág)* Te csak hallgass! Falhoz lapultál, és földbe gyökerezett a lábad. Moccanni sem tudtál a félelemtől!

HARCIA DIÁK Igen, mert megbénított a tehetetlenség! Hogy nem lőhettek vissza! Hogy nem vághatunk vissza!

TANÁRNŐ Már visszavágtunk ezerszer. Ne vidd vásárra a bőrödöt, mert lement az ára.

HARCIA DIÁK Akkor itt döglünk meg mindnyájan, vigyorral a képünkön, egy csokor virággal a kezünkben! Ez a magasztos, szép halál! Küzdelemben, csatában elesni, az más!

DIÁKLÁNY Fejezd már be, te marha! *(Elkezdi ütlegelni a fiút)* Fejezd már be! Azt a virágot a saját sírjára szedte, te barom! *(A fiú lefogja a lányt)* És most mi lesz? Eltöröd a nyakamat és kibelezél, mint egy libát? *(Próbálja kiszabadítani magát a fiú karjaiból.)*

TANÁRNŐ *(szét akarja őket választani)* Gyerekek! Könyörgöm... *(Az ajtóban megjelenik bekötözött vállal a harmadik diák. A többiek abbahagyják a dulakodást, és döbbenten állnak.)*

DIÁKLÁNY Te élsz?

TANÁRNŐ Istenem! Gyermekem...

SZERELMES DIÁK (*vidáman*) Kutya bajom, csak egy kis horzsolás!
TANÁRNŐ Kész csoda...
SZERELMES DIÁK (*lelkesen*) A golyó szerencsére elkerülte a szívemet. Belecsípett a karomba, és távozott. Attól ájultam el. Bekötöztek és most itt vagyok. De képzeljétek! Felterjesztettek kitüntetésre, mivelhogy háborús sebesültnek számítok, mert úgy szól a törvény, hogy minden háborús sebesült kitüntetést kap...
HARCIA DIÁK Gratulálok. Azért tartunk ott, ahol tartunk, mert ebben a háborúban a gyávákat tüntetik ki, és nem az igazi hősokeket. Szép kis példát mutatunk! Arra buzdítanak, hogy otthon a fotelből nézzük a háborút, mint egy focimeccset, mert így is, úgy is hősokek kiáltanak ki!
TANÁRNŐ A szájhősokekből meg értelmetlen és ismeretlen hősokek lesznek... És már túl sokan vannak. (*Kopognak az ajtón*) Biztosan az iskolamester lesz, hogy hivatalosan is bejelentse a történeteket... Jöjjen be!
ELLENSÉG (*több sebből vérző, egyenruhás fiatalember beront az ajtón*) Vízet!... Vízet! (*Összeesik.*)
TANÁRNŐ Uramisten!
DIÁKLÁNY Egy katona!
ELLENSÉG (*agonizálva*) Vízet...
HARCIA DIÁK Vigyázzunk! Nem a mi egyenruhánkat hordja!
SZERELMES DIÁK Egy ellenség?
HARCIA DIÁK A nyavalyások már ide is betörnek! (*Már rugdosná.*)
TANÁRNŐ Megállni! Hisz ő is ember...
HARCIA DIÁK De milyen ember?!
DIÁKLÁNY Adjunk neki vizet!
TANÁRNŐ Húzzátok a fal mellé, gomboljátok ki a zubbonyát, és támaszszátok fel a fejét!
HARCIA DIÁK Én nem nyúlok hozzá, bottal sem piszkálnám!
DIÁKLÁNY (*megfogják a katonát a szerelmes diákkal együtt*) Vízet, gyorsan!
SZERELMES DIÁK Van egy kis víz a virágvázában!
TANÁRNŐ Én hozok friss vizet kintől! (*Indulna.*)
DIÁKLÁNY Már késő. Azt hiszem...
SZERELMES DIÁK (*főlé hajol*) Nem lélegzik.
HARCIA DIÁK Jól is teszi, különben agyonütöttem volna.
DIÁKLÁNY Te mekkora szociopata marha vagy! Téged be kéne záratni!
TANÁRNŐ (*komoran*) Tényleg meghalt...
DIÁKLÁNY Biztos?
TANÁRNŐ Én a halált már kilométerekreől megismerem. Biztos.

SZERELMES DIÁK Egészen emberformája volt... Szegény... Biztosan ő is szeretett valakit...

TANÁRNŐ Szemüveget hordott...

DIÁKLÁNY Valami kezdő tanár lehetett...

SZERELMES DIÁK Vagy egy eminens diák érettségi előtt...

DIÁKLÁNY Még előtte volt az egész élet...

TANÁRNŐ Talán tudott valamit az enyéimről...

DIÁKLÁNY Kikről?

TANÁRNŐ A folyón túliakról... Hogy nem esett-e bajuk...

DIÁKLÁNY A tanárnőnek vannak a folyón túl...

TANÁRNŐ Igen...

SZERELMES DIÁK De romantikus...

DIÁKLÁNY A folyó túlsó oldalán nem élnek magunkfajták. Akkor a tanárnő is...

TANÁRNŐ Igen...

SZERELMES DIÁK És mégis hogy?...

TANÁRNŐ Már régen történt... Az alatt a rövid békeidő alatt.

SZERELMES DIÁK Mikor még itt voltak a békefenntartók...

DIÁKLÁNY Meséltek a szüleim róluk... A kék sisakosok...

TANÁRNŐ Gyönyörű májusi nap volt, mint most. A folyónál mostam, mert még nem állították helyre a vízvezeték-hálózatot... Felborítottam a mosdótálat, és a frissen mosott ruhákat elsodorta a víz... Próbáltam kihalászni, de megcsúsztam, és engem is elvitt... Úszni nem tudtam. Nem tanulhattam meg, mert a folyó gyerekkoromban is harcok színhelye volt, akár most. És már azt hittem, hogy paradox módon nem a harcok alatt, hanem a békében fogok meghalni, amikor egy erős kéz megragadott. Aki megmentett, később a férjem lett és gyermekeim apja. De már egyikük sincs. Őket is elvitte, de nem a víz, hanem a háború. Bár engem is elsodort volna...

DIÁKLÁNY És hogy tudtak beilleszkedni?

TANÁRNŐ Akkoriban sokan menekültek ide a háborús zónából, mivelhogy itt béke volt. Úgy mutatott be a családjának, mint menekültet. Aztán megint minden újramezdődött... És azóta nem hallottam semmit felőlük. Teljesen elszakadtam a rokonaimtól... Pedig már csak ők maradtak, ha maradtak... Férjemet egy bomba szakította több darabba a fronton, a fiam pedig színházba menet rálépett egy aknára. Az életnek így semmi értelme... Várom, hogy rám is sor kerüljön minél hamarabb.

DIÁKLÁNY Talán ha felkutatná a rokonait, új életcélt kapna...

HARCIA DIÁK Akkor a tanárnő ideológiailag nem megbízható személy!

Úgymond „egészségtelen” származású. Hogy is kerülhetett egyáltalán a tanügyi rendszerbe?! Ilyen fontos tantárgyat magára bízni! Így soha nem nyerhetünk háborút! Biztosan kijátszotta a rendszert, hogy aztán belülről bomlasszon.

TANÁRNŐ Én nem játszottam ki senkit. Nagyon elfogytak azok, akik még taníthatnának. Ha nem haltak meg, akkor meg kivándoroltak. Elme- nekültek erről az átkozott helyről. Úgyhogy maradtam én meg a hoz- zám hasonlók. Akik beletörődtek a sorsukba. Valakinek maradnia is kell...

SZERELMES DIÁK Már megint hallgatnak a fegyverek. Úgy látszik, kifogy- tunk a munícióból. Nem bírom ezt a levegőtleniséget! Menjünk ki és nézzük meg a naplementét.

DIÁKLÁNY Még dél van. Különben is, felhős az ég.

TANÁRNŐ Azért nem bombáznak.

HARCIA DIÁK Ó, ezek nagyon agyafúrtak. Mérföldekről is képesek vak- tában eltalálni egy svábbogarat. A mai modern eszközökkel...

TANÁRNŐ Engem valahogy elkerültek, pedig semmi értelme az életemnek.

SZERELMES DIÁK De taníthat, és az magasztos érzés lehet. Gyönyörű kül- detés!

TANÁRNŐ Ha nem mondhatom ki az igazságot, akkor semmit nem ér. Arra kényszerítenek, hogy hazudjunk. Hazugságokkal tömjük tele a fejeteket. Abban nincs semmi felemelő. Gúzsba kötve kell belétek szaj- kóznom a sok handabandát, melytől lelkesen meneteltek a pusztulás- ba. Akkor inkább pusztuljak én is.

DIÁKLÁNY De valakinek csak fel kell nyitnia a szemünket.

SZERELMES DIÁK Hogy álmodhassunk!

HARCIA DIÁK Nyitott szemmel?

DIÁKLÁNY Nem is elvakultan!

TANÁRNŐ Lehet, hogy már én sem látok világosan. Innen belülről túlsá- gosan zavaros... *(Kicsapódik az ajtó, és belép rajta egy állig felfegyverzett katona)* Uramisten!

HARCIA DIÁK Ó a miénk! Nem kell megijedni! Győzelem!

ÖNGYILKOS KATONA Győzelem!

TANÁRNŐ A frászt hozta ránk! Így betörni...

ÖNGYILKOS KATONA Meg kell tennünk, amit megkövetel a haza!

TANÁRNŐ Végül is... Jó, hogy jött.

ÖNGYILKOS KATONA Mi mindig jókor vagyunk jó helyen!

TANÁRNŐ Mert itt fekszik egy elesett katona... A folyón túlról... El kéne szállítani...

ÖNGYILKOS KATONA Egy ellenséges fenevad?!

HARCIA DIÁK De kinyírtuk!

DIÁKLÁNY Nem mi öltük meg, csak...

HARCIA DIÁK A haza igaz szolgálói végeztek vele, nem is ti! Mi, a hazafiak!

TANÁRNŐ Akkor fogjátok meg, gyerekek...

ÖNGYILKOS KATONA Megállni! Előbb megvizsgálom, ne legyen nála kibiztosított gránát vagy öngyilkosbomba. Ezekről minden kitelik. Még halálukban is képesek pusztítást okozni. *(Odamegy a halotthoz, és vizsgálódik)* Úgy látom, hogy nincs nála semmi ilyesmi... De sajnos nem szállíthatjuk el... Már a mieinket sincs hova temetni, nemhogy az ellenséget! Később majd foglalkozunk vele... Végül is, nem ezért jöttem. Gyerekek, nem láttatok egy kislányt?

SZERELMES DIÁK Itt bent az osztályban?

DIÁKLÁNY Nem láttunk...

ÖNGYILKOS KATONA Egy elemi iskolást.

HARCIA DIÁK Én sem láttam.

ÖNGYILKOS KATONA Biztos?!

HARCIA DIÁK Én kiszúrtam volna.

TANÁRNŐ Nem... nem. Miért?

ÖNGYILKOS KATONA Mert megszökött a szünetről. Az osztályában sincs. Ez megengedhetetlen!

HARCIA DIÁK A gyáva!

ÖNGYILKOS KATONA A gyenge egyedeket be kell gyűjteni és példát kell statuálni. És akkor már ilyen zseni korban megtanulják, hogy a haza mindenekelőtt! Máskülönben a félelem úrrá lesz rajtuk, és a nemzetünk vesztét okozza! Akkor mentem is. Szóval, biztosan nem látták...

TANÁRNŐ Nem.

ÖNGYILKOS KATONA Győzelem!

HARCIA DIÁK Győzelem, testvér!

ÖNGYILKOS KATONA Győzelem... Azért lenne itt még valami... Majdnem elfelejtettem...

TANÁRNŐ Az elesett katona.

ÖNGYILKOS KATONA Nem, nem...

TANÁRNŐ Akkor mégis micsoda?!

ÖNGYILKOS KATONA Nagyon kényes dologról volna szó...

TANÁRNŐ Mondja már! Tudja, szeretnék órát tartani!

ÖNGYILKOS KATONA Csak egy perc az egész, és már nem is zavarom!

TANÁRNŐ Bökje ki!

ÖNGYILKOS KATONA Akkor gyorsan elmondom... Önkénteseket keres a hadsereg egy titkos küldetéshez.

DIÁKLÁNY Nagy ügy. Ha olyan titkos, miért kiáltják világgá?!

TANÁRNŐ Remek! Már óra közben is zaklatnak ezzel. Nem látja, hogy még gyerekek?!

ÖNGYILKOS KATONA Egy fiatalnak tiszta a szíve, a lelke és a gondolkodása. Ilyenekre van szükségünk. Jobban tudnak koncentrálni a feladatra. De jelzem, nem kényszerítünk senkit. Nem is kényszeríthetünk. Nem lenne humánus!

TANÁRNŐ *(enyhe gúnnyal)* De emberségesek... Nyugodtan elmehet, nincs közöttünk senki...

HARCIA DIÁK De van!

ÖNGYILKOS KATONA Kicsoda?

HARCIA DIÁK Én! Igenis, én!

DIÁKLÁNY Nem vagy normális!

SZERELMES DIÁK Menjünk inkább pecázni.

DIÁKLÁNY Te megbolondultál!

HARCIA DIÁK Nem bolondultam meg, épp ellenkezőleg, most jött meg az eszem!

TANÁRNŐ Kérlek, fiacskám, erre még aludj egyet...

HARCIA DIÁK Eleget aludtam! Most már cselekednem kell!

SZERELMES DIÁK Ha nem mész el, én meghívlak egy sörre.

DIÁKLÁNY Tudom, hogy szereted megjátszani a kemény fiút, de hidd el, hogy a valóság más. A harctér nem egy kellemes hely. Ismerlek. Ugyanúgy nem bírod az ágyúdörejt, mint mi.

HARCIA DIÁK Éppen azért jött el az ideje annak, hogy bebizonyítsam, le tudom győzni a félelmet, és másmilyen vagyok, mint ti!

SZERELMES DIÁK Arról volt szó, hogy együtt érettségizünk le.

TANÁRNŐ Igen, arról volt szó.

HARCIA DIÁK Ó, addigra visszatérek...

ÖNGYILKOS KATONA Azt nem hiszem!

TANÁRNŐ Micsoda?!

ÖNGYILKOS KATONA Mi nem térhetünk vissza!

TANÁRNŐ Miért?

ÖNGYILKOS KATONA Azt nem árulhatom el! De nem térhetünk vissza...

TANÁRNŐ Szóval öngyilkos küldetés...

ÖNGYILKOS KATONA Azért kell körültekintően kiválasztani azokat, akik az alakulatunkhoz akarnak csatlakozni. A megdicsőülést bárki nem érdemelheti ki. Csak a valódi hazafiak.

HARCIA DIÁK Én valódi hazafi vagyok! Veletek tartok a küzdelemben!

DIÁKLÁNY Te csak ülj le a fenekedre! A szájszatákhoz jobban értesz!

TANÁRNŐ Édes fiam, gondold meg...

HARCIA DIÁK Átgondoltam! Megyek!

TANÁRNŐ *(a katonához)* Kérem, ne vegye komolyan. Csupán a lelkesedés fűti.

ÖNGYILKOS KATONA Az a legfontosabb, a lelkesedés.

HARCIA DIÁK Kész vagyok életemet adni véreimért és a honért! Induljunk!

ÖNGYILKOS KATONA Ácsi! Mint mondtam, ez nem ilyen egyszerű... Körültekintően kell eljárunk. Sajnálom...

DIÁKLÁNY Ne sajnálja, keresgéljen máshol!

TANÁRNŐ Helyes. Köszönjük, hogy meglátogatott, de gondolom, hogy van jobb dolga is a honvéd úrnak...

ÖNGYILKOS KATONA Tulajdonképpen nincs...

TANÁRNŐ Nincs?

ÖNGYILKOS KATONA Nincs...

SZERELMES DIÁK Akkor tanítson katonadalokat. Olyan szerelmes katonadalokat.

HARCIA DIÁK Ne hallgasson rájuk! Maga értem jött!

ÖNGYILKOS KATONA Lehet, lehet... De előbb meg kell győződnöm, hogy maga teljes mértékben alkalmas egy ilyen kényes küldetésre. Mert, ugyebár, nem elég csak a lelkesedés... Megkérdőjelezhetetlen bizonyíték szükségeltetik arról, hogy bármilyen körülmények közt képes elvégezni azt a kötelességét, amit a haza rárótt! Csak akkor léphet be közénk, ha megingathatatlan a hite a véső győzelemben, és ezért mindent fel fog áldozni.

TANÁRNŐ Most már tényleg fejezzük be! Távozzon, kérem, vagy panaszt tesz a főparancsnokságon.

ÖNGYILKOS KATONA Onnan küldtek.

TANÁRNŐ Szóval már idáig alacsonyodtak...

ÖNGYILKOS KATONA Tessék?

TANÁRNŐ Semmi, semmi... Csak tudja, elhatározták, hogy együtt fogunk... Együtt fognak leérettségizni... Mind... Érti, ugye? Meg aztán nehezen is viselnék el a harctéri körülményeket. Higgyen nekem, én ismerem őket.

HARCIA DIÁK Szóval gyáva vagyok, mi?! (*A katonához*) Akar megingathatatlanságot bizonyítani a hazafiságomra?!

ÖNGYILKOS KATONA Hogy mire?

HARCIA DIÁK Maga mondta, bizonyítsam be, valódi hazafi vagyok.

ÖNGYILKOS KATONA Igaz, igaz!

HARCIA DIÁK Ha beszolgáltatok egy népellenséget vagy egy kémeket, az hazafias tettek számítnak?

ÖNGYILKOS KATONA Természetesen.

HARCIA DIÁK Minden kétséget kizáróan alkalmasnak tekintenek?

ÖNGYILKOS KATONA Minden kétséget kizáróan. De mégis kit szeretne feljelenteni? Egy szomszédját?

HARCIA DIÁK Nem.

ÖNGYILKOS KATONA Egy iskolatársát?

HARCIA DIÁK Nem igazán...

ÖNGYILKOS KATONA Akkor kicsodát?

HARCIA DIÁK A tanárnőt!

DIÁKLÁNY Te disznó!

SZERELMES DIÁK Neked az agyadra ment a háború! Inkább szeretkezz vagy írd verseket...

ÖNGYILKOS KATONA És miből gondolja, hogy a tanárnő kém?

HARCIA DIÁK Először is, nem közölünk való. A folyó túlsó oldalán született. Másrészt pedig olyan gondolatokat terjeszt a diákjai körében, amellyel aláássa a tanainkat!

ÖNGYILKOS KATONA Aláássa a tanainkat?

HARCIA DIÁK Kételyt ébreszt a tanítványaiban. Elidegeníti őket a háború szent eszméjétől! Gyávaságra buzdít... meg kötöget.

ÖNGYILKOS KATONA Kötöget?!

HARCIA DIÁK Igen, kötöget.

ÖNGYILKOS KATONA Gyanús.

HARCIA DIÁK Fölöttébb gyanús!

ÖNGYILKOS KATONA Így jelezhet a társainak...

HARCIA DIÁK Információkat továbbít!

ÖNGYILKOS KATONA Az ügynökök nagyon leleményesek. Egyszer elkapunk egy kémeket, aki úgy jelzett, hogy a ceruzáját hegyezte. A kötés

mozdulatai egy egész kódrendszert rejthetnek. Majd kihúzzák belőle az illetékesek! *(A tanárnőhöz)* Fel tud hozni valamit a mentségére?

TANÁRNŐ Semmit...

DIÁKLÁNY De tanárnő...

ÖNGYILKOS KATONA Maguk jobban teszik, ha meg sem szólalnak. Különben cinkossággal vádolunk meg mindenkit!

HARCIA DIÁK Azért akasztás jár!

SZERELMES DIÁK Te felakasztanál, mint egy kabátot?!

DIÁKLÁNY Mint egy rühes macskát! Kitelik tőle.

HARCIA DIÁK Veletek semmi bajom azon kívül, hogy puhányok vagytok. De a tanárnő felforgató elem. Káros a társadalmunkra!

ÖNGYILKOS KATONA Nincs nálam bilincs, meg kéne kötözni.

SZERELMES DIÁK Én mint kitüntetésre felterjesztett háborús hős, követelem, hogy fejezzék be ezt a bohóckodást!

DIÁKLÁNY Ehhez nincs joguk!

ÖNGYILKOS KATONA Nekünk bármihez jogunk van! *(A harcias diákhoz)* Fiam, kötözd meg a tanárnőt!

HARCIA DIÁK Nincs mivel.

ÖNGYILKOS KATONA Használja a nadrágszíját.

HARCIA DIÁK De akkor leesik a nadrágom.

ÖNGYILKOS KATONA Mi fontosabb magának, a nadrágja vagy a haza védelme?!

HARCIA DIÁK Megértettem! *(Kihúzza a nadrágszíját, és leesik a nadrágja.)*

SZERELMES DIÁK Sikkes az alsód.

DIÁKLÁNY Ne félj, hamarosan neki is tele lesz!

ÖNGYILKOS KATONA Megkérem a tanárnőt, hogy ne tanúsítson ellenállást. Fiam, kötözd meg!

DIÁKLÁNY Én ezt nem hagyom annyiban! *(A tanárnő és a harcias diák között áll.)*

SZERELMES DIÁK Én sem! *(Ő is mellé áll.)*

DIÁKLÁNY Ha egy ujjal is hozzáérsz a tanárnőhöz, én megfojtalak!

HARCIA DIÁK Nagyon megijedtem! *(Félrelökné a lányt, de az rácsimpaszkodik és dulakodni kezdenek.)*

ÖNGYILKOS KATONA *(levegőbe lő)* Szemrebbenés nélkül lelövöm magukat, ha sokat agítálnak!

DIÁKLÁNY Ezt nem teheti!

ÖNGYILKOS KATONA De igenis, megtehetem! Ezennel magukat is letartóztatom!

SZERELMES DIÁK Mégis milyen alapon?
 ÖNGYILKOS KATONA Katonai akció szabotálása miatt. *(A harcias diákhoz)*
 Kötözzé meg őket is!
 HARCIA DIÁK Ide a derékszíjakkal!
 SZERELMES DIÁK Nekem nincs, csak nadrágtartóm.
 HARCIA DIÁK Az is jó lesz. *(A lányhoz)* És neked?
 DIÁKLÁNY Keresd meg!
 ÖNGYILKOS KATONA A nadrágtartó elég lesz mindkettőjüknek! *(A harcias diák megkötözi a két osztálytársát meg a tanárnőt.)*
 SZERELMES DIÁK Olyan, mint egy esküvői ceremónia. Egymáshoz kötözték...

DIÁKLÁNY Kár, hogy goromba a násznép!
 SZERELMES DIÁK Holtomiglan, holtodiglan...
 DIÁKLÁNY Ezt most ne emlegesd, jó?!

TANÁRNŐ Velem tegyenek, amit akarnak, de a gyerekeket ne bántsák.
 Azért védtek meg engem, mert még maradt bennük emberség.

ÖNGYILKOS KATONA Miért, talán mi állatok vagyunk?! Csupán nem engedhetünk teret a gyengeségnek ezekben a nehéz időkben. Példát kell statuálnunk!

TANÁRNŐ Inkább hantolnák el a katonát. Ennyi végtisztesség még a leg-hitványabb embernek is kijár.

HARCIA DIÁK Látja, most is az ellenség pártján áll!

TANÁRNŐ Bármelyikünk lehetne a helyében.

ÖNGYILKOS KATONA Igaza van. Nem maradhat itt. Be kell szolgáltatni...

HARCIA DIÁK Persze, be kell szolgáltatni az élelmezési minisztériumnak, hogy marhatápot készítsenek belőle!

SZERELMES DIÁK A marha nem füvet eszik?

ÖNGYILKOS KATONA A marhák már semmit sem esznek. Mind leölték őket népelelmezés céljából. Az elesett katonákból ellátmány készül egyenesen a hadseregünk számára.

TANÁRNŐ Mégis, milyen ellátmány?

ÖNGYILKOS KATONA Húskonzerv, erőlevespor...

SZERELMES DIÁK És a mi elesetteinkkel mi lesz?

ÖNGYILKOS KATONA Újra szolgálhatják a hadsereget és a hazát.

SZERELMES DIÁK A csokoládé vajon hogy készül?

DIÁKLÁNY Mindjárt összehányom magam. A sok szerencsétlen...

ÖNGYILKOS KATONA Kifogyhatatlan élelemforrás. Van belőle elég. Egyelőre nagyobb a kínálat, mint a kereslet.

TANÁRNŐ Hamarosan maga is terítékre kerülhet! De a fiatalokat ne vigye vágóhídra! Egyiküket sem!

HARCIA DIÁK Én megyek, és kész! Eltökéltem magam. *(A katonához.)* Mi lesz a feladatunk?

ÖNGYILKOS KATONA Hogy hol és mikor, azt csak az utolsó pillanatban árulják el. Csak annyit tudok, hogy bombát erősítenek a testünkhöz.

HARCIA DIÁK Magasztos érzés lehet!

ÖNGYILKOS KATONA Megismételhetetlen!

TANÁRNŐ Az ilyen akciók általában ártatlan embereket vesznek célba. Lehet, hogy egy óvodát fogtok elpusztítani magatokkal együtt.

ÖNGYILKOS KATONA Beírjuk a nevünket a hősök Panteonjába! Dicsőséggel távozunk az öröklétbe!

TANÁRNŐ Gyermekek vére tapad majd a kezetekhez!

ÖNGYILKOS KATONA Megteremtjük a boldog, szép jövőt!

TANÁRNŐ Még a fajtátokat is elátkozzák!

ÖNGYILKOS KATONA Győzelem!

HARCIA DIÁK Győzelem!

TANÁRNŐ Értelmetlenül öltök és értelmetlenül haltok meg!

ÖNGYILKOS KATONA *(a harcias diákhoz.)* Hallgassd már el ezt a némbert!

HARCIA DIÁK Tudom is, hogyan! *(Kiszedi a katedra fiókjából a kézigránát.)* Mindjárt csend lesz! *(Belenyomja a tanárnő szájába.)*

DIÁKLÁNY Őrült vagy!

HARCIA DIÁK Elhallgass, vagy a te szádba is tömök mindjárt valamit!

ÖNGYILKOS KATONA Kíváncsi vagyok, hogy épülhetett be ez a ravasz ügynök közénk.

HARCIA DIÁK Amikor ideküldték, nagyon zavaros idők jártak. Éppen béke volt.

ÖNGYILKOS KATONA Igen, béke. Emlékszem. Borzalmas egy korszak.

HARCIA DIÁK Akkoriban elég volt egy szerencsétlen menekültnek kiadnod magad, s a hatóságok egyből bevették.

ÖNGYILKOS KATONA Majdnem beleroppant az egész államszervezet. A menekültek csak jöttek, jöttek...

HARCIA DIÁK Mi pedig készségesen befogadtuk őket. Aztán ez lett az eredménye. Elleptek minket a kémek és a reakciós elemek. Már minden borkorban találhatunk egyet.

ÖNGYILKOS KATONA Ezért késik a végső győzelem.

HARCIA DIÁK Mert szabotálnak minket!

ÖNGYILKOS KATONA Aláássák szándékainkat!

HARCIA DIÁK Belelátnak a fejünkbe!
 ÖNGYILKOS KATONA Irányítani akarnak!
 HARCIA DIÁK Befolyásolni a gondolatainkat!
 ÖNGYILKOS KATONA De mi nem hagyjuk magunkat!
 HARCIA DIÁK Soha!
 ÖNGYILKOS KATONA Inkább meghalunk!
 HARCIA DIÁK Inkább!
 DIÁKLÁNY Hogy olyan haszontalanok legyetek, mint itt ez a szerencsét-
 len itt mellettünk. Tényleg el kéne szállítani...
 SZERELMES DIÁK És végső nyugalomba helyezni... Kegyeletsértés nélkül.
 ÖNGYILKOS KATONA Rendben... *(Odamegy a halotthoz.)* A szemüvegét jó-
 áron el tudnám passzolni a feketepiacon.
 HARCIA DIÁK Együk meg, együk meg, együk meg!
 ÖNGYILKOS KATONA Igaz is. Hazavihetem. Jól fog majd e szűkös időkben.
 DIÁKLÁNY Magának van családja?
 ÖNGYILKOS KATONA Van. Az anyám. Állandóan veszekszünk.
 DIÁKLÁNY Biztosan más a világlátása.
 ÖNGYILKOS KATONA Más. Szerinte mindig én kell levigyelem a szemetet.
 HARCIA DIÁK Az én anyám megfojt a szeretetével! Gúzsba köt! Azért
 megyek ki a frontra, hogy megtapasztaljam a szabadságot!
 DIÁKLÁNY Csak fél, nehogy elveszítsen, mint az apádat.
 HARCIA DIÁK Őt ne emlegesd! Egy gyáva kutya volt. Azért lőtték le, mert
 dezertált! De majd lemosom a családi szégyent!
 ÖNGYILKOS KATONA *(nézi a hullát)* Nem biztos, hogy befér, még feldol-
 gozva se... Kicsi a fagyasztónk.
 HARCIA DIÁK Akkor együk meg most!
 DIÁKLÁNY Perverz kretén!
 ÖNGYILKOS KATONA Pedig ebben nincs semmi különös. Már egy jó ide-
 je étrendünk nagy részét emberi maradványok teszik ki.
 DIÁKLÁNY Ezzel persze nem dicsekszik a propagandagépezet. Undorító!
 SZERELMES DIÁK *(a lányhoz)* Úgy szeretlek, majd megeszlek...
 DIÁKLÁNY Az is lehet, hogy saját rokonainkat... Testvéreinket...
 SZERELMES DIÁK Mától fogva vegetáriánus leszek. Lelegelem a vadvirá-
 gos rétet...
 DIÁKLÁNY És ölni... Milyen?
 ÖNGYILKOS KATONA Mint levegőt venni!
 HARCIA DIÁK Mint enni vagy szeretkezni!
 SZERELMES DIÁK Mert tudod is te, milyen szeretkezni!

HARCIA DIÁK Igenis, tudom! Elméletben...

DIÁKLÁNY *(a harcias diákhoz)* Gyere csak egy kicsit ide! *(A harcias diák egy lépést tesz felé)* Még közelebb. *(Bizalmasan)* Tudod, én mindig kedveltelek... Mert voltak elveid, és más vagy, mint a többi... Ha elengedsz minket, én megmutatom, milyen az igazi szerelem...

HARCIA DIÁK Gusztustalan vagy!

DIÁKLÁNY Miért?! Mert nem vagyok elég hullaszínű?! Én tényleg valamikor felnéztem rád, de most már úgy gondolkozol, mint egy állat, és úgy is cselekszel, mint egy állat.

ÖNGYILKOS KATONA Mit sugdolóztok?

HARCIA DIÁK Ez a romlott nőszemély meg akart vesztegetni testileg!

SZERELMES DIÁK Ő nem is romlott! *(A lányhoz)* Te mit mondtál neki?

ÖNGYILKOS KATONA Szóval így állunk... A kis diverzionista! Káoszt szeretne előidézni a hadseregben! Zavart kelteni!

SZERELMES DIÁK Hagyjátok őt békén! *(A katonához)* Kérem, ne bántsa...

ÖNGYILKOS KATONA Bántani? Miért is bántanám? Semmi olyat nem tennék vele, ami neki nem esne jól. És látom, hogy szimpatizál a militarista szellemiséggel. Vonzódik hozzánk.

SZERELMES DIÁK Nem is vonzódik!

ÖNGYILKOS KATONA *(dühösen)* Te most befogod a száz! *(Újra nyugodtan)* Kislányom... A hadsereget többféleképpen lehet szolgálni... Tudod, nekünk a csata és a megdicsőülés örömén kívül már nem sok jóban lesz részünk... Kijár az utolsó akarat joga. Mint az illatozó bableves vagy a kubai szivar vagy a... *(Hirtelen megmozdul a szekrény.)*

HARCIA DIÁK *(ijedten)* Mi volt ez?

ÖNGYILKOS KATONA Micsoda?

HARCIA DIÁK Mintha volna ott valaki!

ÖNGYILKOS KATONA Hol?

HARCIA DIÁK Ott, a szekrényben!

DIÁKLÁNY *(próbálja elterelni a figyelmet)* Én is láttam, a szekrény megmozdult!

SZERELMES DIÁK Lehet, hogy csak a légnyomás miatt.

DIÁKLÁNY Nem is robbant föl most semmi.

ÖNGYILKOS KATONA Lehet, hogy egy kém!

HARCIA DIÁK Ki tudja, hányan vannak?!

ÖNGYILKOS KATONA Ki tudja?

HARCIA DIÁK A tanárnőért jött, hogy kimentse!

ÖNGYILKOS KATONA Vagy jöttek! A szekrény egy titkos folyosót rejthet!

DIÁKLÁNY Nem rejt az semmit, legfeljebb évszázados egérpiszkot!

HARCIA DIÁK Én nem hiszem! Tíz éve járok ide, és gyakran megfordul-
tam ebben a szekrényben. Ha többen nem is, de egy ügynök határo-
zottan belefér!

SZERELMES DIÁK Eddig még sose mozdult meg.

ÖNGYILKOS KATONA Mert egy alvó ügynök lapul benne!

HARCIA DIÁK Ilyenek az alvó ügynökök! Egy ideig alszanak, aztán feléb-
rednek! *(Újra megmozdul a szekrény)* Lője le!

TANÁRNŐ *(mozgolódni kezd és kétségbeesetten morogni a gránáttal a szájá-
ban)* Ó-ó-ó...

HARCIA DIÁK Most már vallani szeretne, mi? De sajnálom, késő! Lelep-
leztük a cinkosát!

TANÁRNŐ *(egyre kétségbeesettebben)* Ó-ó-ó!

HARCIA DIÁK Nahát, hogy eleredne a nyelve! *(A tanárnő tovább agitál)*
Hogy mondta? Nem értem! Üljön le, elégtelen! Mehet pótvizsgára
hazafiságból! S írja le ezerszer, „áruló vagyok”! Áruló, áruló, áruló! *(A
szekrényből hosszas mocorgás szűrődik ki)* Lőjön már, lőjön, még kinyír
minket!

ÖNGYILKOS KATONA Vesszél, kutya! *(Párszor a levegőbe lő.)*

HARCIA DIÁK Miért a levegőbe lő?

ÖNGYILKOS KATONA Ez a szabály! Először figyelmeztető lövést kell lead-
ni. *(A tanárnő egyre erőteljesebben nyög.)*

HARCIA DIÁK *(a tanárnőhöz)* Maradjon már nyugton!

ÖNGYILKOS KATONA Feltartott kezekkel jöjjön elő! Figyelmeztettem! Ha
nem jön elő, gondolkodás nélkül lelőhetem! Már betartottam minden
protokollt és nemzetközi előírást! Utoljára szólok...

HARCIA DIÁK Lőjön már, nehogy gyorsabb legyen nálunk! *(Sírdogálás hal-
latszik a szekrényből.)*

SZERELMES DIÁK Mintha...

ÖNGYILKOS KATONA Igen, igen... Ősrégi trükk! Meg akarja lágyítani a
szívünket! Össze szeretne zavarni! De mi átlátunk a szitán, ugye? *(A
harcias diákhoz)* Fiam, most bebizonyíthatja, hogy valóban katona! Itt
a karabélyom, lőj a szekrényre! Tudod használni?

HARCIA DIÁK *(tétován)* Igenis... *(Átvesszi a fegyvert, próbálja elsütni, de
nem sikerül)* Beragadt a závár...

ÖNGYILKOS KATONA Ejnye, ejnye... *(Kibiztosítja a puskát)* Most már men-
ni fog. Tűz! *(A diák reflexszerűen tüzel, a szekrény ajtaja kinyílik, s ki-*

dől belőle a gyermek. *A lövések alatt a tanárnő folyamatosan nyög*) Húha!
A nyavalyások! Már gyermekeket küldenek ránk!
HARCIA DIÁK Vagy bérenc pigmeusokat!
ÖNGYILKOS KATONA Nézd meg, hogy él-e még?
HARCIA DIÁK *(odamegy a gyermekhez, majd döbbenet rogyik mellé)* De hiszen... Ő... az én kisöcsém! Öcsi... *(Ráborul.)*
ÖNGYILKOS KATONA Szóval az öcséd volt... Akkor őt kereshettem az előbb.
Sajnálom, ilyen a háború. Így is, úgy is büntetést érdemelt volna... Ha nem lett volna ilyen gyáva... Ha korábban előjött volna.
HARCIA DIÁK Túl sok a „ha”...
ÖNGYILKOS KATONA Tipikus járulékos veszteség.
HARCIA DIÁK De ő az öcsém... *(A katona felé fordítja a fegyvert.)*
ÖNGYILKOS KATONA A tanárnő a hibás. Ő zavart így össze minket! Biztosan mindent előre eltervezett. Ő rejtette el az öcsédet, hogy káoszt teremtsen. Jellegzetes kémreakció! Azt remélte, hogy majd kétségbeesésünkben egymásra fogunk lövöldözni! De téved, mert erős a hitünk, ugye, fiam? Ugye?!

HARCIA DIÁK Az öcsém...
ÖNGYILKOS KATONA Áldozatokat kell hoznunk a haza oltárán. És te a legnagyobb áldozatot hoztad. Bebizonyítottad, hogy igazi hazafi vagy, mert az öcsédet adtad a népért és a végső győzelemért! Jól vizsgáztál, gyerek! Mellesleg, nem kis erőfeszítésedbe kerülhetett, hogy álld a sarat a reakcionista, diverzionista propagandával szemben, amivel az állítólagos tanárnő próbált megbolondítani! Agyafűrt nőszemély!

HARCIA DIÁK *(a tanárnőhöz)* Utálom, tanárnő! Maga miatt veszítettem el az öcsémet! Ez vért kíván!
ÖNGYILKOS KATONA Vért kíván!
HARCIA DIÁK Végezzük ki!
ÖNGYILKOS KATONA Előtte ki kéne hallgatni. Biztos fontos információkat tud az ellenségről.
HARCIA DIÁK Jó. Gyorsan essünk túl rajta, azután végezzük ki!
ÖNGYILKOS KATONA Ahhoz mi nem értünk. Mivel úgy fest, hogy a tanárnő szuperügynök, képtelenek volnánk megtörni. Bízunk az illetékesekre, ők majd kezelésbe veszik! Irány a parancsnokság!
HARCIA DIÁK S velük mi lesz?
ÖNGYILKOS KATONA Az a leglényegesebb, hogy téged minél előbb állományba vegyünk! A tanárnőért meg ezekért küldünk valakit a parancsnokságról. Úgysem szaladnak sehova.

HARCIA DIÁK Nem is. Jól megkötöztem őket. Az ajtót is rájuk zárom.
Induljunk!

ÖNGYILKOS KATONA *(elővesz egy hosszú csontot az övéből)* De előbb ezt meg kell csókolnod!

HARCIA DIÁK Mi ez?

ÖNGYILKOS KATONA Egy szent, ősi harcosunk csontja. Kérdemelted! *(Megcsókolja a csontot)* Mint mindenki, aki nagy dolgot tett a hazájáért. Ha megcsókolod, beléd száll őseink ereje! Legyőzhetetlennek érzed majd magad, és az ellenséggel kíméletlen leszel!

HARCIA DIÁK *(megcsókolja)* Máris szomjazom a vért!

ÖNGYILKOS KATONA Jól teszed! Indulhatunk!

HARCIA DIÁK *(a megkötözöttekhez)* Nektek úgyis annyi! *(A katonához)* Győzelem!

ÖNGYILKOS KATONA Győzelem! *(Mindketten el.)*

SZERELMES DIÁK Elmentek!

DIÁKLÁNY De nemsokára visszajönnek!

SZERELMES DIÁK Mit tegyünk?

DIÁKLÁNY Szökjünk meg! Húzódjunk közelebb a tanárnőhöz, és próbáljuk meg kivenni a szájából a gránátot.

SZERELMES DIÁK És aztán?

DIÁKLÁNY Aztán meglátjuk... *(Odacsúsznak a tanárnőhöz, és a szerelmes diák kirántja a tanárnő szájából a gránátot)* Óvatosan! Sikerült! Addig tartsd, amíg valahogy ki nem szabadítjuk a kezünket!

SZERELMES DIÁK *(bólogat)* Ühüm...

TANÁRNŐ Köszönöm. Szerencsétlen kisfiú.

DIÁKLÁNY Hogy került ide?

TANÁRNŐ Én rejtettem el, amikor az udvarról bemenekült ide. Ha tudtam volna, hogy ez lesz a vége... Próbáltam elmondani, de nem sikerült... S így megöltem... Szegény kis ártatlan... Megöltem.

DIÁKLÁNY A tanárnő csak jót akart. Ne hibáztassa magát.

TANÁRNŐ Köröttünk a halottak egyre sokasodnak. Én meg csak élek tovább. Miért? Miért?

DIÁKLÁNY Mert küldetése van.

TANÁRNŐ Szép kis küldetés... Látni, hogyan torzulunk állattá, vagy hogyan válunk semmivé.

DIÁKLÁNY Meg arra emlékezni, hogy milyen is volt békében élni...

SZERELMES DIÁK M-m-m...

TANÁRNŐ Egy kis türelmet, fiam. *(Odamegy a diákhoz, és a hátrakötözött kezével kiszedi a gránátot, majd leteszi az asztalra.)*

SZERELMES DIÁK Majdnem elharaptam. A szíjat, a szíjat oldozza ki! *(A tanárnő megpróbálja kioldozni a kezüket)* A csatját próbálja!

TANÁRNŐ Túl szoros. Nem megy.

SZERELMES DIÁK Akkor majd mi a tanárnőjét. *(Sikertelenül babrál.)*

DIÁKLÁNY Hagyd, majd én. *(Rángatja a kötést)* Túl szoros... Próbáljuk meg ketten. *(A fiú meg a lány közösen húzzák a tanárnő szíját)* Még egy kicsit...

SZERELMES DIÁK Ha egyszer vége lesz ennek az egésznek, akkor mindent leírok. Mindent, ami itt történik és történt évszázadok óta. És majd a szerelmünket is leírom... Verses formában.

DIÁKLÁNY Előbb arra koncentrálj, hogy jussunk ki... Húzd erősen!

TANÁRNŐ Hagyjátok abba, nem fog menni. Hiábavaló minden.

DIÁKLÁNY Mindjárt sikerül. *(Erősen megrántják a szíjat, és mindnyájan a földre esnek.)*

SZERELMES DIÁK Engedett?

TANÁRNŐ Nem, ugyanolyan szoros. Inkább próbáljátok lábbal kirúgni az ablakot. *(A fiú hátának támaszkodva a lány belerúg az ablak deszkáiba, de sikertelenül.)*

DIÁKLÁNY Próbáld meg te! *(Helyet cserélnek, és a fiú próbálkozik)* A nyavalyába!

SZERELMES DIÁK Jól odaszegeztek. *(A földre roskadnak.)*

DIÁKLÁNY Itt fogunk pusztulni.

SZERELMES DIÁK Legalább foghatom a kezed.

TANÁRNŐ Még nincs minden veszve. Ha értünk jönnek, én rájuk vetem magam, és ti elmenekültök.

SZERELMES DIÁK Nem. A tanárnő is velünk fog jönni! A kézigránáttal ki-robbantjuk az ablakot!

DIÁKLÁNY Kész örültség!

TANÁRNŐ De beválhat. Húzódjunk be a padok alá.

SZERELMES DIÁK Tanárnő, fedezékbe!

DIÁKLÁNY Hogy hajítjuk el?

SZERELMES DIÁK Kéz a kézben, mint az igazi szerelmesek.

TANÁRNŐ Hagyjátok rám. Ti bújjatok el! *(Hátrakötött kézzel dobna el a gránátot, de rájön, hogy reménytelen.)*

SZERELMES DIÁK A kötőtűk!

TANÁRNŐ Micsodák? Tényleg, hogy ez eddig hogy nem jutott az eszembe? *(Leteszi a gránátot, és felkapja a kötőtűt)* Piskáljátok a szíj csatját, most menni fog! *(A diákok nagy nehezen átveszik a kötőtűt.)*

DIÁKLÁNY *(a fiúhoz)* Nehogy megszúrd a tanárnőt!

SZERELMES DIÁK Ígérem, gyöngéd leszek, mintha téged simogatnálak. Te majd a szíjat húzzad!

DIÁKLÁNY Rendben! *(Kioldják a kötést)* Na végre!

TANÁRNŐ Köszönöm, most én jövök. *(Kiszabadítja a diákokat.)*

SZERELMES DIÁK *(megmarkolja a gránátot)* Én célzok a legjobban. Húzódjunk minél távolabb! *(Bebújnak megint a pad alá, és a fedezékből a diákok megcélozza az ablakot. A gránát lepattan, és megint nem robban fel)*

A fenébe!

TANÁRNŐ Ne moccanjon senki, még várjunk egy kicsit.

DIÁKLÁNY Semmi.

SZERELMES DIÁK Selejtes darab.

TANÁRNŐ Ha nem lenne selejtes, lehet, rég meghaltunk volna.

DIÁKLÁNY Mikor ide bedobták, nem volt kibiztosítva. Te kibiztosítottad?

SZERELMES DIÁK Itt van a szeg a kezemben.

DIÁKLÁNY Akkor gyárilag hibás volt.

TANÁRNŐ Gyárilag.

DIÁKLÁNY Az ajtó!

SZERELMES DIÁK Hát persze! *(Odarohan az ajtóhoz, próbálgatja, de mindhiába)* Túl egyszerű lett volna... *(Beül a padba és tőpreng. Szünet)* Tudod mit?

DIÁKLÁNY Mit?

SZERELMES DIÁK Menjünk ki.

DIÁKLÁNY Ezen töröm a fejem én is.

SZERELMES DIÁK Nem úgy értettem. Ha kiszabadulunk innen, menjünk ki végleg.

DIÁKLÁNY Hagyjuk itt az országot, és vándoroljunk ki?

SZERELMES DIÁK Igen. Egy távoli vidékre, ahol békesség honol. Itt nincs jövőnk.

DIÁKLÁNY Csak fogaskerekei vagyunk a hadigépezetnek...

SZERELMES DIÁK Két lehetőség áll előttünk: vagy dicsőségben elesünk a fronton, vagy gyáván lapítunk. Én egyiket sem szeretném. Inkább nap-hosszat sétálnék veled egy árnyas erdőben, ahol nincsenek aknák és nincsenek tetemek.

DIÁKLÁNY Ott kint normálisan továbbtanulhatnék, vagy normálisan munkát vállalhatnék, mint minden normális ember.

SZERELMES DIÁK S normálisan szeretkezhethetnék...

DIÁKLÁNY De mi lesz a családjainkkal?

SZERELMES DIÁK Ők is jöhetnének velünk... Már akik megmaradtak.

DIÁKLÁNY Ha mind elmegyünk, egyáltalán marad itt valaki?

TANÁRNŐ Én maradok...

DIÁKLÁNY De mihez kezd? Itt nincs jövője, mert megölik. És haza, a folyón túlra sem mehet. Nem hiszem, hogy befogadnák, mert már ide tartozik.

TANÁRNŐ Éppen ezért mégis maradok. És várom a sorom.

DIÁKLÁNY Én élni akarok... Félelem nélkül.

TANÁRNŐ Igazad van. Soha nem lehet tudni, mikor kopogtat az ajtónkon a halál. *(Nyikorogva kinyitlik az ajtó. Mögötte nem áll senki.)*

DIÁKLÁNY Nézd csak!

SZERELMES DIÁK De hogyan? Az előbb még be volt zárva! Biztosan a légnyomás.

DIÁKLÁNY Milyen légnyomás?

VÖRÖSRUHÁS *(felbukkan az ajtóban, piros egyenruháján magas beosztásra utaló kitüntetések és rangjelzések)* Zavarok?

TANÁRNŐ Nem, dehogy. Ellenkezőleg... Hát mégis eljött?

VÖRÖSRUHÁS Igen, eljöttem.

TANÁRNŐ *(határozottan)* Végre! Engem vihet, de a gyerekeket hagyja békén.

VÖRÖSRUHÁS Téved, hölgyem...

TANÁRNŐ Ne, a gyerekeket ne!

VÖRÖSRUHÁS Nyugodjon meg! Nem viszek senkit sehova. Egyelőre.

TANÁRNŐ Hogyan?...

VÖRÖSRUHÁS Önök mától fogva szabadok.

SZERELMES DIÁK Hurrá! Maga békefenntartó?

VÖRÖSRUHÁS Igen, úgy is lehet mondani...

TANÁRNŐ És mégis... Miért? Régóta várok erre a pillanatra, de most nagyon meglepett...

VÖRÖSRUHÁS A legfelsőbb szintekről érkezett a parancs. Egyszerűen elegünk lett. Pedig higgye el, eleinte élveztük. De már nem eléggé vicces. Lefagyott rólunk a mosoly. Teljesen elleptek minket, és ezért kicsit kényelmetlenné vált a helyzet.

TANÁRNŐ Kényelmetlenné?

VÖRÖSRUHÁS Nem bírom a sok túlórát. Arra a következtetésre jutottunk, hogy csökkenteni kell a ténykedésemet. Egyszerűen túl sokan lettünk. Nem tudunk többet befogadni.

SZERELMES DIÁK És azokkal mi lesz, akiket nem tudnak befogadni?

VÖRÖSRUHÁS *(odamegy a katonához)* Akit nem tudunk befogadni, hát nem tudunk befogadni... *(Mefogja a katona vállát)* Igaz, közlegény?!

DIÁKLÁNY De valamit tenni kell!

VÖRÖSRUHÁS *(okvetetlenkedve)* Tenni kell, tenni kell. *(A kisfiúhoz közelít)* Persze hogy tenni kell! Akit nem tudunk befogadni, azt kitoloncoljuk, gyermekem! *(Finoman megrugdossa a kis halottat.)*

DIÁKLÁNY Az utóbbi időben rengetegen kivándoroltak. Azt mondják, ami rájuk vár, az maga a paradicsom.

VÖRÖSRUHÁS Sokan azt hiszik, hogy a paradicsomba jutottak, pedig csak a pokol vár rájuk. De már itt is, ott is minden hely betelt. Ezért túl erős a zaj, és nagyon zavarja a legfelsőbb szinteket. Meg én is belefáradtam.

SZERELMES DIÁK Maga végig itt volt?

VÖRÖSRUHÁS Igen, végig.

DIÁKLÁNY Akkor hogy nem vettük észre ebben a rikító mundérban?

VÖRÖSRUHÁS Mert mire észrevesznek, rég késő...

DIÁKLÁNY És a többiek?

VÖRÖSRUHÁS Csak én vagyok... Egyedül.

DIÁKLÁNY Nem is értem, hogy egy ilyen nagy világszervezet miért is küldött csupán egy embert ide. És csodálkozunk, hogy nem tudta rendszeren végezni a munkáját.

VÖRÖSRUHÁS Elnézést, kikérem magamnak, a munkámat igenis, jól végeztem. De ami sok, az sok! Most aztán mindenki menjen a szeme világába, amíg meg nem gondolom magam! Vagy amíg a legfelsőbb szinteken meg nem gondolják magukat! *(Mérgesen kidobja a gránátot az ablak egyik részén. Óriásit robban a távolban)* Bocsánat, szakmai ártalom... Ígérem, többet ilyet nem teszek, és maguk se tegyenek. Én most egy kis időre a jól megérdemelt szabadságomra vonulok. Addig is használják ki, szaporodjanak és sokasodjanak, állítsák vissza a demográfiai egyensúlyt. Hölgyeim és uraim, viszontlátásra! *(El.)*

DIÁKLÁNY Viszontlátásra.

SZERELMES DIÁK És köszönjük!

TANÁRNŐ Akkor lássalak, mikor a hátam közepét!

DIÁKLÁNY Mégis, ki volt?

TANÁRNŐ Jobb, ha nem tudod, gyermekem.

SZERELMES DIÁK Visszajön?

TANÁRNŐ Vissza...

DIÁKLÁNY Úgy tűnt az előbb, mintha nagyon várta volna, most pedig...

TANÁRNŐ Soha nem könnyű vele találkozni.

SZERELMES DIÁK Enyhén szarkasztikus volt a beszédmodora.

DIÁKLÁNY És milyen nagyképű! Mint aki élet-halál kérdésekről dönt.

SZERELMES DIÁK Nagyon magas rangú tiszt lehetett.

TANÁRNŐ Az. Magas rangú...

DIÁKLÁNY A múltban is találkozott vele?

TANÁRNŐ Találkoztam.

DIÁKLÁNY Csak nem egy hódolója volt? Ejsze azt a sálat is neki köti.

SZERELMES DIÁK De izgi! Tessék elmesélni, hogyan találkoztak először.

Olyan romantikus...

TANÁRNŐ A folyóban, de...

SZERELMES DIÁK *(vigyorogva)* Szóval más is ki szerette volna menteni.

(Kopácsolás hallatszik az ablak felől.)

DIÁKLÁNY Mi történik? Már megint mi történik? *(Lekerülnek az ablakról a deszkák, és bemászik két kék sisakos békefenntartó.)*

I. BÉKEFENNTARTÓ Ne féljenek, mindenki nyugodjon meg, barátok vagyunk.

II. BÉKEFENNTARTÓ Jól vannak? Senki sem sérült meg? Sebesültek?

TANÁRNŐ Nem sebesült meg senki. Viszont a gyermek meg a katona... halottak.

I. BÉKEFENNTARTÓ Intézkedünk.

SZERELMES DIÁK A felettese már itt járt. Ő szabadított ki minket.

I. BÉKEFENNTARTÓ A felettesem?

DIÁKLÁNY Egy tábornok vagy generális.

SZERELMES DIÁK Csak egyedül jött. Nehezteltünk is, miért késik az erősítés.

DIÁKLÁNY Vörös egyenruhát visel, nem ismerik?

II. BÉKEFENNTARTÓ Vörös egyenruhát? Nálunk mindenki kéket visel... Még a tisztek is.

SZERELMES DIÁK S határozottan kijelentette, hogy nem visz el senkit.

I. BÉKEFENNTARTÓ Aha, értem már. Áruhás embercsempész. Találkoztunk már ilyenekkel.

II. BÉKEFENNTARTÓ Bizony, bizony, veszedelmes fajta! A konfliktuszónák sakáljai!

- I. BÉKEFENNTARTÓ Magas rangú tisztnek adják ki magukat, hogy elnyerjék a szerencsétlen menekülők bizalmát. Elszedik a pénzüket, és isten tudja, hova szállítják őket.
- II. BÉKEFENNTARTÓ Tudta, hogy jövünk, és egyedül akart olajra lépni. A gazember!
- I. BÉKEFENNTARTÓ Akkor intézkedjünk. *(Letérdel a katonához.)* Lássuk a dögcéduláját...
- Te, ez mintha élne! *(A katona halkan nyög.)* Határozottan él!
- II. BÉKEFENNTARTÓ *(nézi a gyermeket)* Ő is él. A gyermek is!
- I. BÉKEFENNTARTÓ Hívj szanitécet!
- II. BÉKEFENNTARTÓ Szanitéc! Szanitéc!
(Függöny)

TALÁLT VERS

Federico García Lorca

(1898–1936)

CIGÁNYROMÁNCOK

SZENT GÁBOR (SEVILLA)

1

Derék gyerek, nádszál-gyerek,
széles, erős a két válla.
Szája ecet, nagy a szeme,
bőre, mint az éj almája.
Forró ezüst-idegekkel
kihalt utcák sorát járja,
lakkcipőjén ropog a fény,
törik a szél dáliaája.
Gyászba borúlt egek sírnak
lábainak ritmusára,
fönségéhez nem érhet föl
tengerparti sudár pálma,
se a koronázott császár,
se a kóborcsillag lángja.
Ha a fejét mélyre szegi,
kemény jáspis-mellkasára,
vacog az éj, síkot keres,
hogy imádja térden állva.
Pendül Gábor arkangyalnak
az elárvult gitár s hárfa,
mert ő tubicákat kedvel,
de a fűzfákat utálja.
Gábor angyal! Gyermek sírjon
anyja ölén rugkapálva.

Ne feledd, hogy a cigányok
öltöztettek szép ruhába.

2

Anunciación Reyes,
rongyos-begyes ékességgel
ajtót nyit a nagy csillagnak
ki az utcáson lépdel.
Jön Szent Gábor, szép arkangyal,
liliomot hoz kezében,
jön Giralda unokája,
látogatni jön az éjben.
Mennyi titkos tücsök lüktet
kihímezett mellényében!
Csillag-csengők zsidongása
az éjszakát tartja ébren.
Szent Gábor! Ím, örvendeztetsz
három öröm vas-szögével,
ragyogásod jázmint hullat
arcom gyehenna-hevére.
Áldás, Anunciación!
Csodálatos feketém, te!
A te fiad gyönyörűbb lesz,
mint a szellők venyigéje.
Jaj, életem, Szent Gáborom!
Jaj, Gáborkám, szemem fénye,
nincs itt szék, de álmodok én,
leültetek székfűs székre.
Áldás, Anunciación!
Rongyok begyes ékessége,
fiad mellén anyajegy lesz,
s három sebnek tüze, mérge.
Jaj, Szent Gábor, de sugárzol!
Jaj, Gáborkám, szép reményem!
Melleimnek mély kútjában
tej képződik, máris érzem.

Áldás, Anunciación,
száz dinasztianak fészke.
Tüzet ont rám szemeidnek
haramiás hegyvidéke!

*

Kit az angyal beárnyékolt,
gőgicsélést hord a méhe.
Három szem zöld mandulácska
a kisbaba göcögése.

Szent Gábor a levegőbe
fölsétált a lépcsőn lépve.
Átváltozott minden csillag
örökzöldre, zöld levélre.

Fordította: NAGY LÁSZLÓ

NÉVJEGY

Hát ilyen nagy van odabent.

Boja

Lapunk állandó támogatói:

Aranka György Alapítvány, Nemzeti Kulturális Alap,
Communitas Alapítvány, Bethlen Gábor Alap

A szerkesztőség székhelye: Marosvásárhely, Tusnád u. 5. sz.; Postacím: 540027 Târgu Mureș, str. Tușnad 5, vagy Of. P. 1. C. P. 89; Telefon: 0040-(0)265-267091; 0040-(0)365-801946; Telefax és üzenetrögzítő: 0040-(0)265-267087; E-mail: lato@lato.ro; Kiadóhivatal: 540028 Târgu Mureș, str. Primăriei 2. Kéziratokat nem őrzünk meg és nem küldünk vissza. Nyomta az Alutus Rt., Csíkszereda. Igazgató: Hajdú Áron. Belföldi előfizetés egy évre 96, fél évre 48, negyedévre 24 lej. Külföldi olvasóinknak egy évre 35 EURO, tengerentúlra 45 USD. Előfizetéseket a szerkesztőségben veszünk föl.

ISSN 1220-5982